TEREN SPÓŁKA Z O.O.
PRZEDSIĘBIORSTWO ZAGOSPODAROWANIA MIAST I OSIEDLI
URBAN DEVELOPMENT ENTERPRISE LTD
90-448 ŁÓDŹ, ul. ŻWIRKI 1C LOK. 3, tel. (42) 632-02-83, 633-56-58, e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXXXI/455/2018
Rady Gminy Zbrosławice
z dnia 27 czerwca 2018 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ZBROSŁAWICE

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Nazwa opracowania: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice

Zleceniodawca: Gmina Zbrosławice

Umowa: Nr 297/2016 z 24.06.2016 r.

Wykonawca: Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3

Zespół Autorski:

mgr Kazimierz Bald
- uprawnienia urbanistyczne nr 263/88
- członek byłej Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie – WA-006

mgr inż. arch. Ewa Krakowska
- uprawnienia urbanistyczne nr 1099/90
- członek byłej Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie – WA-095

mgr Jacek Barański
- upr. z art. 5 pkt 4 uopizp

mgr Wioletta Izdebska
- upr. z art. 5 pkt 4 uopizp

inż. Patryk Ochendalski

- 2017/2018 –

SPIS TREŚCI

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

WPROWADZENIE 6
UWARUNKOWANIA ROZWOJU 8
I. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA TERENU- INFORMACJE PODSTAWOWE O GMINIE 8
II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO, WYMOGÓW JEGO OCHRONY , ZAPISÓW W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU ORAZ POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 11
III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH I STANU ZATRUDNIENIA 13
III.1. Procesy demograficzne 13
III.2. Zatrudnienie 14
III.3. Bezrobocie, rynek pracy 16
IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA 18
IV.1. Warunki mieszkaniowe 18
IV.2. Infrastruktura społeczna 19
IV.2. Zagrożenie bezpieczeństwa, zarządzanie kryzysowe 19
V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW 20
VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ZASOBÓW PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH 20
VI.1. Położenie fizyczno-geograficzne 20
VI.2. Budowa geologiczna 21
VI.3. Złoża surowców 24
VI.4. Rzeźba terenu 25
VI.5. Warunki topoklimatyczne i klimatyczne 27
VI.6. Jakość powietrza 31
VI.7. Wody powierzchniowe i podziemne 33
VI.8. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna 37
VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 45
VII.1. Zarys historyczny 45
VII.2. Obiekty architektoniczne o szczególnych wartościach kulturowych 48
VII.3. Ochrona konserwatorska 49
VII.4. Stanowiska archeologiczne 52
VII.5. Walory krajobrazowo- turystyczne 57
VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 58
IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN 59
IX.1. Surowce naturalne 59
X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW ZMELIOROWANYCH I OBSZARÓW ZALEWOWYCH, WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ ORAZ OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH 60
X.1. Melioracje 60
X.2. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią 60
X.3. Zagrożenia geologiczne 61
XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI 61
XI.1. Układ drogowy 61
XI.2.Układ kolejowy 65
XII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 66
XII.1. Zaopatrzenie w wodę 66
XII.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków 66
XII.3. Gazownictwo 68
XII.4. Ciepłownictwo 69
XII.5. Gospodarka odpadami 69
XII.6. Telekomunikacja 69
XII.7. Elektroenergetyka 69
XIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 70
XIII.1. Podstawa prawna analiz dotyczących uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy 70
XIII.2. Analizy ekonomiczne i społeczne 71

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

XIII.3. Analizy środowiskowe (uzupełnienie rozdziału VI) ... 76
XIII.4. Prognozy demograficzne i analizy społeczne ... 80
XIII.5. Możliwości finansowania infrastruktury technicznej oraz potrzeby inwestycyjne wynikające z zadań własnych gminy dotyczące lokalizacji nowej zabudowy ... 85
XIII.6. Bilans terenów ... 88
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ... 96
XIV. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ ... 96
XIV.1. Kierunki polityki przestrzennej wynikające z analizy uwarunkowań rozwoju ... 96
XIV.2. Kierunki polityki przestrzennej wynikające ze Strategii jej rozwoju ... 97
XIV.3. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym ... 101
XIV.4. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania ... 103
XIV.5. Zasady zagospodarowania terenów ... 104
XIV.6. Struktura funkcjonalna- przeznaczenie terenów, standardy urbanistyczne ... 106
XIV.7. Tereny wyłączone z zabudowy ... 112
XIV.8. Obszary przestrzeni publicznej ... 112
XV. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ... 113
XVI. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ ... 116
XVI.1. Ochrona obejmująca obszary i obiekty należące do rejestru zabytków ... 116
XVI.2. Warunki ochrony zabytkowych obszarów i obiektów ... 116
XVI.3. Ochrona konserwatorska zabytków archeologicznych ... 118
XVI.4. Wartości Kulturowe Światowego Dziedzictwa UNESCO ... 118
XVII. KIERUNKI ROZWOJU OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ ... 119
XVII.1. Cele rozwoju systemu komunikacyjnego ... 119
XVII.2. Kierunki rozbudowy układu drogowego ... 119
XVII.3. Wskazania do kształtowania układu uliczno-drogowego ... 119
XVII.4. Komunikacja zbiorowa ... 120
XVII.5. Komunikacja kolejowa ... 120
XVII.6. Drogi/trasy rowerowe ... 120
XVIII. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ... 121
XVIII.1. Zaopatrzenie w wodę ... 121
XVIII.2. Odprowadzanie ścieków ... 122
XVIII.3. Gospodarka odpadami ... 124
XVIII.4. Zaopatrzenie w ciepło ... 124
XVIII.5. Zaopatrzenie w gaz ... 126
XVIII.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną ... 126
XVIII.7. Telekomunikacja ... 127
XVIII.8. Melioracje ... 127
XIX. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ... 128
XX. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ, OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH ORAZ OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY ... 129
XXI. OBSZARY WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI, PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ORAZ OBSZARY ZDEGRADOWANE ... 130
XXII.GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH ... 131
XXIII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO ... 132
XXIII.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym. ... 132
XXIII.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ... 133
XXIV. ZABEZPIECZENIE WARUNKÓW OBRONNOŚCI I OBRONY CYWILNEJ ... 133
XXV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ INNE OBSZARY PROBLEMOWE ... 134
XXVI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE ... 134
XXVII. ZAKRES OBOWIĄZYWANIA USTALEŃ STUDIUM ... 136
XXVIII. UZASADNIENIE I SYNTEZA USTALEŃ ... 137
BIBLIOGRAFIA ... 140

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

CZĘŚĆ GRAFICZNA

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

- Stan użytkowania i dopuszczalnego przeznaczenia gruntów (mapa w skali 1:20.000) - załącznik Nr 2 do uchwały
- Elementy ochrony konserwatorskiej (skala 1:20.000) - załącznik Nr 3 do uchwały
- Wnioski do studium (skala 1:20.000) - załącznik Nr 4
- Hipsometria gminy (skala 1:20.000) - załącznik Nr 5
- Hydrografia gminy (skala 1:20.000) - załącznik nr 6
- Kompleksy przydatności rolniczej gleb (skala 1:20.000) - załącznik Nr 7

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA (skala 1:10.000) - załącznik Nr 8

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

WPROWADZENIE

1. Rada Gminy Zbrosławice podjęła Uchwałę Nr XXIV/273/08 z dnia 22 października 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice.
2. Za podjęciem uchwały dotyczącej Studium przemawiają głównie następujące powody:
    - zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
    - nowe opracowania o charakterze problemowym i specjalistycznym pogłębiające rozpoznanie stanu gminy, określające perspektywy jej rozwoju, oceniające jej walory przyrodnicze i historyczne oraz opracowania dotyczące regulacji gospodarki przestrzennej w gminie, które wymagają uwzględnienia ich przy tworzeniu studium,
    - konieczność uwzględnienia w dokumentach planistycznych przepisów znowelizowanych ustaw powiązanych z zagospodarowaniem przestrzennym, a w szczególności przepisów dotyczących ochrony środowiska, w tym ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
    - wnioski właścicieli zgłaszających potrzeby inwestycyjne głównie w zakresie realizacji zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej lub przemysłowej.

Do najistotniejszych dokumentów i opracowań z powyższej grupy zaliczono:

- Uchwalony przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. roku „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+";
- Uchwaloną Przez Sejmik Województwa Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+". Uchwała Nr IV/38/2/2013 z dnia 1 lipca 2013 r.
- Strategia Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do roku 2022. Uchwała nr 323/1635/2010 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 14 września 2010 roku.

W porównaniu do Studium z 2004 roku dokonano:

- rozszerzenia problematyki Studium zgodnie z nowymi regulacjami prawnymi, Uwzględniono przede wszystkim:
    - standardy, wskaźniki i kierunki zagospodarowania przestrzennego,
    - zaktualizowano bazę informacyjną,
    - zastosowano nowe oznaczenia graficzne.
- wprowadzenia nowych terenów rozwojowych stwarzających ułatwienia lokalizacyjne.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

4. Podstawowymi zadaniami Studium są:
   - rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
   - sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy,
   - stworzenie podstawy prawnej do koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
   - promocja rozwoju gminy.
5. W ramach prac nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy poddano wszechstronnej analizie: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zagadnienia demograficzne i społeczno-gospodarcze, dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu, uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów i turystycznego zagospodarowania, a także uwarunkowania związane ze stanem komunikacji oraz sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.
6. W redakcji uwzględniono materiały z pierwszej fazy prac nad Studium opracowane przez firmę An Archi Group.

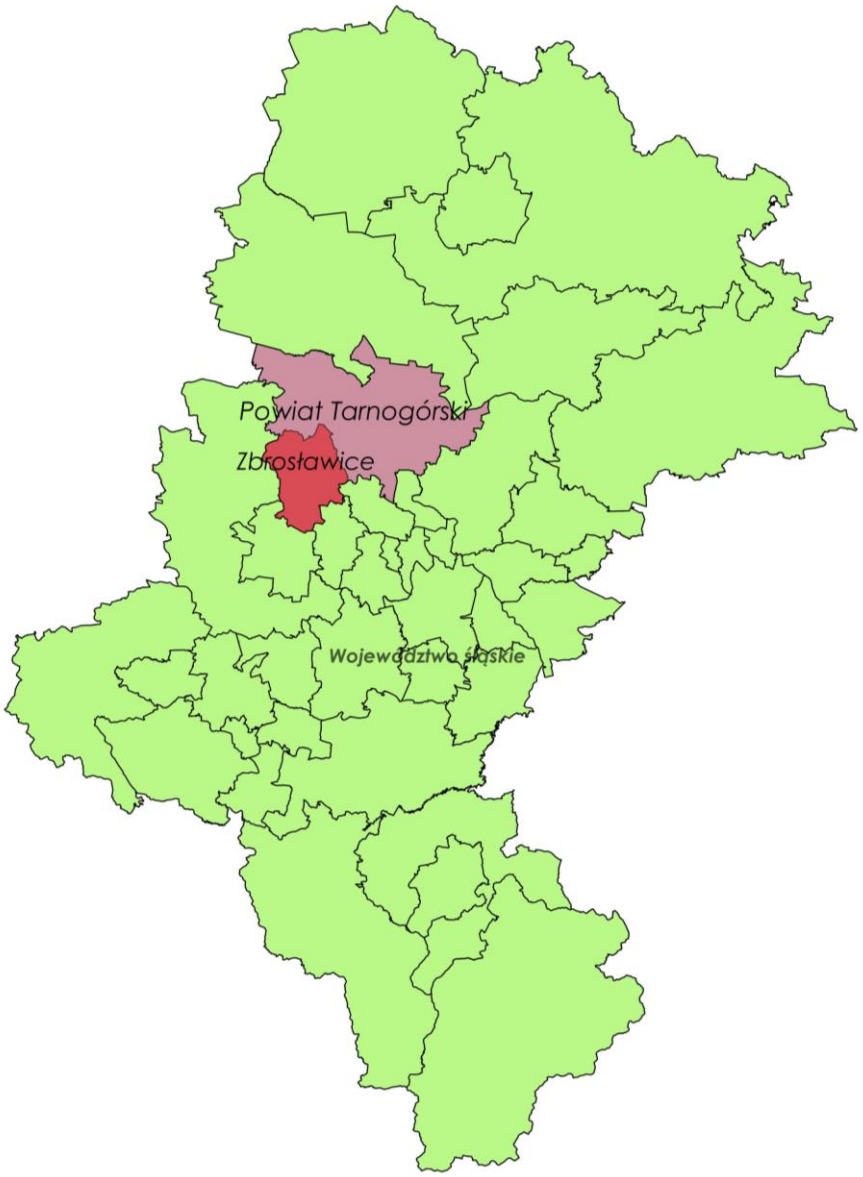

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

I. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA TERENU- INFORMACJE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Zbrosławice jest gminą wiejską, położoną w środkowo-zachodniej części województwa śląskiego. Administracyjnie należy do powiatu tarnogórskiego. Powierzchnia gminy wynosi 150,5 km^2. Zamieszkiwana jest przez 15 858 mieszkańców (w 2015 r.).

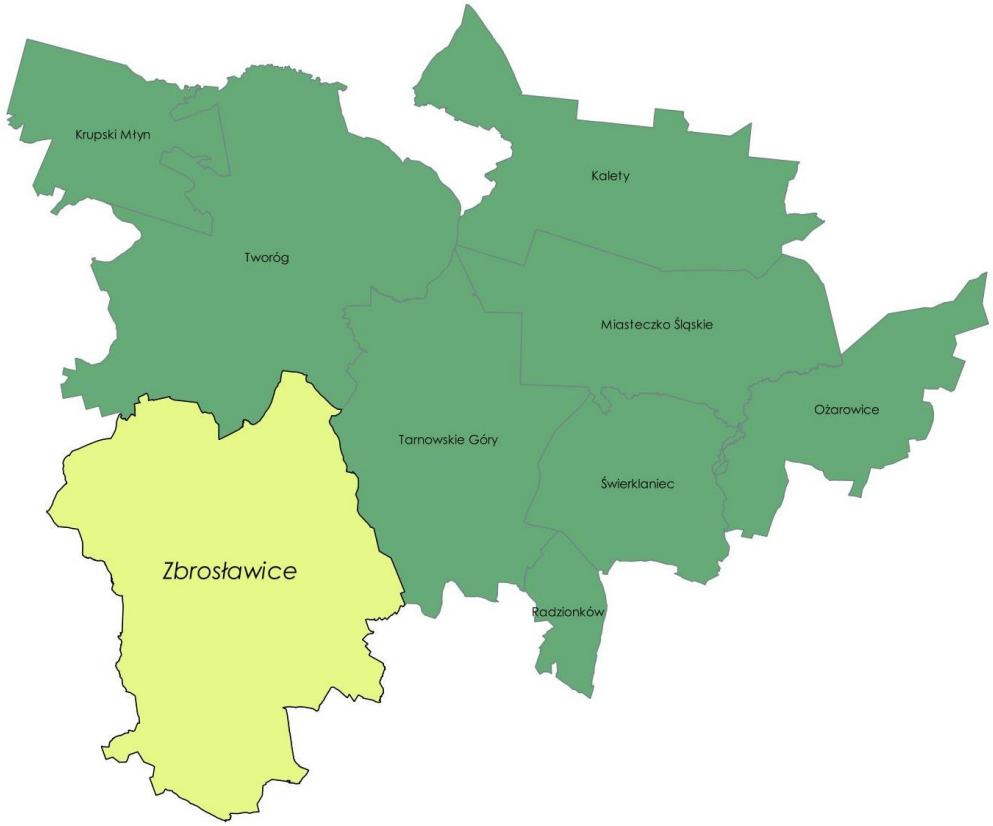

Położenie gminy na obszarze województwa śląskiego
Źródło: Opracowanie własne

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Gmina graniczy od:

- południa z miastami na prawach powiatu Gliwice i Zabrze,
- wschodu z miastem na prawach powiatu Bytom i gminą miejską Tarnowskie Góry należącą do powiatu tarnogórskiego,
- północy z gminą Tworóg należącą do powiatu tarnogórskiego,
- zachodu z gminami Toszek, Wielowieś i Pyskowice należącymi do powiatu gliwickiego.

Położenie gminy Zbrosławice na tle powiatu tarnogórskiego
Źródło: Opracowanie własne

Droga krajowa DK94 relacji: Opole, Toszek, Pyskowice, Zawada, Karchowice, Boniowice, Wieszowa Zabrze przebiega przez południową część Gminy Zbrosławice. Jest to jedna z ważniejszych dróg odgrywających kluczowe znaczenie wśród połączeń wewnątrzkrajowych. Przez gminę biegnie również fragment drogi krajowej DK78 relacji: Zawiercie, Siewierz, Tarnowskie Góry, Bytom, Gliwice, Rybnik. Ważnym traktem komunikacyjnym przebiegającym przez południową część Gminy Zbrosławice jest fragment autostrady A1. Na terenie gminy łączy się ona w miejscowości Szałsza z drogą krajową DK78 oraz w miejscowości Wieszowa z drogą krajową DK 94.
Najbliższe lotniska obsługujące również loty międzynarodowe znajdują się w odległości 40 km od Kamieńca, w Pyrzowicach, i w Balicach k./Krakowa w odległości 106 km.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Podział gminy na sołectwa
Źródło: Opracowanie własne

Gminę tworzy 21 sołectw: Zbrosławice, Boniowice, Czekanów, Jasiona, Jaśkowice, Kamieniec, Karchowice, Kopienica, Księży Las, Laryszów, Łubie, Łubki, Miedary, Przezchlebie, Ptakowice, Szałsza, Świętoszowice, Wieszowa, Wilkowice, Zawada, Ziemięcice.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO, WYMOGÓW JEGO OCHRONY , ZAPISÓW W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU ORAZ POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Pod pojęciem ładu przestrzennego należy rozumieć „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno - gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjne i estetyczne". Ład przestrzenny jest jednym z pojęć o kluczowym znaczeniu dla planowania przestrzennego. Powinien być – obok zrównoważonego rozwoju – traktowany jako podstawa wszelkich działań planistycznych, w szczególności określenia zasad kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego.
Współczesna struktura osadnictwa w Gminie kształtowała się poprzez kontynuację historycznego układu zabudowy.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

Miejskie obszary funkcjonalne

Gmina Zbrosławice, jako jedna z 29 gmin została zakwalifikowana do obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego – Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej. Jest ona centralnym obszarem rozwojowym województwa śląskiego o znaczeniu europejskim. Ośrodek ten uległ przeobrażeniu z tradycyjnego obszaru przemysłowego w obszar postindustrialny, metropolitarny o dobrze rozwiniętym przemyśle oraz sektorze usług. Plan ustala ciągłą poprawę warunków inwestycyjnych, rozbudowę dróg oraz poprawę stanu już istniejących, dalszy rozwój potencjału rynkowego oraz poprawę stanu środowiska i przeciwdziałanie problemom społecznym.

Wiejski obszar funkcjonalny

Obszar charakteryzuje duża powierzchnia użytków rolnych Gmina Zbrosławice przynależy do takiego obszaru. W dużej części są to obszary o funkcjach mieszanych i przejściowych, czyli takie, które tracą swój pierwotny charakter rolniczy w wyniku procesów urbanizacyjnych, w tym postępującej suburbanizacji. Najbardziej rolniczy charakter posiadają sołectwa Jasiona, Łubie, Księży Las. Wiejskie obszary funkcjonalne można podzielić na dwa typy o przeciwstawnym charakterze w relacji do procesów rozwoju w skali regionu:

- obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych,
- obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych.

Gminę Zbrosławice kwalifikuje się do pierwszego typu, który charakteryzuje się:

- położeniem w strefie silnego oddziaływania ośrodków miejskich,
- dobrym potencjałem rolniczym,
- dostępem do miejsc pracy poza rolnictwem,
- dostępem do podstawowych usług publicznych,
- specjalizacją wynikającą z bliskości miasta,
- dostępnością komunikacyjną do usług wyższego rzędu,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- dostępem do zatrudnienia w ośrodkach miejskich.

Są one objęte procesami dyfuzji rozwoju i posiadają warunki do ich absorpcji zachowując jednocześnie endogeniczne potencjały.

Obszary kształtowania potencjału rozwojowego

Gmina Zbrosławice znajduje się również w obszarze funkcjonalnym, do którego zaliczamy:

- Obszar cenny przyrodniczo,
- Obszar ochrony krajobrazów kulturowych,
- Obszar ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- Obszar udokumentowanych złóż kopalin.

Obszar terenów zamkniętych

Wyznaczenie obszarów terenów zamkniętych ma za zadanie określenie w polityce rozwoju województwa prawidłowego funkcjonowania systemów obrony kraju w zakresie wykorzystania infrastruktury drogowej, kolejowej i lotniczej na potrzeby przewozów wojskowych. Rozwój tychże obszarów, w tym gminy Zbrosławice powinien być ukierunkowany na zachowanie funkcji podstawowych terenów zamkniętych bezpośrednio związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa z jednoczesnym wykorzystaniem cech tych obszarów do rozwoju regionu.

Strategia Rozwoju powiatu tarnogórskiego do roku 2022

Strategia ta jest dokumentem perspektywicznym wskazującym następujące pola strategiczne obejmujące również gminę Zbrosławice:

Priorytet rozwoju 1. Gospodarka; Zróżnicować strukturę i wzmocnić konkurencyjność, obejmuje cele strategiczne takie jak:

- Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej na rzecz wzrostu zatrudnienia.
- Pobudzanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
- Otwarcie na globalne trendy gospodarcze.

Priorytet rozwoju 2. Usługi społeczne; Racjonalnie zaspokajać rosnące potrzeby, obejmuje cele strategiczne takie jak:

- Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego i społecznego.
- Wzbogacanie profili kształcenia dla potrzeb nowoczesnej gospodarki.
- Zwiększenie jakości dostępności usług medycznych.
- Integrowanie aktywności kulturalnych.
- Doskonalenie jakości i poprawa sprawności zarządzania powiatem.

Priorytet rozwoju 3. Komunikacja; Poprawić funkcjonalność, obejmuje cele strategiczne takie jak:

- Posiadanie dobrych połączeń komunikacyjnych.
- Stworzenie systemu informacyjnego rozpoznawalnych wyróżników powiatu.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Priorytet rozwoju 4. Turystyka i rekreacja; Zdobyć znaczącą pozycję ponadregionalną, obejmuje cele strategiczne takie jak:

- Stworzenie nowoczesnej oferty turystycznej,
- Poprawa atrakcyjności oferty rekreacyjnej.

Najważniejszymi priorytetami rozwoju dla planowania przestrzennego są: Gospodarka oraz komunikacja, których głównym celem jest ciągła poprawa atrakcyjności inwestycyjnej na rzecz wzrostu zatrudnienia, rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz poprawienie funkcjonalności komunikacji międzygminnej, poprzez:

- Tworzenie warunków lokalizacji nowych inwestycji,
- Promowanie zalet tarnogórskiego środowiska działalności gospodarczej,
- Wspieranie rozwoju firm prosperujących,
- Wspieranie młodych przedsiębiorców,
- Współpracę w zakresie szkoleń proinnowacyjnych z instytucjami samorządu gospodarczego,
- Aktywizację osób niepracujących,
- Budowę i modernizację dróg powiatowych i gminnych,
- Inicjowanie nowych połączeń między lokalnych.

*
* *

Powyższe treści, zawarte w rozdziale II stanowią „wyciągi" z przyjętych dokumentów określających zasady zagospodarowania i strategii rozwoju, w ujęciu województwa i powiatu.

III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH I STANU ZATRUDNIENIA

III.1. Procesy demograficzne

Według danych z 2015 r. liczba ludności w Gminie Zbrosławice wyniosła 15 858 osób. Statystyka mieszkańców Gminy Zbrosławice wg grup wiekowych:

0-19	**20-39**	**40-59**	**60-69**	**70 i więcej**
3014	4636	4711	1651	1846

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (2015r.)

Procesy demograficzne w gminie najtrafniej opisują wskaźniki dotyczące ruchu naturalnego ,wielkość przyrostu naturalnego czy podział ludności według ekonomicznych grup wieku. Wielkości powyższych wskaźników przedstawiono w tabeli.

Ruch naturalny		
Urodzenia żywe	Ogółem	145
Zgony ogółem	Ogółem	152
Przyrost naturalny	Ogółem	-7
Ludność wg ekonomicznych grup wieku	w wieku przedprodukcyjnym	2666
	w wieku produkcyjnym	10172
	w wieku poprodukcyjnym	3020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (2015r.)

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

III.2. Zatrudnienie

Na terenie gminy Zbrosławice, podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do Rejestru Regon (w 2015 r.) było ogółem 1426 jednostek gospodarczych.
W sektorze publicznym jest to 37 jednostek, sektor prywatny występujący w ogromnej przewadze – 1389 jednostek gospodarczych.

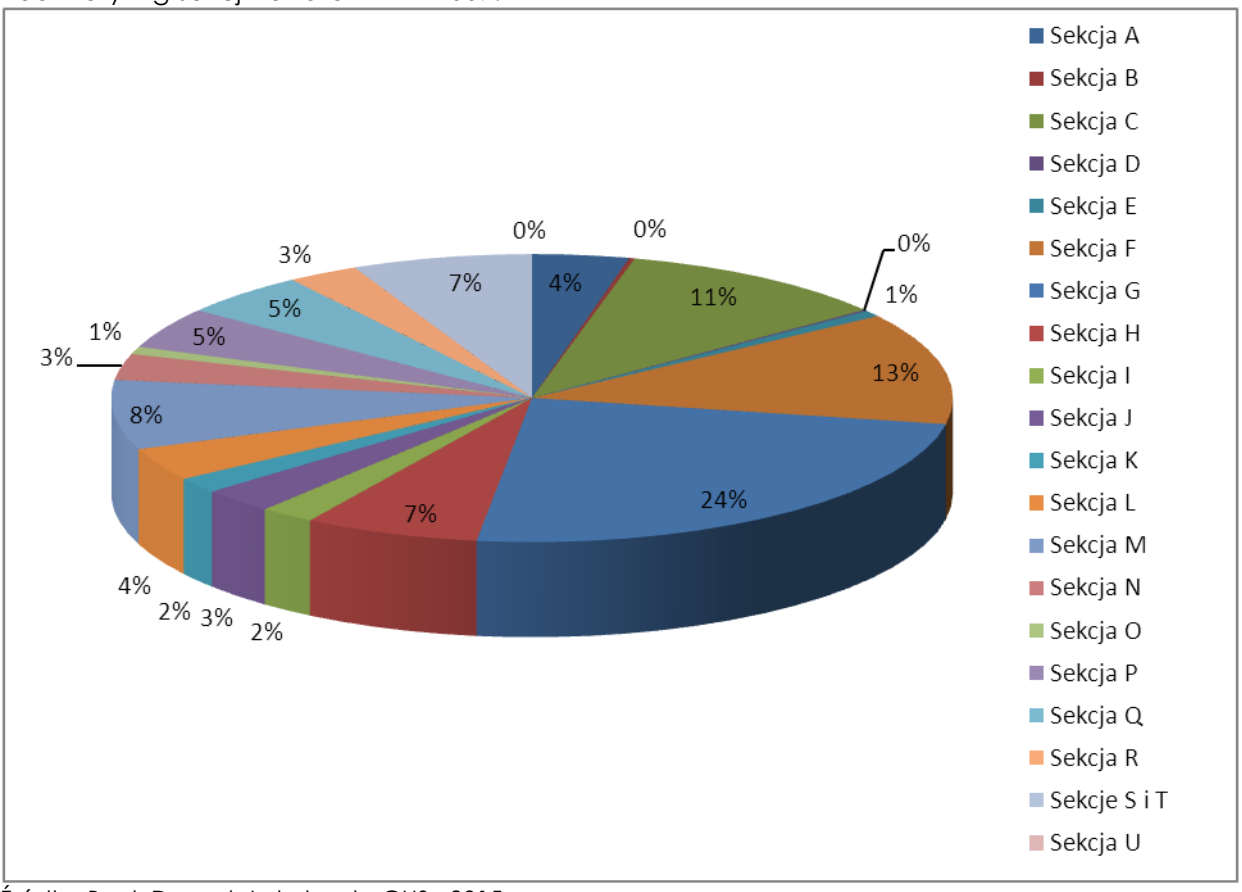
PODMIOTY WG SEKCJI I DZIAŁÓW PKD 2007 ORAZ SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH NA 2015 r.					
OGÓŁEM		**SEKTOR PUBLICZNY**		**SEKTOR PRYWATNY**	
Sekcja A	53	**Sekcja A**	0	**Sekcja A**	53
Sekcja B	3	**Sekcja B**	0	**Sekcja B**	3
Sekcja C	151	**Sekcja C**	0	**Sekcja C**	151
Sekcja D	2	**Sekcja D**	0	**Sekcja D**	2
Sekcja E	10	**Sekcja E**	2	**Sekcja E**	8
Sekcja F	179	**Sekcja F**	0	**Sekcja F**	179
Sekcja G	345	**Sekcja G**	0	**Sekcja G**	345
Sekcja H	96	**Sekcja H**	0	**Sekcja H**	96
Sekcja I	30	**Sekcja I**	0	**Sekcja I**	30
Sekcja J	40	**Sekcja J**	0	**Sekcja J**	40
Sekcja K	25	**Sekcja K**	0	**Sekcja K**	25
Sekcja L	53	**Sekcja L**	0	**Sekcja L**	53
Sekcja M	111	**Sekcja M**	1	**Sekcja M**	110
Sekcja N	42	**Sekcja N**	0	**Sekcja N**	42
Sekcja O	12	**Sekcja O**	2	**Sekcja O**	10
Sekcja P	66	**Sekcja P**	27	**Sekcja P**	39
Sekcja Q	70	**Sekcja Q**	4	**Sekcja Q**	66
Sekcja R	39	**Sekcja R**	1	**Sekcja R**	38
Sekcje S i T	99	**Sekcje S i T**	0	**Sekcje S i T**	99
Sekcja U	0	**Sekcja U**	0	**Sekcja U**	0
OGÓŁEM	**1426**	**OGÓŁEM**	**37**	**OGÓŁEM**	**1389**

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007:

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS , 2015 r.

Objaśnienia:

Podział gospodarki wg PKD 2007

Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie

Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja D -Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja F - Budownictwo

Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa

Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Sekcja J - Informacja i komunikacja

Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

Sekcja P - Edukacja

Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Sekcja S - Pozostała działalność usługowa

Sekcja T-Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

PODMIOTY WG KLAS WIELKOŚCI w 2015 r.					
ogółem	**0 - 9**	**10 - 49**	**50 - 249**	**250 - 999**	**1000 i więcej pracowników**
1426	1336	81	8	1	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poziom rozwoju działalności gospodarczej na określonym obszarze, można scharakteryzować za pomocą kilku ogólnych wskaźników, między innymi takich, jak ilość podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do REGON na 10 tys. ludności. W gminie Zbrosławice przypadało 900 podmiotów gospodarczych. W 2015 roku na terenie gminy Zbrosławice określono następujące wskaźniki:

- 73 jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności,
- 47 jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności,
- 90 podmioty wpisane do rejestru na 1 tys. ludności.

III.3. Bezrobocie, rynek pracy

Według danych GUS na koniec 2015 r. w gminie Zbrosławice było zarejestrowanych 480 bezrobotnych. Liczba bezrobotnych w powiecie tarnogórskim wynosiła 4686 osób . Stopa bezrobocia w powiecie na koniec 2015 r. wynosiła 9,3 %.

Struktura bezrobotnych wg wieku	Liczba bezrobotnych w powiecie	% ogółu bezrobotnych w powiecie
24 lata i mniej	686	14,6
25-34 lat	1 339	28,6
35-44 lat	1 035	22,1
45-54 lat	853	18,2
55 lat i więcej	773	16,5
RAZEM	**4686**	**100**

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Powody bezrobocia na terenie gminy Zbrosławice są zróżnicowane, a do najczęstszych zaliczyć można:

- zbyt wysokie koszty utrzymania pracowników,
- likwidacja firmy,
- ciężkie warunki pracy i wysokie wymagania pracowników lub pracodawcy.

W ramach przeciwdziałania bezrobociu, bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy skierowani mogą być :

- do robót publicznych,
- na prace interwencyjne,
- na staż,
- umowy absolwenckie,
- szkolenia.

Pilnym problemem do rozwiązania jest problem osób długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy.
Osoby nie pracujące przez tak długi okres wymagają ponownego przeszkolenia przez potencjalnego pracodawcę, a tym samym zwiększenia nakładów na danego pracownika.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Struktura bezrobotnych wg wykształcenia	Liczba bezrobotnych w powiecie	% ogółu bezrobotnych w powiecie
Wyższe	585	12,5
Policealne, średnie zawodowe	1219	26
Średnie ogólnokształcące	397	8,47
Zasadnicze zawodowe	1293	27,6
Gimnazjalne i poniżej	1192	25,4
RAZEM	**4686**	**100**

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

STOPA BEZROBOCIA		
Region	**Rok**	**Wartość [%]**
Polska	2016	9,5
Województwo śląskie	2016	7,9
Powiat tarnogórski	2016	9,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Bezrobocie wywołuje negatywne skutki społeczne - w sferze ekonomicznej i psychospołecznej, które nasilają się w miarę wydłużania się okresu pozostawania bez pracy.

W przypadku trwale bezrobotnych osób prowadzi to, m.in. do:

- pogorszenia standardu i jakości życia,
- obniżenia własnej samooceny,
- narastania problemu związanego z zagospodarowaniem czasu wolnego,
- pojawienia się poczucia krzywdy, frustracji i izolacji społecznej,
- powstania stresu i utraty stabilizacji prowadzącą do niemożności podejmowania racjonalnych decyzji,
- utraty kwalifikacji zawodowych,
- pogorszenia stanu zdrowia osób bezrobotnych,
- rozszerzenia sfery ubóstwa,
- obniżenia poczucia własnej wartości, utraty autorytetu w rodzinie,
- powstania dyskomfortu psychicznego i poczucia bezsilności, apatii, zniechęcenia,
- wzrostu konfliktów społecznych oraz zjawisk niepożądanych (zachowań patologicznych) takich jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa,
- ograniczenia lub zaniechania uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

Równowaga lokalnego rynku pracy to jeden z najważniejszych celów polityki rozwoju społeczno-gospodarczej każdej gminy, tak w wymiarze czasu bieżącego jak i wymiarze wielu lat, bliższej i dalszej przyszłości.

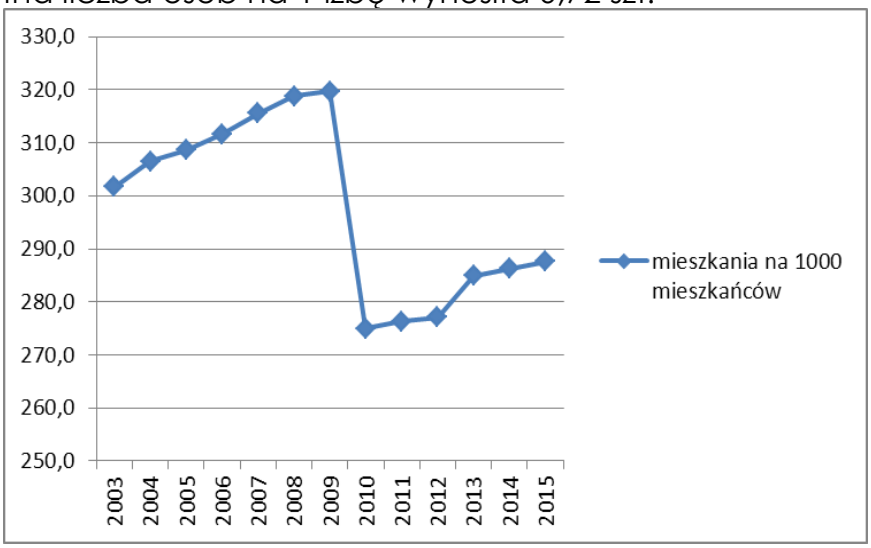
Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

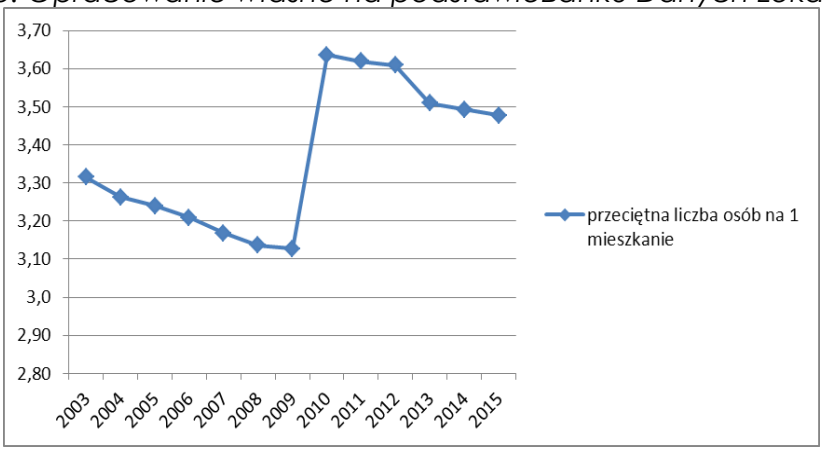
IV.1. Warunki mieszkaniowe

Warunki mieszkaniowe gminy Zbrosławice określić można stopniem zaspokojenia potrzeb poprzez ilość mieszkań w odniesieniu do ilości mieszkańców. W 2015 r.:

- przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 102,6 m^2,
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 29,5 m^2,
- liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców wynosiła 287,6 szt.,
- przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wynosiła 4,81 szt.,
- przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie wynosiła 3,48 szt.,
- przeciętna liczba osób na 1 izbę wynosiła 0,72 szt.

Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców w latach 2003-2015
Źródło: Opracowanie własne na podstawieBanku Danych Lokalnych

Przeciętna liczba osób przypadająca na jedno mieszkanie w latach 2003-2015
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Według stanu z 2015 r. w gminie Zbrosławice na jedno mieszkanie przypada około 4 osób.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

IV.2. Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy Zbrosławice w 2015 r. działało 5 przedszkoli, 9 szkół podstawowych, 5 szkół gimnazjalnych i jedna szkoła ogólnokształcąca.
Placówki biblioteczne w 2015 r:

biblioteki i filie	6
pracownicy bibliotek	10
Księgozbiór	58422

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Służba zdrowia

Świadczenia związane ze służbą zdrowia i opieką społeczną są realizowane na terenie gminy Zbrosławice (przychodnie - 6 , ośrodki pomocy społecznej - 3).
Na terenie gminy Zbrosławic funkcjonują następujące ośrodki zdrowia:

- Ośrodek Zdrowia **Zbrosławice** ul. Piastowska,
- Ośrodek Zdrowia **Wieszowa** ul. Sienkiewicza 123,
- Ośrodek Zdrowia **Miedary** ul. Tarnogórska 1,
- Ośrodek Zdrowia **Kamieniec** ul. Tarnogórska 34,
- Ośrodek Zdrowia **Kopienica** ul. Strażacka 4,
- Ośrodek Zdrowia **Ziemięcice** ul. Mikulczycka 3.

IV.2. Zagrożenie bezpieczeństwa, zarządzanie kryzysowe

Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia wynika z szeregu przyczyn, a w tym między innymi: powodziowych, osuwiskowych, pożarowych, komunikacyjnych, energetycznych, chemicznych, itd.
Stan bezpieczeństwa publicznego w gminie nadzoruje Komenda Powiatowa Policji w Tarnowskich Górach z oddziałem w Zbrosławicach.
Działa 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: Wieszowa, Zbrosławice, Łubie, Świętoszowice, Czekanów, Wilkowice, Księży Las, Szałsza.
Ochotnicze Straże Pożarne to także lokalne ośrodki kultury, rozrywki, sportu. Sieć placówek Ochotniczej Straży Pożarnej zabezpiecza ochronę w razie pożaru, a służba patrolowa Policji odpowiada za bezpieczeństwo ludności i mienia.
Zagrożeniem jest również przebieg przez gminę tras komunikacyjnych. Drogi wymagają dostosowania do parametrów technicznych określonych w przepisach odrębnych, o drogach publicznych.

Kierowanie, monitorowanie, planowanie i usuwanie skutków zagrożeń na terenie powiatu wykonuje Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Tarnowskich Górach.

Do głównych zadań należy: nadzór nad systemem wczesnego ostrzegania ludności, pełnienie całodobowych dyżurów w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego, współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratunkowe, przeprowadzanie ćwiczeń obronnych i obrony cywilnej.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Dominującą formą własności w Gminie Zbrosławice jest własność prywatna. Niewielka ilość gruntów jest własnością gminy. Nieznaczna część nieruchomości posiada nieuregulowany stan prawny. Grunty będące własnością Skarbu Państwa administrowane przez Agencję Nieruchomości Rolnych w większości dzierżawione rolnikom indywidualnym są systematycznie sprzedawane. Ich docelowym przeznaczeniem będą prawdopodobnie pola uprawne lub zalesienia. Wiele z nich posiada wysokie klasy bonitacyjne i jest zbyt odległą od zwartych układów zainwestowania, by mogła stanowić podstawę inwestycji wielkopowierzchniowych.

Tereny komunalne są silnie rozdrobnione, co w znaczący sposób utrudnia możliwości realizacji inwestycji wielkopowierzchniowych.
Gmina posiada 451,5919 ha gruntów (stan na 31.12.2016 r.) Do największych obszarów gruntów stanowiących własność Gminy należą: w sołectwie Przezchlebie (157,5868 ha), w Zbrosławicach (42,1364 ha), Kamieńcu (39,0497 ha), Ziemięcicach (21,6261 ha), Boniowicach (16,2788 ha).

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ZASOBÓW PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Podstawą społecznego i gospodarczego rozwoju gminy jest zachowanie przyrodniczych podstaw rozwoju. Przyrodnicze uwarunkowania zawsze odgrywały istotną rolę w kształtowaniu układów przestrzennych gminy. Gospodarowanie zasobami naturalnymi, ich ochrona, powinno zapewnić zaspokojenie potrzeb ludzkich obecnych i przyszłych pokoleń bez stwarzania konfliktów ekologicznych i społecznych.

VI.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Obszar opracowania wg regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski, J. Kondrackiego pozostaje w obrębach dwóch podprowincji:

- Wyżyny Śląsko – Krakowskiej (341), makroregionu Wyżyny Śląskiej (341.1): mezoregionu Garb Tarnogórski (341.12) – północno wschodnia część gminy oraz mezoregionu Wyżyna Katowicka (341.13) – południowo – wschodnia część gminy;
- Niziny Środkowopolskiej (318), makroregionu Nizina Śląska (318.5): mezoregionu Kotlina Raciborska (318.50) – obszar obejmujący południowo – zachodnią część gminy.

Obszar Gminy Zbrosławice leży na pograniczy trzech mezoregionów: Garb Tarnogórski, Wyżyna Katowicka, Kotlina Raciborska.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Garb Tarnogórski charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu z garbami i kopulastymi wzniesieniami oraz głębokimi obniżeniami dolinnymi wypełnionymi plejstoceńskimi piaskami. Obszar Gminy Zbrosławice przekrawa doliny rzek Dramy oraz potoków (Brzeźnicki, Grzybowicki, Karchowicki, Repecki, Sroczki, wraz z ich dopływami. Maksymalna wysokość jaką osiąga to około 380 m, opada progiem tektoniczno – denudacyjnym w kierunku Wyżyny Katowickiej.
Wyżyna Katowicka zbudowana z dolomitów i wapieni środkowo triasowych jest składową częścią Wyżyny Śląskiej. Charakteryzuje się zróżnicowaną morfologią. W wyniku działalności przemysłowej oraz budownictwa, pierwotna powierzchnia terenu uległa sporym zniekształceniom antropogenicznym, w wyniku czego powstały rozległe niecki osiadań górniczych, wyrobiska, zwałowiska, sztuczne nasypy i wały.
Kotlina Raciborska słabo urozmaicona z przewagą rzeźby równinnej o różnicach wysokości nie przekraczających 3 m. Dno Kotliny zbudowane jest z osadów holoceńskich (głównie utwory gliniaste i pyłowe, rzadziej ilaste i piaszczyste).

VI.2. Budowa geologiczna

Podłoże części gminy występujące wzdłuż północnej granicy gminy we wsi Jasiona zbudowane jest z najstarszych utworów geologicznych osadów karbonu dolnego. Są to głównie szarogłazy, zlepieńce i łupki kulmu. Stosunkowo płytkie zaleganie jest wynikiem wyniesienia tektonicznego. Właściwym budulcem geologicznym analizowanego terenu są utwory karbonu górnego występujące w części na północ od Zbrosławic. Najstarsze osady karbonu na tym obszarze zaliczane są do warstw malinowickich. Składową częścią południowego obszaru gminy są osady karbonu produktywnego, spośród których duże znaczenie mają zalegające pokłady węgla, warstwy gruszowskie. Natomiast osady dolnego triasu (pstry piaskowiec) tworzą podłoże wzdłuż doliny Dramy i we wsi Ptakowice, które ciągną się wąskim pasem w kierunku południowym.

W finalnej fazie orogenezy hercyńskiej (górny karbon), osady karbonu zostały silnie sfałdowane i zuskokowane. W wyniku wynurzenia obszar został poddany silnej denudacji w okresie permu. Należy dodać, że osady karbonu produktywnego na analizowanym obszarze nie występują na powierzchni ani bezpośrednio pod osadami czwartorzędowymi. Natomiast w południowej części gminy były przedmiotem dokumentowania geologicznego jako osady zawierające bilansowe pokłady węgla kamiennego.

Największe rozlokowanie na terenie gminy mają serie wapienia muszlowego (trias środkowy). Ich powszechne występowanie to przede wszystkim podłoże utworów czwartorzędowych, a także w wielu miejscach bezpośrednio na powierzchni.

Najstarsze warstwy gogolińske, wykształcone w postaci wapieni płytowych, falistych, komórkowych i zlepieńcowych występują na obszarze gminy wyspowo. Największy odsetek tych utworów zlokalizowany jest w obrębie wsi Zbrosławice we wsi Ptakowice i wzdłuż doliny Dramy, skąd ciągną się w kierunku południowym wąskim pasem. Kamieniołom, w którym niegdyś wydobywano opisywane wapienie, znajduje się na południe od Zbrosławic. Przy granicy z Reptami

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

i Rokitnica, a także w okolicach wsi Kopienica, w południowej części gminy na granicy z Żernikami występują te utwory pod pokrywą osadów czwartorzędowych budując przy tym wzgórza między Górnikami i Wieszową.

Dużo większy zasięg wstępowania mają wapienie jasnoszare krystaliczne z rogowcami warstw gorazdeckich. Tworzą one dwie rozległe powierzchnie w podłożu osadów czwartorzędowych. Pierwsza, występująca w południowej części gminy, obejmująca sołectwa takie jak: Szałsza, Czekanów, Świętoszowice, Przezchlebie, Ziemięcice, południowa część Karchowic. Druga, obejmująca Zawadę, Karchowice, Boniowice, Kamieniec, Jaśkowice, Łubki, Łubie, Kopienica, Zbrosławice. Niewielki fragment występuje także na wsi Jasiona przy północnej granicy gminy. Wapienie znane są z kamieniołomu położonego w Nieradzie na lewym brzegu doliny Dramy.

Szczegółowa budowa geologiczna:

- **warstwy terebratulowe** występują w jednym zespole z **warstwami gorazdeckimi** w okolicach Kamieńca wzdłuż lewego brzegu Dramy.
- **warstwy karchowickie** są łączone w jeden zespół z warstwami gorazdeckimi i terebratulowymi. Wychodnie ich spotykane są wzdłuż doliny Dramy po obu jej stronach.
- **dolomity epigenetyczne - kruszconośne** stanowią osobnego poziomu stratygraficznego. Powstały one na skutek procesów metasomatycznych zachodzących w obrębie warstw gogolińskich, gorazdeckich, terebratulowych i karchowickich. Dolomitom kruszconośnym towarzyszą często złoża rud cynkowo-ołowiowych. Na terenie Gminy Zbrosławice występują we wschodniej części w rejonie wsi Ptakowice i Wieszowa.
- **dolomity diploporowe** stanowią środkową część wapienia muszlowego. Na skutek tektonicznego obniżenia znalazły się w obrębie powierzchni wyżej opisanych warstw wapienia muszlowego dolnego. Na powierzchni występują w północnej części wsi Wieszowa przy granicy z Kamieńcem.
- **dolomity jasnoszare margliste warstw** z Tarnowic na terenie gminy występują w postaci trzech równoleżnikowych pasów o znacznych powierzchniach. Na południu występują w pasie od Wieszowy do Zawady. Drugi pas ciągnie się od Ptakowic przez Zbrosławice, Łubki do Łubia. Trzeci pas północny ciągnie się od Karchowic przez Miedary do Jasiony. Na powierzchni występują jedynie w północnej części wsi Wieszowa. Warstwy z Tarnowic wykształcone są jako dolomity margliste, na których zalega seria zwartych wapieni z wtrąceniami marglistymi.
- **łupki, dolomity, wapienie i piaskowce warstw rybniańskich, boruszowickich i miedarskich** występują na terenie Gminy w pasie od Laryszowa przez Wilkowice do Księżego Lasu. Wyróżnia się wśród nich warstwy wapieni i konglomeratów z Wilkowic znane z nieczynnych już kamieniołomów położonych na północ od Wilkowic. Są to wapienie twarde i zbite o miąższości ok. 10 m. W okolicach Miedar w kamieniołomach obserwowano pod serią wapieni zbitych 1-metrową ławicę wapieni o strukturze zlepieńcowatej. Z kolei w kamieniołomach położonych na północ od drogi Wilkowice - Księży Las nad opisywanymi warstwami występuje seria wapieni

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

drobnowarstwowanych o dobrej łupliwości płytowej.

- **zespół wapienia muszlowego** (triasu środkowego) kończą **warstwy boruszowickie**. Stanowią je iły niebieskoszare i łupki margliste występujące w okolicach Laryszowa, a znane z odsłonięć w wyrobiskach cegielni Rybna położonych na wschód od granic Gminy.
- **trias górny** (kajper) reprezentują na obszarze Gminy Zbrosławice iły pstre i margle. Znaczne powierzchnie tych utworów występują w okolicach wsi Miedary.

Wraz z końcem triasu analizowany obszar został prawdopodobnie podniesiony, ustąpiło morze, i zaczął się okres rozwoju rzeźby w warunkach lądowych. Duży udział skał węglanowych w budowie ówczesnej powierzchni zadecydował o silnym rozwoju rzeźby krasowej w warunkach klimatu wilgotnego. W powstałych wówczas lejach krasowych odłożone zostały w czasie krótkotrwałej transgresji dolnojurajskiej glinki ogniotrwałe, żwiry i zlepieńce warstw połomskich. Pozostałości tych utworów zlokalizowane są obecnie w dolinie Dramy na zachód od Kamieńca oraz w obrębie występowania dolomitów kruszconośnych. Na powierzchni współczesnej występują na południe od Zbrosławic.

Najmłodsze osady okresu trzeciorzędowego stanowią występujące wyspowo iły, mułki, piaski i zlepieńce morza badeńskiego (neogen – miocen), które wąskimi zatokami wdarło się na obszar Gminy Zbrosławice, zarówno od strony południowej, jak i północnej Garbu Tarnogórskiego. Utwory trzeciorzędowe na powierzchni współczesnej nie występują.

Po pewnym czasie morze ustępuje i rozpoczyna się długotrwały okres kształtowania rzeźby w warunkach lądowych, który trwa do dnia dzisiejszego. Procesy denudacji i występujące ruchy skorupy ziemskiej związane z orogenezą alpejską spowodowały zdarcie cienkiej pokrywy osadów liasowych i neogeńskich.

W trzeciorzędzie ukształtowała się monoklinalna struktura geologiczna, tzw. monoklina śląsko-krakowska. Powstanie tej struktury spowodowało, że warstwy osadów zostały nachylone w kierunku północno-wschodnim pod niewielkim kątem (do 5 stopni). Ma to istotne znaczenie dla kierunku spływu wód podziemnych, które migrują zgodnie z nachyleniem warstw skalnych zasilając podziemne zbiorniki tych wód.

Z kolei ruchy tektoniczne spowodowały powstanie licznych uskoków i struktur tektonicznych. Skutkiem tych procesów jest występowanie tych samych warstw skalnych na różnych poziomach. Natomiast wzdłuż linii tektonicznych zaczęły rozwijać się kopalne doliny rzeczne (m.in. Dramy), doprowadzając do uformowania się sieci rzecznej, która w wielu przypadkach zapoczątkowała kształtowanie się współczesnej sieci rzecznej. Z rozkładu izohips ilustrujących zarysy rzeźby powierzchni podczwartorzędowych rozkładu wynika, że kopalna powierzchnia topograficzna była bardzo urozmaicona. Z uwagi na brak dokładnego rozpoznania geologicznego podłoża czwartorzędu, przedstawiona mapa geologiczna bez utworów czwartorzędowych stanowi kompilację różnych materiałów geologicznych. Utwory triasowe dominują w budowie powierzchni podczwartorzędowej. Składają się na nie głównie wapienie, margle i dolomity triasu środkowego (wapienia muszlowego). Zwraca uwagę często nadmierne

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

uwilgotnienie powierzchni, powodowane przez duży udział utworów marglistych, które prawdopodobnie zwiększają nieprzepuszczalność podłoża.

Ponad połowa powierzchni Gminy przykryta jest warstwą utworów czwartorzędowych o zróżnicowanej miąższości. Największe miąższości czwartorzędu występują w obrębie form kopalnych, gdzie miąższość ich dochodzi do ok. 60-70 m. Są to głównie fluwioglacjalne piaski i żwiry gliniaste podścielone warstwą glin zwałowych zlodowacenia Odry (środkowopolskiego). Znaczna, wyżej położona, część powierzchni Gminy Zbrosławice znajdowała się w strefie marginalnej stadiału maksymalnego tego zlodowacenia. Oscylacja czoła lądolodu powodowała, iż mogło odkładać się kilka poziomów glin zwałowych o niewielkich miąższościach. W odwiercie wykonanym w Zbrosławicach stwierdzono cztery poziomy glin zwałowych zalegające na głębokości 2,9-13,0 m. Miąższości poszczególnych poziomów wahały się od 1,1 do 4,0 m. Poszczególne poziomy oddzielone były piaskami zailonymi. Na terenie Gminy Zbrosławice znane jest tylko jedno stanowisko występowania glin zwałowych w okolicy Jasiony. Znacznie częściej gliny zwałowe występują pod pokrywą piasków i żwirów lodowcowych. Sekwencję osadów zlodowacenia odry kończy seria piasków i żwirów fluwioglacjalnych, widoczna na obszarze Gminy jedynie w Przezchlebiu, gdzie były one przedmiotem eksploatacji.

W czasie kolejnego zlodowacenia (Wisły) obszar Gminy Zbrosławice znajdował się w strefie klimatu peryglacjalnego. Panujące wówczas warunki sprzyjały zrównywaniu form pozostawionych przez poprzednie zlodowacenie i transformacji osadów w trakcie procesów stokowych. Powstały wówczas miąższe serie glin stokowych wykazujących się dużą zawartością frakcji pylastej. Wzbogacenie tych glin we frakcję pylastą mogło nastąpić na skutek akumulacji pyłów w pasie wyżyn. O rozwoju procesów eolicznych w tym czasie świadczy występowanie w Przezchlebiu utworów eolicznych (wydmowych) na piaskach fluwioglacjalnych.

Po ustąpieniu lądolodów plejstoceńskich zaczął się holoceński cykl rozwoju środowiska. Cykl ten szczególnie zaznaczył się w obrębie den dolinnych, w których akumulowane są namuły rzeczne, a w miejscach bardziej wilgotnych odłożyły się torfy.

VI.3. Złoża surowców

Złoża surowców na terenie Gminy Zbrosławice to:

- węgiel kamienny,
- surowce ilaste ceramiki budowlanej,
- wapienie do przemysłu wapienniczego.

Węgiel kamienny występuje w złożu Gliwice(337WK) . Wydobycie surowca ze złoża zostało zaniechane, nie planuje się wznowienia eksploatacji. Rekultywacja odbywa się pod kontem rolniczo – leśnym.
Surowce ilaste ceramiki budowlane stanowią złoże Miedary I, którego wydobycie również zostało zaniechane. Jest to teren poeksploatacyjny, zrekultywowany, a Cegielnia Miedary została zlikwidowana.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Wapienie do przemysłu wapienniczego występują na terenie Zbrosławic. Złoże o zasobach szczegółowo rozpoznanych.

VI.4. Rzeźba terenu

Gmina Zbrosławice znajduje się w obrębie monokliny śląsko – krakowskiej wykształconej w trzeciorzędzie. Wody przemieszczają się zgodnie z nachyleniem warstw skalnych, zasilając przy tym zbiorniki wód podziemnych dzięki temu, że osady w strukturze geologicznej nachylone są pod kątem 5 stopni w kierunku północno – zachodnim. Liczne uskoki i zagłębienia terenu są wynikiem ruchów tektonicznych jakie pojawiały się w przeszłości na terenie Gminy Zbrosławice. Wzdłuż linii tektonicznych rozwinęły się doliny rzeczne (m. in. Dolina Dramy).
Rzeźbę terenu na obszarze gminy cechuje występowanie ciągów wzgórz, których trzon stanowią odporne na niszczenie warstwy triasowe. Większe obniżenie dolinne na obszarze gminy stanowi dolina Dramy rozcinająca Garb Laryszowski obejmujący największą powierzchnię gminy. Skłony wysoczyzn opadają w kierunku północnym ku dolinie Panwi i w kierunku południowym ku dolinie Kłodnicy. Wzgórza porozkrawane są dolinami rzek, tworząc rozgałęzione systemy.

Najwyższe wzniesienie tworzą garby **Płaskowyżu Tarnowickiego** (320 – 325 m n. p. m.). Powierzchnia garbów jest falista, ograniczona stokami pochodzenia denudacyjnego. Na Płaskowyżu Tarnowickim zbudowanym z silnie tektonicznie zaburzonych wapieni, margli i dolomitów odnajdujemy fragmenty staro trzeciorzędowej powierzchni degradacyjnej obniżającej się w kierunku zachodnim. W jej obrębie, wykluczając granice gminy, stwierdzono istnienie znacznej ilości zakrytych form krasowych wykształconych jako leje o zarysie okrągłym, oraz wydłużone misy i wanny o ścianach niekiedy pionowych, a dnie nierównym.
Ukształtowanie terenu ma charakter denudacyjny o znacznych deniwelacjach powierzchni, co sprawia, że wyniesienia oddzielone są wąskimi dolinami dopływów Dramy. Takie doliny charakteryzują się płaskimi i wąskimi dnami wysłanymi namułami. Wcięcia dolin są ostre, co często jest powodowane występowaniem w nich dróg dojazdowych do pól. W początkowych odcinkach dolin występują nieckowate zagłębienia denudacyjne, które z czasem przekształcają się w wąskie doliny pełniące rolę transportu materiału spłukiwanego w czasie większych opadów deszczu.
Przyczyną występowania procesów sufozyjnych prowadzących do rozwoju rzeźby wąwozowej typowej dla obszarów lessowych na tym obszarze jest pylastość utworów powierzchniowych. Większość dolin rozcinających obszar ma charakter wąwozów. Szybka degradacja powierzchni rolniczych może być wynikiem procesów sufozyjnych i może nieść za sobą katastrofalne skutki. Wymywanie materiału pylastego na powierzchniach płaskich prowadzi do powstania

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

niewielkich zagłębień bezodpływowych, w których na terenach rolniczych występuje wymakanie upraw.
Dolina Dramy wypełniona jest glacjalnym materiałem piaszczysto – gliniastym o dużej miąższości. Cechą charakterystyczną jest wyraźne ograniczenie krawędziami od terenów sąsiadujących. Płytko występująca woda gruntowa oraz nieprzepuszczalne dno doliny sprzyja jej zabagnieniu i ułatwia budowę zbiorników i stawów. Holoceńskie namuły rzeczne pokrywają powierzchnie dna doliny.
Garb Laryszowski pokrywają gliny i piaski plejstoceńskie. Powierzchnia Garbu Laryszowskiego wznosi się 20 – metrowym stokiem erozyjno – denudacyjnym ponad przylegające od południa Wysoczyzny Przywyżynne. Wysoczyzny zbudowane są z miąższych serii utworów triasowych okrytych warstwą utworów zwietrzelinowych i glacjalnych.

Płaskowyż Bytomski jest oddzielony wysokim progiem tektonicznym od Garbu Tarnowickiego i Laryszowskiego na północy. Zachodnią granicę płaskowyżu tworzą stoki pochodzenia erozyjno – denudacyjnego. Płaskowyż ten zbudowany jest z wapieni i dolomitów triasowych. Charakteryzuje się słabym rozcięciem erozyjnym oraz małymi deniwelacjami (15 – 20 m), do czego przyczynia się znaczne zasypanie utworami rzeczno – lodowcowymi, zastoiskowymi i morenowymi z okresu zlodowacenia Odry. Na łagodnych stokach garbów wapiennych i dolomitowych z fragmentami spłaszczeń o poziomie ok. 300 m n. p. m. przetrwały liczne zagłębienia krasowe, często całkowicie zagrzebane pod różnobarwnymi liasowymi iłami, rzadziej piaskami i żwirami oraz trzeciorzędowymi iłami z lignitami i iłami pochodzenia morskiego.

Wysoczyzny Przywyżynne (240 -270 m n. p. m.) zajmują południowo – zachodnią część Gminy Zbrosławice. Jest to północno – wschodni skraj Kotliny Raciborskiej. Od północy wydzielono:

- **wysoczyznę proboszczowską**; leżącą pomiędzy czołem progu środkowotriasowego, a doliną Dramy,
- **wysoczyznę czechowicką**; położoną na południe od Dramy.

Płaskie lub faliste wierzchowiny wysoczyzn leżą w wysokość 270 m n. p. m. Krawędzie wysoczyzn w wielu miejscach rozcięte są głębokimi dolinami dopływów rzek głównych, co nadaje rzeźbie charakter pagórkowaty. Strop podłoża czwartorzędowego leży w wysokości od 180 do 240 m n. p. m.. Osady piaszczysto – żwirowe lub ilaste zlokalizowane są ponad dolnym poziomem gliny morenowej. Przykryte są drugim poziomem gliny morenowej. Glina morenowa jest budulcem powierzchni wysoczyzn. Górną glinę morenową pokrywają naprzemiennie piaski (Wysoczyzna Czechowicka) lub gliny pylaste (Wysoczyzna Proboszczowicka). Doliny, które rozcinają poziom wysoczyznowy mają płaskie i miejscami podmokłe

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

dna ograniczone stromymi zboczami. W podłożu osadów dolinnych zlokalizowane są głębokie formy erozyjne, wycięte w osadach przedczwartorzędowych.

Procesy krasowe uwidaczniają się w terenie jako zagłębienia o bardzo zróżnicowanych wielkościach powierzchni. Zagłębienia te są efektem działania procesów krasowych w trzeciorzędzie, których skutkiem było powstanie zapadlisk krasowych o znacznej głębokości. Zapadliska wypełniono różnymi utworami (rumosz, piaski, żwiry, iły). Obecnie pełnią one rolę zagłębień chłonnych. Odbywa się nimi transport materiału drobnoziarnistego z powierzchni do znajdujących się w podłożu szczelin i korytarzy krasowych. Dany materiał transportowany jest przez wodę wsiąkającą z powierzchni. Wykształcenie się zagłębień na powierzchni utworów czwartorzędowych jest wynikiem niestabilności powierzchni topograficznej tych miejsc. Głównym rejonem zagrożonym występowaniem procesów krasowych jest obszar Garbu Tarnowickiego, gdzie na powierzchni lub płytko pod pokrywą osadów czwartorzędowych występują spękane wapienie i dolomity. Obecnie proces rozwoju zjawisk krasowych na większości obszaru gminy jest spowolniony z uwagi na dużą marglistość utworów budujących obszar Garbu Laryszowskiego oraz przykrycie ich miąższą serią trudno przepuszczalnych utworów gliniastych. Identyfikacja form krasowych jest możliwa tylko przy wykonywaniu wierceń geotechnicznych lub wykopów.

Na analizowanym terenie występować mogą także korytarze i szczeliny krasowe, którymi woda migruje z powierzchni do poziomów wodonośnych. Korytarze takie mogą powodować niestabilność powierzchni. Przy wykonywaniu rozpoznania geotechnicznego pod większe obiekty kubaturowe należy zwrócić szczególną uwagę na te zagadnienia.

VI.5. Warunki topoklimatyczne i klimatyczne

Warunki topoklimatyczne Gminy Zbrosławice opracowane zostały w oparciu o metodykę przygotowaną przez M. Klugego i J. Paszyńskiego (1973), a zmodyfikowaną przez T. Bartkowskiego (1980). Metodyka ta polega na nieinstrumentalnym wyznaczaniu jednostek przestrzennych, bilansowania przepływu materii i energii na powierzchni czynnej, nazywanych także jednostkami przestrzennymi topoklimatycznymi. Ogólnie rzecz biorąc, metodyka wyznaczania jednostek polega na określeniu bilansu energetycznego między powierzchnią graniczną (przyziemną warstwą atmosfery, w której żyje człowiek), a warstwami wyższymi atmosfery i podłożem gruntowo - wodnym. W określeniu bilansu energetycznego uwzględniane są następujące składowe:

- całkowite promieniowanie słoneczne (bezpośrednie, rozproszone),
- promieniowanie słoneczne odbite od podłoża,
- ciepło wyzwalane sztucznie w procesach spalania (np. w okresach grzewczych i procesach technologicznych),

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- promieniowanie cieplne podłoża (wypromieniowanie efektywne) w zakresie długofalowym,
- wymiana ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji,
- wymiana ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek przewodzenia,
- wymiana ciepła utajonego wskutek parowania lub kondensacji wody.

W oparciu o powyższe zasady został opracowany klucz do wydzielania jednostek topoklimatycznych przy pomocy mapy topograficznej i znajomości środowiska geograficznego: właściwości rzeźby (w tym nachylenia i ekspozycji stoków), głębokości zalegania wody gruntowej, litologii, użytkowania terenu. Dla potrzeb charakterystyki klimatycznej analizowanego obszaru przyjęto następujące cechy przewodnie środowiska:

- powierzchnie płaskie o nachyleniu sporadycznie przekraczającym 5%;
- w litologii dominują: w obrębie wysoczyzn i ich zboczy – gliny pylaste;
- w obrębie dolin - mułki, torfy, grunty torfowo-mułowe;
- głębokość występowania wody gruntowej jest zmienna: w dnach dolin do 1 m, poza dnami dolin głębiej niż 1 m;
- użytkowanie terenu: grunty orne, łąki, obszary leśne, tereny zabudowane.

W oparciu o powyższe cechy przyjęto następujące wydzielenia dla opracowania warunków topoklimatycznych Gminy Zbrosławice:

1. Grupa powierzchni użytkowanych rolniczo o dobrym przewietrzaniu, słabym zakryciu gruntu, pokrytych niskimi trawami na łąkach trwałym lub zmieniającym się z roku na rok składzie gatunkowym roślin (byliny jednoroczne).

a) Podgrupa powierzchni form wypukłych (z niewielkim stopniem niebezpieczeństwa wystąpienia przymrozków lokalnych pochodzenia radiacyjnego lub radiacyjno-adwekcyjnego)

- Powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną, a podłożem wskutek konwekcji w nocy i względnie dużych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego docierającego do powierzchni ziemi w dzień. Są to zbocza głównie o wystawie S (od SSE do SSW) wyniesione ponad dna dolin, o znacznym nachyleniu (ponad 5°).

- Powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną, a podłożem wskutek przeciętnych wartości całkowitego promieniowania słonecznego docierającego do powierzchni ziemi w dzień i konwekcji w nocy. Należą tu wszystkie niezalesione formy wypukłe, z wyjątkiem zboczy N i S o nachyleniu przekraczającym 5°, a więc zbocza o pozostałych wystawach, tj. od NE do SE i od SW do NW, a następnie zbocza N i S o wystawie od SSE do SSW i od NNE do NNW, ale o nachyleniu nie przekraczającym 5°, a także niewielkie partie wierzchowinowe na których ze względu na ich małą rozległość, nie ma warunków do tworzenia się warstwy zimnego powietrza w czasie pogodnych nocy.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- Powierzchnie o relatywnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji w nocy i o stosunkowo małych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego docierającego do powierzchni ziemi w dzień. Są to głównie zbocza o wystawie N (od NNW do NNE) o nachyleniu ponad 5°.

b) Podgrupa powierzchni form płaskich poza dnami dolin.

- Powierzchnie o przeciętnych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną, a podłożem wskutek konwekcji w nocy i o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną, a podłożem wskutek przewodzenia. Są to tereny płaskie, wyniesione ponad dna dolin, w tym także rozległe wierzchowiny; podłoże o dużej przewodności cieplnej, a więc o glebach nieporowatych (zwartych; np. iły, gliny) na ogół dobrze uwilgoconych. Na tych terenach mogą się tworzyć w czasie pogodnych nocy przyziemne inwersje temperatury, jednakże znaczniejszym jej spadkom przeciwdziała dopływ ciepła z głębszych warstw gleby.
- Powierzchnie o przeciętnych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną, a podłożem wskutek konwekcji w nocy i przeciętnych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną, a podłożem wskutek przewodzenia. Są to tereny płaskie lub o niewielkim nachyleniu (do 5°) wyniesione ponad dna dolin, o glebach średnio zwartych (gliny piaszczyste, mułki, ilaste lessy) bez zwartej szaty roślinnej, która by utrudniała dopływ ciepła z podłoża w czasie pogodnych nocy; małe prawdopodobieństwo wystąpienia przymrozków radiacyjnych.
- Powierzchnie o przeciętnych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji w nocy i o stosunkowo małych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek przewodzenia. Są to tereny płaskie, wyniesione ponad dna dolin, o podłożu cechującym się złym przewodnictwem ciepła, tj. o glebach porowatych i suchych (lessy, piaski, przesuszone torfy) lub o zwartej szacie roślinnej, utrudniającej dopływ ciepła z podłoża podczas pogodnych nocy (zasłonięcie gleby liśćmi ustawiającymi się poziomo). Powierzchnie te odznaczają się większym stopniem niebezpieczeństwa wystąpienia przymrozków radiacyjnych niż powierzchnie opisane wcześniej;

c) Podgrupa powierzchni form wklęsłych z częstymi inwersjami temperatury powietrza, narażonych w większym stopniu na niebezpieczeństwo przymrozków pochodzenia lokalnego.

- Powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną, a podłożem w wyniku konwekcji w nocy i stosunkowo dużych wartościach wymiany ciepła utajonego wskutek parowania w dzień. Są to rozległe, dobrze przewietrzane części szerokich den dolinnych pokryte roślinnością łąkową, gdzie w czasie pogodnych nocy tworzą się zastoiska zimnego powietrza, a więc narażone na

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

niebezpieczeństwo wystąpienia przymrozków lokalnych typu radiacyjno-adwekcyjnego.

- Powierzchnie o względnie małych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji w nocy i o przeciętnych wartościach wymiany ciepła utajonego wskutek parowania. Są to wyżej położone części rozległych, szerokich den dolinnych o nieco niższym (głębiej niż 1 m) zwierciadle wody gruntowej, gdzie czynnikiem ograniczającym parowanie terenowe jest ilość wody będącej do jego dyspozycji.
- Powierzchnie o relatywnie małych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną, a podłożem wskutek konwekcji w nocy i o stosunkowo małych wartościach wymiany ciepła utajonego wskutek parowania. Są to wszystkie drobne formy wklęsłe; gdzie w czasie pogodnych nocy tworzą się zastoiska zimnego powietrza wskutek lokalnej adwekcji. Czynnikiem ograniczającym parowanie terenowe jest tu przede wszystkim ilość energii jaką dysponują. Należą tu obok wąskich den dolinnych obniżenia bezodpływowe, wąwozy, wcięcia, a także polany śródleśne.

2. Grupa powierzchni zadrzewionych (lasów), gdzie wskutek osłonięcia powierzchni granicznej przed wypromieniowaniem przez okap drzew występują stosunkowo niskie wartości promieniowania cieplnego podłoża (wypromieniowania efektywnego) w zakresie długofalowym. Nocne spadki temperatury są znacznie mniejsze niż na powierzchniach sąsiednich (otwartych pól i łąk). Powierzchni leśnych nie klasyfikowano szczegółowo.

3. Grupa powierzchni pokrytych budynkami. W zależności od zwartości zabudowy w okresach grzewczych pojawia się dodatkowa ilość ciepła i zanieczyszczeń pochodzących z procesów spalania. Z uwagi na rozproszony (lub słabo zwarty) charakter zabudowy pozostałe warunki (w tym warunki przewietrzania) podobne jak na terenach otaczających.

Według Regionalizacji Rolniczo – Klimatycznej Polski R. Gumińskiego (1948) Gmina Zbrosławice leży w środkowej części dzielnicy XV (częstochowsko – kieleckiej). Lokalizacja gminy w środkowym pasie południkowym Polski sprawia, że docierają tu masy wilgotnego powietrza znad Atlantyku oraz masy suchego powietrza kontynentalnego ze wschodu. Zderzanie się tych mas powoduje przejściowość klimatu wyrażającą się dużą zmiennością warunków pogodowych.
Opisywaną dzielnicę charakteryzują poniższe warunki:

- średnia temperatura stycznia wynosi – 3,0 °C,
- średnia temperatura lipca wynosi 17,2 °C,
- średnia temperatura roczna 7,6 – 7,7 °C
- dni z przymrozkami wahają się pomiędzy 112, a 130,
- dni mroźnych na tym obszarze występuje około 20 – 35,
- ostatnie przymrozki wiosenne występują najczęściej w końcu kwietnia lub z początkiem maja,
- czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi mniej więcej 45 dni,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni,
- przewaga wiatrów południowo – zachodnich i zachodnich,
- opady atmosferyczne zróżnicowane do 800 mm/rok.

Szczególnie istotne są warunki opadowe na analizowanym obszarze, od których zależy ilość wody pozostającej w obiegu. Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych w Gminie Zbrosławice kształtują się pomiędzy 671 mm (posterunek opadowy IMGW w Czekanowie) do 786 mm (posterunek opadowy w Tworogu). Zależność średnich sum opadów półrocza letniego do zimowego jest wyrównana i zawiera się w granicach 1,8 – 1,9, co wskazuje na dużą stabilność warunków występowania opadów w skali regionu. Opady atmosferyczne dominują w ciągu roku w półroczu letnim, a stosunek sum opadów półrocza letniego do zimowego wynosi 1,6 – 1,9. Minima opadowe występują w styczniu, lutym i marcu (33 – 53 mm), natomiast maksima występują w czerwcu, lipcu i sierpniu (80 – 100 mm).

Ważnym aspektem przy charakterystyce opadów atmosferycznych są krótkie opady nawalne, które niosą za sobą katastrofalne skutki. Straty eskalują niedocenianiem roli jaką przy odpływie wód opadowych pełnią suche obniżenia dolinne, rowy melioracyjne, czy doliny stale prowadzące wodę.

VI.6. Jakość powietrza

Stan czystości powietrza na terenie Gminy Zbrosławice determinowany jest przez wiele czynników, z których najważniejsze to:

- sąsiedztwo zewnętrznych dużych źródeł zanieczyszczeń powietrza – Górnośląski Okręg Przemysłowy,
- napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin,
- lokalna niska emisja i źródła mobilne (transport).

Na obszarze Gminy Zbrosławice nie występują większe źródła zanieczyszczeń, jeżeli pojawiają się, to ich źródłem są paleniska domowe (emisja niska), co obserwuje się szczególnie w sezonie zimowym. Emisja zanieczyszczeń głównie wiąże się z powszechnym spalaniem w indywidualnych kotłowniach odpadów niedozwolonych, spalaniem węgla w kotłach małej mocy i o niskiej sprawności, bez dodatkowych systemów oczyszczania spalin oraz z używaniem gorszej jakości paliw.
Znaczna ilość zanieczyszczeń napływa na teren gminy również ze źródeł zewnętrznych, głównie z zachodu - z rejonu Gliwic i Kędzierzyn-Koźla oraz z kierunku południowego i południowo- wschodniego z obszaru Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.
Istotnym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest także ruch drogowy na drodze DK94 i DK78 oraz na autostradzie A1. Powoduje on zarówno wzrost zapylenia atmosfery (kurz), jak i wzrost zanieczyszczeń spowodowanych spalinami z silników samochodowych.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 519 ze zm.)oceny są dokonywane w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa śląskiego jest wydzielonych 5 stref zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012, poz. 914). Strefy te zostały wymienione poniżej:

- aglomeracja górnośląska – kod strefy PL2401,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska – kod strefy PL2402,
- miasto Bielsko-Biała - kod strefy PL2403,
- miasto Częstochowa - kod strefy PL2404,
- strefa śląska - kod strefy PL2405.

Gmina Zbrosławice należy do strefy śląskiej.
Poniżej przedstawiono dane dotyczące jakości powietrza zgodnie z „Czternastą roczną oceną jakości powietrza w woj. śląskim obejmującą rok 2015".

W 2015 roku wartość dopuszczalna stężenia **pyłu zawieszonego PM2,5**, wynosząca 25 µg/m^3), została przekroczona od 4% do 40%, i w strefie śląskiej wyniosła - od 19 µg/m^3 do 35 µg/m^3 w.

Wartości średnie stężeń pyłu PM10 w 2015 roku wyniosły w strefie śląskiej od 23 µg/m^3 (Ustroń) do 52 µg/m^3 (Pszczyna). Wartość dopuszczalna wynosi 40 µg/m^3.

Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrony zdrowia w 2015 r.

Nazwa strefy	As(PM10)	BaP(PM10)	C6H6	CO	Cd(PM10)	NO2	Ni(PM10)	O3	PM10	PM2.5	Pb(PM10)	SO2
strefa śląska	A	C	A	A	A	A	A	C, D2	C	C, C1	A	A

Źródło: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w woj. śląskim obejmująca rok 2015"

Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona roślin w 2015 r.

Nazwa strefy	NOx	O3	SO2
strefa śląska	A	C, D2	A

Źródło: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w woj. śląskim obejmująca rok 2015"

W 2015 roku, w porównaniu do 2014 roku, zmieniły się obszary przekroczeń dla stężeń średnich rocznych pyłu PM10, pyłu PM2.5 oraz ozonu. Obszary przkrzekroczeń zostały określone w oparciu o wyniki modelowania przygotowane na zlecenie GIOŚ dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu oraz ozonu. Wykaz obszarów przekroczeń przedstawia poniższa tabela. Zestawienie najgorszych przypadków wyników pomiarów dla klas C, C1 i D2 :

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Nazwa strefy	Kod strefy	Kryterium stanowiące podstawę do zakwalifikowania strefy do klasy C zanieczyszczenie (czas uśrednia)	Typ obszaru - zwykły(Z)	Obszary przekroczeń
strefa śląska	PL2405	PM10(24h)	Z	m.in. powiat tarnogórski
strefa śląska	PL2406	PM10(rok)	Z	m.in. gm. Zbrosławice
strefa śląska	PL2407	PM2,5(rok)*	Z	m.in. gm. Zbrosławice
strefa śląska	PL2408	PM2,5(rok)**	Z	m.in.gm. Zbrosławice

Źródło: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w woj. śląskim obejmująca rok 2015"

** - obszar przekroczeń dla poziomu dopuszczalnego do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 r. (fazall) wynoszącego 20 µg/m3*
*** - obszar przekroczeń dla poziomu dopuszczalnego do 25 µg/m3*

VI.7. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Zbrosławice położony jest w obrębie dwóch dorzeczy prawostronnych dopływów Odry:

- dorzecze Małej Panwi – płn. część gminy; dopływy: Liganzja i Stoła. Z obszaru gminy do Stoły uchodzi potok IV rzędu Brzeźnica;
- dorzecze Kłodnicy – płd. część gminy; dopływy Drama i Rokitnica (Potok Mikulczycki).

Drama – główna rzeka obszaru gminy Zbrosławice. Jest prawostronnym dopływem Kłodnicy. Wpływa na teren gminy od wschodu na pograniczu wsi Laryszów i Ptakowice. Wysokość dna rzeki wynosi tam około 263,5 m n.p.m. Drama opuszcza teren gminy w miejscowości Zawada, na wysokości ok. 216 m n.p.m. Różnica wysokości wynosi ok. 47,5 m, co przy długości rzeki na terenie gminy 12,8 km daje spadek średnio 3,7 ‰. Szerokość dna doliny nie jest jednakowa na całej długości. Charakterystyczne są liczne rozszerzenia i przewężenia. Szerokość dna doliny wynosi na granicy wschodniej gminy ok. 60 m, w Zbrosławicach 120 m, w Karchowicach 250 m, w Zawadzie 200 m. Koryto rzeki na przeważającej długości jest uregulowane i umocnione. Dzielące zlewnie działy wodne poszczególnych potoków są odpowiednio działami II, III, IV rzędu. Dorzecza Małej Panwi i Kłodnicy oddziela dział II rzędu. Przebiega w środkowej części gminy na północ od rzeki Dramy. Przebieg jest bardzo wyraźny. Podobnie mocno zarysowany przebieg mają pozostałe działy wodne. W Przezchlebiu, w wyniku eksploatacji surowców doszło do powstania rozległych wyrobisk częściowo wypełnionych wodą, a następnie zrekultywowanych pojawiają się zakłócenia w przebiegu działów wodnych.

Powierzchniową sieć hydrograficzną uzupełniają występujące na analizowanym terenie zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego. W dolinie Dramy

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

usytuowano zbiorniki zaporowe o różnorodnym przeznaczeniu (tzw. wielozadaniowe). Zlokalizowane są one w Kamieńcu i Karchowicach. Stawy hodowlane usytuowano na Potoku Świętoszowickim w Ziemięcicach i na dopływach tego potoku w Przezchlebiu i Wieszowie. Kilka stawów hodowlanych znajduje się na dopływach Rokitnicy w Szałszy. Największe zbiorniki występują jednak w wyrobiskach po eksploatacji piasków i żwirów w Przezchlebiu. Mają one powierzchnie sięgające 8 ha. Oprócz tego występuje znaczna ilość bardzo małych zbiorników (oczek wodnych) w niewielkich gliniankach i kamieniołomach na całym obszarze gminy.
W gminie nie ma posterunków wodowskazowych oraz nie są prowadzone systematyczne pomiary stanów i przepływów wody. Sporadycznie wykonywane pomiary wykazują, iż przeciętne przepływy wody są tu dość niskie.

Wyniki pomiarów z sierpnia 2001 r.:

- Ujście przy potoku z Łubia – 0,03 m^3/s,
- Ujście przy potoku Świętoszowickiego -15m^3/s,
- Drama w Pyskowicach – 0,51 m^3/s,

Na podstawie analizy danych regionalnych można stwierdzić, że potoki gminy Zbrosławice mają, zgodnie z klasyfikacją I. Dynowskiej i A. Tlałki (1978), reżim wyrównany z wezbraniem wiosennym i bardzo słabym drugorzędnym wezbraniem letnim oraz zasilaniem gruntowo-deszczowo-śnieżnym. Zgodnie z tak wyrażonym reżimem potoki na obszarze gminy przez cały rok zasilane są z odpływu gruntowego, natomiast przepływy podwyższone spowodowane są topnieniem śniegu wiosną lub opadami letnimi. W przypadku gminy Zbrosławice szczególnie istotnym zagadnieniem jest problem zagrożenia powodziowego związanego z rzeką Dramą. Zasięg i miejsca zalewu powodziowego z 1997 roku, wskazują na gwałtowny spływ wody ze zlewni dopływami Dramy, co wynika w znacznej mierze z ich dużych spadków. Z kolei dno doliny Dramy cechuje się znacznie mniejszym spadkiem i znajdują się w nim liczne przewężenia, które tamują odpływ wody. Podobną rolę pełnią różne budowle znajdujące się w dnie doliny (groble, nasypy drogowe, zbyt małe przepusty itp.).

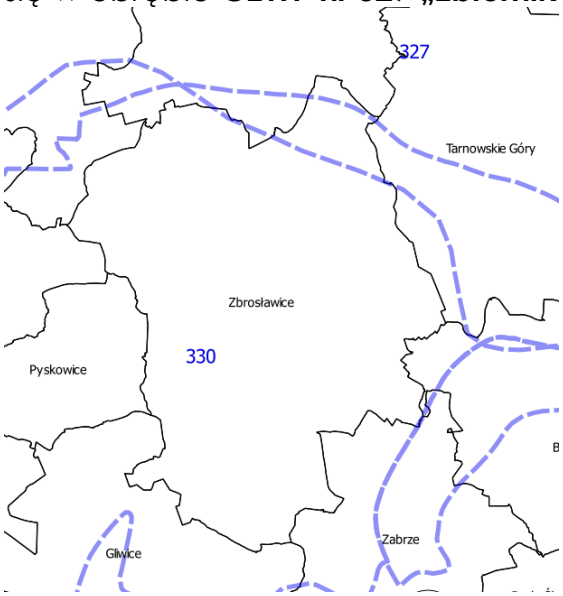
Wody podziemne

Obszar gminy Zbrosławice należy, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną B. Paczyńskiego (1995), do regionu śląsko-krakowskiego (XII), subregionu triasu śląskiego (XII1), rejonu gliwickiego - 450 (XII1B).
Warunki geologiczne gminy Zbrosławice sprzyjają występowaniu na jej terenie, znaczących z gospodarczego punktu widzenia, poziomów wodonośnych związanych z utworami czwartorzędu, triasu i karbonu.
Piętro wodonośne czwartorzędu występuje na obszarze gminy pokryte utworami czwartorzędowymi. Cechuje się ono zróżnicowanymi warunkami hydrogeologicznymi zależnymi od miąższości i wykształcenia litologicznego osadów. W profilu piętra wodonośnego czwartorzędu stwierdzono występowanie od 1 do 3 poziomów.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Bardzo duże znaczenie hydrogeologiczne i gospodarcze (z uwagi na dużą zasobność) stanowią poziomy wodonośne związane z utworami triasu.
Obszar gminy położony jest w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) Nr PLGW6220116, PLGW6220131 oraz PLGW6210130.
Na analizowanym obszarze, w jego północnej części występuje **Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 330 „Zbiornik Gliwice".** Obejmuje on swym zasięgiem prawie cały obszar gminy, poza niewielkim fragmentem położonym na północ od wsi Miedary, który znajduje się w obrębie **GZWP nr 327 „Zbiornik Lubliniec-Myszków**".

Rozmieszczenie GZWP 330 i 327
Źródło: Opracowanie własne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego przewiduje obszary ochronne dla GZWP nr 330.
Dla GZWP-330 został opracowany „Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej dla ustanowienia obszaru chronionego zbiornika wód podziemnych Gliwice GZWP nr 330 zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska (decyzja DGiKGhg-4731-40/6908/3776/11/MJ z dnia 27.01.2012 r.)", w którym określono granice stref ochronnych tego zbiornika.

Zasilanie kompleksu wodonośnego triasu odbywa się w rejonie bezpośrednich wychodni, które na obszarze gminy występują zwartym pasem między Laryszowem, Miedarami i Księżym Lasem oraz wyspowo między Zbrosławicami, Kamieńcem, Wieszową i Ptakowicami. Zasilanie tegoż poziomu odbywa się również poprzez przepuszczalne utwory czwartorzędowe na pozostałej części gminy lub z poziomów czwartorzędowych wód podziemnych.

Dla planowania zabudowy kubaturowej w obrębie analizowanego terenu szczególne znaczenie ma głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych. Głębokość zalegania tego poziomu jest także istotna dla funkcjonowania ekosystemów. Wody te związane są najczęściej z czwartorzędowym poziomem wodonośnym. Najpłycej (do 1-2 m) wody gruntowe zalegają w dnach dolin rzecznych. Większe głębokości zalegania

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

zwierciadła wód gruntowych występują na wysoczyznach, gdzie przekraczają 20-30 m.

Na obszarze opracowania występują następujące ujęcia wód podziemnych:

L.P	Nazwa_CBDH	Głęb. [m]	Rzędna_m n.p.m.	Rok	Miejscowość	Typ obiektu
1	9090097-WODOCIĄG Z-1A	174	232,2	1981	Zawada	Otwór
2	9090138-UJĘCIE ZAWADA IV	215	240	Null	Zawada	Otwór
3	9090137-WODOCIĄG Z-4A	215	240	1910	Zawada	Otwór
4	9090096-WODOCIĄG Z-6A	170	226,3	1981	Zawada	
5	9090095-WODOCIĄG Z-4A	173,5	224,5	1981	Zawada	
6	9090010-WODOCIĄG KOMUNALNY S-4	248	251	1955	Szałsza	Otwór
7	9090009-WODOCIĄG KOMUNALNY S-3	210	243,5	1953	Szałsza	Otwór
8	9090008-WODOCIĄG KOMUNALNY S-2	140,3	242,3	1948	Szałsza	Otwór
9	9090076-STUDNIA 1	136	263,8	1977	Świętoszowice	Otwór
10	9090112-WODOCIĄG KOMUNALNY S-5A	182	245,3	1983	Szałsza	Otwór
11	9090052-WODOCIĄG KOMUNALNY S-5	140	244,9	1970	Szałsza	Otwór
12	9090007-WODOCIĄG KOMUNALNY S-1	195	236,4	1944	Szałsza	Otwór
13	9090136-WODOCIĄG KOMUNALNY OPH-1	173,5	240,9	1984	Szałsza	Otwór
14	9090132-WODOCIĄG KOMUNALNY B-12	244	237	Null	Szałsza	Otwór badawczy
15	9090058-WODOCIĄG GRUPOWY D. PGR ŁUBIE S-1	58	286,4	1972	Łubie Dolne	Otwór
16	9090078-WODOCIĄG LOKALNY S-2	58	255	1978	Łubie	Otwór
17	9090083-WODOCIĄG LOKALNY R-1	70	245,1	1980	Zbrosławice	Otwór
18	9100104-INDYK ŚLĄSK S-1	92	285,2	2005	Wieszowa	Otwór
19	9100063-TRANS LIS - DAWNIEJ ZAKŁAD LAS S-1	100	288,1	1978	Wieszowa	Otwór
20	9090098-WODOCIĄG A	190	225,7	1981	Ziemięcice	Otwór
21	9090139-UJĘCIE ZAWADA-JELINA S-1	190,2	245	1928	Zawada	Otwór
22	9100064-WODOCIĄG S-4	128	267,4	1979	Wieszowa	Otwór
23	9090077-WODOCIĄG I S-2	136	263,8	1977	Świętoszowice	Otwór
24	9090108-WODOCIĄG II S-3	150	251,4	1983	Świętoszowice	Otwór
25	9090133-WODOCIĄG KOMUNALNY	225	260	Null	Szałsza	Otwór badawczy
26	9090076-STUDNIA 1	136	263,8	1977	Świętoszowice	Otwór
27	9090004-PGR S-1	66	270	1927	Jasiona	Otwór
28	9090020-POM S-1	64	270	1964	Łubie	Otwór
29	9090028-DOM POMOCY SPOŁECZNEJ S-1	65	283,8	1969	Łubie Górne	Otwór
30	9090157-Przeds. Nasienne S-1	110	286,4	1959	Łubie Górne	Otwór
31	9090058-WODOCIĄG GRUPOWY D. PGR ŁUBIE S-1	58	286,4	1972	Łubie Dolne	Otwór
32	9090078-WODOCIĄG LOKALNY S-2	58	255	1978	Łubie	Otwór
33	9090161-Ujęcie prywatne S-1	65	281,82	2015	Księży Las	Otwór
34	9090063-WODOCIĄG LOKALNY S-1	101	308,5	1974	Księży Las	Otwór
35	9090115-WODOCIĄG LOKALNY S-2	104	301,6	1986	Księży Las	Otwór
36	9090081-UJĘCIE MIEDARY S-III	110	267,1	1980	Miedary	Otwór
37	9090084-UJĘCIE MIEDARY S-IV	154	269,3	1980	Miedary	Otwór
38	9100054-UJĘCIE MIEDARY S-1 D. FERMA	114	275	1975	Miedary	Otwór
39	9100057-TUCZARNIA S-2	92	275	1976	Miedary	Otwór
40	9100029-POM S-1	23,7	288	1965	Miedary	Otwór
41	9100090-WYSYPISKO T-1	55	293,4	1993	Rybna	Otwór

Źródło: http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

VI.8. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Rolnicza przydatność gleb

Około 70,3 % powierzchni Gminy Zbrosławice stanowią użytki rolne. Pozostała część zajęta jest głównie przez lasy (2939 ha, 19,8 %), tereny pod wodami (92 ha, 0,6 %), nieużytki (232 ha, 1,6 %) i tereny pozostałe (1154 ha, 7,8 %).

Zależność typów gleb od litologii podłoża jest szczególnie widoczna na obszarach wysoczyznowych. Na tych terenach na wychodniach utworów triasowych wykształciły się rędziny brunatne (Rb), charakterystyczne dla podłoża węglanowego (wapienie, margle, dolomity). Występują one wyspowo w Zbrosławicach, Ptakowicach, Wilkowicach i Kamieńcu. Zasięg ich występowania jest znacznie mniejszy niż zasięg występowania skał węglanowych uwidoczniony na mapie geologicznej, co wynika z metodyki określania powierzchniowej budowy geologicznej.
Pozostałe typy gleb związane są głównie z utworami czwartorzędowymi powszechnie budującymi powierzchnię Gminy, a ich zróżnicowanie zależne jest przede wszystkim od warunków wilgotnościowych. Stąd na terenach wyżej położonych zbudowanych z glin pylastych, piasków i żwirów glacjalnych na suchym podłożu wykształciły się gleby bielicowe i pseudobielicowe (A). Zwarte ich płaty występują w północno-zachodniej części Gminy we wsiach Jasiona, Kopienica, Łubie, Łubki, Księży Las, a także w południowo-wschodniej części Gminy we wsiach Ziemięcice, Świętoszowice, Czekanów. Na pozostałym obszarze Gminy tworzą znacznie mniejsze powierzchnie, wśród których wyspowo występują inne typy gleb, najczęściej brunatne (Wieszowa, Wilkowice, Miedary).

Na zboczach wzgórz, wzdłuż dolin, w miejscach, gdzie utwory węglanowe zalegają pod cienką pokrywą utworów czwartorzędowych wykształciły się gleby brunatne właściwe (B). Natomiast na utworach gliniastych i przy głębszym zaleganiu utworów węglanowych wykształciły się gleby brunatne wyługowane (Bw). Zwarte powierzchnie tych gleb występują wzdłuż doliny Dramy i jej dopływów, natomiast wyspowo występują one na wysoczyznach. Charakterystyczne jest także występowanie odmian deluwialnych tego typu gleb. Występują one w dnach obniżeń, dolin i wąwozów na utworach namytych i świadczą o trwającej intensywnej erozji gleb na zboczach i wysoczyznach.

Znaczne powierzchnie na obszarze Gminy Zbrosławice zajmują czarne ziemie zdegradowane (Dz). Wykształciły się one w miejscach obniżeń z płytkim poziomem wód gruntowych i pod lasami na utworach piaszczysto-gliniastych. Gleby te pierwotnie wykształciły się pod lasami, co spowodowało ich zakwaszenie i wyługowanie węglanów. Na obszarze Gminy występują one zwartymi płatami pod użytkami zielonymi, w miejscach o podwyższonym zawilgoceniu oraz w obrębie wilgotnych den dolinnych. Stąd ich rozmieszczenie nawiązuje do układu dolin.

Nieznaczny udział na terenie Gminy mają gleby pochodzenia organicznego: mułowo-torfowe (Emt) i torfy niskie (Tn). Gleby mułowo-torfowe występują sporadycznie, znacznie częściej pojawiają się torfy niskie. Występują one w dnach dolin i obniżeń z bardzo płytkim zaleganiem wód gruntowych. Płytkie zaleganie

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

wód często związane jest z nieprzepuszczalnością podłoża lub wolnym przepływem wody. Większe powierzchnie gleb torfowych występują w Karchowicach (dolina Dramy i Potoku Świętoszowickiego) oraz w dolinie Dramy na wschód od Zbrosławic.

W dolinie Dramy, Rokitnicy, górnego odcinka Potoku Świętoszowickiego, Potoku z Łubia występują typowe dla dolin rzecznych mady (F). Tak duża ich ilość także świadczy o intensywnej denudacji obszaru i akumulacji nanosów mineralnych w dnach dolin rzecznych.

Na przedstawionych typach gleb wyróżniono następujące kompleksy ich rolniczej przydatności (Langhamer, 1990):

- pszenny dobry - 1588 ha, 18,8 % gruntów ornych;
- pszenny wadliwy- 306 ha, 3,6 % gruntów ornych;
- żytni bardzo dobry - 594 ha, 7,0 % gruntów ornych;
- żytni dobry - 4626 ha, 54,6 % gruntów ornych;
- żytni słaby - 750 ha, 8,9 % gruntów ornych;
- żytni bardzo słaby - 32 ha, 0,4 % gruntów ornych;
- zbożowo-pastewny mocny - 445 ha, 5,3 % gruntów ornych;
- zbożowo-pastewny słaby - 120 ha, 1,4 % gruntów ornych;

grunty orne razem- 8461 ha, 56,9 % pow. Gminy

- 2z – średnie - 1683 ha, 84,4 % użytków ziel.;
- 3z – słabe i bardzo słabe - 300 ha, 15,1 % użytków ziel.;

użytki zielone razem- 1993 ha,13,4 % pow. Gminy

Zestawienie klas gruntów na terenie gminy

Przeprowadzona bonitacja użytków rolnych pozwoliła na wydzielenie następujących klas:

Bonitacja użytków rolnych:

Grunty orne		
II	_ 168 ha,	1,9 % gruntów ornych
III A	– 456 ha,	5,3 % gruntów ornych;
III B	– 2075 ha,	23,9 % gruntów ornych;
IV A	– 3469 ha,	39,9 % gruntów ornych;
IV B	– 1735 ha,	20,0 % gruntów ornych;
V	– 750 ha,	8,6 % gruntów ornych;
VI	– 32 ha,	0,4 % gruntów ornych;
Użytki zielone		
IIz	– 4 ha,	0,2 % użytków zielonych;
IIIz	– 726 ha,	41,0 % użytków zielonych;
IVz	- 739 ha,	41,8 % użytków zielonych;
Vz	- 279 ha,	15,8 % użytków zielonych
VIz	- 21 ha	2,1% użytków zielonych

Źródło: Urząd Gminy Zbrosławice

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Szata roślinna

Około 19,8 % powierzchni Gminy pokrywają kompleksy leśne. Lasy na obszarze Gminy tworzą zwarty kompleks w jej północno-wschodniej części (Miedary, Księży Las, Kamieniec). Znacznie mniejsze powierzchnie występują w Ptakowicach, Wieszowie, Ziemięcicach i Łubiu.

Grunty orne stanowią 56,9 % powierzchni Gminy. Na tych obszarach dominują agrocenozy pól uprawnych, z charakterystyczną zmianą roczną rozmieszczenia i udziałów poszczególnych roślin uprawnych.

Łąki i użytki zielone stanowią 13,4 % powierzchni Gminy. Występują one zwartym pasem w dnach dolin oraz płatami w obrębie zawilgoconych zboczy i wierzchowin. Zdecydowana większość tej powierzchni to łąki lub pastwiska zagospodarowane, na których skład gatunkowy roślin (traw) został sztucznie ukształtowany.

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski gmina Zbrosławice leży w prowincji **Niżowo-Wyżynnej**, działu **A** - Bałtyckiego, w poddziale **A4** - Pasa Wyżyn Środkowych, krainie **14** - Wyżyny Śląskiej, okręgu **a** - Zachodniego (Szafer, Zarzycki, 1977). Na skutek działalności człowieka szata roślinna tego obszaru jest dosyć mocno zmieniona i odbiega zasadniczo od układów pierwotnych, co wynika z porównania jej stanu aktualnego z mapą roślinności potencjalnej (Mapa..., 1973). Roślinność przedstawia się jako mozaika zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych (Matuszkewicz, 2002). W krajobrazie dominują pola uprawne, przeważają agrocenozy pozbawione swoistych składników, obfitujące w gatunki o szerokiej tolerancji ekologicznej, jak wynika ze składu florystycznego Gminy Zbrosławice.

Lasy

Lasy na terenie gminy Zbrosławice zajmowały w 1997 roku 19,4 % powierzchni, natomiast w 1998 roku udział spadł do 19,2% ogólnej powierzchni. Według danych zawartych w opracowaniu L. Langhamera (1990) przy końcu lat 1980. lasy stanowiły 19,8 %. Obserwuje się więc tendencję spadkową, jest to czynnik niekorzystny, a zarazem sprzeczny z ogólnopolską polityką zwiększania lesistości kraju. Lasy w Gminie Zbrosławice zajmują głównie tereny północne, pozostałe tereny leśne występują w południowo-zachodniej i środkowo-wschodniej części gminy.

Zespoły leśne na terenie Gminy Zbrosławice zostały opisane przez Celińskiego, Włocha i Cempulika.

Z zespołów leśnych na badanym obszarze stwierdzono: łęg olszowo-jesionowy (*Circaeo-Alnetum*), ols (*Carici elongatae-Alnetum*) oraz zarośla łozowe, grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*), kwaśną buczynę niżową (*Luzulo pilosae-Fagetum*) i kontynentalny bór mieszany (*Ouerco roboris-Pinetum*):

- Lasy łęgowo-jesionowe na obszarze gminy zajmują siedlisko wilgotne, na glebach typu *Fluvisole*. Należą do nich gleby hydrogeniczne oraz bagienne. Zespół ma budowę dwuwarstwową, gdzie warstwę drzew tworzą olsza czarna z niewielką domieszką olszy szarej, dębu szypułkowego, czasem topoli czarnej. Bujne i wysokie runo składa się

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

z typowych roślin łęgowych o dużych wymaganiach wilgotności podłoża i żyzności gleby. W przeszłości las ten zajmował większą część doliny Dramy. Aktualnie występuje fragmentarycznie w rozproszeniu na całym obszarze. W południowej części gminy stwierdzono także występowanie olsu (*Carici elongatae-Alnetum*), który jest jednak ograniczony w swym zasięgu do bezodpływowych obniżeń terenu. W drzewostanie przeważa olsza czarna.

- Zarośla łozowe miejscami towarzyszą zbiorowiskom łęgowym. Najczęściej spotykanymi gatunkami są tu wierzba szara (*Salix cinerea*), wierzba uszata (*Salix aurita*), sporadycznie także kruszyna pospolita (*Frangula alnus*) i brzoza brodawkowata (*Betula pendula*). Według opracowania pro Natura wilgotne zarośla olszy czarnej zbliżone charakterem do łęgu topolowo-wierzbowego występują w szczątkowej formie rozproszone w zachodniej i południowo-zachodniej części Gminy.
- fragment grądu subkontynentalnego - jego skład gatunkowy częściowo nawiązuje do lasów mieszanych. Jest to zespół leśny przeważnie trój- lub czterowarstwowy, a czasem nawet pięciowarstwowy. Najwyższe piętro tworzą potężne dęby szypułkowe, niekiedy z domieszką lipy drobnolistnej, świerka lub sosny zwyczajnej. Niższe o 4-6 m piętro drzewostanu tworzy grab zwyczajny. Piętro to silnie ocienia warstwę porostu, złożoną z młodych kilkunastoletnich drzew oraz podszytu utworzonego z krzewów, a także dno lasu pokryte warstwą bylin i traw. Struktura lasu grądowego jest bogata i wielogatunkowa. W składzie swym zawiera szereg interesujących roślin zielnych: gwiazdnicę wielkokwiatową, kokoryczkę wielokwiatową i inne. Według opracowania pro Natura występuje w okolicach miejscowości Księży Las i Wieszowa.
- kwaśna buczyna niżowa. Zespół ten jest florystycznie blisko spokrewniony z kwaśną buczyną górską. Spotyka się ją u podnóża wyniesień, na łagodnych stokach i szczytach kopulastych wzgórz. Las ten jest związany z siedliskiem na glebach brunatnych wyługowanych. W drzewostanie największy udział ma buk, z niewielką domieszką dębu szypułkowego, świerku pospolitego, lipy drobnolistnej oraz dębu czerwonego. Drzewostan kwaśnej buczyny dobrze odnawia się z rodzimych nasion buka zwanych „bukwią". W wielu miejscach powstają gąszcza młodych siewek, w innych - gdzie odsłonięcie dna lasu nastąpiło wcześniej - znaleźć można większe porosty. Zjawisko to zapewnia ciągłość odnawiania się lasu w oparciu o rodzime nasiona. Jest to odzwierciedlenie zgodności siedliska z rodzajem roślinności. Fragmenty tego zespołu występują na północ od miejscowości Łubie.
- kontynentalny bór mieszany (*Querco roboris-Pinetum*) jest najczęściej spotykanym zbiorowiskiem na tym obszarze. W drzewostanie tego lasu, oprócz dębu i sosny, występuje również grab zwyczajny. Natomiast w podszyciu występuje liczna leszczyna, jarzębina i kruszyna. Runo budują w większości gatunki borowe.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Zbiorowiska nieleśne

Zbiorowiska wodne i nadwodne, zasiedlające brzegi wód i inne miejsca podmokłe, są najbardziej naturalnymi zbiorowiskami roślinnymi, lecz nie należą do najczęstszych, a to z powodu niewielu zbiorników wód stojących (stawów, sadzawek, oczek wodnych). Zamieranie wielu roślin wodnych i bagiennych, czego następstwem jest ubożenie zbiorowisk siedlisk wodnych, spowodowane jest zwiększającym się zanieczyszczeniem wód poprzez odprowadzanie ścieków oraz intensywne nawożenie pól i łąk. Obok siedlisk leśnych występują także obszary związane z roślinnością stref brzegowych stawów, strumieni, a nawet rowów melioracyjnych oraz starorzeczy, źródlisk i rozlewisk.

1. Grupa zbiorowisk wód otwartych:

- Zbiorowiska drobnych roślin wolnopływających z rzędu *Lemnetalia*, biernie unoszone na powierzchni wód stojących, stanowiące skupienia i kożuchy utworzone przez rzęsę drobną i trójrowkową, rozwijają się w rozproszeniu na całym obszarze w odpowiednich dla nich siedliskach.
- Szuwar trzcinowy (*Phragmitetum communis*) jest zbiorowiskiem o niezwykle szerokiej amplitudzie ekologicznej oraz wielkiej ekspansywności, toteż zajmuje siedliska od ubogich (głębokie zbiorniki) do bogatych (tereny okresowo zalewane z licznymi gatunkami łąkowymi). W większości przypadków jest zbiorowiskiem określanym przez dominację trzciny pospolitej.
- Szuwar pałki szerokolistnej (*Typhetum latifoliae*) występuje w oczkach wodnych oraz fragmentarycznie wzdłuż krawędzi cieków. Gdzieniegdzie w płytkich wodach stojących spotyka się zbiorowiska szuwaru niskiego (*Eleocharitetum palustris*). Są na ogół ubogie florystycznie, nieraz tworzą skupienia agregacyjne jednego gatunku, występują na brzegach eutroficznych zbiorników wód stojących lub wolno płynących, jak również w zagłębieniach wypełniających się okresowo lub na stałe wodą.
- Szuwary wielkoturzycowe - są to zbiorowiska wysokich roślin bagiennych, najczęściej składające się z różnych gatunków turzyc. Zbiorowisko wysokich turzyc ze związku *Magnocaricion* posiada szeroką amplitudę ekologiczną w stosunku do warunków wodnych, a zajmuje najczęściej siedliska wodne wokół starorzeczy, rozlewisk i stawów. Wśród gatunków dominujących odnotowano turzycę zaostrzoną (*Carex gracilis*), dzióbkowatą (*Carex rostrata*), błotną (*Carex acutiformis*) i prosową (*Carex paniculata*).
- Zbiorowisko mózgi trzcinowatej (*Phalaridetum arundinaceae*) występuje wzdłuż brzegów wód płynących. Z innych zbiorowisk związanych z takimi siedliskami występują: szuwar z manną jadalną i jeżogłówką gałęzistą (*Sparganio-Glycerietum fluitantis*), który występuje wzdłuż czystych wód płynących; szuwar z manną fałdowaną (*Glycerietum plicatae*), zbiorowisko z tojeścią pospolitą oraz krwawnicą pospolitą i jaskrem rozłogowym, które porasta brzegi wód.

2. Na terenie Gminy Zbrosławice zachowały się fragmenty torfowiska w jego wschodniej części. Są to formacje bardzo rzadkie, zagrożone wyginięciem

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

zarówno na terenie regionu, jak i całego kraju. Stan taki spowodowany jest intensywnymi zabiegami osuszającymi oraz zasypywaniem rozległych mokrych zagłębień. W obrębie Gminy odnotowano jedynie dość zubożone pod względem florystycznym postaci torfowiska niskiego:

- z kozłkiem całolistnym (*Valeriano-Caricetum flavae*) - występuje na północ od miejscowości Wieszowa, a na południe od Zbrosławic;
- z dominacją sita członowatego (*Juncus articulatus*) i skrzypu bagiennego (*Equisetum limosum*) - występuje na powierzchniach nr 25, 35, 44, 47 (Waloryzacja przyrodnicza gminy Zbrosławice, 1998);
- ze świbką błotną (*Triglochin patustre*) - występuje na powierzchni nr 37 (Waloryzacja.., 1998).

3. Łąki wilgotne- wilgotne łąki z rzędu *Molinietalia* zajmują obszary dolin rzecznych w miejscach, w których niegdyś wykarczowano łęgowe lasy. Łąki te odznaczają się obecnością bujnej warstwy zielnej, w której rośnie ostrożeń łąkowy i warzywny, a ponadto knieć błotna, śmiałek darniowy, trzęślica modra i wiązówka błotna. Należą do nich następujące zbiorowiska: z ostrożeniem warzywnym (*Cirsio-Polygonetum*), z ostrożeniem zwisłym (*Cirsietum rivularis*), zespół sitowia leśnego (*Scirpetum silvatici*), zbiorowisko z sitem rozpierzchłym (*Epilobio-Juncetum effusi*), zbiorowisko z wiązówką błotną i bodziszkiem błotnym (*Filipendulo-Geranietum*) oraz zbiorowisko z wiązówką błotną i sitami (*Junco-Molinietum)*.
4. Łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* są najważniejsze gospodarczo. Przeważają na nich miękkolistne trawy darniowe - głównie rajgras wyniosły, a oprócz niego inne gatunki: tymotka łąkowa, tomka wonna, stokłosa miękka, kostrzewa łąkowa, kłosówka wełnista, kłosówka miękka, konietlica łąkowa oraz barwnie kwitnące byliny: chaber łąkowy, krwawnik pospolity, komonica zwyczajna, złocień właściwy, bodziszek łąkowy i wiele innych. Łąki te są częstsze od wilgotnych i mniej zagrożone, ale w obrębie Gminy Zbrosławice ich zróżnicowanie jest zakłócone z powodu podsiewania gatunkami innych traw i roślin motylkowych.
5. Łąki suche i ciepłolubne zajmują wyniesienia. Na łące ciepłolubnej (kserotermicznej) egzystują kwitnące byliny związane z podłożem o odczynie zasadowym, wśród których odnotowano występowanie szeregu rzadkich i objętych ochroną prawną roślin m.in. goryczki krzyżowej, dziewięćsiła bezłodygowego i pierwiosnka lekarskiego.
6. Zbiorowiska pól uprawnych, zrębów i ruderalne. Tereny agrocenozy są zróżnicowane na obszary upraw wielkopowierzchniowych oraz obszary o tradycyjnej strukturze, których cechą charakterystyczną jest naprzemienny układ pasmowy pól, łąk i pastwisk. Częste i intensywne stosowanie środków ochrony roślin spowodowało niemal całkowity zanik chwastów, które zgrupowano w tzw. zbiorowiska segetalne, oddzielne dla upraw zbożowych i dla roślin okopowych (Matuszkiewicz, 1981).
7. Grupa zbiorowisk segetalnych, czyli chwastów upraw to:
   - zbiorowisko z komosą białą i rdestem kolankowatym, stanowiące zbiór chwastów upraw okopowych;

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- zbiorowisko z chabrem bławatkiem, makiem polnym i ostróżeczką polną, stanowiące grupę chwastów upraw zbożowych;
- zbiorowiska porębowe, będące wstępnym etapem procesu wtórnej regeneracji lasu.
- Azotolubne zbiorowiska okazałych bylin i pnączy występują na siedliskach ruderalnych i nad brzegami wód. Zbiorowisko wrotycza i bylicy pospolitej (*Tanaceto-Artemisitum*) to wysokie byliny rosnące na miedzach i przydrożach śródpolnych, które mają zapotrzebowanie na związki azotowe.
- Zbiorowisko z ostrożeniem lancetowym i polnym (*Cirisium lanceola-Cirsium arvense*) zajmuje obszary nieużytków.
- Zbiorowiska z trzcinnikiem piaskowym (*Calamagrostis epigejos*), nawłocią kanadyjską (*Solidago canadensis*) i późną (*Solidago gigantea*) odznaczają się dużą ekspansywnością. Te rośliny jednakowo dobrze czują się w zdegradowanych siedliskach suchych jak i wilgotnych. Zajmują często wielkie powierzchnie eliminując przy tym inne łąkowe gatunki (Sendek, 1981, 1984).
- Zbiorowisko jeżyny fałdowanej porasta brzegi lasów, przydroża i często towarzyszy śródpolnym zakrzewieniom. Zbiorowisko to świadczy o zaburzeniach siedliskowych w danym regionie.

8. Zbiorowiska śródpolne wielogatunkowych zarośli (*Pruno-Crataegetum*) - najczęstsze postaci mieszczą się w ramach wielogatunkowych z udziałem tarniny, głogu, leszczyny, grabu oraz szeregu innych gatunków leśnych, zarówno drzewiastych jak i zielnych. Zadrzewienia śródpolne, zwane remizami, są charakterystycznym elementem tradycyjnej agrocenozy. Ogólnie rzecz biorąc, są to małe fragmenty leśne widoczne pomiędzy użytkami rolnymi, które mogą być pozostałościami po większych kompleksach leśnych (zwłaszcza grądach) lub mogą powstać wtórnie na drodze naturalnej sukcesji na miedzach lub w miejscach, na których niegdyś istniał las grądowy. Mogą tworzyć zadrzewienia kępowe lub powierzchniowe (tzw. wyspy leśne), względnie rzędowe (np. wzdłuż dróg).

Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa to jedna z form zabezpieczenia egzystencji najciekawszych, a zarazem najbardziej zagrożonych gatunków. Na obszarze Gminy Zbrosławice występują rośliny objęte całkowitą i częściową ochroną gatunkową. Gatunki objęte ochroną całkowitą stanowią 2 % wszystkich odnotowanych gatunków i są to: barwinek pospolity *(Vinca minor)*; bluszcz pospolity (*Hedera helix*), cis pospolity (*Taxus bacat)a*, dziewięćsił bezłodygowy (*Carlina acaulis)*; goryczka krzyżowa (*Gentiana cruciata)*, kruszczyk szerokolistny (*Epipactis latifolia)*, lilia złotogłów (*Lilium martagon)*; skrzyp olbrzymi (*Equesitem telmatea)*, storczyk szerokolistny (*Dactylorhiza majali)s* oraz wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum)*.
Gatunki objęte ochroną częściową stanowią 1,2 % ogółu flory, a wśród nich odnotowano: kalinę koralową (*Viburnum opulus)*, konwalię majową (*Convallaria majalis)*, przylaszczkę pospolitą (*Hepatica nobilis),* kopytnika pospolitego (*Asarum europaeum)*, kruszynę pospolitą (*Frangula alnus)*, marzankę wonną (*Asperula odorata)* i pierwiosnkę lekarską (*Primula veris)*.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Fauna

Bogactwo i różnorodność faunistyczna w Gminie Zbrosławice wynika z mozaiki siedliskowej oraz bezpośredniej działalności człowieka, która wbrew powszechnemu mniemaniu powoduje często wzrost różnorodności gatunkowej na danym terenie. Jej efektem jest nie tylko wprowadzenie gatunków użytkowych, pożytecznych czy hodowlanych, lecz także powstanie na obszarach przekształconych różnorodnych mikrosiedlisk, zapewniających miejsca bytowania wielu gatunkom zwierząt.

Na terenie Gminy wyróżnić można trzy typy siedliskowe: tereny otwarte (uprawy rolnicze, nieużytki, łąki) – dominujący, lasy oraz siedliska wodne. Wszystkie ssaki należące do *Insectivora* są na obszarze Gminy prawnie chronione. Są to: jeż wschodni (*Erinaceus europeus*), kret (*Talpa europea*), ryjówka aksamitna (*Sorex areneus*) i ryjówka malutka (*Sorex minutus*). Większość przedstawicieli *Rodenta* na obszarze badań jest związanych z siedliskami otwartymi np. zając szarak, nornica ruda, polnik zwyczajny, mysz polna i mysz zaroślowa - gatunek ten jest stosunkowo rzadki (Pucek, Raczyński, 1983). Z innych ssaków można tu spotkać także sarnę, jelenia szlachetnego i daniela.

Z płazów zostały stwierdzone: traszka zwyczajna, ropucha szara, żaba jeziorkowa, żaba wodna, żaba trawna, żaba moczarowa. Gatunki te związane są przede wszystkim z terenami podmokłymi, wodami i oczkami wodnymi.

Gady są prezentowane przez pospolicie występujące jaszczurki (zwinka, żyworodna) oraz żmiję zygzakowatą (jest to jadowity gatunek).

Gminę przecina m.in. korytarz spójności obszarów chronionych "Drama" o znaczeniu międzynarodowym, ponadregionalny korytarz ekologiczny dla ptaków „Lasy Lublinieckie", obszar węzłowy dla ssaków kopytnych, obszar węzłowy dla ssaków drapieżnych.

Na terenie gminy znajduje się obszar objęty ochroną w formie Natura 2000 – specjalny obszar ochrony (SOO) PLH240003 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie". Obszar został zatwierdzony przez Komisję Europejską jako OZW 13 listopada 2007 r. Dotychczas brak jest rozporządzenia Ministra Środowiska ustanawiającego prawną formę ochrony tego obszaru. W granicach gminy obejmuje tereny w północno-wschodniej części – fragmenty wsi Laryszów, Ptakowice i Wieszowa.

Ochroną objęto tutaj jeden z największych systemów podziemnych wyrobisk po eksploatacji kruszców metali ciężkich. Wyrobiska są jednym z największych zimowisk nietoperzy w Polsce. Wedle danych, zawartych w Standardowym Formularzu Danych dla tego obszaru, stwierdzono tam osiem gatunków nietoperzy, z czego jeden (nocek duży) umieszczony jest w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Liczebność zimujących w podziemiach nietoperzy wynosi przynajmniej kilkanaście tysięcy osobników. Nietoperze zasiedlają wyrobiska także w okresie letnim.

Zgodnie z Ustawą O ochronie przyrody obszar Natura 2000 jest jedną z form ochrony przyrody. Wedle zapisów ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wszelkie przedsięwzięcia realizowane w obrębie obszaru PLH240003 wymagają sporządzenia raportu oddziaływania tego

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

przedsięwzięcia na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 zgodnie z przepisami odrębnymi.

Na terenie Gminy Zbrosławice (P. Cempulik, Waloryzacja.., 1998), stwierdzono 98 gatunków ptaków lęgowych, wśród których 29 jest zagrożonych na tym obszarze. Oznacza to, że jeśli wyznaczone powierzchnie przyrodniczo cenne ulegną dalszym niekorzystnym przekształceniom (zmienią swój charakter użytkowania), to ptaki te nie znajdą na terenie Gminy warunków do rozrodu, tzn. odpowiednich miejsc do założenia gniazd oraz miejsc żerowiskowych. Stwierdzono również, że spośród ptaków lęgowych wykazujących spadek liczebności w skali Europy Środkowej gnieździ się w tej Gminie 21 gatunków, z których 15 jest w niej zagrożonych (L. Tomiałojć, Ptaki Polski 1990). Są to między innymi: perkoz (*Tachybatus ciconia*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), czernica (*Aythya Fuligua*), błotnik stawowy (*Circus aerruginosus*), pustułka (*Falco tinnunculus*), kobuz (*Falco subbuteo*), derkacz (*Crex crex*), łyska (*Fulica atra*), sieweczka rzeczna (*Charadrius dubius*), czajka (*Vanellus vanellus*), krętogłów (*Jynx torquilla*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł zielony (*Picus viridis*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), świergotek łąkowy (*Anthus pratensis*), strumieniówka (*Locustella fluviatilis*), trzcinniczek (*Acrocephalus scirpaceus*), remiz (*Remiz pendulinus*) i czyż (*Carduelis spinus*).

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

VII.1. Zarys historyczny

Dzieje ziemi zbrosławickiej sięgają środkowej epoki kamiennej (10 tys. - 4 tys. lat p.n.e.). Najwcześniejsze ślady osadnictwa odkryto w Karchowicach, gdzie odnaleziono pracownię krzemieniarską ze starszej epoki kamiennej - paleolitu.

Dużo późniejsze (z około 650-400 lat p.n.e.) ślady kultury łużyckiej znajdujemy w Ziemięcicach - Sosinie i Kamieńcu, gdzie odkryto osadę obronną, a w niej chatę odlewnika. Także tutaj znaleziono ślady grodu z VII -VIII w. n.e. Świadczy to o ciągłości osadnictwa na tym obszarze.

Po raz drugi tereny te aktywizują się osadniczo we wczesnym średniowieczu (V - XI w.) i średniowieczu, będąc w gospodarczym zasięgu kasztelanii toszeckiej. Najstarsze wzmianki o większości wsi dzisiejszej Gmin Zbrosławice pochodzą w XIII oraz przełomu XIII/XIV w., ale nazwa Drama (słowo "drama" oznacza ścieżkę lub drogę) pojawia się po raz pierwszy w dokumentach papieża Hadriana IV już w 1155 r. określającym granice biskupstwa wrocławskiego.

Teren dzisiejszej gminy wraz z całym Śląskiem, do roku 1327 należał do dynastii Piastów. Od roku 1327 na skutek wcześniejszych umów o dziedziczeniu w wypadku bezpotomnej śmierci, Śląsk na okres 400 lat stał się częścią Królestwa Czech, a tym

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

samym prowincją Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego do którego należało Królestwo Czech. Stan ten trwał aż po lata 1742-1762, gdy przez Śląsk przetoczyły się trzy wojny, w których stronami były Austria i Prusy. W ich wyniku prawie całe terytorium Śląska znalazło się pod władaniem Prus.

Teren gminy Zbrosławice należał do księstwa toszeckiego, przekształconego później w państwo stanowe i powiat, z wyjątkiem Ptakowic, które należały do księstwa bytomskiego (również przekształconego w państwo rolne i powiat).

W 1873 r. z księstwa toszeckiego wyodrębniony został powiat tarnogórski, w którym znalazły się Zbrosławice, Kępczowice, Laryszów, Miedary, Ptakowice, Wieszowa, Wilkowice. Po plebiscycie na Górnym Śląsku w 1922 r. miejscowości te przyznano Niemcom i włączono do powiatu bytomskiego.

W latach 1973-1977 zachodnia część gminy wchodząc w skład powiatu gliwickiego tworzyła gminę Kamieniec, przyłączoną później do Zbrosławic.

Zbrosławice to jedna z najstarszych i najważniejszych wsi. Nazwa pochodzi od imienia kasztelana opolskiego Zbrosława, który ziemie te (od dawna zamieszkane) otrzymał w roku 1236 od księcia opolskiego Mieszka (1229-1246). Kasztelan Zbrosław przybył na te ziemie w tymże roku i od razu zyskał sławę dobrego gospodarza. Już w 1305 r. Zbrosławice wraz z Pyskowicami zaczęły dominować w okolicy. Choć krótko po założeniu wsi, Zbrosławicom nadano prawa miejskie, to jednak nigdy nie rozwinęły funkcji miejskich. Mocno były natomiast osadzone w administracji kościelnej, początkowo należąc do dekanatu ujazdowskiego, a od 1376 r. parafię zbrosławicką włączono do dekanatu toszeckiego.

Późniejsze wzmianki dotyczą małych wsi: Szałszy z XIV w., Jasiony i Jaśkowic z XV w. oraz Laryszowa z XVII w.

Tym co wyróżniało ten teren w XIV w. były kopalnie galeny, występujące licznie w całym powiecie toszeckim, aż po Ptakowice (później, w I poł. XIX w. w tych samych kopalniach wydobywano galman, którego wcześniej nie umiano przetwarzać).
W latach 1428-1430 nastąpił upadek Zbrosławic jak i całego regionu na skutek wojen husyckich. W tym czasie właścicielem Zbrosławic, Wilkowic i Kępczowic (obecnie wchłoniętych przez Zbrosławice był Henryk ze Zbrosławic, mąż Katarzyny). Po jego śmierci Zbrosławice zostały sprzedane Janowi Kralickiemu. Po śmierci Jana, Zbrosławicami rządzi jego żona Marysia, a następnie cały majątek przekazuje synowi Jerzemu, który z kolei zapisuje tę wieś żonie Agnieszce z prawem zamieszkania w Zbrosławicach. W 1568 r. włości zbrosławickie przechodzą w ręce syna Jerzego - Jana Kralickiego, który zmarł w 1578 r. Następnym rodem

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

władającym na tym terenie w latach 1583-1708 jest rodzina Laryszów - stary śląski ród o średniowiecznym rodowodzie.

Z początkiem XVII w. europejski duch reformatorski dociera na krótko także do Zbrosławic. Jerzy Larysz przechodzi na protestantyzm i staje się fundatorem przebudowy kościoła zbrosławickiego w latach 1610-1629, kiedy kościół zajmują protestanci. W 1616 r. po śmierci Jerzego, majątek obejmuje jego syn Krzysztof. Od roku 1629 Laryszowie wracają do kościoła rzymsko - katolickiego.

Na początku XVIII w. rodzina Laryszów opuszcza Zbrosławice i przenosi się do pałacu w Wilkowicach. Posiadłości w Zbrosławicach obejmują kolejno: 1708- Ferdynand Grotowski, od 1720 Wilhelm v. Koszembor, od 1728 -Ludwik Stilarski, a na jeden rok Jan de Hoff,a potem w latach 1730-1734 hr. Karol Ziemięcicki - protestant, w latach 1734-1762 hr. Józef Bogusław Bujakowski, a po nim od 1762 do 1789 hr. Anna i Ignacy v. Fernemont, którzy zapisali się jako dobrodzieje kościoła. Małżeństwo to było bezdzietne i spadek po nich przejął Ernest v. Stockmans. W tym czasie działały we wsi 3 młyny, tartak, wapiennik i gorzelnia.

Stockmansowie byli zamożną rodziną, oprócz Zbrosławic posiadali także Wieszowę i Miedary. Wybudowali dla siebie pałac w Zbrosławicach, który do dziś istnieje, lecz w bardzo złym stanie. W 1809 r. na placu kościelnym powstała kaplica grobowa Stockmansów , obecnie zamieniona na kaplicę Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Rodzinie von Stockmans miejscowy kościół zawdzięcza posiadanie figurki Matki Boskiej Zbrosławickiej, której historia zaczyna się na przełomie XIII/XIVw. w klasztorze sióstr Dominikanek w Imbach pod Wiedniem. W 1823 r. figurkę pochowano wraz z ostatnią właścicielką i jej czcicielką w kaplicy Stockmansów, następnie odnalezioną umieszczono w kościele przed 1827 rokiem.

W 1886r. po prawie stu latach rodzina Stockmansów opuściła Zbrosławice. Majątek został kupiony przez Artura v. Baildona przemysłowca, właściciela huty (syna słynnego inżyniera Johna Baildona - przemysłowca i właściciela pałacu w sąsiednim Łubiu). Ok. 1930 roku Baildon sprzedaje pałac i część gospodarstwa Skrzypkowi z Bytomia, który gospodarował na tym terenie do 1945roku, a z końcem II Wojny Światowej wyjechał do Niemiec. Majątek jako mienie poniemieckie objęła gmina, by założyć Spółdzielnię Produkcyjną.

Pagórkowata rzeźba terenu i swoisty mikroklimat sprawiły, że w okresie międzywojennym Zbrosławice stały się miejscowością wypoczynkową i klimatyczną dla miast Bytomia, Zabrza i Gliwic. Aktualnie stan wód Dramy (płynącej przez Zbrosławice, Kamieniec, Karchowice i Pyskowice, a następnie wpadającej do Kanału Gliwickiego) ocenia się jako słaby.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

VII.2. Obiekty architektoniczne o szczególnych wartościach kulturowych

Obiekty posiadające szczególne wartości kulturowe zostały wpisane do gminnej ewidencji zabytków, która jest w trakcie aktualizacji. Listę obiektów ewidencyjnych przedstawiono w załączniku Nr 1 na końcu opracowania.
Wykaz obiektów zamieszczonych w gminnej ewidencji zabytków został skorygowany w oparciu o zarządzenie Nr OR.0050.139.2017 Wójta Gminy Zbrosławice z dnia 28.04.2017 zmieniające zarządzenie Nr OR.0050.477.2013 Wójta Gminy Zbrosławice z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie założenia Gminnej Ewidencji Zabytków.

Na terenie gminy znajduje się 10 założeń pałacowo-parkowych, z których dwa wpisano do rejestru zabytków:

1. Czekanów - Dwór z przełomu XVIII/XIX w.
2. Jasiona - Dwór z XVIII w., park z końca XIX w. z wodami naturalnymi i przekształconymi.
3. Kamieniec – Zespół pałacowo-parkowy z XVIII wieku (nr rej. A/347/60, decyzja z dn. 07.03.1960). Park krajobrazowy z XVIII w., sztuczna ruina „Mysia wieża" z 1887 roku, usytuowana na wschód od pałacu (nr rej. A/1063/60, decyzja z dn. 15.03.2013).
4. Kopienica - Dwór z 1844r., park z 2 ćw. XIX w.
5. Łubie Górne – Zespół pałacowo-parkowy: pałac z 1844r. Park. krajobrazowy z poł. XIX w, z częścią geometryczną przed pałacem, otoczony murem. Aleja kasztanowcowa.
6. Miedary - Pałac myśliwski z 1892 roku. Park z poł. XIX w. w typie krajobrazowym. Dwór zlokalizowany w północno-zachodniej części zespołu zabudowy folwarku.
7. Szałsza – Pałac z 1877 roku, park z XIX w. krajobrazowy z systemem stawów naturalnych i użytkowych.
8. Wieszowa – Pałac z XVII wieku.
9. Wilkowice – Pałac z XVIII wieku, park pałacowy krajobrazowy z pocz. XIX w.
10. Zbrosławice - Zamek z przełomu XVI/XVII wieku. Park z XIX w. krajobrazowy, przekształcony na modernistyczny.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

VII.3. Ochrona konserwatorska

Wykaz obiektów objętych ochroną konserwatorską, wpisanych do rejestru zabytków na obszarze gminy Zbrosławice:

Adres (lokalizacja)	Określenie obiektu	Czas powstania	Opis obiektu	Określenie stylu	Numer rejestru zabytków/ Data wpisu
Czekanów ul. Sadowa	dawny młyn	XVII/XVIII wiek	ruina	klasycystyczny	**A/311/60** 7.03.1960
Jasiona ul. Główna	dwór	XVIII wiek	murowany, dwór w ruinie	barokowy	**A/346/60** 7.03.1960
Kamieniec ul. Tarnogórska 3	kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela	XV wiek przebudowany w XIX wieku	murowany	-	**476/56** 02.11.1956 **A/348/60** 7.03.1960
Kamieniec ul. Polna 2	zespół pałacowy: -pałac -park -sztuczna ruina „Mysia Wieża"	XVIII –XIX wiek XVIII wiek 1887			 **A347/60** 07.03.1960 **A347/60** 07.03.1960 **A1063/69** 15.07.1969
Kamieniec Ul. Polna 2	Zespół trzech obiektów znajdujących się w pałacu: - tablica elewacji wschodniej, rzeźbiona w kamieniu, późnorenesansowa, zapewne z końca XVI wieku, - tablica z tarczą z herbami Löwenkronów na elewacji zachodniej, rzeźbiona w kamieniu późno-barokowa, z pierwszej ćwierci XVIII wieku, w formie kartusza, - grupa figuralna Walka Zeusa z gigantami rzeźbiona w marmurze, zapewne x XIX wieku				**B/574/82** 04.12.1982
Kamieniec	Stanowisko archeologiczne nr 1 – grodzisko kultury łużyckiej oraz wczesnego średniowiecza – położone na północny wschód od drogi Zbrosławice-Opole na naturalnym wzniesieniu				**C/767/66** 29.12.66
Karchowice ul. Bytomska 15	kościół parafialny p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej	XV/XVI wiek	murowany		**A/307/60** 7.03.1960
Karchowice ulica Bytomska 6	zespół zabudowy Państwowego Wodociągu "Zawada": - maszynownia i kotłownia - budynek administracyjny - łaźnia - 2 warsztaty	1927-1929			 **A/1424/91** 31.05.1991 **A/1424/91** 31.05.1991 **A/1424/91** 31.05.1991 **A/1424/91** 31.05.1991

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Adres (lokalizacja)	Określenie obiektu	Czas powstania	Opis obiektu	Określenie stylu	Numer rejestru zabytków/ Data wpisu
	- portiernia - stacja transformatorów z rozdzielnią				**A/1424/91** 31.05.1991 **A/348/11** 01.05.2011
Kopienice ul. 1-go Maja 12	Kościół parafialny p. w. Najświętszej Marii Panny z XVIw.	XVI-XVIIIwiek		barokowy	**A/349/60** 07.03.1960
Księży Las ul. Wiejska	Kościół filialny p.w. św. Michała	XV wiek	drewniany		**A/483/56** **02.11.1956**
Łubie -Kopienice	Dwór				**1013/69** 18.02.1969
Łubie -Kopienice	spichrz dworski	XIX wiek	murowany		**A/354/60** 10.03.1960
Łubie Górne	zespół pałacowo-parkowy: - pałac - 2 budynki gospodarcze - park z aleją dojazdową	1844r.		Neoklasy-cystyczny	 **A/1501/92** 27.10.1992 **A/1501/92** 27.10.1992 **A/1501/92** 27.10.1992
Miedary ul. Zamkowa 7	Pałacyk myśliwski	1892r.			**A/14/99** 30.04.1999
Ptakowice	Portal wylotu głębokiej sztolni „Fryderyk"	1834			**A/480/2016** 11.08.2016
Szałsza ul. Kościelna	kościół filialny p.w. Narodzenia NMP	XVIII wiek	drewniany		**A/277/09** 02.11.1956
Szałsza ul. Tarnogórska	pałac	1877r.	murowany z ryzalitami i basztami, częściowo zachowane osiemnasto-wieczne piwnice		**A/231/13** 15.07.1969
Ptakowice	Ruina budynku nadszybia szybu sztolniowego nr 5 – Świetlik Szyb „Adam"				**A/481/2016**
Wieszowa	pałac	XVII wiek przekształcony w XIX w	murowany tynkowany na planie wydłużonego prostokąta z czworobocznymi wieżami na narożnikach północno-wschodnim i północno-zachodnim	wczesno-barokowy	**A/653/66** 2.05.1966
Wilkowice ul. Księżoleśna 1	pałac	XVIII wiek	murowany tynkowany z ryzalitem i gankiem kolumnowym od przodu	późnobarokowy	**A/641/66** 2.05.1966
Zawada	kościół filiany pw. św. Marka	XIX wiek	murowany tynkowany	klasycystyczny	**A/280/60** 7.03.1960
Zbrosławice ul. Kościelna (działki nr 429/62, 61 k.m.1)	1)zespół kościoła p.w Wniebowzięcia NMP: - kościół - wieża(dzwonnica)	XV –XIX w XV, XVIII XV		barokowy z poz. gotyku	 **A/642/66** 2.05.1966 **A/642/66**

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Adres (lokalizacja)	Określenie obiektu	Czas powstania	Opis obiektu	Określenie stylu	Numer rejestru zabytków/ Data wpisu
	- kaplica - cmentarz przykościelny - ogrodzenie, mur	XIX XIX		neogotycka	2.05.1966 **A/642/66** 2.05.1966 **A/642/66** 2.05.1966 **A/642/66** 2.05.1966
Zbrosławice ul. Zamkowa 2	zamek	XVI-XVII wiek	murowany tynkowany gruntownie przekształcony		**A/643/66** 2.05.1966
Ziemięcice	ruina kościoła p.w. św. Jadwigi	XV/XVI wiek			**498/56** 02.11.1956 oraz **A/279/60** 7.03.1960
Ziemięcice	spichrz	XVIII wiek	murowany		**A/132/09** 7.03.1960
Ziemięcice	Stanowisko archeologiczne – osada kultury łużyckiej				**C/930/68** 20.12.68

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków: stan na 31 grudnia 2016 r. Źródło: http://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/rejestr-zabytkow/zestawienia-zabytkow-nieruchomych/

Pełna ochrona konserwatorska wynikająca z wpisu do rejestru zabytków. Dla obszaru i znajdujących się w nim obiektów, w tym stanowisk archeologicznych, należy przestrzegać przepisów odrębnych.

Strefa „A" ścisłej ochrony konserwatorskiej – strefa obejmująca tereny szczególnie wartościowe pod względem historycznym, o zachowanych elementach dawnej struktury przestrzennej. Strefa „A" jest to obszar uznany za materialne świadectwo historyczne, na którym dawny układ przestrzenny lub jego elementy zachowały się w stanie nienaruszonym lub nieznacznie zniekształconym. W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową.

Strefa „E" ochrony ekspozycji – obejmuje ochronę ekspozycji zabytkowego układu przestrzennego lub jego elementów- wyznaczana w celu zachowania (przywrócenia) historycznej panoramy lub ekspozycji zabytku (obiektu, obszaru) i odpowiedniego zagospodarowania otoczenia i sąsiedztwa zabytku.

Strefa „K" ochrony krajobrazu –strefa obejmująca krajobraz związany z historycznym układem przestrzennym lub występujący autonomicznie, jako wartościowy krajobraz ukształtowany w wyniku działalności człowieka np.: parki, cmentarze, florystyczne obsadzenia ulic i traktów.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Strefa ochrony cmentarzy – obszar ochrony zieleni cmentarnej i zabudowy związanej z cmentarzem, której odległość wyznacza się zgodnie z przepisami odrębnymi.

VII.4. Stanowiska archeologiczne

W ramach badań AZP (Archeologiczne Zdjęcie Polski) na terenie gminy Zbrosławice prowadzono prace badawcze, w wyniku których zlokalizowano 184 stanowisk archeologicznych dających możliwość wniknięcia w historię tej ziemi.
Zasiedlenie obszaru rozpoczyna się w paleolicie. Największe zagęszczenie stanowisk występuje w dolinie rzeki Dramy i jej sąsiedztwie, co jednoznacznie określa jej zasadniczą rolę w procesie zasiedlania. Są to stanowiska datowane na okres od epoki kamienia poprzez epokę brązu, po wczesne średniowiecze i późne średniowiecze. Na pozostałym terenie stanowiska w większości pochodzą z epoki kamienia (paleolit i mezolit) oraz średniowiecza, rzadziej zaś z neolitu (osadnictwo kultury pucharów lejkowatych) i epoki brązu. Stanowiska z epoki brązu/ wczesnej epoki żelaza związane są z ekspansją osadnictwa społeczności kultury łużyckiej. Osady oraz cmentarzyska świadczą o trwałej formie kolonizacji.
Ubogie materiały z kolejnych okresów pradziejowych wskazują na zanik zainteresowania obszarem i powrót do nietrwałych form jego penetracji. W dobie wpływów rzymskich obserwuje się nieznaczne ożywienie osadnicze. Na uwagę zasługuje niewielkie skupisko stanowisk kultury przeworskiej, znajdujące się w pobliżu miejscowości Ptakowice.
Kolejna faza osadnictwa związana jest z wczesnym średniowieczem. Obecność materiałów osadniczych datowanych na XI-XIII w. sugeruje, że obszar ten znajdował się pod wpływem silnie skolonizowanych wówczas terenów w pobliżu Toszka, Rud Raciborskich i Bytomia, a związanych z istnieniem kasztelanii. Jej początki wiązane są m.in. z miejscowością Karchowice, na której terenie miały się znajdować dobra kasztelańskie. W źródłach pisanych miejscowość ta jest wymieniona już w 1210 r. w tym okresie duże znaczenie miały także miejscowości Pyskowice i Kamieniec związane gospodarczo z kasztelanią toszecką. Późnośredniowieczne ślady osadnicze koncentrują się wokół miejscowości Łubie i Miedary-Rybna, wyznaczając średniowieczny pas osadniczy.
W późnym średniowieczu sieć osadnicza utrwaliła się.
Już te istniejące wykopaliska dają pogląd na skalę występowania reliktów przeszłości, dlatego należy liczyć się z możliwością wystąpienia wielu nowych na całym terenie gminy. W związku z tym stanowiska te stanowią dobra kultury prawnie chronione i w związku z tym objęte są całkowitym zakazem prowadzenia w ich granicach takich działań niszczących jak głęboka orka, prace wybierzyskowe i niwelacyjne. Natomiast działalność inwestycyjna, jak melioracje, gazyfikacje, prace wod./kan., energetyczne, teletechniczne oraz budowlane może być warunkowo dopuszczona wyłącznie po spełnieniu wymagań, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ze względu na duże prawdopodobieństwo wystąpienia nowych stanowisk na pozostałym terenie gminy Zbrosławice zaleca się obserwację archeologiczną, co oznacza, że wszystkie większe prace ziemne- wykopy pod fundamenty dużych

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

obiektów, budowa dróg i autostrad, prowadzenie sieci wodociągowej, gazowej i ciepłowniczej- planowane w obrębie stanowisk archeologicznych wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zestawienie stanowisk archeologicznych w Gminie Zbrosławice stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia Nr OR.0050.415.2017 Wójta Gminy Zbrosławice z dnia 15.11.2017 r.:

Nr na rys	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska na obszarze	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Informacje
1.	94-44	4	Kopienica	1	neolit - ślad osadnictwa
2.	94-44	5	Kopienica	2	późne średn.- ślad osadn.
3.	94-44	6	Kopienica	3	późne średn. - ślad osadn.
4.	94-44	7	Księży Las	1	ep. kamień.- ślad osad. wcz. średn.(XII/XIII w.)- śl. osadnictwa
5.	94-44	8	Księży Las	2	ep. kamień.- obozowisko.
6.	94-44	9	Księży Las	3	późne średniow.- ślad osadn
7.	94-44	10	Księży Las	4	późne średniow. -ślad osad.
8.	94-44	11	Łubie	1	późne średniow. -śl. osadn.
9.	94-44	12	Łubie	2	neolit - ślad osad. KPL (kultura pucharów lejkowatych)
10.	94-44	13	Łubie	3	neolit - ślad osad. KPL
11.	94-44	14	Łubie	4	późne średniow. -śl. osad.
12.	94-44	15	Łubie	5	ep. kamienna- ślad osad.
13.	94-44	16	Łubie	6	późne średniow. -śl. osadn.
14.	94-44	17	Łubie	7	późne średniow. -śl. osadn.
15.	94-44	18	Łubie	8	późne średniow. -śl. osadn.
16.	94-44	21	Kopienica	4	ep. kamień.- ślad osadn.
17.	94-44	23	Jasiona	4	ep. kamień.- ślad osadn.
18.	94-44	24	Jasiona	5	kult. łużycka - cmentarzysko
19.	94-44	25	Jasiona	6	późn. średniow. -ślad osad.
20.	94-44	26	Księży Las	5	późn. średniow. -ślad osad.
21.	94-44	27	Łubie	9	późn. średniow. -ślad osad.
22.	94-44	28	Łubie	10	późn. średniow. -ślad osad.
23.	94-45	10	Laryszów	1	ep. kamienna-ślad osad
24.	94-45	11	Laryszów	2	ślad osad. kult. łużycka
25.	94-45	12	Laryszów	3	wczesn. średniow.(XI/XII w.) - ślad osadn.
26.	94-45	19	Ptakowice	11	kult. łużycka- ślad osadnic. osada Przeworska - okres rzymski, wczes. średniow.- osada późne średniow. -ślad osadnictwa.
27.	94-45	20	Ptakowice	12	pradzieje - śl. osadnictwa, okres rzymski - osada kult. przeworskiej, wczesnośredn.(XI/XIIw.)-osada, późne średn.- ślad osadn.
28.	94-45	21	Ptakowice	13	okres rzymski - osada kult. przeworskiej, wczesne średn. – osada
29.	94-45	22	Ptakowice	14	paleolit górny schyłkowy - ślad osad.
30.	94-45	25	Miedary	1	pradzieje - osada, epoka kamienna - wyroby krzem.
31.	94-45	26	Miedary	2	neolit - ślad osadnictwa.
32.	94-45	27	Miedary	3	epoka kamień.- odłupki.
33.	94-45	28	Miedary	4	późne średniow. –osada
34.	94-45	29	Miedary	5	wczesne średn.(XII/XIII w.) ślad osadnictwa.
35.	94-45	30	Miedary	6	Późne średniowiecze - ślad osadnictwa.
36.	94-45	31	Miedary	7	późne średniow. – osada
37.	94-45	32	Wilkowice	1	epoka kamień.- ślad osad.
38.	94-45	33	Wilkowice	2	póz. średniow. -ślad osadn.
39.	94-45	34	Miedary	8	późne średniow. -osada (?)
40.	94-45	35	Miedary	9	późne średniow. -osada (?)
41.	94-45	36	Miedary	10	późne średniow. -osada (?)

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

42.	94-45	37	Wilkowice	3	późne średniow. -osada (?)
43.	94-45	38	Wilkowice	4	póz. średniow. -ślad osadn.
44.	94-45	39	Miedary	11	póz. średniow. -ślad osadn.
45.	94-45	40	Laryszów	4	póz. średniow. -ślad osadn.
46.	94-45	41	Wilkowice	5	późne średniow. -osada (?)
47.	94-45	42	Wilkowice	6	późne średniow. -osada (?)
48.	94-45	43	Wilkowice	7	późne średniow. -osada (?)
49.	94-45	44	Wilkowice	8	późne średniow. -osada (?)
50.	94-45	45	Wilkowice	9	renesans - osada.
51.	95-44	1	Łubie	11	epoka kam. - ślad osadn.
52.	95-44	23	Karchowice	1	epoka kam. - ślad osadn.
53.	95-44	24	Karchowice	2	epoka kam. - ślad osadn. wcz. średniow. -fr. ceramiki późne średn. -ślad osadn.
54.	95-44	25	Karchowice	3	paleolit - kult. świderska -pracownia
55.	95-44	26	Karchowice	4	epoka kam. – odłupki
56.	95-44	27	Karchowice	5	neolit - ślad osadn.
57.	95-44	28	Zawada	1	epoka kam. - ślad osadn. kult. łużycka - osada
58.	95-44	29	Zawada	2	?
59.	95-44	30	Zawada	3	późne średn. -ślad osadn.
60.	95-44	31	Karchowice	6	późne średn. -osada.
61.	95-44	32	Boniowice	1	pradzieje - fr. ceramiki ep. kamienna - odłupki krzemień rogowcowe k. łużycka - fr. ceramiki
62.	95-44	33	Boniowice	2	pradzieje - fragment naczynia
63.	95-44	34	Boniowice	3	ep. kamienna - odłupki pradzieje - fr. ceramiki
64.	95-44	35	Karchowice	7	póz. średniow.- ślad osad.
65.	95-44	37	Zawada	4	póź.średniow. -ślad osad.
66.	95-44	38	Karchowice	8	wczśredniow. (XI/XII)- śl.osadnid póz. średniow. -ślad osadnictwa
67.	95-44	39	Karchowice	9	póz. średniow. -ślad osad.
68.	95-44	40	Kamieniec	13	paleolit/neolit - obozowisko(?) pocz. epoki żelaza-osada(?)
69.	95-44	41	Kamieniec	14	ep. kamienna -ślad osadn. k. łużycka - osada
70.	95-44	42	Kamieniec	15	ep. kamienna -ślad osadn. pradzieje-ślad osadnictwa.
71.	95-44	43	Kamieniec	16	ep. kam., wcz. średn.
72.	95-44	44	Kamieniec	17	ep. kamienna -ślad osadn.
73.	95-44	45	Kamieniec	18	ep. kam.-odłupki, wcz. średniow. - osada, póz. średniow. -ślad osadn.
74.	95-44	46	Kamieniec	19	wodociąg drewniany – rury z pni sosny
75.	95-44	47	Kamieniec	20	neolit - osada, pocz. epoki żelaza - osada
76.	95-44	48	Boniowice	4	póz. średniow. -ślad osad.
77.	95-44	49	Kamieniec	21	póz. średniow. -ślad osad.
78.	95-44	50	Boniowice	5	ep. kamienna -ślad osadn. neolit KPL - ślad osadn. póz. średniow. -ślad osadn.
79.	95-44	51	Boniowice	6	ep. kamienna -ślad osadn.
80.	95-44	52	Karchowice	10	późne średniow. – osada
81.	95-44	53	Karchowice	11	póz. średniow. -ślad osadn.
82.	95-44	54	Zawada	5	ep. kamienna -ślad osadn. pradzieje - ślad osadn., póz. średniow. -ślad osadn.
83.	95-44	55	Jaśkowice	1	póz. średniow. -ślad osadn.
84.	95-44	59	Jaśkowice	2	paleolit - ślad osadnictwa.
85.	95-44	60	Karchowice	12	paleolit śr./ górny - ślad osadnid
86.	95-44	61	Zawada	6	ep. kamienna -ślad osadn. pradzieje - k. łużycka - ślad osadn.
87.	95-44	62	Jaśkowice	3	póz. średniow. -ślad.
88.	95-44	63	Jaśkowice	4	póz. średniow.-ślad osadn.
89.	95-44	64	Jaśkowice	5	póz. średniow.-ślad osadn.
90.	95-44	65	Jaśkowice	6	póz. średniow.-ślad osadn.
91.	95-44	66	Łubie	12	póz. średniow.-ślad osadn.
92.	95-44	67	Karchowice	13	późne średniow.- osada.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

93.	95-44	68	Karchowice	14	V okres EB - okres halsztacki, k. łużyckiej - osada wcz. średniow. (XI/XII)w. - ślad osadnictwa póz. średniow.-ślad osadn.
94.	95-44	69	Ziemięcice	14	wcz. średniow. (XI/XII)w. -osada, póz. Średniow.-ślad osadn.
95.	95-44	70	Ziemięcice	15	ep. kamienna -ślad osadn. pradzieje - ślad osadn., póz. średniow.-ślad osadn.
96.	95-44	71	Ziemięcice	16	ep. kamienna -ślad osadn. póz. średniow.-ślad osadn.
97.	95-44	72	Karchowice	15	ep. kamienna -ślad osadn. póz. średniow.-ślad osadn.
98.	95-44	73	Zawada	7	póz. średniow.-ślad osadn.
99.	95-44	79	Jaśkowice	7	póz. średniow.-ślad osadn.
100.	95-44	80	Jaśkowice	8	neolit - ślad osadnictwa póz. średniow. -ślad osadn.
101.	95-44	81	Zawada	8	pradzieje- ślad osadnictwa
102.	95-44	82	ŁUBKI (Łubki)	1	późne średniowiecze - osada.
103.	95-45	2	Ptakowice	3	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - średniow.
104.	95-45	3	Ptakowice	8	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - średniow.
105.	95-45	4	Ptakowice	2	Osada - epoka kamienna
106.	95-45	5	Ptakowice	6	Ślad osadn. - epoka kam.
107.	95-45	6	Ptakowice	4	Osada - epoka kamienna
108.	95-45	7	Ptakowice	9	Ślad osadn. - k. łużycka - VB/HC
109.	95-45	8	Ptakowice	7	Ślad osadn. - epoka kam.
110.	95-45	9	Ptakowice	1	Osada - epoka kamienna
111.	95-45	10	Ptakowice	10	Ślad osadnictwa – neolit
112.	95-45	23	Wieszowa	5	Osada – średniowiecze
113.	95-45	24	Wieszowa	3	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - starożytność k.łużycka(?)
114.	95-45	25	Wieszowa	2	Ślad osadn. - epoka kam.
115.	95-45	26	Wieszowa	1	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - wczesnośre.
116.	95-45	27	Wieszowa	6	Ślad osadnictwa - neolit
117.	95-45	28	Konary	2	Ślad osadn. - epoka brązu k. łużycka
118.	95-45	29	Konary	1	Osada - epoka kamienna
119.	95-45	30	Glinice	1	Ślad osadn.
120.	95-45	31	Kamieniec	9	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - k. łużycka - VB/HC Osada - średniowiecze
121.	95-45	32	Kamieniec	12	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - starożytność Ślad osadn.-wczesnośred.
122.	95-45	33	Kamieniec	3	osada-k. łużycka - VB/HC Ślad osadn.-wczesnośred
123.	95-45	34	Kamieniec	2	grodzisko-k.łużycka-VB/H grodzisko - wczesnośredn.
124.	95-45	35	Kamieniec	4	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - epoka brązu Osada - średniowiecze
125.	95-45	36	Kamieniec	5	Ślad osadn. - pradzieje Ślad osadn. - epoka kam.
126.	95-45	37	Kamieniec	8	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - starożytność Ślad osadn.-wczesnośred
127.	95-45	38	Kamieniec	10	Ślad osadn. -średniowiecze
128.	95-45	39	Zbrosławice	15	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - pradzieje Ślad osadn-średniowiecze
129.	95-45	40	Kępczowice	2	Ślad osadn. - epoka kam.
130.	95-45	41	Kępczowice	3	Ślad osadn. - epoka kam.
131.	95-45	42	Kępczowice	1	Ślad osadn. - starożytność
132.	95-45	43	Zbrosławice	1	Osada - k.łużycka-VB/HC
133.	95-45	44	Zbrosławice	8	Ślad osadn. - epoka kam.
134.	95-45	45	Zbrosławice	9	Ślad osadn. - epoka kam.
135.	95-45	46	Zbrosławice	13	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - pradzieje Ślad osadn-średniowiecze
136.	95-45	47	Zbrosławice	14	Ślad osadn. - epoka kam.
137.	95-45	48	Zbrosławice	7	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn-średniowiecze

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

138.	95-45	49	Zbrosławice	10	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn-średniowiecze
139.	95-45	50	Zbrosławice	4	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - pradzieje Ślad osadn. - epoka brązu Ślad osadn-średniowiecze
140.	95-45	51	Zbrosławice	5	Osada - epoka brązu Osada - średniowiecze
141.	95-45	52	Zbrosławice	20	Ślad osadn. - starożytność Ślad osadn-średniowiecze
142.	95-45	53	Zbrosławice	19	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn-średniowiecze
143.	95-45	54	Zbrosławice	18	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - starożytność Ślad
144.	95-45	55	Zbrosławice	17	Ślad osadn.- starożytność Ślad osadn.- średniowiecze
145.	95-45	56	Zbrosławice	3	Ślad osadn. - epoka kam.
146.	95-45	57	Zbrosławice	16	Ślad osadn. - epoka kam. Ślad osadn. - starożytność
147.	95-45	58	Zbrosławice	2	Ślad osadn. - epoka kam.
148.	95-45	59	Zbrosławice	21	Ślad osadn.- średniowiecze
149	96-44	1	Ziemięcice	1	Osada- średniowiecze
150	96-44	2	Ziemięcice	2	k. łużycka- epoka brązu/wczesna epoka żelaza
151	96-44	3	Ziemięcice	3	Epoka kamienia Osada- k.łużycka- pradzieje
152	96-44	4	Ziemięcice	4	Cmentarzysko ciałopalne- k.łużycka- późna faza okr. halsztackiego Osada- k.łużycka- epoka brązu/epoka żelaza k. łużycka- V okres EB- okr. halsztacki
153	96-44	5	Ziemięcice	5	Cmentarz- średniowiecze- XIX w.
154	96-44	6	Ziemięcice	6	Osada- późne średniowiecze
155	96-44	7	Ziemięcice	7	Ślad osadnictwa- pradzieje Ślad osadnictwa- późne średniowiecze
156	96-44	8	Ziemięcice	8	Ślad osadnictwa- pradzieje Ślad osadnictwa- późne średniowiecze
157	96-44	9	Ziemięcice	9	Ślad osadnictwa- późne średniowiecze
158	96-44	10	Ziemięcice	10	Osada-k.łużycka- V okres EB- okres halsztacki Ślad osadn.- wczesne średniowiecze(XI-XIIw.) Ślad osadn.- późne średniowiecze
159	96-44	11	Przezchlebie	1	kości
160	96-44	12	Przezchlebie	2	Ślad osadn.
161	96-44	13	Przezchlebie	3	Paleolit
162	96-44	14	Przezchlebie	4	Paleolit
163	96-44	15	Przezchlebie	5	Ślad osadn.- neolit
164	96-44	16	Przezchlebie	6	Ślad osadn.- późne średniowiecze
165	96-44	17	Przezchlebie	7	Ślad osadn.- epoka kamienia Osada- k.łużycka- V okres EB- okres halsztacki Osada- wczesne średniowiecze Ślad osadn.- późne średniowiecze
166	96-44	18	Zawada	9	Ślad osadn.- późne średniowiecze
167	96-44	19	Przezchlebie	8	Ślad osadn.- neolit Ślad osadn.- pradzieje Ślad osadn.- późne średniowiecze
168	96-44	20	Przezchlebie	9	Ślad osadn.- pradzieje Ślad osadn.- późne średniowiecze
169	96-44	21	Przezchlebie	10	Ślad osadn.- pradzieje Osada- późne średniowiecze
170	96-44	22	Przezchlebie	11	Ślad osadn.- epoka kamienia Ślad osadn.- późne średniowiecze
171	96-44	23	Ziemięcice	11	Osada- późne średniowiecze

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

172	96-44	24	Ziemięcice	12	Ślad osadn.- pradzieje
173	96-44	25	Ziemięcice	13	Osada- k.łużycka- epoka brązu/epoka żelaza
174	96-44	36	Szałsza	2	Osada- późne średniowiecze
175	96-45	1	Świętoszowice	3	Osada- wczesneśred.
176	96-45	2	Świętoszowice	4	Osada- średniowiecze
177	96-45	3	Świętoszowice	2	Ślad osadnictwa- epoka kamienia
178	96-45	4	Świętoszowice	5	Ślad osadnictwa- średniowiecze
179	96-45	5	Świętoszowice	1	
180	96-45	8	Wieszowa	4	Ślad osadnictwa- k.łużycka- epoka brązu
181	96-45	31	Czekanów	2	Ślad osadnictwa- epoka kamienia
182	96-45	32	Czekanów	1	Zamek- średniowiecze
183	96-45	33	Szałsza- Piekło	1	Ślad osadnictwa- średniowiecze
184	93-44	23	Jasiona	2	Cmentarzysko- wcz.brąz
185	93-44	24	Jasiona	3	Punkt osadn.- k.łużycka

Szczegółowa lokalizacja stanowisk będzie wyznaczana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz kartach adresowych Gminnej Ewidencji Zabytków.

VII.5. Walory krajobrazowo- turystyczne

Do działań znaczących w rozwoju gminy należy rozwój sektora turystyki. Jednym ze sposobów na zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy, jest rozbudowa infrastruktury turystycznej, na którą składają się między innymi szlaki rowerowe, konne, samochodowe, obszary wypoczynku i rekreacji. Ich przygotowanie i realizacja uzależniona będzie jednak od działań samorządu lokalnego.

Przez teren gminy Zbrosławice przebiegają następujące trasy rowerowe:

- Trasa Gliwice - Żerniki - Szałsza - Ziemięcice, Kamieniec, Zbrosławice, Wilkowice, Repty, Stare Tarnowice, Tarnowskie Góry. Od Szałszy do Zbrosławice trasa zlokalizowana w ramach układu jezdni samochodowych, a dalej szlakiem Powstańców Śląskich do Tarnowskich Gór,
- Trasa Gliwice , Osiedle Kosmonautów, Czechowice, Przezchlebie, Szałsza, Gliwice. W ramach Gminy Zbrosławice przejazd drogami komunikacji samochodowej.
- Trasa Rudziniec, Pławniowice, Taciszów, Bycina, Paczyna, Pniów, Pyskowice, Zawada, Karchowice, Kamieniec, Zbrosławice, Stare Tarnowice, Tarnowskie Góry. W ramach Gminy Zbrosławice przejazd odbywa się drogami komunikacji samochodowej.
- Trasa Pyskowice, Zawada, Karchowice, Kamieniec, Księży Las, Łubie, Kopienica, Zacharzowice, Wilkowiczki, Toszek. W ramach Gminy Zbrosławice przejazd odbywa się drogami komunikacji samochodowej.
- Trasa Kalety, Drutarnia, Brusiek, Tworóg, Brynek, Połomia, Jasiona, Kopienica, Łubie, Pyskowice. W ramach Gminy Zbrosławice przejazd odbywa się drogami komunikacji samochodowej.
- Trasa Pyskowice, Łubie, Księży Las, Wilkowice, Miedary, Rybna, Strzybnica, Pniowiec, Miasteczko. W ramach Gminy Zbrosławice przejazd odbywa się drogami komunikacji samochodowej.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Szlaki tematyczne

- **Śląski Szlak Husarii Polskiej** - Czerwony szlak pieszy prowadzi przez liczne miejscowości województwa śląskiego. Opracowany został z okazji 286 rocznicy przemarszu wojsk polskich do Wiednia. Długość: 155 km.
- **Śląski szlak powstańców śląskich -** Niebieski szlak pieszy znajduje się na Wyżynie Śląskiej. Prowadzi przez miejscowości, w których walczyli powstańcy śląscy w latach 1919-1921. Długość: 81 km.
- **Szlak Architektury Drewnianej (samochodowy) -** Niebieski szlak samochodowy znajduje się na Wyżynie Śląskiej. Jest jednym z odcinków Szlaku Architektury Drewnianej. Łączy Woźniki z miejscowością Szałsza. Długość: 35 km.

Komunikacja rowerowa odbywa się w ramach układu jezdni dróg komunikacji samochodowej co znacznie obniża komfort i bezpieczeństwo poruszania się rowerem. Żadna z dotychczas planowanych dróg rowerowych nie została zrealizowana.
W gminie Zbrosławice drogi piesze pokrywają się z układem jezdni dróg układu komunikacji samochodowej i łączą ośrodki usługowe w gminie.
Dodatkowo przez teren Gminy Zbrosławice przebiegają następujące szlaki piesze oparte o uwarunkowania historyczne:

- Szlak Husarii Polskiej,
- Szlak Powstańców Śląskich,

Szlaki te nie mają większego znaczenia dla komunikacji w Gminie.
W obrębie Gminy jest szereg zabytkowych budowli, w tym dawnych pałaców. W ich najbliższym sąsiedztwie znajdują się najczęściej zadrzewienia o zabytkowych założeniach parkowych. Niezwykle cenne są aleje starych drzew rosnących w parkach i wzdłuż gminnych dróg. Stanowią one element podnoszący walory krajobrazowe, przyrodnicze, a zarazem i turystyczne Zbrosławic.

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Cele ochrony przyrody to utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony.

Na obszarze gminy Zbrosławice ustanowiono następujące tereny i obiekty przyrodnicze objęte szczególnymi formami ochrony przyrody:

Obszar Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko – Bytomskie" - PLH240003

Obszar Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003 został wyznaczony dla ochrony:

- siedliska przyrodniczego: 9130 Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion),

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- gatunku nietoperza:1324 Nocek duży (Myotis myotis).

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Park w Reptach i dolina rzeki Dramy"

Zespół przyrodniczo - krajobrazowy "Park w Reptach i dolina rzeki Dramy" utworzony został 11 lipca 2002 r. na podstawie rozporządzenia Wojewody Śląskiego. Wielkoprzestrzenna kompozycja krajobrazowa (475,51 hektarów) obejmująca aleję kasztanową stanowiącą fragment drogi z Rept Starych do Starych Tarnowic, park zabytkowy w Reptach wraz z przyległymi gruntami rolnymi położonymi w dolinie rzeki Dramy usytuowana jest na obszarze gmin Tarnowskie Góry i Zbrosławice.

Na terenie gminy Zbrosławice występują również 4 **pomniki przyrody** : jesion wyniosły- w Parku Kamieniec, 3 dęby szypułkowe w Parku przypałacowym w Szałszy.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN

IX.1. Surowce naturalne

Udokumentowane złoża surowców występują lub występowały wcześniej w krajowym rejestrze złóż bilansowych. Należą do nich złoża węgla kamiennego i niewielkie złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz wapieni i margli przemysłu wapienniczego. Z bilansu zasobów zostały skreślone złoża węgla kamiennego „Pyskowice" oraz „Pstrowski". Złoże węgla kamiennego „Gliwice" eksploatowane było przez kopalnię o tej samej nazwie; kopalnię zamknięto w 1999 roku i tym samym eksploatacja złoża została zaniechana. Z kolei złoże wapieni i margli triasowych przemysłu wapienniczego „Zbrosławice" w Zbrosławicach funkcjonuje w bilansie złóż jako złoże rozpoznane szczegółowo.

Złoża stan na dzień 01.10.2016r .

Lp.	NAZWA	KOPALINA	NR SYSTEMOWY	POW (HA)	RODZAJ	STAN ZAGOSPODA-ROWANIA
1	Gliwice	WK	337	10 170.000	Węgle kamienne	eksploatacja złoża zaniechana
5	Zbrosławice	WW	2556	1.080 ha	WAPIENIE I MARGLE PRZEM. WAPIENNICZEGO	złoże rozpoznane szczegółowo - R

Na obszarze gminy nie występują tereny ani obszary górnicze.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW ZMELIOROWANYCH I OBSZARÓW ZALEWOWYCH, WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ ORAZ OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

X.1. Melioracje

Grunty zmeliorowane gminy powinny być użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem.
W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji szczegółowych i właściwych warunków odbioru wód powierzchniowych należy dążyć do zachowania istniejącej sieci rowów.

Głównymi rzekami i ciekami zaliczonymi do melioracji wodnych podstawowych gminy są:
- rzeka Drama,
- potok Świętoszowicki,
- potok Rokitnicki,
- potok z Łubia.

Dla gruntów zmeliorowanych, należy przestrzegać następujących zasad:
1) Zgodnie z przepisami odrębnymi zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar.
2) Nowe zainwestowanie może być realizowane po regulacji stosunków wodnych na danym obszarze, w oparciu o przepisy odrębne w tym zakresie.

Na obszarze gminy występują rzeki, cieki naturalne, rowy melioracyjne oraz sieć drenarska na terenach upraw polowych i użytków zielonych.

Urządzenia infrastruktury technicznej obszarów wiejskich obejmują między innymi elementy gospodarki wodnej, w tym różne typy melioracji gruntów i zbiorniki wodne. Urządzenia te mają podstawowe znaczenie dla rozwoju terenów wiejskich, modernizacji i wzrostu produkcji rolnej, kształtowania się wielofunkcyjnego charakteru wsi i cywilizacyjno-bytowych warunków życia jej mieszkańców.

Istotnym czynnikiem gwarantującym sprawne działanie systemów melioracji nawadniająco-odwadniających jest prawidłowa eksploatacja i utrzymanie obiektów.

X.2. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Obszar Gminy Zbrosławice nie występuje w zasięgu szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu ustawy prawo wodne (brak map zagrożenia powodziowego).
Wzdłuż rzeki Dramy występują natomiast tereny zagrożone zalaniem wodami powodziowymi Q1% (woda stuletnia lub największa powódź historyczna zbliżona

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

do Q1%). Obszary te obejmują tereny, które stosunkowo często ulegają podtopieniom i na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Zagrożenie powodziowe związane jest ze zmianami klimatycznymi oraz intensywnymi zmianami użytkowania terenów związanych z zabudowaniem dolin rzecznych, regulowaniem cieków przyspieszających tempo spływu wód, szybkim przyrostem o powierzchni o nieprzepuszczalnych nawierzchniach oraz postępującym procesem urbanizacji terenów. Zagrożone zalaniem są również tereny zdegradowane na skutek prowadzenia podziemnej eksploatacji górniczej (rejony pogórnicze).
Główne działania w obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi winny koncentrować się na podnoszeniu stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez optymalne oraz zgodne z planami zagospodarowania przestrzeni zagospodarowanie. Rozwój tych terenów powinien być podporządkowany zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu i wykorzystaniem gospodarczym.

Szczególnie ważne dla obszaru gminy Zbrosławice jest zagadnienie zagrożenia powodziowego stwarzanego przez Dramę. Zasięg i miejsca wystąpienia zalewu wskazują na gwałtowny spływ wody ze zlewni dopływami Dramy, co wynika w znacznej mierze z ich dużych spadków. Z kolei dno doliny Dramy cechuje się znacznie mniejszym spadkiem i znajdują się w nim liczne przewężenia, które tamują odpływ wody. Podobną rolę pełnią różne budowle znajdujące się w dnie doliny (groble, nasypy drogowe, zbyt małe przepusty itp.). Należy przy tym podkreślić, iż na mapie nie zaznaczono zasięgu szczególnego zagrożenia powodzią Q= 1 %, określonego w ustawie „Prawo wodne" ze względu na brak map zagrożenia powodziowego dla rzek przepływających przez teren gminy.

X.3. Zagrożenia geologiczne

Na obszarze gminy Zbrosławice ze względu na budowę geologiczną nie występują obszary zagrożeń geologicznych.

XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI

System komunikacyjny gminy składa się przede wszystkim z układu drogowego (i ulicznego) oraz komunikacji zbiorowej, w tym, głównie komunikacji autobusowej oraz linii kolejowej.

XI.1. Układ drogowy

Gmina Zbrosławice otoczona jest głównie gminami o charakterze typowo miejskim dzięki czemu zasadniczy układ komunikacyjny oparty jest na szkielecie dróg tranzytowych przebiegających południkowo i równoleżnikowo uzupełnionych układem dróg lokalnych i dojazdowych.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Głównymi drogami tranzytowymi są drogi krajowe nr 78 i 94 relacji Bytom -Strzelce Opolskie oraz relacji Gliwice - Tarnowskie Góry (droga o charakterze marginalnym przebiegająca jedynie fragmentarycznie przez teren gminy).

Droga Bytom - Strzelce Opolskie przebiega przez tereny intensywnie zainwestowane zabudową mieszkaniową (Wieszowa, Boniowice, Karchowice, Zawada) . Droga obsługuje ruch tranzytowy oraz lokalny generując od 2500 do 10000 pojazdów na dobę i powodując znaczne zagrożenie kolizjami drogowymi. Przez teren gminy przebiega fragment autostrady krajowej A1 (sołectwa: Szałsza, Czekanów, Świętoszowice, Wieszowa). Jej obecność stanowi szansę na rozwój gminy (w szczególności pozyskiwanie inwestorów dających miejsca pracy) dzięki zlokalizowaniu na terenie gminy dwóch węzłów: Szałsza i Wieszowa oraz lokalizacji w pobliżu węzła Wieszowa.

Sieć dróg publicznych tworzą:
1) autostrada A1 łącząca poszczególne rejony Polski z relacją przez gminę Zbrosławice.
2) drogi krajowe: Nr 94 i Nr 78;
3) drogi powiatowe: spełniają bardzo istotną rolę łącząc szereg sołectw oraz gminę z regionalnym układem zewnętrznym.

Wykaz dróg powiatowych:

Długość drogi (m)	Klasa	Odcinek między-węzłowy	Długość ulicy na odcinku drogi (m)	Miejscowość, ulica w danym odcinku międzywęzłowym	Przebieg odcinka wg systemu referencyjnego objaśnienia: # - skrzyżowanie, gr. - granica, m. - miejscowość, gm. - gmina, pow. - powiat, woj. - województwo, DK - droga krajowa, DW - droga wojewódzka	
16265	G	5538006 5538011	795	Jasiona ul.Główna	gr. gm. Tworóg (kier. Wojska)	Jasiona # ul.Pyskowicka
		5538011	1666	Jasiona ul.Główna	Jasiona # ul.Pyskowicka	m.Księży Las
		5538012	1900	Księży Las ul.Jasionowa	m.Jasiona	Księży Las # ul.Wiejska
		5538012 5538013	154	Księży Las ul.Wiejska	Księży Las # ul.Jasionowa	Księży Las # ul.Tylna
		5538013	2941	Księży Las ul.Wiejska	Księży Las # ul.Tylna	m.Kamieniec
		5638002	1622	Kamieniec ul.Wiejska	m.Księży Las	Kamieniec # ul.Tarnogórska
		5638005 5638010	236	Kamieniec ul.Gliwicka	Kamieniec # ul.Tarnogórska	Kamieniec droga bez nazwy
		5638010	289	Kamieniec ul.Gliwicka	Kamieniec droga bez nazwy	m.Boniowice
		5638006	455	Boniowice ul.Gliwicka	m.Kamieniec	Boniowice # DK 94 (ul.Bytomska)
		5638006	1344	Boniowice ul.Gliwicka	Boniowice # DK 94 (ul.Bytomska)	m.Ziemięcice
		5638007	1773	Świętoszowice ul.Gliwicka	m.Boniowice	Świętoszowice # ul.Mikulczycka
		5638007 5638008	1208	Świętoszowice ul.Gliwicka	Świętoszowice # ul.Mikulczycka	Przezchlebie # droga bez nazwy
		5638008 5638009	1882	Szałsza ul.Ziemięcicka	Przezchlebie # droga bez nazwy	Szałsza # DK 78 (ul.Tarnogórska)
2509	Z	5537023 5538014	1569	Kopienica ul.Strażacka	gr. pow. gliwickiego (kier. Zacharzowice, droga w kier. DW 901)	Kopienica # ul.1-go Maja
			940	Kopienica ul.1-go Maja	Kopienica # ul.Strażacka	Łubie # ul.Pyskowicka

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

7176	G	5538007 5538011	817	Jasiona ul.Pyskowicka	gr. gm. Tworóg (kier. Połomia)	Jasiona # ul.Główna
		5538011 5538015	1717	Jasiona ul.Pyskowicka	Jasiona # ul.Główna	m.Łubie
			1377	Łubie ul.Pyskowicka	m.Jasiona	Łubie # ul.Długa
		5538015 5538014	116	Łubie ul.Pyskowicka	Łubie # ul.Długa	Kopienica # ul.1-go Maja
		5538014 5538003	3149	Łubie ul.Pyskowicka	Kopienica # ul.1-go Maja	gr. pow. gliwickiego (kier. Pyskowice)
10545	Z	5538010 5539009	3251	Miedary ul.1-go Maja	gr. gm. Tworóg (kier. Połomia)	Miedary # ul.Główna
		5539009 5539008	303	Miedary ul.Główna	Miedary # ul.1-go Maja	Miedary # ul.Dworcowa
		5539008 5539007	894	Miedary ul.Główna	Miedary # ul.Dworcowa	m.Wilkowice
			1015	Wilkowice ul.Główna	m.Miedary	Wilkowice # ul.Księżoleśna
		5539007 5539003	535	Wilkowice ul.Główna	Wilkowice # ul.Księżoleśna	m.Zbrosławice
			683	Zbrosławice ul.Wieczorka	m.Wilkowice	Zbrosławice # ul.Wolności
		5539004 5539010	1888	Ptakowice ul.Reptowska	Zbrosławice # ul.Wolności	Ptakowice # ul.Wyzwolenia
		5539010 5539002	403	Ptakowice ul.Wyzwolenia	Ptakowice # ul.Reptowska	Ptakowice # ul.Górnicka
		5539002 5639002	1573	Ptakowice ul.Górnicka	Ptakowice # ul.Wyzwolenia	gr. pow. Bytom (Górniki), droga w kier. DK 11
3271	Z	5538015 5538013	1707	Łubie ul.Długa	Łubie # ul.Pyskowicka	m.Księży Las
			1564	Księży Las ul.Tylna	m.Łubie	Ksieży Las # ul.Wiejska
4316	Z	5538012 5539007	1865	Księży Las ul.Wiejska	Księży Las # ul.Jasionowa	m.Wilkowice
			2451	Wilkowice ul.Księżoleśna	m.Księży Las	Wilkowice # ul.Główna
3779	L	5539008 5539005	603	Miedary ul.Dworcowa	Miedary # ul.Główna	m.Laryszów
			844	Laryszów ul.Bohaterów Westerplatte	m.Miedary	Laryszów # ul.Wolności / Tarnowskie Góry # ul.Laryszowska
			2332	Laryszów ul.Wolności	Laryszów # ul.Bohaterów Westerplatte / Tarnowskie Góry # ul.Laryszowska	Zbrosławice # ul.Wolności
2422	G	5638012 5638005	1551	Karchowice ul.Polna	Karchowice # DK 94 (ul.Bytomska)	m.Kamieniec
			871	Kamieniec ul.Polna	m.Karchowice	Kamieniec # ul.Tarnogórska / ul. Gliwicka
2445	L	5539001 5539002	1116	Zbrosławice ul.Oświęcimska	Zbrosławice # ul.Wolności	m.Ptakowice
			1329	Ptakowice ul.Wyzwolenia	m.Zbrosławice	Ptakowice # ul.Górnicka
1173	Z	5539010 5539011	1173	Ptakowice ul.Reptowska	Ptakowice # ul.Wyzwolenia	gr. gm. Tarnowskie Góry (Repty)
3525	Z	5639001 5639003	1811	Zbrosławice ul.Mickiewicza	Zbrosławice # ul.Wolności	m.Wieszowa
			1714	Wieszowa ul.Mickiewicza	m.Zbrosławice	Wieszowa # DK 94 (ul.Bytomska)
4318	L	5638013 5638014	1185	Zawada ul.Wiejska	Zawada # ul.Łąkowa	m.Karchowice - Wygiełzów
			1105	Karchwice-Wygiełzów ul.Wiejska	m.Zawada	m.Ziemięcice
			2028	Przezchlebie ul.Jelinia	m.Karchowice - Wygiełzów	Przezchlebie # ul.Mikulczycka
6693	Z	5638015 5638016	1102	Przezchlebie ul.Mikulczycka	gr. pow. gliwickiego (kier. Czechowice)	Przezchlebie # ul.Dworcowa
		5638016 5638014	674	Przezchlebie ul.Mikulczycka	Przezchlebie # ul.Dworcowa	m.Ziemięcice
			465	Ziemięcice ul.Mikulczycka	m.Przezchlebie	Przezchlebie # ul.Jelinia
		5638014 5638007	1687	Ziemięcice ul.Mikulczycka	Przezchlebie # ul.Jelinia	Świętoszowice # ul.Gliwicka

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

		5638007 5638017	2765	Świętoszowice ul.Mikulczycka	Świętoszowice # ul.Gliwicka	Czekanów # DK 78 (ul.Gliwicka)
3932	L	5638016	1310	Przezchlebie ul.Dworcowa	Przezchlebie # ul.Mikulczycka	Przezchlebie zatoka autobusowa
		5638008	2622	Przezchlebie droga bez nazwy	Przezchlebie zatoka autobusowa	# Świętoszowice - Szałsza
1417	D	5638010 5638011	1417	Kamieniec droga bez nazwy	Kamieniec # ul.Gliwicka	Kamieniec - dworzec PKP
1306	L	5639004 5638004	1306	Wieszowa ul.Dworcowa	Wieszowa # DK 94 (ul.Bytomska)	Wieszowa - dworzec PKP
1643	Z	5539012	1067	Miedary ul.Tarnogórska	gr. gm. Tarnowskie Góry (Rybna)	Miedary # ul.Główna / ul.Kasztanowa
		5539009	576	Miedary ul.Główna	Miedary # ul.Tarnogórska / ul.Kasztanowa	Miedary # ul.1-go Maja
6976	G	5539006 5539005	891	Zbrosławice ul.Wolności	gr. gm. Tarnowskie Góry (Stare Tarnowice)	Laryszów # ul.Wolności
		5539005 5539004	670	Zbrosławice ul.Wolności	Laryszów # ul.Wolności	Ptakowice # ul.Reptowska
		5539004 5539003	75	Zbrosławice ul.Wolności	Ptakowice # ul.Reptowska	Zbrosławice # ul.Wieczorka
		5539003 5539001	1602	Zbrosławice ul.Wolności	Zbrosławice # ul.Wieczorka	Zbrosławice # ul.Oświęcimska
		5539001 5639001	304	Zbrosławice ul.Wolności	Zbrosławice # ul.Oświęcimska	Zbrosławice # ul.Mickiewicza
		5639001	2093	Zbrosławice ul.Wolności	Zbrosławice # ul.Mickiewicza	m.Kamieniec
		5638002	1251	Kamieniec ul.Tarnogórska	m.Zbrosławice	Kamieniec # ul.Wiejska
		5638002 5638005	90	Kamieniec ul.Tarnogórska	Kamieniec # ul.Wiejska	Kamieniec # ul.Gliwicka / ul.Polna

Źródło: Urząd Gminy Zbrosławice

4) drogi gminne:
drogi służące głównie mieszkańcom gminy, poszczególnym wsiom oraz podobnie jak drogi powiatowe w znacznym stopniu łączą gminę z systemem drogowym zewnętrznym. Tylko część dróg gminnych posiada nawierzchnię utwardzoną.

Wykaz dróg gminnych:

Lp.	Numer drogi/ulicy	Nazwa miejscowości	Numeracja wewnętrzna	Lp.	Numer drogi/ulicy	Nazwa miejscowości	Numeracja wewnętrzna
1.	590001 S	Jasiona	G000001.1	66.	590102 S	Zbrosławice	G000102
2.	590002 S	Jasiona	G000002	67.	590104 S	Zbrosławice	G000104
3.	590004 S	Kopienica	G000004.1	68.	590106 S	Ptakowice	G000106
4.	590006 S	Kopienica	G000006	69.	590107 S	Ptakowice	G000107
5.	590007 S	Kopienica	G000007	70.	590108 S	Zbrosławice	G000108
6.	590008 S	Miedary	G000008	71.	590109 S	Wieszowa	G000109
7.	590009 S	Miedary	G000009	72.	590110 S	Wieszowa	G000110
8.	590012 S	Miedary	G000012	73.	590111 S	Wieszowa	G000111
9.	590013 S	Miedary	G000013	74.	590113 S	Wieszowa	G000113
10.	590014 S	Miedary	G000014	75.	590114 S	Wieszowa	G000114
11.	590015 S	Miedary	G000015	76.	590115 S	Wieszowa	G000115.1
12.	590016 S	Miedary	G000016	77.	590116 S	Wieszowa	G000116
13.	590019 S	Miedary	G000019	78.	590117 S	Wieszowa	G000117.1
14.	590020 S	Miedary	G000020	79.	590118 S	Wieszowa	G000118
15.	590021 S	Miedary	G000021	80.	590119 S	Wieszowa	G000119
16.	590023 S	Zbrosławice	G000023	81.	590120 S	Wieszowa	G000120
17.	590024 S	Wilkowice	G000024	82.	590121 S	Wieszowa	G000121
18.	590025 S	Wilkowice	G000025	83.	590122 S	Wieszowa	G000122
19.	590026 S	Wilkowice	G000026	84.	590123 S	Wieszowa	G000123
20.	590027 S	Wilkowice	G000027	85.	590125 S	Wieszowa	G000125
21.	590028 S	Wilkowice	G000028.1	86.	590126 S	Wieszowa	G000126

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

22.	590029 S	Osiedle Wilkowice	G000029	87.	590129 S	Wieszowa	G000129
23.	590030 S	Księży Las	G000030	88.	590130 S	Wieszowa	G000130
24.	590035 S	Łubki	G000035	89.	590131 S	Wieszowa	G000131
25.	590037 S	Kolonia Łubki	G000037	90.	590132 S	Wieszowa	G000132
26.	590038 S	Łubie	G000038.1	91.	590133 S	Wieszowa	G000133
27.	590039 S	Łubie	G000039.1	92.	590134 S	Wieszowa	G000134
28.	590042 S	Karchowice, Jaśkowice	G000042	93.	590136 S	Przezchlebie	G000136
29.	590043 S	Karchowice, Jaśkowice	G000043	94.	590138 S	Przezchlebie	G000138.1
30.	590045 S	Jaśkowice	G000045	95.	590139 S	Przezchlebie	G000139
31.	590046 S	Jaśkowice	G000046	96.	590140 S	Przezchlebie	G000140
32.	590047 S	Jaśkowice	G000047.1	97.	590142 S	Przezchlebie	G000142
33.	590047 S	Jaśkowice	G000047.2	98.	590143 S	Ziemięcice	G000143.1
34.	590050 S	Karchowice, Wygiełzów	G000050	99.	590144 S	Ziemięcice	G000144
35.	590052 S	Zawada	G000052.1	100.	590147 S	Ziemięcice	G000147
36.	590058 S	Kamieniec	G000058	101.	590149 S	Ziemięcice	G000149
37.	590059 S	Zbrosławice	G000059	102.	590150 S	Ziemięcice	G000150
38.	590060 S	Zbrosławice	G000060	103.	590151 S	Ziemięcice	G000151.1
39.	590061 S	Zbrosławice	G000061	104.	590152 S	Świętoszowice	G000152
40.	590062 S	Zbrosławice	G000062	105.	590155 S	Czekanów	G000155.1
41.	590065 S	Zbrosławice	G000065	106.	590156 S	Czekanów	G000156.1
42.	590066 S	Zbrosławice	G000066	107.	590157 S	Czekanów	G000157
43.	590067 S	Zbrosławice	G000067	108.	590158 S	Czekanów	G000158
44.	590068 S	Zbrosławice	G000068	109.	590159 S	Czekanów	G000159
45.	590069 S	Zbrosławice	G000069	110.	590160 S	Czekanów	G000160
46.	590071 S	Zbrosławice	G000071	111.	590161 S	Czekanów	G000161
47.	590072 S	Zbrosławice	G000072	112.	590163 S	Szałsza	G000163
48.	590073 S	Zbrosławice	G000073	113.	590165 S	Szałsza	G000165
49.	590074 S	Zbrosławice	G000074	114.	590167 S	Szałsza	G000167
50.	590075 S	Zbrosławice	G000075	115.	590168 S	Szałsza	G000168
51.	590078 S	Zbrosławice	G000078	116.	590170 S	Szałsza	G000170
52.	590082 S	Zbrosławice	G000082	117.	590171 S	Szałsza	G000171
53.	590084 S	Zbrosławice	G000084	118.	590172 S	Szałsza	G000172
54.	590088 S	Zbrosławice	G000088	119.	590173 S	Szałsza	G000173
55.	590089 S	Zbrosławice	G000089	120.	590174 S	Szałsza	G000174
56.	590090 S	Zbrosławice	G000090	121.	590175 S	Szałsza	G000175
57.	590091 S	Zbrosławice	G000091	122.	590176 S	Szałsza	G000176
58.	590092 S	Zbrosławice	G000092	123.	590177 S	Szałsza	G000177
59.	590093 S	Zbrosławice	G000093	124.	590178 S	Szałsza	G000178.1
60.	590094 S	Zbrosławice	G000094	125.	590179 S	Szałsza	G000179
61.	590095 S	Zbrosławice	G000095	126.	590180 S	Kuźnica	G000180
62.	590096 S	Zbrosławice	G000096	127.	590181 S	Kuźnica	G000181
63.	590097 S	Zbrosławice	G000097	128.	590182 S	Kuźnica	G000182
64.	590098 S	Zbrosławice	G000098	129.	590183 S	Kuźnica	G000183
65.	590101 S	Zbrosławice	G000101.1				

Źródło: Urząd Gminy Zbrosławice

XI.2.Układ kolejowy

Tereny gminy Zbrosławice przecinały dwie linie kolejowe. Linia 178 relacji Tworóg – Brynek – Zabrze Mikulczyce (przechodząca przez Czekanów, Świętoszowice, Wieszowę, Kamieniec, Zbrosławice, Wilkowice i Miedary ze stacjami w Wieszowie, Zbrosławicach, Miedarach i przystankiem w Kamieńcu) – obecnie zlikwidowana – (pozostały po linii pas (nasypy, wiadukty) nadaje się do adaptacji na inne funkcje uzupełniające układ komunikacyjny gminy np. na trasy rowerowe) oraz linia 132

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

relacji Bytom – Pyskowice (przechodząca przez Czekanów i Przezchlebie) – która została rozebrana. Należy dążyć do utrzymania fragmentu ww. linii jako uzupełniającego elementu komunikacji drogowej. Linia ta nadaje się do adaptacji na inne funkcje uzupełniające układ komunikacyjny gminy np. drogi dojazdowe, na trasy rowerowe.

XII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

XII.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Zbrosławice posiada sieć własnych ujęć wodnych oraz dodatkowo korzysta z sieci magistralnej przebiegającej przez Gminę.
Ujęcia wody w Gminie:

- Łubie Dolne (ujęcia obecnie nieczynne),
- Księży Las,
- Zbrosławice,
- Zawada,
- Miedary (gminna 1 studnia czynna, 2 studnie GPW czynne).

Dodatkowo Gmina korzysta z ujęcia w Wojsce zasilającego Jasionę oraz z magistral górnośląskich obsługujących miejscowości: Wieszowa, Szałsza, Czekanów.
Większość zainwestowanych terenów Gminy podłączona jest do sieci wodociągowej.

Podstawowe dane o sieci wodociągowej w 2015 r :

długość czynnej sieci rozdzielczej	140,8	km
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	130,6	km
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	130,6	km
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	3856	szt.
awarie sieci wodociągowej	49	szt.
woda dostarczona gospodarstwom domowym	482,3	dam^3
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	30,4	m^3
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	30,4	m^3

Źródło: Bank Danych Lokalnych

XII.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Gmina Zbrosławice posiada następujące oczyszczalnie ścieków:

- mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia oczyszczalnia Przezchlebie- o wydajności 1140 m^3/dobę, zarządzana przez Zakład Gminny sp. z o.o. w Zbrosławicach,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- biologiczna oczyszczalnia ścieków „Kamieniec"-o wydajności 22,8 m^3/dobę, której administratorem i użytkownikiem jest Zespół Szkół we wsi Kamieniec oraz cztery budynki mieszkalne przy ul. Gliwickiej,
- oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w Kamieńcu, której administratorem i użytkownikiem jest Spółdzielnia Mieszkaniowa i Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny w Kamieńcu.

Ponadto na terenie gminy działają mniejsze oczyszczalnie zakładowe obsługujące poszczególne podmioty, są to:

- mechaniczno – biologiczno – chemiczna oczyszczalnia w Wieszowie, użytkowana przez Przedsiębiorstwo Indyk-Śląsk ubojnia indyków s.c.,
- oczyszczalnia w Jaśkowicach, użytkowana przez Przedsiębiorstwo Gaster Sp. z o.o.,
- oczyszczalnia w Miedarach, użytkowana przez Dom Pomocy Społecznej.

Jedynie miejscowości Ziemięcice, Przezchlebie i Świętoszowice oraz fragmentarycznie Kamieniec i Wieszowa posiadają częściową sieć kanalizacji sanitarnej odprowadzonej do biologiczno - mechanicznej oczyszczalni ścieków(w Ziemięcicach-Sosinie dla Ziemięcic, Przezchlebia i Świętoszowic), w Kamieńcu dla sanatorium w Kamieńcu.
Pozostałe sołectwa odprowadzają ścieki do przydomowych zbiorników na nieczystości ciekłe i przydomowych oczyszczalni ścieków. Po wstępnym przefiltrowaniu ścieki odprowadzane są do rowów i cieków wodnych.

Dla Gminy Zbrosławice opracowano trójwariantową koncepcję rozwoju kanalizacji. Na jej podstawie, po analizie rzeczowo ekonomicznej, przyjęto do realizacji (skorygowany później i zaakceptowany oraz uzgodniony) program budowy sieci kanalizacji sanitarnej opartej na systemie kanałów grawitacyjnych i ssąco-tłoczących odprowadzających ścieki sanitarne do oczyszczalni biologicznych podtrzymując założenie rozdzielności kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz przewidując zakaz odprowadzenia do projektowanej sieci ścieków produkcji zwierzęcej i rolnej.
Po oczyszczeniu ścieki trafiają do Potoku Rokitnickiego i dalej do Kłodnicy. Przy projekcie przyjęto zlokalizowanie obiektów oczyszczalni na terenach niezagrożonych podtopieniem ani powodzią. Przyjęto skanalizowanie pozostałych terenów poprzez system przepompowni i kolektorów ssąco– tłoczących podłączonych do grawitacyjnych odprowadzających ścieki.

Podstawowe dane o sieci kanalizacyjnej w 2015 r :

długość czynnej sieci kanalizacyjnej	72,3	km
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	71,3	km
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	71,3	km
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1068	szt.
awarie sieci kanalizacyjnej	58	szt.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	129,3	dam^3
ścieki odprowadzone	120,0	dam^3

Źródło: Bank Danych Lokalnych

XII.3. Gazownictwo

Gmina Zbrosławice zasilana jest gazem wysokiego ciśnienia gazociągów magistralnych relacji:

- **Szobiszowice – Ząbkowice**(sieć podwyższonego średniego ciśnienia DN400CN1,6 MPa) GZ50 wraz z odgałęzieniami do SRP I stopnia Ptakowice , SRP I stopnia Ziemięcice. Gazociąg ten jest własnością GSG Sp. z o.o. w Zabrzu o. Zakład Gazowniczy Zabrze Wydział Osługi Sieci - Zabrze, ul. Mikulczycka 5
- **Szobiszowice - Pniów** (sieć wysokiego cięnienia DN 400 CN 2,5 MPa)- wraz z odgałęzieniem do SRP I stopnia Karchowice - obsługiwany przez PGNiG S.A. ROP Świerklany.

Sieć średniego ciśnienia administrowana jest przez GSG Sp. z o.o. w Zabrzu o. Zakład Gazowniczy Zabrze.

Na terenie Gminy brak stacji redukcyjno-pomiarowych drugiego stopnia oraz sieci niskiego ciśnienia. Prawie wszyscy odbiorcy zasilani są z poziomu sieci średniego ciśnienia. Nieznaczna ilość odbiorców gazu zasilana jest z sieci niskoprężnej z ościennych Gliwic (ze stacji SRP I stopnia przy ul. Chałubińskiego).

Sieć średniego ciśnienia administrowana przez PGNIG SA o. GZG w Zabrzu jest połączona w niewielkim stopniu z siecią gmin sąsiednich.

W całej gminie 13 sołectw jest zgazyfikowanych. Pomimo dużej dostępności gazu jedynie 12% gospodarstw domowych korzysta z paliwa gazowego. Od kilku lat obserwuje się nieznaczny wzrost liczby odbiorców gazu.

Stacje redukcjno-pomiarowe oraz istniejąca sieć średnioprężna w bardzo dobrym stanie technicznym posiadają znaczne rezerwy przesyłowe i ich rozbudowa nie jest konieczna.

Podstawowe dane o sieci gazowej w 2015 r :

długość czynnej sieci ogółem w m	115403	m
długość czynnej sieci przesyłowej w m	20830	m
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	94573	m
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	1831	szt.
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	1817	szt.
odbiorcy gazu	983	gosp.
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	768	gosp.
zużycie gazu w tys. m3	1216,2	tys.m3
zużycie gazu w MWh	13538,7	MWh
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m3	970,8	tys.m3
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	10806,5	MWh

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

XII.4. Ciepłownictwo

Na terenie Gminy brak sieci cieplnej. Większość gospodarstw zasilana jest z własnych kotłowni głównie węglowych o niskiej wydajności energetycznej powodujących znaczne zanieczyszczenia pyłowo - gazowe.
Na terenie Zbrosławic brak typu zabudowy , dla którego należałoby zapewnić pokrycie ze źródeł zdalaczynnych.

XII.5. Gospodarka odpadami

Gromadzenie odpadów odbywa się na podstawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Zbrosławice.
Gmina Zbrosławice nie posiada własnych wysypisk śmieci. Zbiórka odpadów w Gminie Zbrosławice odbywa się selektywnie. Polityka w zakresie gospodarki odpadami jest zgodna z przyjętą polityką krajową.
Nadzór nad gospodarką odpadami komunalnymi sprawuje gmina. Szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku określa Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Zbrosławice. Według niego właściciele nieruchomości zobowiązani są do systematycznego usuwania zanieczyszczeń z powierzchni nieruchomości, a także z położonych wzdłuż nieruchomości przyległych chodników. Odpady zmieszane, zielone i bioodpady oraz pozostałości z sortowania i pozostałości po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu odpadów zmieszanych przeznaczone do składowania, są kierowane w pierwszej kolejności do instalacji posiadających statut Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK)- zlokalizowanej w Dąbrowie Górniczej, przy ul. Głównej 144. Gmina należy do II regionu gospodarki odpadami. Odpady selektywnie zebrane, powinny trafiać zgodnie z zasadą bliskości do instalacji regionalnych, które mają możliwość ich właściwego zagospodarowania lub w przypadku braku takiej możliwości, mogą one być kierowane do innych instalacji przetwarzających poszczególne frakcje odpadów selektywnie zebranych zgodnie z wykazem instalacji.

XII.6. Telekomunikacja

Przez teren gminy przebiega jedna linia teletechniczna (TPSA) komunikacji międzymiastowej (Szałsza, Czekanów, Wieszowa).

Biorąc pod uwagę obecny stan zaawansowania techniki transmisji głosu oraz pokrycie w 100% zasięgiem operatorów sieci komórkowych terenu Gminy można uznać, że potrzeby w zakresie obsługi teletechnicznej mieszkańców są zrealizowane w znacznym stopniu. Zaspokojenie dodatkowych potrzeb mieszkańców w zakresie obsługi w sieć TPSA może nastąpić poprzez rozbudowę istniejącej infrastruktury w oparciu o linie kablowe i sieci światłowodowe.

XII.7. Elektroenergetyka

Przez teren gminy przechodzą linie elektroenergetyczne:

- 400 KV Wielopole-Joachimów ,Wielopole Rokitnica,
- 400 KV Wielopole-Joachimów, Rokitnica-Tucznawa,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- 220 KV Łagisza – Blachownia,
- 110 kV dwutorowa, napowietrzna linia relacji Rokitnica-Krupski Młyn, Rokitnica-Zawadzkie,
- 110 kV dwutorowa, napowietrzna linia relacji Rokitnica-Sowice,
- 110 kV dwutorowa, napowietrzna linia relacji Rokitnica-Łabędy, Rokitnica-Bumar.

Nie przewiduje się realizacji nowych obiektów sieciowych o napięciu 220KV lub wyższym. Przy projektowaniu zabudowy należy stosować się do odpowiednich przepisów prawa energetycznego. Sieć średniego i niskiego napięcia pokrywa w 100% teren gminy oraz zapotrzebowanie na moc. Zasilanie odbywa się z sieci 21,6 kV.

XIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

XIII.1. Podstawa prawna analiz dotyczących uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dn. 27 marca 2003 r. zwana dalej upzp wprowadzona m.in. ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz.1777) poszerzyła m.in. zakres analiz dotyczących uwarunkowania rozwoju wprowadzające zasadę bilansowania terenów przeznaczonych pod zabudowę w zestawieniu z potrzebami i możliwościami rozwoju gminy.

Art. 10 ust. 1 upzp określający zakres uwarunkowań uzupełniony został o nowe brzmienie punktu 7, a mianowicie:

„*7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:*

a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę".

Przedmiotem niniejszego rozdziału jest zarówno rozwinięcie przedstawionych uprzednio uwarunkowań, jak i ich dodatkowe ujęcie mające pozwolić na ocenę prawidłowości i skalę przyjętych kierunków rozwoju przestrzennego gminy przy uwzględnieniu:

- analiz środowiskowych określających preferencje rozwojowe jakie tworzą środowisko naturalne i kulturowe,
- analiz społeczno-ekonomicznych obejmujących funkcje gminy, jej strukturę przestrzenną oraz standardy określające poziom życia,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- prognozy demograficznej określającej potencjalny stan zaludnienia w okresie kierunkowym,
- programów rozwoju wiodących elementów infrastruktury technicznej i drogowej, rzutujących na dynamikę procesów inwestycyjnych,
- bilansu terenów wg form przeznaczenia, oraz bilansu potrzeb mieszkaniowych i ich możliwości lokalizacyjnych.

XIII.2. Analizy ekonomiczne i społeczne

W zakresie zagadnień ekonomicznych szczególną rolę odgrywają problemy osadnicze, determinowane zarówno istniejącym zagospodarowaniem terenów, strukturą przestrzenną gminy, jej relacjami zewnętrznymi tak z bezpośrednim sąsiedztwem jak i w skali regionalnej, oraz przyjętą strategią rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

Najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 roku. Stanowi on między innymi, iż strategicznym celem polityki przestrzennej kraju jest efektywne wykorzystanie terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych w długim okresie. Wśród sześciu głównych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju są między innymi takie cele, jak: równoważenie rozwoju kraju drogą tworzenia warunków dla małych miast i obszarów wiejskich, jak również przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Niezależnie od rozwoju społeczno-gospodarczego odniesionego do społeczności lokalnej, istniejącą szansą dla przyszłych procesów i ich konsekwencji terytorialnych jest położenie gminy w strukturze przestrzennej województwa śląskiego. Niezależnie od programów rozwojowych określanych w strukturach podziału administracyjnego, tj. w odniesieniu do powiatu tarnogórskiego, zwraca uwagę szczególne położenie gminy Zbrosławice w tej części województwa śląskiego.

Wyodrębnienie obszarów funkcjonalnych tj. obszaru metropolitalnego występującego pod nazwą „Metropolii Silesia" oraz obszaru występującego pod nazwą „Biały Śląsk" określa położenie gminy Zbrosławice jako jednostki łącznikowej między tymi znaczącymi strukturami subregionalnymi. Metropolia Śląska będąca największą i najsilniejszą polską metropolią skupia wyłącznie jednostki terytorialne o charakterze miejskim. Powoduje to zwiększenie zainteresowania terenami obrzeżnymi, w szczególności w zakresie ekstensywnego osadnictwa oraz usług o charakterze wielkoobszarowym.

Funkcja łącznikowa gminy Zbrosławice nabrała istotnego znaczenia z uwagi na lokalizację w jej południowej części dwóch węzłów komunikacyjnych łączących autostradę A1 z drogami krajowymi DK 94 i DK 78. Bezpośrednia dostępność

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

komunikacyjna do sieci krajowej wytwarza w sposób naturalny znaczący walor inwestycyjny dla terenów w południowej części gminy, w szczególności w zakresie logistyki, przetwórstwa, czy kooperacji przemysłowej. Przebieg drogi krajowej DK94 relacji Opole-Kraków, w połączeniu z autostradą na węźle Zabrze Północ w połączeniu na obszarze gminy z drogami powiatowymi – zwiększa zainteresowanie dla lokalizacji osadnictwa, szczególnie w formie ekstensywnej zabudowy jednorodzinnej. Natomiast w połączeniu z drogą krajową DK 78 tworzy warunki dla lokalizacji inwestycji logistycznych.

Zgodnie z opracowaniem pt." Wpływ autostrady A2 na rozwój gospodarki regionu" występowanie na terenie gminy węzłów komunikacyjnych oraz ważnych szlaków powoduje pozytywne efekty, np. związane z funkcjonowaniem firm bezpośrednio związanych z obecnością autostrady i węzłów (handel i usługi w pasie wzdłuż autostrady oferowane podróżnym) oraz tzw. efekty indukowane (tj. niezwiązane bezpośrednio z autostradą i węzłami, ale korzystające z generowanych przez nią korzyści, czyli wynikające z dalszego wydatkowania pieniędzy, które zostały w regionie wygenerowane w związku z istnieniem autostrady). Zanotowano również, że 90% pracowników pracujących przy budowie i funkcjonowaniu autostrady, to osoby zamieszkujące w bezpośrednim sąsiedztwie firmy. Korzyści otrzymują również firmy lokalne, ze względu na skrócenie czasu jazdy, zwiększenie efektywności transportu drogowego, a tym samym konkurencyjności na tle innych form transportu. W opracowaniu przedstawiono siłę oddziaływania autostrady A2 na ekonomikę przedsiębiorstwa (wyniki statystyczne):wzrost poziomu konkurencyjności (+16%), wzrost przychodów firmy (+14,5%), wzrost zysków (redukcji strat związanych bezpośrednio z transportem o -12,5%), obniżki kosztów ogólnych (-11,9%), wzrost zatrudnienia (+6,5%).

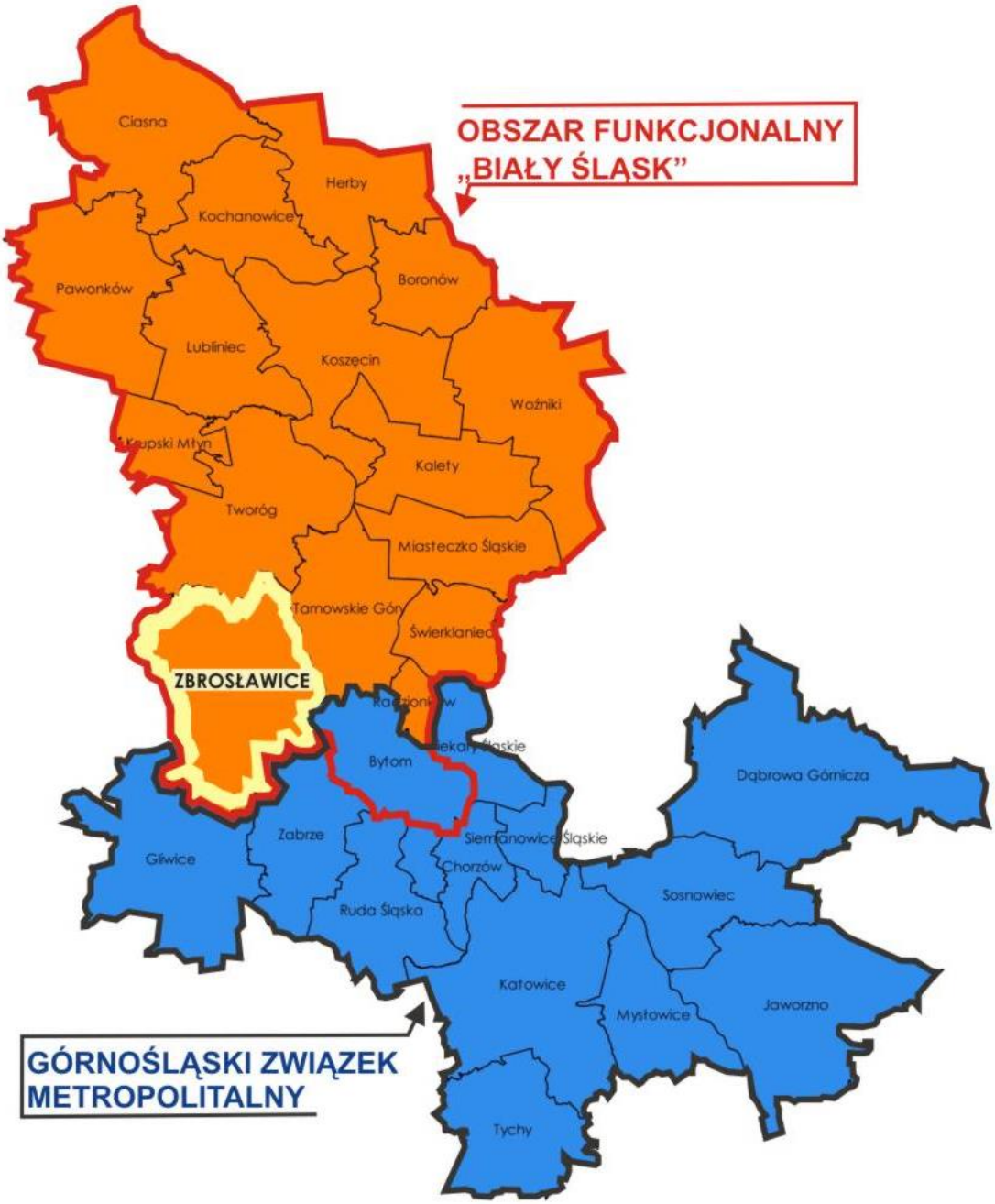
W miejscowości Szałsza w rejonie węzła na autostradzie A1 prowadzona jest inwestycja polegająca na budowie zespołu hal magazynowych wraz z obiektami towarzyszącymi, infrastrukturą techniczną i wewnętrznym układem komunikacyjnym.
Podstawowa funkcja zespołu to przyjmowanie towarów, ich magazynowanie, kontenerowanie i wysyłka. Powierzchnia terenu w/w zespołu logistycznego wynosi 14,91 ha, w tym powierzchnia zabudowy ok. 81 400 m^2. Całość zespołu powiązana jest ściśle z sąsiedztwem węzła autostradowego i oparta na komunikacji samochodowej.

Powyższe przykłady ukazuje atrakcyjność terenów przy węzłach dla przedsiębiorców obecnych jak i przyszłych, a co za tym idzie zasadność wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, które skutkować będą niewątpliwie rozwojem gminy.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Wzrost zapotrzebowania na tereny budowlane dyktowany jest również rosnącymi standardami w zakresie mieszkalnictwa w powiązaniu z programem usługowym, niezależnie od oferty terenowej dla programów związanych z obsługą o zasięgu metropolitalnym i regionalnym.

Położenie gminy Zbrosławice na tle Górnośląskiego Związku Metropolitalnego oraz Obszaru Funkcjonalnego „Biały Śląsk"
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Biały Śląsk" na lata 2016-2022 (Projekt) oraz Programu Rozwoju Gospodarczego Metropolii „Silesia" do 2025 r.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Przeznaczenie terenów produkcyjnych powinno wynikać z konkretnych potrzeb inwestycyjnych gminy. Przewiduje się duży ruch inwestycyjny oraz rosnące zapotrzebowanie na tereny przemysłowo – produkcyjne ze względu na występowanie w południowej części dwóch węzłów komunikacyjnych łączących autostradę A1 z drogami krajowymi DK 94 i DK 78. Takie uwarunkowania predysponują te tereny do funkcji: centrów logistycznych, przeładunkowych, baz i magazynów.

Przedsiębiorczość w gminie

WSKAŹNIK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	745	766	790	833	868	900	932
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	72	68	56	60	76	73	74

Tabela Wskaźników zmiany ilości przedsiębiorstw w latach 2010-2016
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Powyższa tabela ukazuje iż w gminie następuje wzrost wartości wskaźnika udziału podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności. Rośnie również liczba nowo zarejestrowanych podmiotów. Dlatego stwierdza się zasadność wprowadzania nowych terenów produkcyjno-usługowych.

W sferze gospodarczej istotnym czynnikiem wpływającym na decyzje lokalizacyjne i osiedleńcze jest liczba i atrakcyjność miejsc pracy. Liczba bezrobotnych w powiecie tarnogórskim wynosiła 4686 osób. Stopa bezrobocia w powiecie na koniec 2015 r. wynosiła 9,3 %, a w 2016 7,9%

Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w całej gminie, uległa zmniejszeniu z 505 osób w 2015, do 394 w roku 2016. Przy czym stale wysoki odsetek osób bezrobotnych, rejestrowany jest w sołectwach: Zbrosławice, Wieszowa, Przezchlebie oraz Ptakowice.

Nowe tereny inwestycyjne to więcej miejsc pracy. Dlatego zwiększenie terenów usługowych i przemysłowych może prowadzić do zwiększenia zróżnicowania ofert pracy, co za tym idzie zmniejszenia bezrobocia w gminie.

Usługi publiczne

Analizując poziom usług publicznych w gminie, można stwierdzić iż spełniają one w wystarczającym stopniu zapotrzebowanie społeczności gminy w zakresie nauki przedszkolnej, szkolnej podstawowej oraz gimnazjalnej i ogólnokształcącej. Zakres usług ochrony zdrowia dotyczy opieki podstawowej oraz opieki specjalistycznej zlokalizowanej w zespole przychodni specjalistycznych w Zbrosławicach.

Nowym obiektem jest dom spokojnej starości zlokalizowany również w Zbrosławicach.

Usługi rekreacji i turystyki

Na terenie gminy Zbrosławice występuje szereg obiektów z zakresu rekreacji i turystyki, a w tym między innymi:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- Ośrodek Jeździecki ,,Lando" w Ptakowicach, położony na obszarze 25 ha obejmujący stajnię, pensjonat dla koni, hale i place menażowe. Ptakowice to ważne miejsce na mapie zaprzęgowej świata z zawodami międzynarodowymi i mistrzostwami Polski. Ośrodek posiada zaplecze hotelowe i restauracyjne;
- Ośrodek Jeździecki Zbrosławice, powstały w 1973 roku z inicjatywy Akademickiego Kluby Jeździeckiego z Katowic. Oferta klubu to nauka jazdy konnej, wycieczki, imprezy plenerowe, obozy dla dzieci i młodzieży oraz wczasy rodzinne. W ośrodku odbywają się regionalne i ogólnopolskie zawody w skokach i ujeżdżaniu. Ośrodek uzupełnia baza gastronomiczna i pokoje hotelowe;
- Stajnia ,,Na górce", prowadząca naukę jazdy konnej, posiadająca pensjonat dla koni oraz bazę noclegową;
- Klub jeździecki Zbrosławice, specjalizujący się w hodowli koni oraz szkoleniem i doskonaleniem jeździeckim;
- Klub jeździecki ,,Preria" w Wilkowicach, dysponujący halą o wymiarach 19 x 45 m oraz oświetlonym placem zewnętrznym a także dysponuje dużą ilością pastwisk i padoków.
- Klub Jeździecki Nowy Dwór w Szałszy z padokami i krytą ujeżdżalnią;
- Łowisko Sum – ośrodek wędkarsko-rekreacyjny w Miedarach z trzema stawami, w tym hodowlanymi;
- Koło Polskiego Związku Wędkarskiego z Gliwic, posiadające stawy w Kamieńcu;
- stajnie przydomowe w gospodarstwach agroturystycznych m.in. w Zamięcicach, Łubkach i Przezchlebiu;
- gospodarstwa agroturystyczne nastawione na obsługę indywidualnych osób, szlaków rowerowych i innych form rekreacji.

Pokazane wyżej przykłady dobitnie świadczą o ponadlokalnych programach, gdzie inspiracją jest obsługa rekreacyjne i turystyczna mieszkańców sąsiadujących miast i regionu.

Dochody i wydatki

W ostatnich latach zanotowano wzrost dochodów gminy, które w 2016 r wyniosły powyżej 60 mln zł.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
dochody ogółem	36689721,85	36905593,14	42128845,99	44764128,82	46445353,35	51614383,01	60173205,03
dochody własne	19964548,99	19776361,2	21734532,67	24838581,43	27983850,48	29750207,68	32242752,65
dotacje	4975512,86	4906557,94	7129658,32	6927837,39	5846819,87	8163387,33	13458670,38
subwencja ogólna	11749660	12222674	13264655	12997710	12614683	13700788	14471782

Dochody własne w dochodach ogółem wahały się od 51% do 60%. Wśród dochodów własnych największą wartość mają udziały w podatkach

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

stanowiących dochody budżetu państwa- podatek dochodowy, podatek od nieruchomości i rolny.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
wydatki ogółem	38752137,65	38853503,51	40783137,82	42794127,29	44847439,47	51965114,23	56212303,67
wydatki majątkowe inwestycyjne	5245777,55	4812907,82	4772200,68	4947996,36	4499729,13	8570567,11	2768923,66
wydatki bieżące	33506360,1	34040595,69	36010937,14	37846130,93	40347710,34	43394547,12	53443380,01
udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	13,5	12,3	11,7	11,5	10,01	16,4	4,9

Wraz ze wzrostem dochodów – wydatki również ulegają systematycznemu wzrostowi. Stwierdza się iż struktura budżetu gminy przez okres 2010-2016 była korzystna, bowiem wydatki były niższe niż dochody. W podziale na rodzaje wydatków największy udział mają wydatki przeznaczone na oświatę i wychowanie, pomoc społeczną, transport oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. Wydatki inwestycyjne wynosiły w 2016 r. ok 6,8% ogólnych wydatków przeznaczonych na działania w strefie transportu i łączności.

W opinii mieszkańców przedstawionej w ankietach, Gmina Zbrosławice dla ponad 65% mieszkańców jest dobrym lub bardzo dobrym miejscem zamieszkania, z czego oceny bardzo dobre stanowiły 14,63% a dobre 50,81%. Negatywne oceny stanowiły 7,72%, z czego 2,44% to oceny bardzo złe a 5,28% oceny złe. Na poziomie średnim Gminę Zbrosławice jako miejsce zamieszkania oceniło 26,83% oceniających mieszkańców. Najlepszą opinię o Gminie wyrazili mieszkańcy Czekanowa (100% - oceny bardzo dobre), Szałszy (100% - oceny dobre i bardzo dobre) oraz sołectwa Łubki (80% - oceny dobre).

XIII.3. Analizy środowiskowe (uzupełnienie rozdziału VI)

Do jednych z ważniejszych potrzeb gminy zaliczyć należy możliwość rozwoju istniejących terenów mieszkaniowo-usługowych oraz uporządkowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych.

Walory przyrodniczo-kulturowe

Walorem gminy jest jej ciekawe ukształtowanie terenu. Gmina Zbrosławice znajduje się w obrębie monokliny śląsko -krakowskiej wykształconej w trzeciorzędzie. Osady w strukturze geologicznej są nachylone w kierunku północno- zachodnim pod kątem do 5°.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Dzięki temu wody przemieszczają się zgodnie z nachyleniem warstw skalnych i zasilają zbiorniki wód podziemnych. Ruchy tektoniczne jakie pojawiały się na terenie gminy przyczyniły się do powstania licznych uskoków i zagłębień terenu.
Wzdłuż linii tektonicznych rozwinęły się doliny rzeczne (m.in. Dramy).
Na atrakcyjność gminy Zbrosławice wpływa sieć hydrograficzna – występuje tu rzeka Drama – prawostronny dopływ Kłodnicy. Potok ten wpływa na teren gminy od wschodu na pograniczu wsi Laryszów i Ptakowice, zaś opuszcza teren gminy w miejscowości Zawada. Pozostałymi ciekami na obszarze gminy są:

- Potok Świętoszowicki,
- Potok Karchowicki,
- z Ptakowic
- potok z Laryszowa,
- potok z Wilkowic,
- potok z Łubia (Sroczka).

Oprócz tego do Dramy uchodzą w Zbrosławicach i Boniowicach dwie większe doliny suche prowadzące wodę okresowo.
Południowy skraj gminy odwadniany jest przez dopływy Potoku Mikulczyckiego (Rokitnicy), natomiast północna część gminy odwadniana jest przez Brzeźnicę i Liganzję, nazywaną też Potokiem Świniowickim lub Piłą.
Na obszarze gminy Zbrosławice zbiorniki wodne są pochodzenia antropogenicznego. W dolinie Dramy usytuowano zbiorniki zaporowe w Kamieńcu i Karchowicach. Stawy hodowlane znajdują się na Potoku Świętoszowickim w Ziemięcicach i na dopływach tego potoku w Przezchlebiu i Wieszowie, dopływach Rokitnicy w Szałszy. Największe zbiorniki znajdują się w Przezchlebiu (w wyrobiskach po eksploatacji piasków i żwirów).
Cechą charakterystyczną rzeźby terenu gminy jest występowanie ciągów wzgórz, których trzony zbudowane są z warstw triasowych. Wzgórza porozcinane są dolinami rzek, tworząc tym samym rozgałęzione systemy. Największą część gminy stanowi Garb Laryszowski (wysokość ok. 300 m n.p.m.), z kolei najwyższe wzniesienie stanowią garby Płaskowyżu Tarnowickiego (320-325 m n.p.m.). Na obszarze gminy obecne są również : Płaskowyż Bytomski, Wysoczyzny Przywyżynne, Wysoczyzna Proboszowicka oraz Wysoczyzna Czechowicka.
Gmina Zbrosławice jest położona w północnej części Wyżyny Śląskiej. Krajobraz stanowią pagórkowate, wielkie, otwarte przestrzenie poprzecinane rzekami i pasmami zieleni. Okolica Zbrosławic posiada swoisty mikroklimat, co sprzyja leczeniu górnych dróg układu oddechowego oraz układu nerwowego. Dzięki czemu na tym terenie istnieją warunki do funkcjonowania w Zbrosławicach i Kamieńcu sanatoriów dla dzieci.
Na atrakcyjność przyrodniczą obszaru gminy Zbrosławice wpływa m.in. zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Park w Reptach i dolina rzeki Dramy". Teren parku ma bardzo dużą wartość, pod względem przyrodniczym. Obszar Natura 2000 –

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

„Podziemia Tarnogórsko – Bytomskie" (PLH240003) tworzące wyrobiska po trwającej od XVI do XX wieku eksploatacji kruszców srebronośnych. Podziemia cechują się różnorodną szatą naciekową i swoistymi układami biocenotycznymi.
Na terenie gminy Zbrosławice występują również 4 pomniki przyrody : Jesion wyniosły- w Parku w Kamieńcu, 3 dęby szypułkowe w Parku przypałacowym w Szałszy. Ekologiczny System Obszarów Chronionych tworzy również zieleń urządzona, w tym: parki, zieleńce, skwery, zieleń przyzagrodowa w zabudowie mieszkaniowej, izolacyjno – osłonowa wzdłuż ciągów komunikacyjnych i wokół zabudowy usługowo – przemysłowej, w tym – obiektów użyteczności publicznej oraz zabytkowe zespoły zieleni przydworskiej, przypałacowej i przykościelnej .
Terenami o najwyższych wartościach zasobów środowiska są:

- Biocentrum regionalne - jego fragment stanowi na terenie gminy Zbrosławice kompleks leśny w Księżym Lesie i Miedarach,
- korytarz spójności obszarów chronionych "Drama" o znaczeniu międzynarodowym,
- ponadregionalny korytarz ekologiczny dla ptaków „Lasy Lublinieckie",
- obszar węzłowy dla ssaków kopytnych, obszar węzłowy dla ssaków drapieżnych,
- Węzły przyrodnicze o charakterze lokalnym - stanowiące zwarte kompleksy leśne w sołectwach: Wieszowa, Zbrosławice, Przezchlebie i Łubie,
- Obszary węzłowe o charakterze lokalnym - Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Park w Reptach i dolina rzeki Dramy", którego część zachodnia znajduje się na obszarze gminy Zbrosławice
- Korytarze ekologiczne o charakterze lokalnym - ich system oparty jest o dopływy rzeki Dramy, która stanowi korytarz ekologiczny o charakterze regionalnym, a także jest podstawą systemu przyrodniczego dla gminy Zbrosławice.

Pozostałe korytarze ekologiczne oparte są o zasoby przyrodnicze wzdłuż dolin cieków, bogatych przyrodniczo zagłębień terenu.
Bogate walory przyrodnicze świadczą o dobrym stanie środowiska, są wielkim walorem gminy, przyciągają potencjalnych mieszkańców, ze względu na możliwość wypoczynku w pięknych okolicznościach natury.
Obszary są szansą dla rozwoju poszczególnych miejscowości przyciągając potencjalnych mieszkańców jak również zapewniając np. miejsce pracy w sektorze związanym z turystyką. Rozwój ten powinien podlegać stałej kontroli pod kątem wymogów związanych z ochroną przyrody.
W gminach gdzie występują cenne formy ochrony przyrody rośnie zapotrzebowanie na bazę noclegową oraz wykwalifikowanych przewodników. Walory środowiskowe wpływają na powstawanie ścieżek dydaktycznych z których chętnie korzystają nie tylko turyści ale również mieszkańcy.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Gmina Zbrosławice posiada doskonałe warunki przyrodnicze, krajoznawcze i kulturowe dla uprawiania różnych form turystyki. Atrakcyjne walory zgrupowania stawów, łąk, obszarów zalesionych, jak również liczne zespoły i obiekty zabytkowe, sprzyjają rozwojowi turystyki.
Na tym terenie istnieje kilka ośrodków oraz szkółek jeździeckich oferujących naukę jazdy konnej, spacery na koniach, a nawet kursy dla instruktorów jazdy konnej. Blisko 25 kilometrów liczy biegnąca przez gminę Zbrosławice ścieżka do jazdy konnej.
Organizowane są wycieczki jedno i wielodniowe oraz kolonie letnie i zimowe. Cyklicznie w Zbrosławicach organizowane są ogólnopolskie zawody jeździeckie. Na zwolenników pieszych i rowerowych wędrówek czeka gęsta sieć dróg gruntowych i rzadko uczęszczanych dróg asfaltowych, które przecinają tę pagórkowatą krainę. W Laryszowie znajduje się ośrodek tenisowy, w którym regularnie odbywają się turnieje singlowe i deblowe. Na obszarze gminy są zlokalizowane małe kapliczki, drewniane kościoły, pałace i zabytki techniki przemysłowej. Gmina Zbrosławice może pochwalić się wyjątkowo bogatą spuścizną kulturową. Taka mnogość zabytkowych obiektów architektonicznych w tym pałaców , dworów i kościołów , zabytkowych cmentarzy, kapliczek i krzyży wraz ze związaną z nimi historią, a także kult Matki Boskiej Zbrosławickiej z jego ciekawą tradycją czynią tę okolicę niezwykle atrakcyjną turystycznie.

W powyższym kontekście jest to niezwykle ciekawy obszar, chociaż niektóre jego elementy cechują się dużym technicznym zużyciem.

Taka mnogość zabytków kulturowych w połączeniu z walorami przyrodniczymi stanowi podstawę do wielorakich działań promocyjnych gminy Zbrosławice. Walory te w połączeniu z naturalnym ukształtowaniem terenu stwarzają możliwość wytyczenia bardzo urozmaiconych tras rowerowych, gdyż gmina Zbrosławice ma wyjątkowe predyspozycje do rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej.

Czynniki przyrodnicze i kulturowe mogą wpływać na zwiększenie zainteresowania na tereny budowlane w gminie.
Wyżej wymienione elementy pozwalają tworzyć bardziej urozmaicony program rekreacyjno – wypoczynkowy z zakresu rekreacji codziennej, towarzyszący mieszkalnictwu, tak, aby podnieść jakość życia.

Charakter rolniczej przestrzeni gminy

Około 70,3 % powierzchni Gminy Zbrosławice stanowią użytki rolne. Pozostała część zajęta jest głównie przez lasy (2939 ha, 19,8 %), tereny pod wodami (92 ha, 0,6 %), nieużytki (232 ha, 1,6 %) i tereny pozostałe (1154 ha, 7,8 %).

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Większość gruntów ornych, posiada słabsze gleby: ok 60% to grunty o IV klasie przydatności rolniczej, 10% to gleby klasy V i VI.

Podsumowanie:

W związku z powyższym przedmiotowe „Studium...", które reguluje możliwość wprowadzania nowej zabudowy, prowadzenia działalności gospodarczej, przy jednoczesnym uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z przepisów związanych z ochroną środowiska, umożliwia bezkonfliktową koegzystencję terenów o różnych funkcjach i sposobach zagospodarowania.
Gminę podzielono na trzy obszary ze względu na predyspozycje terenu:

1. Obszar południowy- preferowane kierunki zagospodarowania dotyczą logistyki, działalności gospodarczej, usług i mieszkalnictwa.
2. Obszar centralny- koncentracja usług publicznych i komercyjnych jak również funkcja mieszkaniowa.
3. Obszar północny- posiada cechy sprzyjające ekstensywnej urbanizacji, lokalizacji wielkoobszarowych programów rekreacyjnych i sportowych oraz zachowania gospodarki rolnej i leśnej.

Możliwości rozwojowe jakie dają zasoby przyrodniczo-kulturowe gminy należy wykorzystywać pamiętając o zachowaniu i poszanowaniu tych poszczególnych komponentów.

XIII.4. Prognozy demograficzne i analizy społeczne

Długoterminowa prognoza demograficzna dla jednostki szczebla gminnego wymaga przyjęcia ogólnych założeń i uproszczeń z uwagi na dużą losowość wydarzeń i trendów determinujących strukturę społeczeństwa. Ludność gminy Zbrosławice jest stosunkowo niewielką zbiorowością, której zmienne mogą kształtować się w sposób przypadkowy.

Opracowaniem bazowym do sporządzenia prognozy demograficznej dla gminy Zbrosławice jest *Prognoza Ludności Gmin na lata 2017 – 2030, GUS* Głównego Urzędu Statystycznego. Publikacja ta zawiera prognozy liczby ludności opracowane na podstawie zmian ruchu naturalnego, migracji. *Prognoza ludności* w szczegółowym zakresie określa przyjęte założenia społeczno-ekonomiczne i kulturowe, w tym:

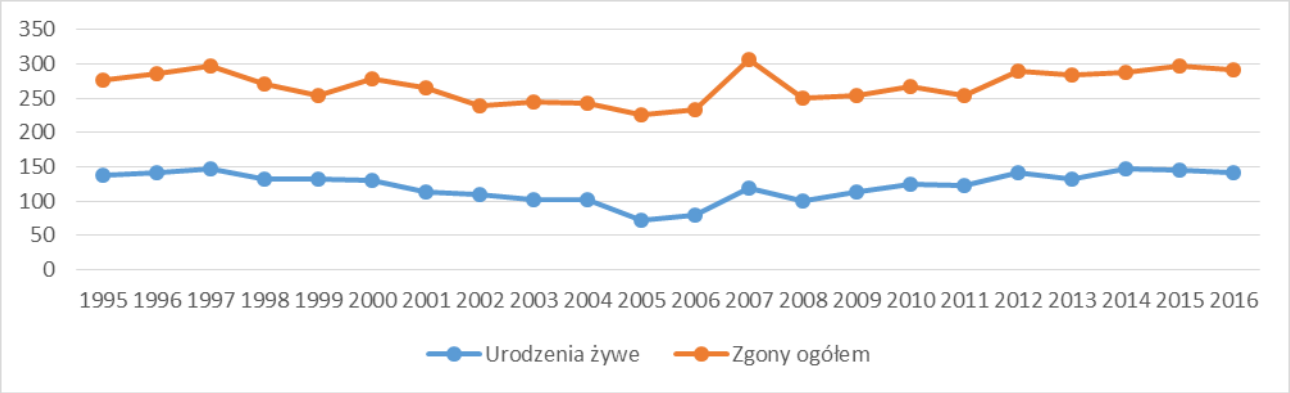
- założenia dzietności (zmiany liczby urodzeń, zmiany w strukturze wieku kobiet, zmiany liczby zawieranych małżeństw),
- założenia umieralności (przewidywana umieralność i trwanie życia),
- założenia do prognozy migracji.

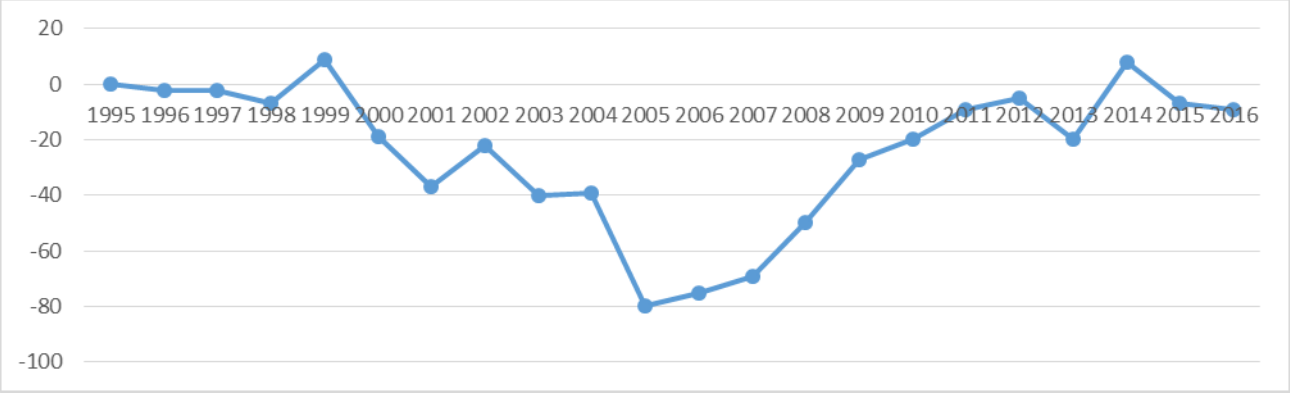
Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Ruch naturalny 1995-2016

Ruch naturalny rozumiany jako przekształcenia w strukturze populacji na skutek zdarzeń naturalnych. Podstawowym wskaźnikiem opisującym ruch naturalny jest przyrost naturalny, będący różnicą pomiędzy urodzeniami i zgonami.

Liczba urodzeń i zgonów w latach 1995-2016
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Przyrost naturalny na przełomie lat 1995-2016
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W gminie Zbrosławice przyrost naturalny był przez większość badanego okresu ujemny, co związane jest z tendencjami ogólnopolskimi. W latach 2012-2016 przyrost naturalny rósł, osiągając w 2014 r wartość dodatnią.

Saldo migracji

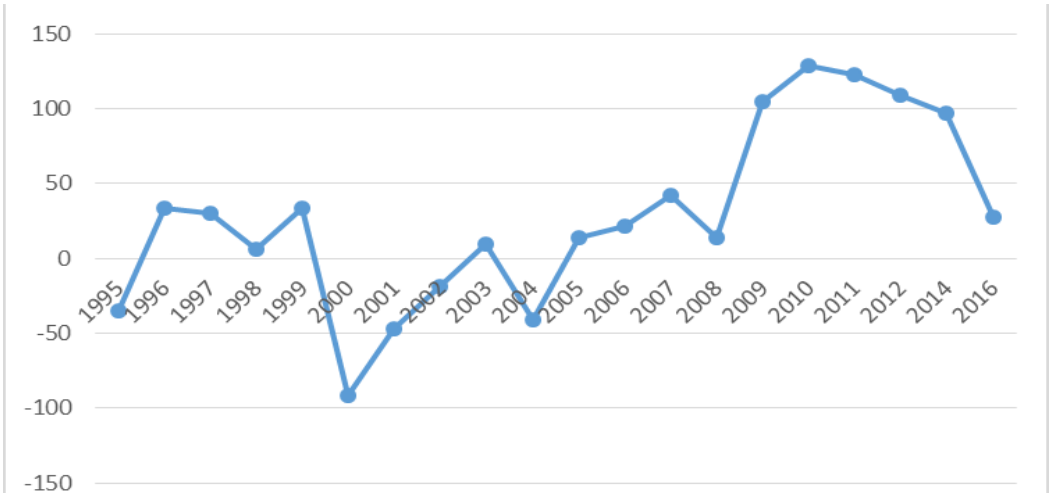
Migracje wewnętrzne w *Prognozie…* GUS rozumiane są jako przemieszczanie się ludności na pobyt stały w granicach kraju.

W latach 1995- 2016 wartości salda migracji ludności przedstawiały się następująco:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

1995	-35
1996	34
1997	30
1998	6
1999	34
2000	-92
2001	-47
2002	-19
2003	10
2004	-41
2005	14
2006	22
2007	42
2008	14
2009	105
2010	129
2011	123
2012	109
2013	b.d.
2014	97
2015	b.d.
2016	28

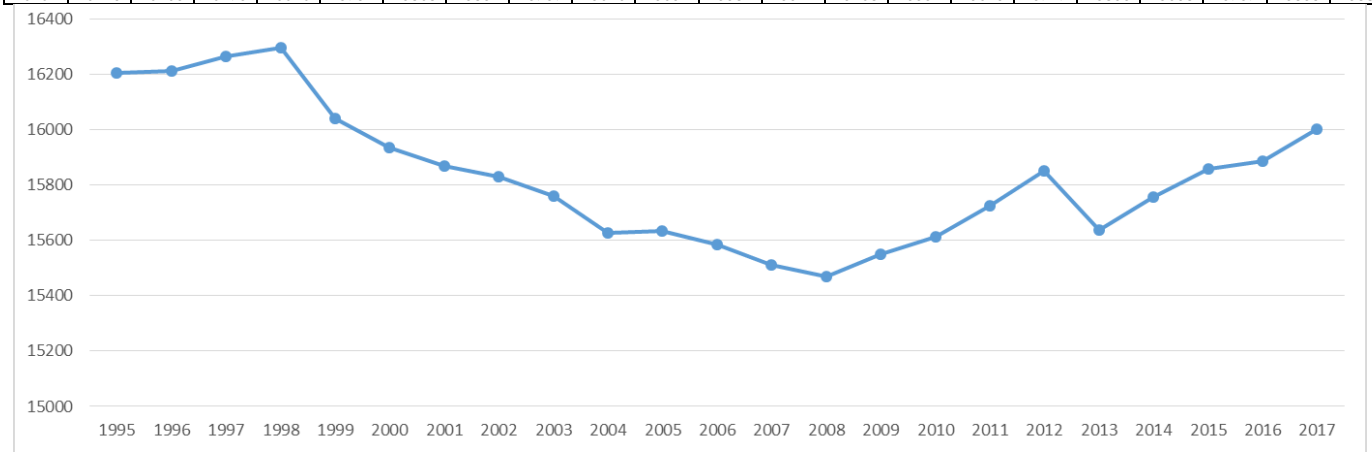

Zmiany wielkości salda migracji w latach 1995-2016
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Saldo migracji przez większość okresu badanego miało dodatnią wartość, a w latach 2008-2010 odnotowało znaczny wzrost.

Liczba ludności gminy w latach 1995 - 2017 jest wypadkową wynikającą m.in. z ruchu naturalnego oraz migracji, omówionych wyżej. Na przełomie 22 lat można zauważyć spadek liczby ludności w latach 1998 do 2008, zaś po tym roku następuje stopniowy wzrost ludności w gminie.

1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
16204	16213	16265	16295	16040	15934	15868	15831	15759	15626	15634	15584	15511	15468	15551	15613	15727	15853	15638	15757	15858	15886	16001

Zmiany liczby ludności w latach 1995-2016
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Prognoza liczby ludności gminy Zbrosławice

Poniższą prognozę przedstawiono na podstawie:

- danych Głównego Urzędu Statystycznego w dokumencie pt. Prognoza Ludności Gmin na lata 2017 – 2030, opracowanego w oparciu o długoterminowe założenia Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050 oraz prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatów na lata 2020 – 2050,
- tendencji wzrostowej liczby ludności (w ostatnich 5 latach: z 15638 w 2013 do 16209 w 2017 r.),
- dodatniego salda migracji od 2005 r.,
- wyjątkową specyfikę obszaru gminy na tle powiatu,

Prognozuje się następujące zmiany liczby ludności do 2030 r.

Rok	Liczba ludności		Rok	Liczba ludności
2017	16 209		2024	17 743
2018	16 420		2025	17 973
2019	16 633		2026	18 207
2020	16 849		2027	18 444
2021	17 068		2028	18 684
2022	17 290		2029	18 926
2023	17 515		2030	19 173

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z ustawą opizp przedstawiając prognozy powinno się brać pod uwagę perspektywę **nie dłuższą niż 30 lat**. W tym przypadku będzie to rok 2048.

Na podstawie wcześniej zaobserwowanych tendencji należy założyć że wzrost liczby ludności w gminie nie będzie jedynie wynikiem przyrostu naturalnego ale również salda migracji, zwiększeniem liczby ludności w wyniku programu 500+, rozwojem atrakcyjności powiatu jako miejsca pracy, a tym samym wzrostu zapotrzebowania na mieszkania. Mimo szybkich zmian społecznych, ekonomicznych i przestrzennych wiejski sposób organizacji przestrzeni oraz organizacji społecznej pozostaje atrakcyjny. Świadczą o tym nie tylko presja urbanizacyjna, lecz także zainteresowanie agroturystyką, popularność migracji na wieś. Napływ migrantów z miast stanowił w latach 1999-2014 ponad 90% ogólnego napływu migrantów na teren gmin wiejskich, zwłaszcza położonych na zapleczu miast konurbacji katowickiej (wg opracowania pt. "Na wsi, czyli gdzie? Architektura, środowisko, społeczeństwo, ekonomia współczesnej wsi" -praca zbiorowa pod redakcją Krzysztofa Gasidło, Agaty Twardoch).

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

W przypadku gminy Zbrosławice i jej uwarunkowań zewnętrznych, komunikacyjnych, społecznych zwraca uwagę dynamika wzrostu ludności. Prognozy do roku 2048 są obarczone większą ogólnością szacunków.

Prognoza liczby ludności do 2048 r.

Rok	Liczba ludności	Rok	Liczba ludności
2031	19422	2040	21816
2032	19674	2041	22100
2033	19930	2042	22387
2034	20189	2043	22678
2035	20452	2044	22973
2036	20717	2045	23271
2037	20987	2046	23574
2038	21260	2047	23880
2039	21536	2048	24191

Źródło: Opracowanie własne

Ze względu na wcześniej opisywane tendencje można przyjąć, że liczba ludności w gminie z roku na rok w długim okresie będzie przyrastać. Występujące trendy pokazują, że stabilna krzywa wzrostu wielkości zaludnienia gminy ok. 2048 roku osiągnie ok. 25 tys. osób. Dynamika wzrostu liczby ludności może ulec zwiększeniu ze względu na lokalizację gminy i jej walory przyrodniczo-kulturowe, które są istotnym elementem uwarunkowań zewnętrznych gminy.

Analiza uwarunkowań, dotycząca struktury osadniczej, wskazuje, że na procesy rozwojowe Gminy szczególną rolę odgrywać będzie jej położenie w korytarzu transportowym. To spowoduje, iż gmina Zbrosławice stanie się miejscem atrakcyjnym w porównaniu do sąsiednich gmin w powiecie. Dlatego uważa się, iż przyrost ludności w porównaniu do okolicznych miejscowości będzie wyższy.

Ogólnopolska tendencja spadkowa liczby ludności powinna stać się wyznacznikiem do racjonalnego gospodarowania zasobami i przestrzenią. Negatywne tendencje demograficzne prowadzą do zmniejszenia gęstości zaludnienia, a co za tym idzie - degradacji struktury funkcjonalno-przestrzennej. W kontekście prognozowanych przemian istotne jest więc tworzenie zwartych jednostek osadniczych i uniemożliwienie lokalizacji inwestycji na terenach pozbawionych dostępu do podstawowej infrastruktury.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

XIII.5. Możliwości finansowania infrastruktury technicznej oraz potrzeby inwestycyjne wynikające z zadań własnych gminy dotyczące lokalizacji nowej zabudowy

Realność wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego może być oceniana w oparciu o stan wyposażenia terenów w urządzenia infrastrukturalne i drogowe oraz łatwość ich rozbudowy.

Gmina Zbrosławice jest w 99,1 % zwodociągowana w oparciu o ujęcia Księży Las, Zbrosławice, Zawada, Miedary (gminna 1 studnia czynna, 2 studnie GPW czynne). Dodatkowo Gmina korzysta z ujęcia w Wojsce zasilającego Jasionę oraz z magistral górnośląskich obsługujących miejscowości: Wieszowa, Szałsza, Czekanów.
Oceniając system zaopatrzenia w wodę należy stwierdzić, że jest on dobrze rozwinięty-pozwala na pełne zaopatrzenie gminy w wodę.

W konsekwencji, wg danych Urzędu Statystycznego w Katowicach w 2015 roku 99,1 % mieszkańców gminy korzysta z instalacji wodociągowej, przy 98,7 % w powiecie tarnogórskim. Uznaje się, że dalsza rozbudowa systemu wodociągowego następować będzie punktowo w nawiązaniu do nowych potrzeb, nie stwarzając strukturalnej bariery rozwoju.

W zakresie odprowadzania ścieków sanitarnych, system opiera się na 3 oczyszczalniach ścieków. Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wynosiła 3730 osób.

System sieci kanalizacyjnej występuje w miejscowościach Ziemięcice, Przezchlebie i Świętoszowice oraz fragmentarycznie Kamieniec i Wieszowa. Budowa zbiorowego systemu odprowadzania ścieków nie nadąża za rozbudową sieci wodociągowej, wg danych statystycznych, systemem tym obsługiwanych było 29,9 % mieszkańców gminy, przy 69,9 % na obszarze powiatu tarnogórskiego.

System drogowy w gminie jest konsekwencją jej położenia, stąd ważną rolę odgrywają autostrada i drogi krajowe.

Drogi te dają łatwość komunikowania się zarówno z centrami regionalnymi, krajowymi i położonymi poza granicą kraju, jak również z terenami o najwyższych walorach rekreacyjnych. Stawarza to uzasadniony napór na wyznaczanie nowych terenów budowlanych jako nowych miejsc dla stałego osadnictwa.

Nie przewiduje się przebudowy czy budowy nowych odcinków dróg krajowych, powiatowych z jednoczesną możliwością przebudowy odcinkowej mającej na celu poprawę parametrów technicznych. Ewentualna budowa nowych odcinków dróg gminnych będzie nawiązywała do istniejącego systemu i kierunków rozwoju terenów przeznaczonych do zabudowy. Istniejąca sieć dróg była podstawą do

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

lokalizacji nowych terenów budowlanych, a zagęszczanie sieci dróg będzie w większości powiązane z działalnością inwestorską.

*
* *

Przyjęte kierunki zagospodarowania przestrzennego, tak w zakresie wielkości programu jak i jego lokalizacji, stwarzają istotne konsekwencje dla zakresu zadań własnych gminy w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej, komunikacji jak również niektórych urządzeń infrastruktury społecznej.
Ponoszenie nakładów na poszczególne obiekty i urządzenia w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej i komunikacyjnej charakteryzuje się między innymi następującymi determinantami:

- potrzeba realizacji zadań w ww. zakresie powodująca obciążenie budżetowe ma charakter stały bez względu na wzrost terenów budowlanych i wynika z potrzeby poprawy standardów zagospodarowania terenów już zabudowanych z uwagi na zmieniające się wymogi jakości życia w konkretnej przestrzeni,
- realizacja zadań wynikających z przyjętych kierunków rozwoju podejmowana jest w powiązaniu z narastającymi potrzebami, stąd uruchamianie zabudowy na nowych terenach związane powinno być w znacznym stopniu z wyczerpywaniem się rezerw terenowych i przy powiązaniu potrzeb z dostępnymi środkami,
- rozmieszczenie programu nowych terenów, w tym w szczególności mieszkaniowych, jest uwarunkowana społeczną strukturą osadniczą, gdzie istotną rolę odgrywają potrzeby pojedynczych miejscowości, zawyżające niekiedy wielkość potrzeb bilansowych w skali gminy.
- prognoza skutków finansowych projektowanych zamierzeń i to zarówno w części dochodów jak i wydatków z budżetu gminy odbywa się na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Finansowanie przedsięwzięć, które należą do zadań własnych gminy, może odbywać się w oparciu o następujące źródła:

- środki własne,
- dotacje z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków pomocowych z Unii Europejskiej,
- środków pomocowych pozaunijnych,
- kredytów bankowych.

Zgodnie z wieloletnią prognozą finansową gminy, sporządzoną na lata 2016-2027. W latach 2018-2027 przyjęto wzrost dochodów bieżących od 4,57 % do 4,89 %, co pokazuje możliwość zakładania stałego wzrostu nakładów inwestycyjnych w zakresie gospodarki komunalnej.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Prognoza dochodów do 2027 roku:

Rok	Dochody bieżące	Wzrost [%]
2016	55635092	
2017	51219482	-7,94
2018	53562718	4,57
2019	56035841	4,62
2020	58642094	4,65
2021	61389368	4,68
2022	64286056	4,72
2023	67341076	4,75
2024	70563911	4,79
2025	73964643	4,82
2026	77553993	4,85
2027	81343363	4,89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr XXIV/273/2016 z dnia 1 grudnia 2016 w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zbrosławice na lata 2016-2027

W dalszym horyzoncie czasowym, w okresie 30 letnim przyjęto stabilną wielkość wzrostu dochodów rocznych na poziomie od 4,8 do 5,2%, co pozwala na osiągnięcie dochodów:

- w roku 2030 w wysokości 94 165 000 zł
- w roku 2035 w wysokości 117 018 000 zł
- w roku 2040 w wysokości 149 349 000 zł
- w roku 2045 w wysokości 190 611 000 zł
- w roku 2048 w wysokości 220 658 000 zł

(okres 30 letni korespondujący z okresem prognozy demograficznej)

Mimo iż prognoza dochodów na okres 30 letni ma charakter szacunkowy i opiera się na utrzymaniu tempa wzrostu w oparciu o stan istniejący i uchwaloną Wieloletnią Prognozę Finansową gminy to pokazuje, że będziemy mieli do czynienia ze wzrostem dochodów z poziomu roku 2018 w wysokości z 53 563 tys. zł do około 220 658 tys. zł, czyli z ponad 4-krotnym wzrostem dochodów przy wzroście zaledwie z 16 420 osób w roku 2018 do 24 190 osób w roku 20148, czyli o ok. 47%.

Zakładany wzrost dochodów ogółem zabezpiecza możliwość realizacji zadań związanych z przygotowaniem terenów pod zabudowę minimum w zakresie udziałów własnych przy pozyskiwaniu środków pomocowych, nie licząc

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

zewnętrznych programów celowych np. związanych z ochroną środowiska, a przeznaczonych na rozbudowę systemów kanalizacyjnych, czy z programem rozwoju dróg lokalnych. Szacowany wzrost dochodów zabezpiecza również możliwość rozwoju i utrzymania infrastruktury społecznej w części nawiązującej do zadań własnych gminy.

Według danych Urzędu Statystycznego w Katowicach, za 2015 rok dochody własne gminy Zbrosławice stanowiły 60,3 % dochodów ogółem budżetu gminy. Również znaczące były wydatki majątkowe inwestycyjne, które stanowiły 10 % wydatków ogółem budżetu gminy.

Biorąc również pod uwagę fakt, że dochody od osób fizycznych i osób prawnych w 2014 roku stanowiły 52,1 % można przyjąć, że dalsza urbanizacja terenu gminy w formach przewidzianych w studium będzie również wpływać w znaczący sposób na poziom dochodów.

Wyznaczenie nowych terenów pod inne formy niż dotychczasowe użytkowanie rolnicze wpłynie w istotny sposób na wzrost wpływów budżetowych z tytułu podatku od nieruchomości.

Występujący wzrost terenów budowlanych charakteryzował się według danych na 2017 r. m.in. ilością wydanych pozwoleń na budowę - 315, ilością zawartych aktów notarialnych kupna nieruchomości – 426, czy ilością nowych zameldowań – 293.

XIII.6. Bilans terenów

Gmina Zbrosławice w przyjętej polityce przestrzennej kieruje się zasadą kontynuacji wraz z zapewnieniem zaspokojenia potrzeb rozwojowych w oparciu o programy o charakterze strategicznym jak również zgłoszenia indywidualnych zamierzeń inwestycyjnych. Zasada kontynuacji opiera się na poszanowaniu rozwiązań przyjętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Aktualne, znajdujące się w obrocie prawnym plany miejscowe obejmują praktycznie obszar całej gminy i sporządzane były oddzielnie dla poszczególnych sołectw oraz z nielicznymi zmianami cząstkowymi.

Zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe dotyczy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wynika z prognozy zmian w zaludnieniu na obszarze gminy oraz z przyjętych standardów.

W oparciu o analizy demograficzne oraz prognozy rozwojowe przyjęto dla wydłużonego do 30 lat horyzontu czasowego osiągnięcie następujących standardów:

- wielkość zaludnienia gminy w perspektywie roku 2048: 24.190 mieszkańców,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- standard mieszkaniowy: 50 m^2 powierzchni użytkowe na mieszkańca,
- współczynnik dla udziału przestrzeni publicznych: 1,35,
- bilansowa wielkość działki dla zabudowy jednorodzinnej brutto: 1.500 m^2,
- średnia bilansowa powierzchnia budynku jednorodzinnego 150 m^2 p.u,
- udział zabudowy rezydencjonalnej: 15 %.

Uwzględniając powyższe założenia, maksymalne zapotrzebowanie na tereny dla zabudowy jednorodzinnej wyniesie:

24.190 mieszkańców x 50 m^2 p.u. = 1.209.500 m^2 powierzchni użytkowej

co odpowiada powierzchni terenu zabudowy jednorodzinnej brutto

$$\frac{1.209.500 \text{ m}^2 \text{ p.u.}}{150 \text{ m}^2 \text{ p.u.}} \times 1.500 \text{ m}^2 \text{ pow. terenu} \times 1{,}35 = 16.328.250 \text{ m}^2 \text{ , tj. } 1.633 \text{ ha}$$

Uwzględniając zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 10 ust. 7) regulacją określającą, że z uwagi na „niepewność procesów rozwojowych wyróżniającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30 %", łączne zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe wynosi:

1.633 ha x 1,30 = 2.123 ha

a przy uwzględnieniu zabudowy rezydencjonalnej: 2.441 ha.

Powyższe wielkości zawierają łącznie wielkości kierunkowe. Zapotrzebowanie na nowe tereny jest wynikiem potrzeb ogólnych po odjęciu stanu istniejącego, który charakteryzuje się następującymi wielkościami:

- wielkość zaludnienia w 2015 r. – 15.858 mieszkańców,
- przeciętna powierzchnia użytkowa na jednego mieszkańca w 2015 r. – 29,5 m^2.

Powyższe oznacza, że łączna powierzchnia użytkowa stanu istniejącego wynosi:

15.858 osób x 29,5 m^2/osobę = 467.811 m^2 p.u.

Biorąc pod uwagę przyjęte na wstępie założenia zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową mieszkań wyniesie około 742 tys. m^2 p.u.

W przypadku zabudowy jednorodzinnej określenie zapotrzebowania na teren stanowi niezbędne uzupełnienie wielkości wyrażonych w m^2 powierzchni użytkowej.

Chłonność terenów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz wynikających z przeznaczenia w planach miejscowych przedstawia się następująco.

Na obszarze gminy wg danych na rok 2016 (Bank Danych Lokalnych) liczba budynków mieszkalnych wyniosła 3.859 obiektów, co odpowiada terenowi o powierzchni około 460 ha, a wraz z terenami o funkcjach publicznie dostępnych i obsługą wynosi około 620 ha. Szacuje się, że łącznie z nieruchomościami wolnymi

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

od zabudowy a wchodzącymi w skład wykształconych struktur przestrzennych łączna wielkość tych terenów wynosi około 720 ha.

Przeznaczenie terenów w planach miejscowych o funkcjach związanych z zabudową w podziale na poszczególne sołectwa przedstawia się następująco:

Powierzchnia terenów zainwestowanych w planach miejscowych:

Lp.	Sołectwo	Pow. ogól. [ha]	Tereny zainwestowane w planach miejscowych [ha]					
			MN	MW	U	P	RO	US
1	Boniowice	358	68,12	-	12,35	-	0,47	1,02
2	Czekanów	362	41,88	0,91	3,10	21,48	11,15	-
3	Jaśkowice	346	27,52	-	0,20	-	4,17	-
4	Jasiona	538	45,88	-	0,04	-	1,86	3,34
5	Kamieniec	838	38,05	-	6,95	-	9,84	0,93
6	Karchowice	458	52,69	-	1,00	-	1,93	1,51
7	Kopienica	690	71,51	-	8,73	-	1,64	-
8	Księży Las	911	29,74	-	2,69	-	14,73	-
9	Laryszów	186	31,60	-	0,46	-	1,47	0,63
10	Łubie	1297	62,35	-	8,69	-	11,16	1,91
11	Łubki	318	22,12	-	0,17	-	2,75	-
12	Miedary	1383	86,71	-	29,86	20,85	1,52	5,88
13	Przezchlebie	723	54,17	5,82	1,52	12,20	-	0,93
14	Ptakowice	809	62,13	-	3,13	-	8,80	4,37
15	Szałsza	779	79,13	-	22,71	-	1,40	5,81
16	Świętoszowice	340	38,55	-	1,84	-	2,78	1,53
17	Wieszowa	1864	171,63	-	36,74	102,04	1,63	2,96
18	Wilkowice	674	36,29	-	0,64	-	8,49	1,05
19	Zawada	455	23,40	-	1,64	-	1,93	1,51
20	Zbrosławice	964	266,49	-	16,49	6,42	8,95	34,35
21	Ziemięcice	761	65,89	-	4,68	-	11,81	-
	SUMA	**15054**	**1375,85**	**6,73**	**163,63**	**162,99**	**108,48**	**67,73**

Źródło: Opracowanie własne

Ogólna wielkość terenów przeznaczonych pod zainwestowanie wyznaczone w obowiązujących aktualnie miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wynosi 1 885,41 ha, co stanowi 12,5% powierzchni ogólnej gminy.
W pierwszej fazie prac nad Studium, po uwzględnieniu wniosków zarówno instytucji, podmiotów gospodarczych oraz właścicieli terenów zostały wyznaczone nowe tereny rozwojowe.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Wielkości terenów ujęte w projekcie Studium w podziale na poszczególne miejscowości przedstawia się następująco:

Powierzchnia terenów planowanych do zainwestowania w projekcie Studium

Lp.	Sołectwo	Pow. ogólna [ha]	Nowe tereny planowane do zainwestowania w Kierunkach zagospodarowania projektu studium [ha]					
			MN	MW	U	P	RO	US
1	Boniowice	358	5,30	-	-	-	-	-
2	Czekanów	362	55,30	-	25,06	102,01	-	0,80
3	Jaśkowice	346	7,55	-	-	7,97	-	-
4	Jasiona	538	32,38	-	-	-	-	-
5	Kamieniec	838	27,32	-	0,85	-	1,34	0,81
6	Karchowice	458	18,91	-	1,67	-	-	-
7	Kopienica	690	17,21	-	-	-	-	-
8	Księży Las	911	3,14	-	-	-	21,36	-
9	Laryszów	186	16,39	-	1,62	-	-	-
10	Łubie	1297	26,61	-	1,86	-	-	-
11	Łubki	318	7,92	-	-	-	-	-
12	Miedary	1383	32,17	-	-	12,53	1,93	-
13	Przezchlebie	723	29,31	-	-	119,75	-	115,40
14	Ptakowice	809	33,39	-	9,00	-	-	116,04
15	Szałsza	779	14,65	-	7,60	77,93	-	-
16	Świętoszowice	340	10,32	-	-	26,43	-	-
17	Wieszowa	1864	141,99	-	1,50	3,30	-	5,33
18	Wilkowice	674	8,31	-	21,60	-	-	-
19	Zawada	455	17,41	-	-	-	-	-
20	Zbrosławice	964	92,08	-	7,72	40,32	1,80	-
21	Ziemięcice	761	47,17	-	30,42	14,28	-	22,10
	SUMA	**15054**	**644,83**	**0**	**108,97**	**401,22**	**26,43**	**260,48**

Źródło: Opracowanie własne

Porównanie terenów o przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z wyodrębnieniem wykształconych struktur funkcjonalno-przestrzennych zawartych w planach miejscowych z kierunkami zagospodarowania przestrzennego w studium przedstawia poniższa tabela.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Lp.	Sołectwo	Pow. ogólna [ha]	Tereny MN w mpzp		Tereny MN w suikzp	
			ogółem	o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	ogółem	nowe
1	Boniowice	358	68,12	32,50	73,42	5,30
2	Czekanów	362	41,88	37,63	99,81	57,93
3	Jaśkowice	346	27,52	24,08	34,01	6,49
4	Jasiona	538	45,88	37,40	78,26	32,38
5	Kamieniec	838	38,05	34,25	65,37	27,32
6	Karchowice	458	52,69	44,10	71,60	18,91
7	Kopienica	690	71,51	62,57	88,72	17,21
8	Księży Las	911	29,74	28,30	32,88	3,14
9	Laryszów	186	31,60	29,95	46,07	14,47
10	Łubie	1297	62,35	58,24	88,96	26,61
11	Łubki	318	22,12	20,75	30,04	7,92
12	Miedary	1383	86,71	71,15	118,23	31,52
13	Przezchlebie	723	54,17	43,27	83,48	29,31
14	Ptakowice	809	62,13	51,45	89,76	27,63
15	Szałsza	779	79,13	66,80	93,78	14,65
16	Świętoszowice	340	38,55	30,59	40,49	1,94
17	Wieszowa	1864	171,63	110,85	556,34	384,71
18	Wilkowice	674	36,29	34,80	61,16	24,87
19	Zawada	455	23,40	21,60	40,81	17,41
20	Zbrosławice	964	266,49	149,70	398,90	132,41
21	Ziemięcice	761	65,89	37,26	113,06	47,17
	SUMA	**15.054**	**1375,85**	**1.027,24**	**2.380,90**	**1.005,05**

Źródło: Opracowanie własne

W odniesieniu do terenów mieszkaniowych zabudowy jednorodzinnej (zabudowa wielorodzinna obejmuje wyłącznie incydentalne tereny), podsumowanie bilansowe przedstawia się następująco:

- kierunkowe potrzeby terenów MN z udziałem zabudowy rezydencjonalnej 2 441 ha
- tereny MN wyznaczone w planach miejscowych 1 376 ha
- zapotrzebowanie na dodatkowe tereny 1 065 ha
- nowe tereny MN wyznaczone w projekcie Studium 1 005 ha
- różnica terenów MN w stosunku do szacunku potrzeb -60 ha

Analiza porównawcza odniesiona do poszczególnych miejscowości - sołectw uzasadnia zwiększoną wielkość nowych terenów w stosunku do bilansu przeprowadzonego w odniesieniu do całego obszaru gminy. Wszystkie miejscowości wykazały potrzeby dodatkowych terenów z uwagi na swój

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

wewnętrzny rozwój, głównie rodzinny, co potwierdzają zarówno wnioski jak i ich rozstrzygnięcie podjęte w trybie rozszerzonej partycypacji społecznej.
Rozwój gminy jako całości odbywa się w poszczególnych miejscowościach i obszarach przy uwzględnieniu ich położenia w wyznaczonych obszarach funkcjonalnych, w szczególności we wsi będącej siedzibą gminy, w zbliżeniu do miast okalających teren gminy.

Istotna część podaży terenów budowlanych o funkcji mieszkaniowej wynika między innymi z uwzględnienia wniosków inwestorskich dotyczących budowy osiedli zabudowy jednorodzinnej w miejscowości Wieszczowa. Teren posiada jednorodna strukturę własnościową o łącznej powierzchni około 120 ha i przewidziany jest do kompleksowej realizacji łącznie z infrastrukturą społeczną i techniczną. Przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzależnione będzie od faktycznego zaangażowania inwestora, bez obciążania budżetu gminnego.

Zapotrzebowanie na tereny usługowe wynika z prognozy zmian w zaludnieniu na obszarze gminy oraz przyjętych standardów.
Przyjęto, że tereny przeznaczone na funkcję usługową w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapewnia zaspokojenie potrzeb przy zaludnieniu na osiągniętym już poziomie, tj. ok. 16.000 mieszkańców.
W związku z powyższym, wskaźnikowa wielkość tych terenów wynosi:
163,63 ha : 16.000 mieszkańców = 102.269 m^2 terenu usługowego na mieszkańca.

Dla kierunkowej wielkości zaludnienia prognozowanej na poziomie około 24.000 mieszkańców w roku 2048 przyjęto jako stałą wielkość zgodną z mpzp i dodatkowo dla przyrostu mieszkańców o 8.000 osób przyjęto wzrost standardu wyrażony 10 % wzrostem powierzchni terenu na mieszkańca - stąd zapotrzebowanie na nowe tereny wynosi:

8.000 mieszkańców x 103 m^2/M x 1,10 = 1.133.000 m^2, tj. 113,3 ha

W studium wyznaczono 108,97 ha nowych terenów, co należy uznać za zgodne z kierunkowym zapotrzebowaniem.
Niezależnie od terenów usługowych (oznaczonych U) w ramach przeznaczenia terenu pod urządze4nia sportu i rekreacji (oznaczonych US) przewidziano możliwość lokalizacji wielkopowierzchniowych terenów rekreacyjno-sportowych, takich jak: motocrocs, centra rozrywki itp. Uwzględniając cechy terenów, wyznaczone zostały takie obszary w Przezchlebiu i Ptakowicach, co wzbogaca ofertę rekreacyjną zarówno dla mieszkańców gminy jak i w skali regionalnej.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Nowe tereny wyznaczone dla funkcji usługowej w kierunkach zagospodarowania przestrzennego, wyrażone w m^2 powierzchni użytkowej kształtują się następująco:

(a) - powierzchnia terenu dla nowej zabudowy
(b) - współczynnik dla udziału przestrzeni publicznych
(c) - powierzchnia terenu usługowego brutto
(d) - wskaźnik intensywności brutto
(e) - powierzchnia użytkowa usług na nowych terenach

1.089.700 m^2 (a) x 0,55 (b) =599.335 m^2 (c)
599.335 m^2 (c) x 0,40 (d) = 239.734 m^2 p.u. (e)

Zapotrzebowanie na tereny przemysłowe

Zmiany w systemie prowadzenia działalności gospodarczej, a w szczególności w zakresie składowania, magazynowa i logistyki powodują znaczący wzrost zapotrzebowania terenu. Jest on wynikiem zmian w zatrudnianiu, organizacji produkcji, czy transportochłonności. Dotychczas wyznaczone tereny w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczyły w głównej mierze struktur rozdrobnionych, uwzględniając potrzeby poszczególnych miejscowości czy rejonów gminy. Zmiany, o których wyżej mowa oraz rzeczywiste a nie planowane dwa węzły autostradowe w połączeniu z drogami krajowymi oraz niższych kategorii spowodowały bardzo znaczące zainteresowanie wraz konkretnymi ofertami na podjęcie działalności inwestycyjnej na znacznie większą skalę niż to było dotychczas przewidziane. W konsekwencji nowe tereny dla funkcji przemysłowej, magazynowe i logistycznej obejmują 401,22 ha, co stanowi 40 % wszystkich nowych terenów wyznaczonych w kierunkach zagospodarowania przestrzennego. Powyższe wynika z położenia gminy i jej dostępności do krajowego systemu transportowego.

Kumulacja terenów o funkcjach logistycznych, magazynowo-składowych czy produkcyjnych potwierdzona została w praktyce zrealizowanymi i budującymi się strefami przemysłowymi w rejonach węzłów na autostradzie A1, A2 czy A4, jak również drogach ruchu szybkiego, a w szczególności S-8.

Wyznaczenie terenów w studium nie rodzi skutków prawnych, ale w przypadku potencjalnych ofert inwestycyjnych znacząco skraca czas na podejmowanie decyzji, co czyni pozycję gminy w sytuacji uprzywilejowanej w porównaniu z obszarami, dla których gminy muszą podejmować nawet tylko zmianę punktową.

W odniesieniu do terenów przemysłowych zwiększona oferta w zakresie terenów przemysłowych wynika również z propozycji lokalizacji terenów urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Nowe tereny wyznaczone dla funkcji przemysłowej, magazynowej i logistyki, wyrażone w m^2 powierzchni użytkowej kształtują się następująco:

(a) - powierzchnia terenu dla nowej zabudowy

(b) - współczynnik dla udziału przestrzeni publicznych

(c) - powierzchnia terenu brutto

(d) - wskaźnik intensywności brutto

(e) - powierzchnia użytkowa zabudowy przemysłowo-magazynowej i logistyki

4.012.200 m^2 (a) x 0,55 (b) = 2.206.710 m^2 (c)

2.206.710 m^2 (c) x 0,40 (d) = 882.684 m^2 p.u. (e)

*

* *

W części graficznej Uwarunkowań przedstawiono sześć map wykonanych w pierwszej fazie prac nad Studium przez przedsiębiorstwo An Archi Group s.c. Gliwice, o następującej tematyce:

- mapa nr 1 - Stan użytkowania i dopuszczalnego przeznaczenia gruntów,
- mapa nr 2 - Elementy ochrony konserwatorskiej,
- mapa nr 3 - Wnioski do studium,
- mapa nr 4 – Hipsometria gminy,
- mapa nr 5- Hydrografia gminy,
- mapa nr 6- Kompleksy przydatności rolniczej gleb.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

XIV. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

XIV.1. Kierunki polityki przestrzennej wynikające z analizy uwarunkowań rozwoju

W wyniku przeprowadzonych analiz dotyczących poszczególnych czynników określających uwarunkowania rozwoju, a w szczególności:

- analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych,
- prognoz demograficznych,
- stanu wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną i społeczną,
- zobowiązań planistycznych wynikających z planów miejscowych poszczególnych miejscowości,
- przyjętej strategii rozwoju gminy,
- położenia gminy w strukturze regionalnej

w Studium określono kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Kierując się zasadą, iż do zadań własnych gminy (zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym - t.j. Dz. U. z 2017 poz. 1875 ze zmianami) w szczególności należą sprawy ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz infrastruktury komunalnej - określono politykę przestrzenną gminy stanowiącą podstawę do wyznaczenia kierunków zagospodarowania przestrzennego, przy uwzględnieniu Strategii Rozwoju Gminy Zbrosławice przyjętą uchwałą nr XXX/344/2017 Rady Gminy Zbrosławice z dnia 28 czerwca 2017 r.

Podstawę polityki przestrzennej stanowią:

1. Wykorzystanie faktu położenia gminy należącej do Obszaru funkcjonalnego "Biały Śląsk" oraz Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, którego celem jest utworzenie dynamicznie rozwijającego się wielkomiejskiego ośrodka, zdolnego do skutecznej konkurencji z innymi ośrodkami metropolitarnymi w kraju i w Europie. Szczególnego znaczenia nabiera fakt bezpośredniego sąsiedztwa gminy Zbrosławice z miastami Gliwice, Zabrze, Bytom, Tarnowskie Góry, Pyskowice. Konsekwencją ww. sąsiedztwa jest znacząca skala zainteresowania osiedlaniem się na terenach poszczególnych wsi gminy Zbrosławice, co skutkuje wyznaczeniem w kierunkach rozwoju nowych terenów budowlanych dla funkcji mieszkaniowej i usługowej.
2. Wykorzystanie bardzo korzystnego skomunikowania gminy za pośrednictwem autostrady A1 z dwoma węzłami w jej obszarze administracyjnym oraz drogami krajowymi DK78 i DK94. Dobre połączenie układu komunikacyjnego gminy, w szczególności z węzłami autostradowymi, stymuluje wysokie zainteresowanie inwestorów terenami dla funkcji

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

produkcyjnych, magazynowych i logistycznych, co w praktyce przestrzennej oznacza celowość wyznaczenia rezerw terenów inwestycyjnych.
3. Wykorzystanie struktury własnościowej terenów, która koresponduje z wnioskami o wyznaczenie nowych terenów budowlanych, tak przez właścicieli pojedynczych nieruchomości, jak również większych obszarów należących do struktur deweloperskich.
4. Wykorzystanie potencjalnych możliwości rozwojowych przy zachowaniu i poszanowaniu poszczególnych komponentów środowiska, takich jak: rzeźba terenu, kompleksy leśne, korytarz ekologiczny rzeki Drama, obszarów chronionych Natura 2000 i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, obszarów o obiektów objętych ochroną konserwatorską oraz uznanych za wartości kulturowe Światowego Dziedzictwa UNESCO.
5. Przeprowadzone szerokie konsultacje społeczne w znacznym stopniu poszerzone w stosunku do ustaleń ustawowych, w ramach których w odniesieniu do poszczególnych miejscowości rozpatrzono wpływające od wielu lat wnioski o zmianę przeznaczenia terenu i podjęte rozstrzygnięcia przy udziale mieszkańców i wnioskodawców w trybie głosowania przez radnych gminy Zbrosławice na kilkukrotnych posiedzeniach komisjach Rady.

Uwzględniając powyższe, uznano kierunki rozwoju określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice za zgodne z jej strategią rozwoju i potrzebami społeczności lokalnej.

XIV.2. Kierunki polityki przestrzennej wynikające ze Strategii jej rozwoju

Kierunki jej polityki przestrzennej wynikają zarówno z **lokalnej strategii jej rozwoju** jak i **polityki regionalnej** określonej na poziomie wojewódzkim.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się uwzględniając m.in. zasady określone w strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem, mające na względzie potrzebę spójności dokumentów uwzględniających jej politykę przestrzenną z polityką rozwoju.

Gmina Zbrosławice posiada obowiązującą Strategię Rozwoju, jako dokumentu przyjęty przez Radę Gminy -Uchwała nr XXX/344/2017 z dnia 28 czerwca 2017r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Gminy Zbrosławice na lata 2017 – 2022.
Powyższy dokument zawiera zbiór zdefiniowanych priorytetów rozwoju, wyzwań i celów strategicznych, kierunków działań i priorytetowych przedsięwzięć. Zgodnie z treścią Strategii „Zapisy strategii stanowią o wyznaczonych kierunkach rozwoju w odniesieniu do określonej wizji rozwoju oraz zdefiniowanej misji strategicznej. Urzeczywistnienie nakreślonej wizji rozwoju w postaci misji do spełnienia, sprzyjać będzie **umacnianiu konkurencyjnej pozycji gminy Zbrosławice w całym regionie Śląskim**. Uszczegółowienie misji zawierają poszczególne priorytety rozwoju będące odpowiedzią na zidentyfikowane wyzwania strategiczne. Ustanowione priorytety rozwojowe są z kolei podstawą przyjęcia odpowiednich kierunków działań w głównej mierze obejmujących sfery:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- ochrony środowiska i ochrony zdrowia;
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy, przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia jego skutków oraz aktywizacji zawodowej trwale bezrobotnych;
- rozwoju kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego;
- sportu, rekreacji i turystyki;
- rozwoju obszarów wiejskich –poprzez zróżnicowanie funkcji rozwojowych dla poszczególnych sołectw w zależności od gminnego obszaru funkcjonalnego do którego zostały zaliczone.
  Obszar południowy- o cechach sprzyjających identyfikacji procesów urbanizacyjnych w nawiązaniu do struktury układu komunikacyjnego oraz istniejącej sieci osadniczej, obszar centralny- o charakterze pasmowym, położony wzdłuż rzeki Drama, kumulujący funkcje publiczne o znaczeniu lokalnym, obszar północny- z wydzielonym kompleksem leśnym o wysokich walorach naturalnych, przeznaczony dla lokalizacji wielkoobszarowych programów rekreacyjnych i sportowych oraz zachowania gospodarki rolnej i leśnej.
- integracji społecznej, zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków;
- rozwoju edukacji, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa i kwalifikacji obywateli;
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej, edukacyjnej i technicznej;
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości i wspierania wzrostu gospodarczego.

Zapisy strategii są zorientowane m. innymi na „podniesienie jakości życia mieszkańców gminy i racjonalne zaspokajanie ich potrzeb, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego oraz zwiększenie w szerokim aspekcie konkurencyjności i atrakcyjności obszaru Gminy Zbrosławice."

W ramach ww. Strategii dokonano analizy stanu – diagnozy obszaru gminy oraz zdefiniowano główne problemy i uwarunkowania rozwoju gminy Zbrosławice. Wśród **mocnych stron** obszaru gminy wskazano sferę przestrzenną, środowisko i edukację. Szczególną uwagę zwrócono na następujące elementy:

- bliskość międzynarodowego portu lotniczego;
- bliskość miast aglomeracji śląskiej;
- duża ilość obszarów o wysokich walorach przyrodniczych;
- atrakcyjność położenia sprzyjająca rozwojowi budownictwa mieszkaniowego;
- atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki, rekreacji, wypoczynku i związanej z nimi działalności gospodarczej;
- zabytki architektoniczne i pomniki przyrody;
- sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki;
- przebiegająca w pobliżu rozwinięta infrastruktura dróg krajowych;
- uporządkowana gospodarka odpadami;

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- dobrze rozwinięta i dostępna infrastruktura edukacyjna.

W otoczeniu zewnętrznym dostrzega się **szanse** w sferze gospodarczej, przestrzennej i infrastrukturalnej takie jak:

- powstanie nowych miejsc pracy i wykorzystanie wsparcia UE przez firmy na inwestycje rozwojowe;
- rosnący popyt na usługi skierowane do turystów i podróżnych (hotele, motele, parkingi, obiekty gastronomiczne);
- możliwość ubiegania się o dofinansowanie inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej ze środków UE;
- rewitalizacja wyznaczonych obszarów zdegradowanych na których zidentyfikowano stany kryzysowe;
- rozwój inwestycyjny terenów leżących w sąsiedztwie ważnych szlaków komunikacyjnych;
- możliwości korzystania z potencjału silnego zaplecza gospodarczego (lotnisko, miasta GOP);
- możliwości wspierania rozwoju przedsięwzięć sprzyjających utrzymaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego."

W Strategii wyznaczono **trzy priorytety rozwoju**: gospodarka, społeczeństwo oraz infrastruktura i przestrzeń.

W zakresie gospodarki zwraca się uwagę na potencjał rozwojowy gminy Zbrosławice w postaci atrakcyjnych terenów, bliskości dużych miast konurbacji śląskiej, dynamicznie rozwijający się napływ nowych mieszkańców związany z dostępnymi terenami pod zabudowę mieszkaniową, powiązany z tym rozwój sfery usługowej i budowlanej. Czynniki te wpływają na zwiększenie szans na podtrzymanie pozytywnych trendów rozwojowych.

Odnośnie kondycji sfery społecznej gminy. Czynniki takie jak :wysoka jakość usług socjalnych i zdrowotnych mieszkańców, rozwój kompetencji, aktywności i umiejętności mieszkańców gminy, bezpieczeństwo publiczne, współpraca społeczna i sektorowa, działalność w sferze sportu, turystyki, kultury i rekreacji, wysoka jakość edukacji - tworzą w bezpośredni sposób przyjazne warunki egzystencji mieszkańców. Ich obecność w realiach gminy Zbrosławice decyduje o stosunkach międzyludzkich i wpływa na atrakcyjność osadniczą.

Nieodzowną sferą priorytetową rozwoju obszaru jest jakość gminnej infrastruktury i przestrzeni. Konieczna jest budowa nowych i modernizacji istniejących zasobów wraz z podnoszeniem jakości przestrzeni.

Kierunki polityki przestrzennej, które należałoby odnieść do terenów gminy Zbrosławice zawarto również w Strategii „Śląskie 2020+". Sformułowano tu zasady zagospodarowana przestrzennego obszarów funkcjonalnych, określające sposoby wykorzystania terenu takich obszarów i wprowadzania do przestrzeni fizycznej elementów, które mogą zmieniać jej stan.

Dla obszaru cennego przyrodniczo ważne są działania takie jak usuwanie istniejących barier oraz kształtowanie struktur przestrzennych sprzyjających migracji gatunków, zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej przyrodniczych obszarów prawnie chronionych i korytarzy ekologicznych w tym w obszarze dolin

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

rzecznych. Dla obszaru ochrony krajobrazów kulturowych przyjmuje się m.in. następujące zasady zagospodarowania: ochrona i zachowanie historycznych układów urbanistycznych, ochrona krajobrazów historycznych i różnorodności kulturowej, zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej. Powyższe zapisy stanowią ukierunkowanie dla lokalnej strategii rozwoju i lokalnej polityki przestrzennej.

Aktualnie w opracowaniu na etapie projektu poddanego konsultacjom społecznym, znajduje się **„Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego BIAŁY ŚLĄSK 2016-2020".**
Strategia opracowywana jest w ramach porozumienia o współpracy zawartej między poszczególnymi gminami.
„*Porozumienie obejmujące 18 jednostek samorządu w tym gminy Zbrosławice stanowi podstawę przygotowania Strategii obszaru funkcjonalnego pn. Biały Śląsk. Zgodnie z deklaracją gminy mają dążyć do tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju przemysłu, handlu i usług opartych o innowacyjność oraz nowe technologie, w oparciu o współpracę zarówno podmiotów gospodarczych, samorządu terytorialnego jak i nauki.* „

Strategiczne cele i kierunki rozwoju obszaru funkcjonalnego Biały Śląsk do którego należy gmina Zbrosławice opierają się na:

- współpracy oraz tworzenia komplementarnych ofert,
- partnerstwie dla otoczenia,
- wysokiej jakości życia wykorzystującej wewnętrzne atuty i bliskość Metropolii Silesia.

Dzięki przynależności do obszaru funkcjonalnego Biały Śląsk gmina Zbrosławice zyska i stanie się obszarem bardziej atrakcyjnym inwestycyjnie.
Korzyści płynące ze współpracy w obszarze funkcjonalnym:

- spójność przestrzenna, ze zróżnicowaną infrastrukturą techniczną,
- realizacja wspólnych przedsięwzięć, w szczególności wykorzystujących i wzmacniających cechy decydujące o tożsamości (śląskiej) obszaru,
- współpraca podmiotów gospodarczych, wzmacnianie się i poszerzanie sieci kooperacji wspierających powstawanie kolejnych lokalnych firm i tworzenie nowych miejsc pracy, kreowania spójnej oferty udogodnień dla lokalnego biznesu,
- promowanie wartości przyrodniczych i kulturowych- wykorzystywanie ich zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przyciąganie nowych mieszkańców swoimi walorami przyrodniczymi oraz dogodną dostępnością do rynku pracy, usług i edukacji ,
- atrakcyjna lokalizacja dla inwestorów realizujących działalności bezpieczne dla środowiska przyrodniczego oraz tworzące miejsca pracy dla specjalistów,
- tworzenie przestrzeni wypoczynku, z rozwiniętą i zintegrowaną ofertą rekreacji oraz markowych pakietowych produktów turystycznych,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- atrakcyjność dla osób starszych poszukujących miejsca na swoje nowe spokojne miejsce zamieszkania, z zapewnionym dostępem do usług opiekuńczych i walorów przyrodniczo-rekreacyjnych,
- tworzenie szans rozwoju dla osób o wysokich kwalifikacjach, przedsiębiorczych,
- oferowanie udogodnień i usług o wysokiej jakości umożliwiających rozwój rodzin, a w konsekwencji stabilizację demograficzną.

Korzyścią z sąsiedztwa z miastami Gliwice, Zabrze, Bytom Tarnowskie Góry jest zwiększające się zainteresowanie się osiedlaniem na terenach poszczególnych wsi gminy Zbrosławice.

Cele i kierunki rozwoju zapisane w projekcie Strategii w istotny sposób determinują kierunki zagospodarowania przestrzennego.
W odniesieniu do gminy Zbrosławice szczególną uwagę zwraca fakt, iż gmina ta wraz z miastami: Bytomiem i Tarnowskimi Górami tworzy komplementarny biegun rozwoju Metropolii Silesia(Górnośląskiego Związku Metropolitalnego), bezpośrednio integrując obszar funkcjonalny „Biały Śląsk" z obszarem metropolitalnym.

Uchwała Nr XXIX/334/2017 z dnia 10 maja 2017 Rada gminy Zbrosławice po przeprowadzaniu konsultacji z mieszkańcami pozytywnie zaopiniowała przystąpienie gminy do Górnośląskiego Związku Metropolitarnego, który tworzy 41 gmin, w tym 14 miast na prawach powiatu.
Podstawowym celem Górnośląskiego Związku Metropolitarnego jest utworzenie dynamicznie rozwijającego się wielkomiejskiego ośrodka, zdolnego do skutecznej konkurencji z innymi ośrodkami metropolitarnymi w kraju i w Europie. Przyjęta polityka przestrzenna zawarta w niniejszym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice stanowi realizację głównego celu Górnośląskiego Związku Metropolitarnego jakim jest dynamiczny rozwój obszaru przy wykorzystaniu uwarunkowań i potencjałów lokalnych.

XIV.3. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa, że za obszar funkcjonalny uznaje się „… obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju".
Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy oraz zróżnicowane cele rozwoju poszczególnych terenów pozwalają na wyodrębnienie obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym a mianowicie:

1. Obszar południowy- położony na styku z miastem Gliwice, Zabrze i Bytom, przez który przebiega autostrada A1 wraz z 2 węzłami na drogach krajowych DK78 i DK94. Obszar o cechach sprzyjających identyfikacji procesów urbanizacyjnych w nawiązaniu do struktury układu komunikacyjnego oraz istniejącej sieci osadniczej. Preferowane kierunki zagospodarowania dotyczą logistyki, działalności gospodarczej, usług i mieszkalnictwa z zachowaniem

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

istniejących kompleksów leśnych. Południowy obszar funkcjonalny obejmuje następujące miejscowości: Czekanów, Szałsza, Przezchlebie, Świętoszowice, Ziemięcice i Wieszowę.

2. Obszar centralny- o charakterze pasmowym, położony wzdłuż rzeki Drama, kumulujący funkcje publiczne o znaczeniu lokalnym usytuowane w nawiązaniu do głównej osi komunikacyjnej gminy: Tarnowskie Góry-Pyskowice.
   Istotną funkcją obszaru jest rola korytarza ekologicznego w ponadlokalnym układzie funkcjonalnym oraz koncentracja usług publicznych i komercyjnych jak również funkcja mieszkaniowa z koncentracjami w Zbrosławicach, Kamieńcu oraz Ptakowicach. Poza wyżej wymienionymi miejscowościami w skład obszaru wchodzą Zawada, Karchowice oraz Boniowice.
3. Obszar północny- z wydzielonym kompleksem leśnym o wysokich walorach naturalnych. Obszar z wytworzonym podstawowym układem komunikacyjnym, posiada cechy sprzyjające ekstensywnej urbanizacji, lokalizacji wielkoobszarowych programów rekreacyjnych i sportowych oraz zachowania gospodarki rolnej i leśnej.
   Północny obszar funkcjonalny obejmuje następujące miejscowości : Kopienica, Łubie, Jaśkowice, Jasiona, Księży Las, Łubki, Wilkowice, Miedary i Laryszów.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym
Źródło: Opracowanie własne

XIV.4. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania

Polityka przestrzenna, uwzględniając uwarunkowania i tendencje zmian w zagospodarowaniu, winna tworzyć warunki dla rozwoju zrównoważonego.

Dla ochrony i kształtowania ładu przestrzennego uznaje się za celowe:

- zachowanie ciągłości historycznej w kształtowaniu struktur przestrzennych,
- utrzymanie skali przestrzennej zespołów i obiektów oraz czytelnych granic w strukturze krajobrazu,
- ochronę uznanych za charakterystyczne form krajobrazu naturalnego, w tym: zachowania ciągów ekologicznych;
- zachowanie charakterystycznych form tradycyjnej zabudowy,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- zachowanie historycznego układu ruralistycznego.

Obszary oraz zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, to:

- ochrona i ekspozycja charakterystycznych elementów naturalnej rzeźby terenu;
- ochrona kompleksów glebowych korzystnych dla rolnictwa o wysokich klasach bonitacyjnych;
- wymóg pozostawienia wzdłuż rzek – terenów otwartych, którymi są tereny trwałych użytków zielonych z możliwością małej retencji wodnej i polderów zalewowych służących w okresach wezbrań wód jako naturalna ochrona przed zagrożeniem powodziowym;
- wymóg zachowania kompleksów leśnych, z zakazem zabudowy nie związanej z obsługą gospodarki leśnej oraz infrastrukturą techniczną;
- zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do rowów i gruntu;
- na terenach rolnych otwartych - wymóg zachowania istniejących rowów i urządzeń melioracyjnych pełniących funkcję odbiorników wód opadowych, z możliwością ich konserwacji i modernizacji;
- sukcesywne eliminowanie nieekologicznych źródeł ciepła w celu dążenia do poprawy stanu jakości powietrza,
- przestrzeganie przepisów uchwały w zakresie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

XIV.5. Zasady zagospodarowania terenów

Określenie przeznaczenia terenów wymaga uwzględnienia uwarunkowań: społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz wymagań funkcjonalnych i kompozycyjno-estetycznych przedstawionych w Studium. W rezultacie można uzyskać trwałe ukształtowanie przestrzeni, które tworzyć będzie harmonijną całość.
Cały proces kolejnych działań, tj. od ogólnych założeń zmierza do umożliwienia zrealizowania polityki przestrzennej gminy zawartej w Studium poprzez ustalenia przepisów prawa miejscowego w formie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ogólne zasady kształtowania zabudowy

- nowe działki budowlane na terenach podlegających podziałowi powinny mieć powierzchnię i kształt umożliwiający ich prawidłowe zagospodarowanie, zapewnioną dostępność komunikacyjną do każdej działki, możliwość sukcesywnego wyposażania terenów i obiektów w urządzenia infrastruktury technicznej (w sytuacji ich braku);

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- obiekty budowlane należy rozbudowywać i projektować w taki sposób, by forma architektoniczna była dostosowywana do krajobrazu i otaczającej zabudowy (z wyłączeniem obiektów zdegradowanych);
- w ramach przebudowy i rozbudowy istniejących zespołów zabudowy obowiązuje doprowadzenie nieruchomości do standardów obowiązujących jak dla nowych terenów, w odniesieniu do obiektów funkcji podstawowej i uzupełniającej, budynków gospodarczych i garażowych. Zasada ta obowiązuje również zagospodarowanie terenu w zakresie dojazdów, miejsc parkingowych, zieleni;
- dopuszcza się w ramach zabudowy podstawowej lokalizację zabudowy gospodarczej i garażowej, zgodnej z przepisami odrębnymi;
- w zabudowie mieszkaniowej (różnego typu), zarówno istniejącej jak i planowanej, za zgodne ze Studium uznaje się wprowadzenie usług pod warunkiem, że ich oddziaływanie nie będzie wykraczać poza granice terenu, do którego podmiot gospodarczy posiada tytuł prawny, ponadto dopuszcza się lokalizacje funkcji sportu, turystyki i rekreacji;
- utrzymanie istniejących obiektów zlokalizowanych w terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody, z możliwością ich remontu i przebudowy;
- zakaz odprowadzania zanieczyszczonych wód i ścieków do wód powierzchniowych i gruntu, z wyłączeniem zrzutów w oparciu o uzyskane pozwolenia wodno-prawne;
- z uwagi na potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego przyjmuje się zasadę równoczesnej lub wyprzedzającej realizacji urządzeń infrastruktury technicznej, zapewniającej ochronę wód i gruntu przed zanieczyszczeniem w stosunku do realizacji obiektów i urządzeń dla ustalonych funkcji;
- na terenach i obiektach objętych prawnymi formami ochrony przyrody, obowiązuje zachowanie ustaleń zawartych w przepisach odrębnych dotyczących tych terenów;
- zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchni wód publicznych w odległości nie mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar dla potrzeb robót konserwacyjnych, a także dla ochrony otuliny biologicznej. Na tych terenach wyklucza się realizację zabudowy;
- dla obiektów o wysokości 50 m n.p.t. i większej (wieże, kominy, maszty, słupy, urządzenia technologiczne, itp.) należy zgłaszać ich lokalizację do służb ruchu lotniczego, celem ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów;
- na terenach upraw polowych, łąk i pastwisk, za zgodne ze Studium uznaje się lokalizację stawów (hodowlanych i rekreacyjnych), oraz zalesienia w oparciu o przepisy odrębne;

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- w obrębie zwartej zabudowy zakazuje się lokalizacji funkcji stwarzających zagrożenia wystąpienia poważnych awarii przemysłowych(zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku).

XIV.6. Struktura funkcjonalna- przeznaczenie terenów, standardy urbanistyczne

Uwzględniając stan użytkowania poszczególnych terenów, wydane decyzje administracyjne, ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zgłoszone wraz z ich rozpatrzeniem wnioski właścicieli i potencjalnych inwestorów - określono przeznaczenie terenów w strukturze funkcjonalnej gminy.

Przyjęto następujące wiodące funkcje dla poszczególnych terenów przy uwzględnieniu ustaleń zawartych w Rozdz. XXVII zakres obowiązywania ustaleń Studium.

MN – tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – obejmują tereny zabudowy jednorodzinnej w różnych formach i intensywnościach, zarówno jak obiekty wolnostojące, bliźniacze, szeregowe, z dopuszczeniem drobnych form zabudowy wielorodzinnej na terenach pokazanych na rysunku Studium. Dopuszcza się program usług - zarówno towarzyszących zabudowie mieszkaniowej jak i na działkach wydzielonych. Dopuszcza się również utrzymanie zabudowy zagrodowej oraz usługowo produkcyjnej związanej z rolnictwem, pod warunkiem postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

1. lokalizacja nowej i utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy i modernizacji obiektów mieszkaniowych;
2. minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 30 % powierzchni działki;
3. preferowana wysokość budynków - do 12,0 m łącznie z dopuszczonym użytkowym poddaszem. Podpiwniczenia w zależności od warunków gruntowo-wodnych i spełnieniu przepisów odrębnych;
4. dla zabudowy mieszkaniowej dachy dwu- lub wielospadowe, dopuszcza się również dachy płaskie jeżeli wynika to z uwarunkowań lokalnych;
5. utrzymanie istniejących i możliwość lokalizacji usług i rzemiosła zarówno wbudowanych w obiekty mieszkaniowe jak i wolnostojących z zastrzeżeniem, że prowadzona działalność nie może powodować negatywnego oddziaływania na środowisko;
6. udział zabudowy zagrodowej winien być określony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w zależności od istniejących uwarunkowań.

MW – tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej -obejmują tereny zarówno o zabudowie zwartej, jak i w strukturach osiedlowych oraz małych zespołów domów mieszkalnych obejmujących kilka lokali mieszkalnych.

Ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

1. utrzymanie istniejących budynków z możliwością ich rozbudowy i przebudowy, również poprzez podniesienie stopnia wyposażenia komunalnego, poziomu estetyki obiektów i użytkowanego terenu;
2. dopuszcza się uzupełnienie zabudowy wielorodzinnej w zakresie usług, zieleni, urządzeń infrastruktury technicznej, miejsc parkingowych i garażowych, elementów małej architektury;
3. preferowana wysokość zabudowy 15,0 m;
4. dachy płaskie oraz dwu- i wielospadowe;
5. możliwość lokalizacji usług z wykluczeniem działalności powodującej przekraczanie standardów środowiska;
6. minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni działki.

U – tereny zabudowy usług obejmują obiekty, jak i zespoły obiektów usługowych z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej.

Ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

1. lokalizacja nowych i utrzymanie istniejących obiektów, z możliwością rozbudowy bądź uzupełnienia i wymiany zabudowy;
2. utrzymanie istniejącej funkcji, z możliwością zmiany profilu, przy zastrzeżeniu, że zmiana nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na środowisko;
3. możliwość zmiany funkcji usług na zabudowę mieszkaniową, bądź możliwość realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jako funkcji uzupełniającej;
4. możliwość lokalizacji obiektów parkingowych – zarówno terenowych jak i wbudowanych;
5. możliwość lokalizacji obiektów towarzyszących, w tym gospodarczych i garaży wolnostojących jako budynków parterowych, o kształcie i formie odpowiadającej otoczeniu;
6. możliwość uzupełnienia o obiekty i urządzenia związane z funkcją dydaktyczną i wychowaniem fizycznym;
7. dopuszcza się zmianę dotychczasowej funkcji podstawowej na inne cele publiczne, bądź usługowe;
8. minimalna powierzchnia biologicznie czynna 15% powierzchni działki, z dopuszczeniem pełnego zabudowania działek przy istniejących uwarunkowaniach;
9. możliwość lokalizacji przestrzeni publicznych w powiązaniu z obiektami usługowymi;
10. lokalizacja obiektów usługowych przy obowiązku zapewnienia ochrony przed hałasem sąsiednich terenów mieszkaniowych;

US- tereny usług sportowych, rekreacyjnych i turystycznych - obejmują obiekty, zespoły obiektów i tereny urządzone lub zabudowane urządzeniami dla funkcji rekreacji i sportu oraz obsługi ruchu turystycznego.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

1. lokalizacja nowych i utrzymanie istniejących obiektów, z możliwością rozbudowy bądź uzupełnienia i wymiany zabudowy;
2. utrzymanie istniejącej funkcji, z możliwością zmiany na inne funkcje usługowe;
3. możliwość lokalizacji obiektów towarzyszących, w tym gospodarczych i garaży wolnostojących jako budynków parterowych, o kształcie i formie odpowiadającej otoczeniu;
4. możliwość lokalizacji obiektów parkingowych - zarówno terenowych jak i wbudowanych;
5. możliwość wprowadzenia funkcji uzupełniających;
6. możliwość wprowadzenia funkcji mieszkaniowo-usługowej jako uzupełniającej, jeżeli wynika to z charakteru prowadzonej działalności lub z potrzeb dozoru i nadzoru;
7. minimalna powierzchnia biologicznie czynna 30% powierzchni działki;
8. możliwość lokalizacji wielkopowierzchniowych terenów usługowych, jak centra rozrywki, motocross, gry terenowe itp.

US1- tereny otwarte przeznaczone dla turystyki i rekreacji – obejmują obszary otwarte- na których występują różne formy ochrony przyrody- wydzielone dla funkcji turystyki i rekreacji .

Dla terenów **US_1** ustala się następujące zasady zagospodarowania terenu:

1. utrzymanie istniejących obiektów, z możliwością rozbudowy bądź uzupełnienia i wymiany zabudowy;
2. ograniczenie prawa zabudowy do obiektów bezpośredniej obsługi poszczególnych terenów;
3. minimalna powierzchnia biologicznie czynna 80% powierzchni działki;
4. możliwość wyznaczenia szlaków i tras turystycznych, zarówno pieszych jak i rowerowych.

P – tereny zabudowy przemysłowej, magazynowej, składowej i logistyki – obejmują pojedyncze obiekty produkcyjne, jak i zgrupowania tworzące zespoły oraz tereny przenikających się funkcji produkcyjnych, magazynowych lub wydzielonych terenów usługowych. Obejmują one również tereny przekształceń i rewitalizacji, przechodząc w części z funkcji przemysłowych w usługowe.

Ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

1. lokalizacja nowej i utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, przebudowy i modernizacji, z zastrzeżeniem, iż przy tworzeniu planów miejscowych obejmujących te tereny, konieczne jest wprowadzenie mechanizmów umożliwiających ochronę przed hałasem i/lub zanieczyszczaniem powietrza;

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

2. możliwość lokalizowania nowych budynków o wysokości do 20 m, za wyjątkiem urządzeń technicznych, których wysokość wynika bezpośrednio z wymogów technologicznych, takich jak np.: kominy, silosy, dźwigi;
3. możliwość wprowadzenia funkcji uzupełniających;
4. możliwość wprowadzenia funkcji mieszkaniowej jako uzupełniającej, jeżeli wynika to z charakteru prowadzonej działalności lub z potrzeb dozoru i nadzoru;
5. minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 15 % powierzchni działki, z dopuszczeniem pełnego zabudowania działek przy istniejących uwarunkowaniach;
6. wprowadza się zakaz hutnictwa i przemysłu chemicznego.

P1 – teren zabudowy przemysłowej z możliwością lokalizacji OZE-obowiązują ustalenia jak dla terenu zabudowy przemysłowej, magazynowej i składowej (oznaczonej symbolem P) z możliwością lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (wyłącznie w formie urządzeń fotowoltaicznych)o mocy przekraczającej 100 kW.

OZE- tereny zabudowy urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu
Tereny pod lokalizację urządzeń fotowoltaicznych- urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (OZE) wyłącznie w formie urządzeń fotowoltaicznych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, obowiązuje zachowanie strefy oddziaływania w ramach każdego z terenów oznaczonego na rysunku Kierunki zagospodarowania symbolem OZE.

W,E,G,NO,KS – tereny infrastruktury technicznej – obejmują tereny obiektów i urządzeń na wydzielonych działkach, związane z zaopatrzeniem gminy w wodę, energię, odprowadzaniem ścieków i wód deszczowych.

Ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

1. utrzymanie istniejących obiektów i urządzeń;
2. realizację nowych obiektów i urządzeń technicznych w oparciu o przepisy odrębne;
3. minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 5 % powierzchni działki, z wyłączeniem działek o powierzchni poniżej 1.000 m^2;
4. zachowanie stref ochronnych wolnych od zabudowy, w oparciu o przepisy odrębne.

ZC – tereny cmentarzy – obejmują cmentarze komunalne i wyznaniowe, wraz z możliwością ich powiększenia oraz z dopuszczeniem programu obsługi.

Ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

1. utrzymanie istniejących cmentarzy wraz z niezbędnymi obiektami towarzyszącymi;
2. możliwość lokalizowania obiektów i zaplecza - urządzeń sanitarnych, socjalnych;
3. minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 70 % powierzchni działki;
4. utrzymanie strefy wolnej od zabudowy o szerokości 50 m od granic cmentarza- w terenach wyposażonych w sieć wodociągową i 150 m – przy braku sieci lub przyłączeń budynków.

ZP – tereny zieleni urządzonej i zieleń parkowa – obejmują tereny zieleni z dopuszczeniem elementów małej architektury oraz lokalizacji obiektów i urządzeń sportowych, rekreacyjnych, dydaktycznych.

Ustala się następujące zasady zagospodarowania terenu:

1. utrzymanie istniejącej zieleni wysokiej i krzewów ozdobnych, z zachowaniem regulacji przepisów odrębnych, w tym ustawy o ochronie przyrody;
2. możliwość urządzenia placów zabaw, lokalizowania obiektów małej architektury i sanitariatów;
3. możliwość lokalizowania funkcji usługowej (np. gastronomii, handlu) jako funkcji towarzyszącej na powierzchni nie większej niż 20% powierzchni działki w obiektach jednokondygnacyjnych o wysokości do 5 m;
4. minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 80 % powierzchni działki.

ZD – tereny ogrodów działkowych- obejmują tereny rodzinnych ogrodów działkowych, z zachowaniem istniejącego zagospodarowania, przy uwzględnieniu przepisów odrębnych.

ZL – tereny zieleni leśnej – obejmują tereny lasów przewidzianych do trwałego zachowania zgodnie z zasadami gospodarki leśnej oraz tereny zalesień. Za dopuszczalne uznaje się drobne obiekty służące gospodarce leśnej oraz rekreacji zgodnie z przepisami odrębnymi.

RŁ - tereny łąk i pastwisk- obejmują obszary łąk. Utrzymanie istniejących kompleksów łąk jako istotnego elementu przyrodniczego i krajobrazowego, jako terenów otwartych, z możliwością zadrzewień. Ustala się utrzymanie istniejących zadrzewień, rowów, oczek i cieków wodnych, stawów z dopuszczeniem realizacji nowych.

R – tereny rolnicze – tereny upraw, z prawem do zabudowy zabudową siedliskową, w tym mieszkaniową i gospodarczą, hodowlaną i garażowania dla maszyn rolniczych. Możliwości rozbudowy istniejącej zabudowy mieszkaniowej i związanej z działalnością rolniczą. W przypadku udokumentowania złóż kopalin na terenach rolnych, dopuszcza się prowadzenie rozpoznania złoża, udokumentowania i eksploatacji pod warunkiem sporządzenia planu miejscowego, w którym zostanie ustalony kierunek rekultywacji i sposób rozwiązania ewentualnych problemów i konfliktów przestrzennych.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

R1 – tereny rolnicze występujące na terenie obszaru chronionego Natura 2000 – tereny upraw, bez prawa do zabudowy.

RU- **tereny obsługi gospodarki rolnej** - jako wydzielone z terenów R. Obowiązują ustalenia jak dla terenów o symbolu P, z ograniczeniem profilu produkcji, czy działalności do związanej z obsługą rolnictwa. Ograniczenia dotyczące oddziaływania na środowisko zostaną ustalone w planach miejscowych.

WS – tereny wód śródlądowych – obejmują rzeki prowadzące wodę w sposób ciągły, oraz zbiorniki wodne zaliczane do systemu małej retencji oraz stawy hodowlane. Obowiązuje zakaz zabudowy, z wyłączeniem urządzeń obsługi tych terenów oraz linii i urządzeń infrastruktury technicznej.

Ustala się następujące zagospodarowania terenu:

1. utrzymanie istniejących rzek i zbiorników wodnych z zakazem likwidacji rowów, zakoli, zbiorników i oczek wodnych z jednoczesnym zakazem ich zanieczyszczania i ograniczania dostępu do nich;
2. zakaz przegradzania dolin rzecznych;
3. użytkowanie wód otwartych do celów rekreacyjnych i sportowych;
4. możliwość lokalizacji urządzeń służących regulacji rzeki oraz ochrony przeciwpowodziowej.

*
* *

W stosunku do wszystkich terenów wyznaczanych w strukturze funkcjonalnej dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz dróg i obiektów obsługi komunikacyjnej oraz terenów przestrzeni publicznej i zieleni, przy zachowaniu przepisów odrębnych.

*
* *

Zawarte w Studium wiodące funkcje terenów – odnoszą się do przyszłego, docelowego zagospodarowania. Obecna funkcja może być wskazywana do zachowania lub do ewentualnego przekształcenia. Dotyczy to enklaw zabudowy mieszkaniowej w terenach szeroko pojętych usług, jak i przemysłowych oraz produkcyjno-usługowych, oraz obiektów i zespołów usługowo-produkcyjnych na terenach zabudowy mieszkaniowej.

Ostateczne uszczegółowienie ustaleń nastąpi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, poprzez ocenę faktycznego stanu zainwestowania, aktualnych podziałów własnościowych, lokalnych warunków i możliwości kształtowania zabudowy, w tym doprecyzowania minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz bezpośredniej obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej.

Użyte w zapisie ustaleń pojęcie „działka" oznacza jedną bądź kilka działek wyróżnionych w ewidencji gruntów, na których zlokalizowana jest dana inwestycja i do której inwestor posiada tytuł prawny.

*
* *

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Relacje pomiędzy zabudową mieszkaniową jednorodzinną a zabudową zagrodową i rekreacyjną zostaną jednoznacznie przesądzone i uściślone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zastosowanie szczegółowego podkładu mapowego w skali 1:1000 lub 1:2000 pozwoli na prawidłowe określenie i uszczegółowienie tych relacji, w oparciu o ewidencję gruntów i stan faktyczny.
Wielkości nowoutworzonych działek ze względu na istniejące uwarunkowania, będą uszczegółowione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
Dla zespołów o wiodącej funkcji mieszkaniowej, dla których będą sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego należy przewidzieć i określić niezbędne funkcje uzupełniające (w zależności od występujących uwarunkowań i potrzeb), jak: tereny dróg publicznych, zieleni urządzonej, usług, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, itp.
Zapis układu komunikacyjnego na rysunku Studium ma charakter schematyczny. Poszczególnym drogom odpowiadają schematyczne szerokości korytarzy. W związku z powyższym wrysowane linie nie są tożsame z liniami rozgraniczającymi, zarówno w odniesieniu do ulic, jak i terenów przylegających do tych ulic.

XIV.7. Tereny wyłączone z zabudowy

Na obszarze gminy Zbrosławice do terenów wyłączonych z zabudowy zaliczono:

- tereny, które nie posiadają zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- tereny chronione przed zabudową przepisami odrębnymi;

Warunkiem wystąpienia o zmianę przekształcenia na inne cele niż na rolne bądź leśne jest przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

XIV.8. Obszary przestrzeni publicznej

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku: „ilekroć w ustawie jest mowa o „obszarze przestrzeni publicznej" – należy przez to rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy".
Stwierdza się, że na terenie gminy brak obszaru o szczególnym znaczeniu dla ogółu mieszkańców gminy, w ramach którego koncentruje się w sposób wyróżniający życie publiczne. Związane jest to z rozproszoną lokalizacją obiektów usług publicznych i innych o znaczeniu ogólno-gminnym, głównie w ramach centralnego obszaru funkcjonalnego.
Do obszaru o charakterze przestrzeni publicznej zalicza się przede wszystkim miejsca znajdujące się w większych sołectwach, związane z niewielkimi skupiskami sklepów, rejonach szkół i parafii, które mają znaczenie w codziennych kontaktach lokalnej społeczności gminy.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

XV. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. W celu poprawy jakości środowiska naturalnego w gminie należy:
   - dążyć do obniżenia poziomu zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego i natężenia hałasów komunikacyjnych,
   - uporządkować gospodarkę wodno-ściekową Gminy,
   - przewidzieć długofalowe i konsekwentne działania prowadzące do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych oraz usprawnienia funkcjonowania systemu zasilania i wymiany wartości ekologicznych,
   - dążyć do zwiększenia różnorodności biologicznej istniejących zbiorowisk roślinnych,
   - dążyć do stopniowego przywracania naturalnych warunków siedliskowych poprzez stałą pielęgnację siedlisk,
   - ograniczyć lokalne przekształcenia rzeźby terenu i zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zapobiegać erozji,
   - prowadzić zalesienia na gruntach słabych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
   - dążyć do poprawy lesistości poprzez sukcesywne wprowadzanie zalesień na obszarach gruntów nieprzydatnych rolniczo, podlegających erozji czy sąsiadujących z lasami w celu tworzenia spójnego systemu terenów lasów, czy nowych połączeń między istniejącymi terenami leśnymi,
   - dążyć do uporządkowania przestrzeni polno-leśnej oraz poprawy warunków środowiska przyrodniczego poprzez opracowanie programu przeznaczającego do zalesienia grunty orne najsłabsze (klas V, VI), oraz nieużytki przyległe do lasów,
   - zakazać działań destabilizujących stosunki wodne,
   - wprowadzić kompleksową (i konsekwentną) realizację programu ochrony środowiska,
   - zapobiegać stałemu pogarszaniu się jakości drzewostanów i osłabieniu zdolności pochłaniania i rozpraszania zanieczyszczeń,
   - zahamować stopniową degradację oraz zmniejszenie aktywności biologicznej gleb, nasilenie procesów erozji, ubożenie zespołów roślinnych,
   - poprawić stan funkcjonowania sieci wodno – kanalizacyjnej; dostosowanie jej do warunków i wymogów ochrony środowiska naturalnego,
   - dążyć do likwidacji dzikich wysypisk śmieci,
   - wspierać lokalne systemy przydomowych oczyszczalni ścieków, tam, gdzie ze względu na rozproszony charakter zabudowy nie jest opłacalne budowanie sieci kanalizacyjnej,
   - konsekwentnie zwiększać świadomość ekologiczną mieszkańców,
   - modernizować drogi i rowy przydrożne,
   - objąć szczególną ochroną obszary dolinne,
   - dążyć do ochrony żyznych gleb i obszarów rolnych o najwyższych wartościach gospodarczych przed degradacją i nierolniczym wykorzystaniem; z pożądanym kierunkiem gospodarki rolnej powinna być produkcja zdrowej żywności (rolnictwo ekologiczne),

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

2. W celu zapewnienia ciągłości korytarzom ekologicznym:
   - zaleca się przywrócenie dolinom ich naturalnych cech zgodnie z przepisami odrębnymi,
   - uzupełnianie naturalnej roślinności w obrębie dolin i wzdłuż cieków wodnych gatunkami rodzimymi,
   - zaleca się kształtowanie układów zieleni towarzyszącej głównym ciągom pieszym i rowerowym w formie komponowanych, dekoracyjnych grup i pasów zorientowanych podłużnie do korytarza wód płynących.

3. W celu osiągnięcia wyższego rozwoju i poziomu rolnictwa na terenie gminy należy:
   - stworzyć preferencyjne warunki dla rozwoju rolnictwa ukierunkowanego na produkcję roślinno-hodowlaną w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze oraz lepsze wykorzystanie lokalnych produktów rolniczych.
   - kontynuować rozwój specjalizacji rolniczych oraz rozwijać nowe dostosowanych do potrzeb rynku,
   - poprawić obsługę rolnictwa w zakresie zaopatrzenia i usług.

4. Gmina wykorzystując swoje zasoby przyrodnicze i krajobrazu kulturowego powinna dążyć do tego, aby:
   - stać się atrakcyjnym miejscem dla mieszkańców oraz dla osób odwiedzających Gminę,
   - dbać o zachowanie w należytym stanie i lepsze wykorzystanie cennych dla przeszłości historycznej i tradycji tych ziem obszarów i obiektów historycznych,
   - wspierać rozwój rolnictwa i jego otoczenia, rozwój gospodarstw agroturystycznych, produktów ekologicznych i produktów lokalnych,
   - wspierać rozwój przedsiębiorczości, rozwój marketingu Gminy, poszukiwanie nowych form promocji (promocja Gminy w celu pozyskania nowych inwestorów oraz rozwoju Gminy),
   - przygotować i przeznaczać nowe tereny pod inwestycje,
   - tworzyć dogodne warunki dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego,
   - prowadzić politykę promocyjną, informacyjną i proekologiczną pokazującą piękno Gminy i regionu,
   - dążyć do zachowania krajobrazu kulturowego Gminy – jako przestrzeni historycznie ukształtowanej w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze,
   - chronić tereny wokół lub przy zabytku w celu ochrony jego wartości widokowych oraz ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Można stwierdzić, że dotychczasowy sposób użytkowania i zagospodarowania obszaru Gminy jest zgodny z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi. W wyniku antropopresji nie została w sposób nieodwracalny naruszona powierzchnia ziemi na większych obszarach, czy też jakiekolwiek elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną lub wymagające ochrony.

Ochrona walorów przyrodniczych Gminy to przede wszystkim:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- ochrona dolin rzecznych - otwartych ciągów o charakterze przyrodniczym, z zielenią wysoką bez zabudowy - w granicach wyznaczonych stref ochrony krajobrazu doliny,
- ochrona terenów leśnych, zieleni śródpolnej i dolinnej ,
- ochrona najcenniejszych areałów gleb wysokich klas bonitacyjnych, z przeznaczeniem wyłącznie na cele gospodarki rolnej,
- ochrona przed intensyfikowaniem zabudowy w obszarach źródliskowych cieków.

Prowadzenie polityki proekologicznej w Gminie winno polegać na:

- realizacji systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków w obszarach zwartej zabudowy,
- promowaniu proekologicznych technologii zaopatrzenia w ciepło,
- ograniczaniu zabudowy mieszkaniowej wzdłuż dróg o znacznym natężeniu ruchu,
- zalesianiu gruntów rolnych nie dających pozytywnych efektów ekonomicznych gospodarowania (zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości - grunty klas V, VI są wskazane do zalesień),
- edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Dla prawnych form ochrony występujących na terenie Gminy obowiązują następujące zasady zagospodarowania:

Na obszarach Sieci: Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie, obowiązują poniższe ustalenia:

Ochrona obszaru w ramach sieci NATURA 2000 nie wyklucza jego gospodarczego wykorzystania. Każdy jednak plan lub przedsięwzięcie, które może w istotny sposób oddziaływać na obiekt wchodzący w skład sieci, musi podlegać ocenie oddziaływania jego skutków na ochronę obiektu. Zgoda na działania szkodzące obiektowi może być wyrażona wyłącznie w określonych przypadkach i pod warunkiem zrekompensowania szkód w innym miejscu (w celu zapewnienia spójności sieci).
Według ustawy o ochronie przyrody w stosunku do **pomnika przyrody, rezerwatu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego** mogą być wprowadzone odpowiednie regulacje (nakazy i zakazy) zawarte w przepisach odrębnych.

*
* *

Szczególnej ochronie podlegają też lasy w dolinach rzecznych, tj. lasy liściaste, łęgi i grądy. Lasy te poprzecinane siecią wilgotnych łąk i pastwisk z kępami drzew i krzewów zapewniają ciągłość przyrodniczą tych drzewostanów, stanowiąc również ostoję dla ptaków i wchodzą w skład korytarza ekologicznego.

Ochronie podlegają także tereny rolne, leśne, cieki i zbiorniki wodne. Zmiana sposobu przeznaczenie tych terenów na inne cele, niż ich poprzednie przeznaczenie, wymaga przeprowadzenia procedury określonej w przepisach odrębnych.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

XVI. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

W niniejszym rozdziale podaje się ustalenia dotyczące ochrony tych obiektów. Na obszarze gminy nie występują obiekty kultury współczesnej. Dla utrzymania ciągłości historycznej użytkowania obiektów najbardziej właściwe jest ustalenie dla nich funkcji nawiązujących do pierwotnego przeznaczenia. Dotyczy to obiektów znajdujących się w rejestrze i ewidencji zabytków.

XVI.1. Ochrona obejmująca obszary i obiekty należące do rejestru zabytków

Zgodnie z art. 19 ust.1 pkt 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014r., poz. 1446 ze zm.)w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ochronę zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Zgodnie z art. 39 ustawy prawo budowlane obiekty budowlane ujęte w gminnej ewidencji zabytków podlegają uzgodnieniu wg przepisów odrębnych.

XVI.2. Warunki ochrony zabytkowych obszarów i obiektów

Warunki ochrony i zakres przestrzenny poszczególnych stref, został przedstawiony poniżej:

Dla strefy „A" ścisłej ochrony konserwatorskiej ustala się:

- trwałe zachowanie historycznego układu przestrzennego ze wszystkimi elementami (elementy: architektoniczne poszczególnych budynków, drogi, place, linie zabudowy, kompozycja wnętrz urbanistycznych i krajobrazowych),
- utrzymanie i odtworzenie historycznej dyspozycji terenu, na który składają się historyczne podziały parcelacyjne lub ich uczytelnienie w terenie,
- ochrona, konserwacja i rewaloryzacja zachowanych, głównych elementów układu przestrzennego,
- usunięcie lub przebudowa obiektów dysharmonizujących,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej.

Dla strefy „E" ochrony ekspozycji- obowiązuje:

- wymóg poprzedzenia inwestycji studiami panoramicznymi, które określą warunki oraz dopuszczalny zasięg zabudowy,
- wyłączenie spod zabudowy obszaru, zakłócającego ekspozycję zabytku,
- zakaz naruszania istniejącego ukształtowania terenu (przemieszczania mas ziemnych, zasypywania zagłębień),
- utrzymanie istniejących zadrzewień i zakrzewień z dopuszczeniem likwidacji związanej z zabiegami pielęgnacyjnymi.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Dla strefy „K"- ochrony krajobrazu naturalnego obowiązuje:

- zachowanie historycznych granic założeń,
- nawiązanie w nowych elementach do zasad historycznej kompozycji zespołu,
- pozostawienie zbiorowisk naturalnej sukcesji przyrodniczej, w przypadku gdy nie przewiduje się prac renowacyjnych ,
- utrzymanie integralności zespołów pałacowo-parkowych, parków, cmentarzy i alei,
- rewaloryzacja zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego (np. ubytki w zadrzewieniu uzupełniać tymi samymi gatunkami drzew),
- stosowanie gatunków trwałych i długowiecznych,
- lokalizowanie obiektów kubaturowych, przy odpowiednim wkomponowaniu w historyczne założenia krajobrazowe,

Obiekty i obszary znajdujące się w rejestrze zabytków podlegają następującym zasadom:

1) ochrona i rewaloryzacja historycznych układów przestrzennych, tj. rozplanowanie dróg, ulic, placów, kompozycja wnętrz urbanistycznych i kompozycja zieleni,
2) konserwowanie zachowanych elementów układu przestrzennego, a zwłaszcza: nawierzchnie ulic, placów i chodników, cieki i zbiorniki wodne. Dążenie do usunięcia elementów zniekształcających założenie historyczne i do odtworzenia elementów zniszczonych,
3) poszczególne obiekty o wartościach zabytkowych należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektu,
4) dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie sytuacji, skali, bryły, oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
5) dążenie do usuwania obiektów dysharmonizujących,
6) podtrzymywanie funkcji historycznie utrwalonych oraz dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołu i jego poszczególnych obiektów, a funkcje uciążliwe i degradujące należy wyeliminować.
7) Stosownie do obowiązujących uwarunkowań prawnych, działania w obiektach i na obszarach wpisanych do rejestru zabytków w oparciu o przepisy odrębne.

Obiekty i obszary znajdujące się w ewidencji zabytków podlegają następującym zasadom:

Celem ochrony obiektów i obszarów wskazanych w gminnej ewidencji zabytków jest zachowanie ich walorów architektonicznych i historycznych. W odniesieniu do obiektów objętych tą formą ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące ustalenia:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- obowiązek dostosowania wszelkich działań, związanych z przebudową, rozbudową, remontami, zmianami bryły i elewacji budynku, rozbiórki lub wyburzenia, do wymogów określonych w przepisach odrębnych, dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- dopuszcza się rozbiórkę obiektu wpisanego do ewidencji zabytków, znajdującego się w złym stanie technicznym.

Wykaz obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków znajduje się w załączniku nr 1.

W tabeli podano funkcje obiektów z adresem, miejsce lokalizacji obiektów wraz z numerem porządkowym, datowanie oraz uwagi szczegółowe. Dopuszcza się aktualizację gminnej ewidencji zabytków obejmującą dodanie lub usunięcie poszczególnych obiektów, bez zmiany studium.

Parki zabytkowe powinny być użytkowane w sposób zapewniający wprowadzenie funkcji wykluczającej dewastację zabytków. Dla terenów przyległych do granic parków należy przyjąć zasadę zagospodarowania zapewniającego właściwą ich ekspozycję.
Tereny cmentarzy do zachowania, porządkowania i rewaloryzacji. Dla ochrony cmentarzy należy przyjąć zasadę utrzymania czytelności ich usytuowania, także zasadę czytelności układów wewnętrznego rozplanowania wraz z ochroną istniejącego drzewostanu.
Dla terenów przylegających do granic cmentarzy należy przyjąć zasadę zagospodarowania zapewniającego właściwą ich ekspozycję.

XVI.3. Ochrona konserwatorska zabytków archeologicznych

Ochroną konserwatorską objęto wszystkie zabytki archeologiczne z terenu gminy. Rozmieszczenie stanowisk archeologicznych przedstawiono na rysunku Studium.

W odniesieniu do stanowisk archeologicznych obowiązują wymogi konserwatorskie -realizacje inwestycji wymagających prac ziemnych (w tym zalesienia) na obszarze stanowiska archeologicznego oraz w jego strefie należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami .

XVI.4. Wartości Kulturowe Światowego Dziedzictwa UNESCO

Na terenie gminy Zbrosławice znajduje się wylot sztolni „Głęboka-Fryderyk" oraz szyb „Adam". „Sztolnia Czarnego Pstrąga" to obiekt wpisany w lipcu 2017 r. na Listę Światowego Dziedzictwa INESCO.
Planowane kierunki zagospodarowania nie mogą wpływać negatywnie na możliwości zachowania wartości kulturowych na obiekty, które wpisane są na listę

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Światowego Dziedzictwa UNESCO, dlatego wprowadza się nakaz zachowania istniejącego użytkowania terenów objętych założeniem historycznym.

XVII. KIERUNKI ROZWOJU OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ

XVII.1. Cele rozwoju systemu komunikacyjnego

Wykształcony system obsługi komunikacyjnej, oparty na istniejącej sieci dróg i linii kolejowej, przewidziany został w Studium do uzupełnienia i przystosowania w nawiązaniu do przyjętych kierunków rozwoju osadnictwa oraz obsługi terenów przeznaczonych dla działalności gospodarczej oraz funkcji usługowych.
Ogólne zasady w zakresie przekształceń i rozwoju systemu komunikacyjnego obejmują:

1. Konsekwencje wynikające z funkcjonowania autostrady A1 wraz z węzłami Zabrze Płn. i Zabrze Zach.
2. Zachowanie istniejących przebiegów dróg o funkcji powiązań zewnętrznych, do których zalicza się drogę krajową DK 78 oraz drogi powiatowe wymienione w części dotyczącej uwarunkowań rozwoju.
3. Rozbudowę istniejącego systemu dróg zarówno przez lokalizację nowych odcinków, jak również przez podnoszenie parametrów technicznych dróg istniejących.
4. Wykorzystanie terenów zlikwidowanych linii kolejowych, z ich wykorzystaniem głównie dla innych celów komunikacyjnych.
5. Zachowanie z dostosowaniem do nowych odcinków dróg publicznej komunikacji autobusowej różnych przewoźników.

XVII.2. Kierunki rozbudowy układu drogowego

Przyjmuje się następujące kierunki rozbudowy układu drogowego:

1. Nie przewiduje się przebudowy czy budowy nowych odcinków dróg krajowych, z jednoczesną przebudową odcinkową mającą na celu poprawę parametrów technicznych, a w szczególności bezpieczeństwa publicznego.
2. Zachowuje się funkcje istniejących dróg powiatowych z punktową poprawą parametrów technicznych, poprawę bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszych z dopuszczeniem bezpośredniej obsługi terenów przyległych.
3. Utrzymanie i rozbudowa układu powiązań regionalnych i metropolitalnych za pośrednictwem istniejących dróg o charakterze ponadlokalnym.
4. Budowa nowych odcinków dróg gminnych w nawiązaniu do istniejącego systemu i kierunków rozwoju terenów przeznaczonych do zabudowy.

XVII.3. Wskazania do kształtowania układu uliczno-drogowego

Przyjmuje się następujące parametry dla poszczególnych klas i kategorii dróg publicznych:

1) Autostrada A1 – zachowanie stanu istniejącego jako terenu wydzielonego o dwóch jezdniach z pasem rozdzielającym wraz ze strefą oddziaływania.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

2) Drogi krajowe klasy KDG łączące się z autostradą A1 (z węzłami Zabrze Północ i Zabrze Zachód) jako jednojezdniowe, o podstawowej szerokości 25 m, z ograniczoną dostępnością dla bezpośredniej obsługi wraz z chodnikami i drogami rowerowymi na obszarach zurbanizowanych.
3) Drogi powiatowe i gminne łączące się z drogami układu zewnętrznego klasy zbiorczej KDZ jednojezdniowa, o podstawowej szerokości 20 m, z dopuszczeniem bezpośredniej obsługi w obszarach zurbanizowanych wraz z budową chodników i dróg rowerowych na odcinkach nowych i przebudowywanych.
4) Drogi gminne klasy KDL lokalne, jako jednojezdniowe o szerokości na terenach zabudowanych - 12 m, a poza skupiskami zabudowy - 15 m, o podstawowej funkcji łączenia poszczególnych miejscowości oraz obsługi lokalnej. Obowiązuje budowa chodników oraz dróg rowerowych na wybranych odcinkach.
5) Drogi gminne klasy dojazdowej KDD jednojezdniowe o podstawowej szerokości 10m o podstawowej funkcji bezpośredniej obsługi terenu. Obowiązuje budowa chodników oraz dróg rowerowych na wybranych odcinkach.
6) Drogi wewnętrzne zarówno gminne jak i prywatne w minimalnej szerokości 6 m budowane i przebudowywane w nawiązaniu do zasięgu i charakteru zabudowy.
7) Dopuszcza się odstępstwo od parametrów wymienionych w pkt 1-6, przy zachowaniu regulacji zapisanych w przepisach odrębnych.

Na rysunku „Kierunki zagospodarowania" pokazano przebieg występujących dróg:
- autostrada A1,
- drogi główne KDG,
- drogi zbiorcze KDZ,
- drogi lokalne KDL,
- ważniejsze drogi dojazdowe KDD.

Dopuszcza się uzupełniającą lokalizację dróg w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

XVII.4. Komunikacja zbiorowa

Utrzymuje się komunikację autobusową za podstawowy środek obsługi komunikacji zbiorowej wraz z jej rozbudową na terenach koncentracji nowej zabudowy.

XVII.5. Komunikacja kolejowa

Występujące na terenie gminy linie nr 178 i 132 oraz linia do dawnej Piaskowni zostały zlikwidowane i w większości rozebrane. Dopuszcza się wykorzystanie terenów– na inne cele z preferencją dla celów publicznych.

XVII.6. Drogi/trasy rowerowe

Drogi rowerowe powinny być powiązane z systemem dróg, powinny wynikać z lokalnych warunków, bazy istniejących powiązań z gminami sąsiednimi, uwzględniając także lokalne potrzeby. Wytyczanie, budowa i oznakowanie tras rowerowych, jak również inne roboty budowlane w zakresie dróg dla rowerów o

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

utwardzonej nawierzchni, powinny być prowadzone w sposób, który umożliwi bezpieczne przemieszczanie się turysty rowerowego oraz zapewni połączenie miejsc kluczowych z punktu widzenia ruchu rowerowego: dworce kolejowe, autobusowe, parkingi, miejsca widokowe oraz atrakcje turystyczne.

W zakresie sieci dróg rowerowych w szczególności poza obszarami zurbanizowanymi przyjmuje się zasadę kontynuacji połączeń międzygminnych w nawiązaniu do istniejącego układu na obszarze gminy opisanego w rozdziale VII.5.

Dopuszcza się realizację dróg rowerowych w całej gminie, w szczególności na terenach rolnych, łąkach, w parkach, przy zachowaniu praw osób trzecich.

XVIII. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

XVIII.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Zbrosławice posiada sieć własnych ujęć wodnych oraz dodatkowo korzysta z sieci magistralnej przebiegającej przez Gminę.

Ujęcia wody w Gminie:

- Łubie Dolne (ujęcia obecnie nieczynne)
- Księży Las
- Zbrosławice
- Zawada
- Miedary (gminna 1 studnia czynna, 2 studnie GPW czynne

Dodatkowo Gmina korzysta z ujęcia w Wojsce zasilającego Jasionę oraz z magistral górnośląskich obsługujących miejscowości: Wieszowa, Szałsza, Czekanów.

Większość zainwestowanych terenów Gminy podłączona jest do sieci wodociągowej.

Mieszkańcy Gminy docelowo korzystać będą ze zorganizowanych systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Studnie przyzagrodowe możliwe do realizacji dla posesji znacznie oddalonych od głównych koncentracji zabudowy pod warunkiem, że woda z tych studni odpowiadać będzie wymogom określonym dla wód do picia. Rozwój urbanizacji na obszarach nie objętych dotychczas siecią wodociągową uwarunkowany jest wcześniejszym wyposażeniem w tę infrastrukturę stosownie do potrzeb rozwojowych. Sieci należy lokalizować w liniach rozgraniczających dróg.

Wszędzie tam, gdzie układ zabudowy na to pozwoli należy dążyć do realizowania nowych odcinków w układach pierścieniowych i przy wyposażeniu w odpowiedniej przepustowości hydranty przeciwpożarowe nadziemne.

W granicach obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych GZWP 330 Gliwice, należy prowadzić gospodarkę wodną oraz zagospodarowanie mające wpływ na tą gospodarkę, zgodnie z przepisami odrębnymi, a zwłaszcza zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego i ochrony środowiska.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

XVIII.2. Odprowadzanie ścieków

Rozwój kanalizacji w gminie jest nieproporcjonalny do stopnia zwodociągowania.

Jedynie miejscowości Ziemięcice, Wieszowa, Przezchlebie i Świętoszowice oraz fragmentarycznie Kamieniec posiadają częściową sieć kanalizacji sanitarnej odprowadzonej do biologiczno - mechanicznej oczyszczalni ścieków (w Ziemięcicach dla Ziemięcic, Przezchlebia i Świętoszowic).
Pozostałe sołectwa odprowadzają ścieki do przydomowych zbiorników na nieczystości ciekłe.
Dla Gminy Zbrosławice przyjęto program budowy sieci kanalizacji sanitarnej opartej na systemie kanałów grawitacyjnych i ssąco- tłoczących odprowadzających ścieki sanitarne do oczyszczalni biologicznych podtrzymując założenie rozdzielności kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz przewidując zakaz odprowadzenia do projektowanej sieci ścieków produkcji zwierzęcej i rolnej.
Projektowane oczyszczalnie ścieków:

- Miedary,
- Boniowice /Kamieniec,
- Jaśkowice,
- Łubie,
- Jasiona,
- Łubki,
- Księży Las,
- Ścieki z Czekanowa / Szałszy odprowadzane będą docelowo do oczyszczalni w Zabrzu Mikulczycach.

Po oczyszczeniu ścieki trafiać będą do rzeki Dramy poprzez jej liczne dopływy przebiegające w pobliżu projektowanych oczyszczalni.

Oczyszczalni ścieków nie należy lokalizować w bezpośrednim sąsiedztwie terenów o funkcjach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz usług z zakresu szkolnictwa, kultury, opieki zdrowotnej, hotelarskich, gastronomii i rekreacji.

Na terenach nowych zainwestowań sieć kanalizacyjna winna być budowana wyprzedzająco w stosunku do zabudowy kubaturowej.

W miejscowościach, w których nie przewiduje się budowy systemu kanalizacji sanitarnej możliwe jest realizowanie oczyszczalni przydomowych oraz szczelnych zbiorników bezodpływowych posiadających odpowiednie wymogi zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ścieki odprowadzane do kanalizacji komunalnej spełniać muszą wymogi obowiązujących w tym zakresie przepisów.
Ścieki o charakterze przemysłowym muszą być podczyszczane z zanieczyszczeń technologicznych w granicach zakładów je wytwarzających.

Rada Ministrów przyjęła 21 kwietnia 2016 r. aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych 2015 (IVAKPOŚK). Przyjęta przez rząd

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2015-2021.

Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych

Aglomeracje ujęte w aktualizacji zostały podzielone na priorytety według znaczenia inwestycji oraz pilności zapewnienia środków.

Priorytet IV oznacza Aglomeracje, które przez realizację planowanych działań inwestycyjnych – po dniu 31 grudnia 2015 r., spełnią warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantują wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:

•95% – aglomeracje o RLM < 100 000,
•98% – aglomeracje o RLM ≥100 000.
Zgodnie z załącznikiem do Aktualizacji Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG-maj 2016:

ID aglomeracji	Nazwa aglomeracji	priorytet	Gmina wiodąca w aglomeracji	Gmina w aglomeracji	Nr rozporządzenia ustanawiającego aglomerację	RLM rzeczywista
PLSL134N	Przezchlebie	IV	Zbrosławice	Zbrosławice	Uchwała Nr IV/14/8/2011	5 244

Co oznacza iż Gmina Zbrosławice została ujęta w priorytecie IV Aktualizacji POŚK, w ramach aglomeracji Przezchlebia.

Projektem w ramach którego realizowane będą inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnych jest „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Zawada, Karchowice, Boniowice wraz z rurociągiem tłocznym do oczyszczani ścieków w Przezchlebiu".

Projektem w ramach którego realizowana będzie inwestycja w zakresie oczyszczalni ścieków jest „Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Przezchlebiu".

Wody opadowe i roztopowe odprowadzane jako spływ powierzchniowy i infiltrację do gruntu.
Wyjątek stanowi zasada, że ścieki deszczowe z powierzchni szczelnej terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, warsztatów samochodowych, stacji paliw, dróg zaliczanych do kategorii krajowych, a także parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha powinny być odprowadzane w sposób zorganizowany poprzez szczelne zamknięte lub otwarte systemy kanalizacyjne

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

i poddane oczyszczaniu stosownie do obowiązujących w tym zakresie przepisów, przed wprowadzeniem do wód powierzchniowych bądź do ziemi.

XVIII.3. Gospodarka odpadami

W skali województwa zakłada się uporządkowanie i wdrożenie ponadlokalnego systemu gospodarowania odpadami.
W ramach tego celu określono główne kierunki działań:

- uporządkowanie obrotu odpadami i stworzenie warunków dla ich bezpiecznego unieszkodliwiania,
- stworzenie infrastruktury recyclingu odpadów,
- usuwanie odpadów niebezpiecznych z terenów objętych ochroną wód,
- utworzenie systemu ponadgminnych wysypisk komunalnych z pełnym wyposażeniem w instalacje segregacji odpadów,
- rozbudowa systemu monitoringu odpadów niebezpiecznych,
- likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych i stworzenie systemu bieżącego odzysku odpadów,
- stworzenie regionalnych stacji przeładunkowych odpadów i instalacji ich odzysku.

Główne założenia zmierzają w kierunku ustanowienia ponadlokalnego sposobu zarządzania odpadami więc gospodarka odpadami na terenach objętych opracowaniem jest zgodna z tymi założeniami - Gmina Zbrosławice nie posiada własnych składowisk odpadów. Odpady wywożone są na podstawie umów przez wyspecjalizowane podmioty do gmin Dąbrowa Górnicza oraz Chorzów na nowoczesne składowisko. Zbiórka odpadów w Gminie Zbrosławice odbywa się selektywnie. Polityka w zakresie gospodarki odpadami jest zgodna z przyjętą polityką krajową.
W przypadku wytworzenia odpadów z grupy niebezpiecznych, istnieje obowiązek ich składowania na terenie wytwórcy lub w miejscach do tego wyznaczonych, następnie ich utylizacji przez wyspecjalizowane firmy, z zachowaniem wymogów ochrony środowiska.

XVIII.4. Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy brak jest warunków do realizacji ciepłownictwa scentralizowanego (niska gęstość energetyczna terenu).
Utrzymywane będą i realizowane na terenach nowej zabudowy:

- lokalne kotłownie przedsiębiorstw i instytucji,
- lokalne kotłownie budownictwa wielorodzinnego wspólnot mieszkaniowych (obsługujące jeden lub kilka obiektów),
- kotłownie i piece paleniskowe w domach jednorodzinnych.

Dla ograniczenia potrzeb cieplnych zaleca się przeprowadzenie termomodernizacji istniejących budynków i instalacji grzewczych.
Nowe obiekty powinny być wyposażone w systemy grzewcze oparte na paliwach ekologicznych.

Zgodnie z projektem uchwały sejmiku województwa śląskiego w sprawie:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw-projekt przedstawia jako priorytet podłączenie do sieci ciepłowniczej, jeśli istnieją możliwości realizacji takiej inwestycji, a podłączenie jest technicznie możliwe i ekonomicznie uzasadnione. Ten sam element dotyczy sieci gazowej. Jeżeli nie ma możliwości ogrzewania budynku lub przygotowania ciepłej wody użytkowej ciepłem systemowym lub paliwem gazowym, dopuszczono stosowanie paliwa stałego pod warunkiem spalania go w instalacjach, które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012 dla urządzeń z automatycznym sposobem zasilania paliwem.

Zgodnie z Programem ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego na obszarze gminy:

- powinna być prowadzona sukcesywna likwidacja niskosprawnych urządzeń wykorzystywanych w indywidualnych systemach grzewczych,
- należy dokonywać zmian systemów ogrzewania w obiektach użyteczności publicznej, jeśli są one opalane paliwami stałymi w niskosprawnych urządzeniach grzewczych,
- priorytetem, powinno być podłączenie pod sieć ciepłowniczą jeśli istnieje na danym obszarze, a podłączenie jest technologicznie możliwe i ekonomicznie uzasadnione.
- sieć ciepłownicza powinna spełniać wymagania, jeśli chodzi o ograniczenie strat ciepła, a także zasilana być z wysokosprawnego źródła spalania,
- należy dokonać poprawy oznakowania dróg i wytyczania dróg alternatywnych w celu ograniczenia natężenia ruchu w obszarach szczególnie narażonych na występowanie przekroczeń stężeń dopuszczalnych zarówno pyłów jak i innych substancji,
- zagospodarowanie przestrzenne powinno uwzględniać konieczność ochrony istniejących i wyznaczania nowych kanałów przewietrzania, w miejscowościach o niekorzystnym położeniu topograficznym sprzyjającym kumulacji zanieczyszczeń.

Zgodnie ze Strategią na rzecz gospodarki niskoemisyjnej gminy należy wprowadzić środki wspomagające efektywność energetyczną, ułatwiając osiągnięcie celu zmniejszenia zużycia paliw kopalnych i redukcji emisji CO_2:

- termomodernizację budynków jednostek własnych gminy, wymianę oświetlenia w budynkach jednostek własnych gminy, montaż Odnawialnych Źródeł Energii dla budynków jednostek własnych gminy,
- modernizację oświetlenia ulicznego, zastosowanie inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulicznym,
- modernizację i rozbudowę nawierzchni dróg publicznych, ulic i chodników, uporządkowanie organizacji ruchu, modernizację i budowę ścieżek rowerowych,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- dofinansowanie dla mieszkańców na wymianę ekologicznych źródeł ciepła oraz montaż instalacji OZE, edukacja mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.

W dotychczas eksploatowanych kotłowniach opalanych węglem zaleca się zastosować współspalanie węgla z biomasą i sukcesywnie przebudowywać kotłownie, dostosowując do ekologicznych nośników energii (olej opałowy niskosiarkowy oraz gaz ziemny przewodowy po przeprowadzonej gazyfikacji).

XVIII.5. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Zbrosławice zasilana jest gazem wysokiego ciśnienia gazociągów magistralnych relacji :

- Szobiszowice - Ząbkowice GZ50 wraz z odgałęzieniami do SRP I stopnia Ptakowice , SRP I stopnia Ziemięcice. Gazociąg ten jest własnością GSG Sp. z o.o. w Zabrzu o. Zakład Gazowniczy Zabrze Wydział Obsługi Sieci - Zabrze, ul. Mikulczycka 5,
- Szobiszowice - Pniów - wraz z odgałęzieniem do SRP I stopnia Karchowice - obsługiwany przez PGNiG S.A. ROP Świerklany.

Sieć średniego ciśnienia administrowana jest przez GSG Sp. z o.o. w Zabrzu o. Zakład Gazowniczy Zabrze.

Należy przestrzegać szerokości stref kontrolowanych gazociągów, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W całej gminie 13 sołectw jest zgazyfikowanych. Pomimo dużej dostępności gazu jedynie 12% gospodarstw domowych korzysta z paliwa gazowego. Od kilku lat obserwuje się nieznaczny wzrost liczby odbiorców gazu.

Stacje redukcjno- pomiarowe oraz istniejąca sieć średnioprężna w bardzo dobrym stanie technicznym posiadają znaczne rezerwy przesyłowe.

Wg analizy istnieje możliwość rozbudowy infrastruktury gazowej i zgazyfikowanie części pozostałych sołectw gminy. Szczególnie dotyczy to Wieszowy, na której terenie mieszka duży odsetek mieszkańców gminy, a emisja gazów i pyłów powstających przy eksploatacji niskowydajnych pieców węglowych stanowi zagrożenie dla środowiska naturalnego. W przyszłości należy rozważyć także możliwość przyłączenia do sieci średnioprężnej sołectw Jaśkowice, Łubie, Kopienica i Jasiona.

XVIII.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez teren gminy przechodzą linie elektroenergetyczne:

- 400 KV Wielopole-Joachimów ,Wielopole Rokitnica,
- 400 KV Wielopole-Joachimów, Rokitnica-Tucznawa,
- 220 KV Łagisza – Blachownia.

W zakresie sieci dystrybucyjnej wysokich napięć przez teren gminy przebiegają również:

- 110 kV dwutorowa, napowietrzna linia relacji Rokitnica-Krupski Młyn, Rokitnica-Zawadzkie,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- 110 kV dwutorowa, napowietrzna linia relacji Rokitnica-Sowice,
- 110 kV dwutorowa, napowietrzna linia relacji Rokitnica-Łabędy, Rokitnica-Bumar.

W zakresie sieci średnich i niskich napięć na przedmiotowym terenie zlokalizowane są istniejące linie napowietrzne i kablowe SN 20 kV wraz ze stacjami transformatorowymi SN/nN, sieci rozdzielcze napowietrzne i kablowe niskiego napięcia do 1 kV oraz sieci napowietrzne i kablowe oświetlenia ulicznego.
Dopuszcza się budowę napowietrznych i kablowych linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych, których lokalizacja wynikać powinna z bilansu potrzeb nowo projektowanych obiektów.

W zakresie stref technicznych i zagospodarowania istniejących i projektowanych linii energetycznych obowiązują przepisy odrębne. Należy zachować strefy ochronne z zakazem zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi. Wyznaczenie stref nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
Na obszarze gminy wyznaczono tereny, na których mogą być rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, w oparciu o urządzenia fotowoltaiczne.

Pokazane na rysunku „kierunki zagospodarowania…" tereny, oznaczone symbolem OZE, obejmują zarówno lokalizacje urządzeń, jak i ich strefy ochronne.

XVIII.7. Telekomunikacja

Zaopatrzenie w łącza telefoniczne będzie realizowane z istniejącej i projektowanej sieci kablowej i światłowodowej, działających na terenie gminy operatorów.

Rozwój systemów łączności będzie polegać na:
- rozbudowie sieci,
- zwiększeniu liczby abonentów,
- unowocześnieniu urządzeń (central) i rozszerzeniu asortymentu świadczonych usług;
- rozwoju telefonii komórkowej;
- rozwoju łączności radiowej.

XVIII.8. Melioracje

Dla zapewnienia warunków odpływu wód opadowych i roztopowych oraz przewidywanego funkcjonowania urządzeń melioracyjnych należy zachować i konserwować istniejącą sieć rowów i cieków naturalnych.

Studium ustala obowiązek ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych, które powinny być użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. Ewentualna zmiana przeznaczenia zmeliorowanych użytków rolnych może nastąpić tylko przy braku możliwości innych rozwiązań, na podstawie regulacji zawartych w przepisach odrębnych.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Zajmując część terenów objętych melioracją szczegółową należy zapewnić sprawne działanie systemu na terenach przyległych.
Obowiązuje zakaz wznoszenia trwałych naniesień na terenach zalewowych oraz zakaz grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości nie mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu.

XIX. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Przestrzeń rolnicza omawianego obszaru charakteryzuje się dużą zwartością. Ciągłość tej przestrzeni, jako cecha korzystna z produkcyjnego punktu widzenia, powinna być maksymalnie zachowana także w dalszym rozwoju przestrzennym Gminy. Mniej korzystną cechą terenów rolnych jest stosunkowo mały udział zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, a zwłaszcza pasów zadrzewień o charakterze wiatrochronnym.
Granica pomiędzy terenami leśnymi a rolniczo-osadniczymi jest niewyrównana. Zwartość kompleksów leśnych o wyrównanej granicy rolno-leśnej jest ekologicznie bardzo korzystną cechą, którą należy maksymalnie zachować.
Nieużytki, tereny rolniczo nieprzydatne oraz grunty niskiej jakości są rejonami preferowanymi do zalesień.
W Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej określono następujące nakazy i zakazy związane w prowadzeniem gospodarki leśnej jakim podlegają lasy ochronne:

- zakaz pełnego lub sezonowego pozyskiwania drewna,
- zakaz melioracji odwadniających,
- nakaz zmiany sposobu użytkowania zrębowego na przerębowy,
- nakaz wykonywania określonych zabiegów w zakresie zagospodarowania i ochrony lasów.

Poza zwartymi kompleksami leśnymi występują również małe lasy śródpolne, które są istotne dla kształtowania warunków ekologicznych, w tym dla świata zwierzęcego.
Zwiększanie udziału takich terenów w ogólnym bilansie powierzchni przyczynia się do kształtowania korzystnego bilansu wodnego, oddziałuje na warunki sanitarne i podnosi jakość przestrzeni rolniczej .
Ochrona istniejących lasów polegać powinna w głównej mierze na przestrzeganiu zabezpieczenia zmiany przeznaczenia większych terenów leśnych na inne cele oraz egzekwowaniu obowiązków ciążących na właścicielach lasów, odpowiedniej pielęgnacji lasów.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że rolnicza przestrzeń produkcyjna w gminie nie w pełni jest wykorzystywana.
Uwzględniając ten stan, w kształtowaniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Studium kierowano się następującymi zasadami:

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- wskazane tereny nowej zabudowy, uszczuplające areał użytków rolnych, starano się lokalizować w enklawach i w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, na gruntach nadających się pod zabudowę, posiadających odpowiednie uzbrojenie lub łatwość jego wykonania, o relatywnie najniższej przydatności do produkcji rolnej,
- w celu poprawy struktury agrarnej konieczne jest wdrażanie procesu scaleń i wymiany gruntów.

Ponadto na terenach rolnych dopuszcza się:

- przebudowę i rozbudowę istniejących siedlisk zagrodowych,
- realizację zabudowy zagrodowej zgodnie z przepisami odrębnymi,
- lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- eksploatację kruszywa na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
- budowę dróg lokalnych i dojazdowych niezbędnych do funkcjonowania tych terenów oraz poszerzenie istniejących dróg,
- przeznaczenie gruntów rolnych pod zalesienie na wniosek właściciela, jeśli spełniają one warunki określone w przepisach odrębnych.

XX. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ, OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH ORAZ OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy nie występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu ustawy prawo wodne- brak map zagrożenia powodziowego.

Wzdłuż rzeki Dramy występują natomiast tereny zagrożone zalaniem wodami powodziowymi Q1% (woda stuletnia lub największa powódź historyczna zbliżona do Q1%). Obszary te obejmują tereny, które stosunkowo często ulegają podtopieniom i na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi.

Główne działania w obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi winny koncentrować się na podnoszeniu stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez optymalne oraz zgodne z planami zagospodarowania przestrzeni zagospodarowanie. Rozwój tych terenów powinien być podporządkowany zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu i wykorzystaniem gospodarczym.
Ponadto wzdłuż cieków wodnych należy zachować pasy ochronne o szerokości minimum 5 m licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej w celu:

- umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód,
- umożliwienia administratorowi cieku prowadzenia robót związanych z utrzymaniem wód i ochroną przeciwpowodziową,
- zapewnienia przestrzeni dla swobodnego spływu wód powodziowych i

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

lodów,
- utrzymania lub poprawy stanu ekosystemów wodnych i od wody zależnych,
- ochrony otuliny biologicznej cieków wodnych.

Na terenie gminy nie występują również obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.
Na terenie gminy brak jest terenów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

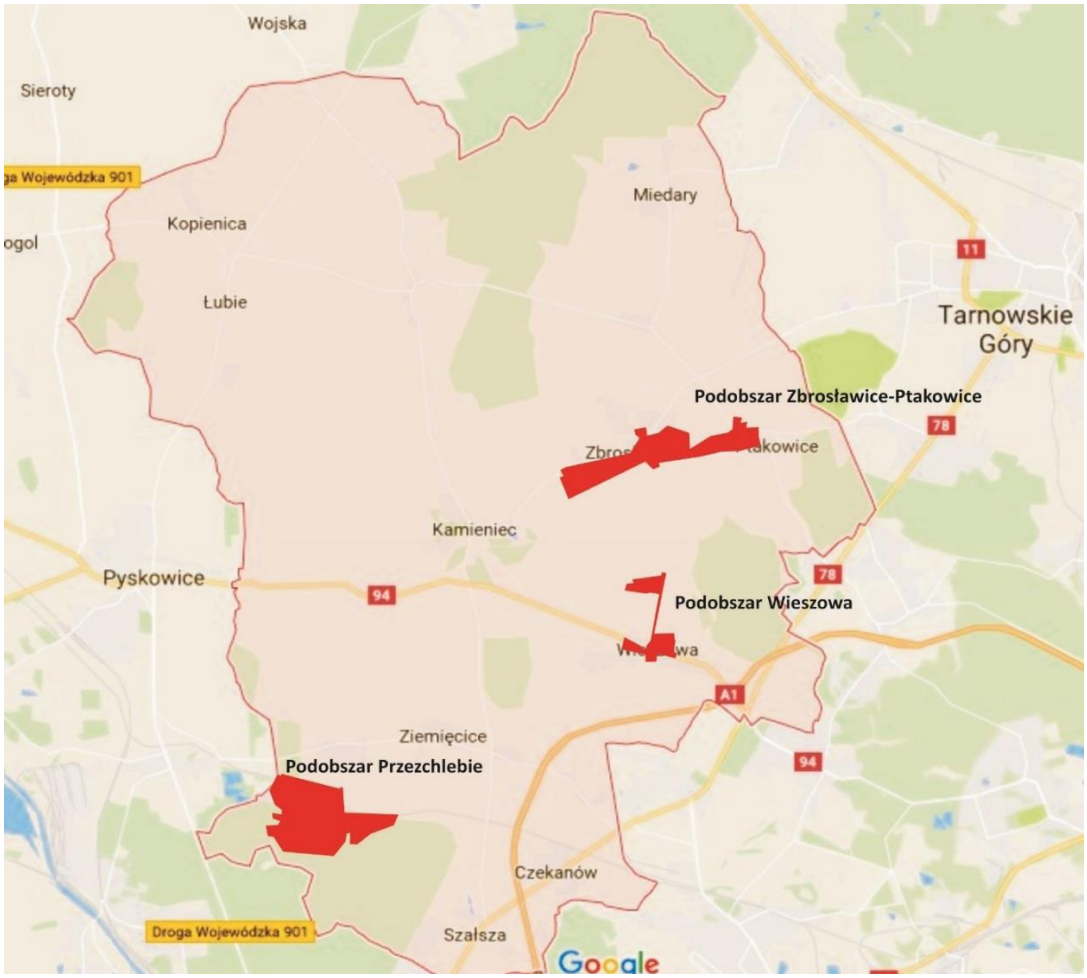
XXI. OBSZARY WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI, PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ORAZ OBSZARY ZDEGRADOWANE

Rada Gminy Zbrosławice uchwałą nr XXX/343/2017 z dnia 28 czerwca 2017 r. przyjęła „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Zbrosławice do 2022 roku".
Na podstawie diagnoz zjawisk kryzysowych w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej oraz dzięki zastosowaniu narzędzi i technik partycypacyjnych wyznaczono miejsca i obiekty, które ze względu na swój potencjał zasługują na objęcie działaniami rewitalizacyjnymi.

Wyznaczone obszaru charakteryzują się następującymi danymi:
- Zbrosławice – Ptakowice: liczba mieszkańców 850 osób i powierzchni 133 ha;
- Przezchlebie: liczba mieszkańców 150 osób i powierzchni 200 ha;
- Wieszowa: liczba mieszkańców 450 i powierzchni 2,2 ha.

Łącznie dla całego obszaru rewitalizacji jest to: 1450 osób i 335,2 ha powierzchni.
W związku z powyższym wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje 9,72% ludności gminy oraz 2,29% powierzchni gminy.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Mapa rewitalizowanego obszaru z zaznaczonymi podobszarami rewitalizacji
Źródło: Lokalny program rewitalizacji gminy Zbrosławice do 2022 roku

XXII.GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy występują tereny zamknięte zgodnie z Decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe jako terenów zamkniętych (Dziennik Urzędowy Ministra Infrastruktury i Rozwoju poz. 25, z późn. zm.).
W ramach terenów kolejowych tereny zamknięte obejmują następujące nieruchomości:

- Czekanów , Dz. Nr 7,8, obr. 2
- Czekanów , Dz. Nr 231,232,234,236,237,238,239,240,241, obr. 4.D.1
- Czekanów , Dz. Nr 57/1, obr. 6.PGR
- Miedary, Dz. Nr 286/51, obr. 1,
- Przezchlebie, Dz. Nr 4,5, obr. 4,
- Przezchlebie, Dz. Nr 365/218, 369/189, 371/195, 373/203, 374/64, 451/190, 359/68 , 3 D.1
- Szałsza, Dz. Nr 33/19, 239/58, 240/58, obr. 3
- Świętoszowice, Dz. Nr 241/58, obr. 3
- Świętoszowice, Dz. Nr 141/39, 165/87, 166, 169, 170, 208/55, 211/56, 282/71,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

284/72, 286/83, 288/84, 296/167, obr. 1 D.2
- Wieszowa Dz. Nr 331/91, 332/92, 497/10, obr. 11,
- Zbrosławice Dz. Nr 581/129, 591/143, 789/142, 790/142, 793/143, 1689/131, 1691/131, 1693/131, 1695/129, 1697/129, 1769/163, 1770/164, 1773/164, obr. 1 D.6
- Zbrosławice Dz. Nr 157/49, 160/44, 167/24, 175/27, 180/21, 181/21, 190/44, 287/44, obr. 1 Nierada,
- Zbrosławice Dz. Nr 370/135, 393/40, 820/137, 892/135, 917/137, 919/135, 925/133, obr. 1.D3 Kępczowice,
- Zbrosławice Dz. Nr 300/5, 370/52, 371/52, 387/58, 583/58 obr.2D
- Ziemięcice: Dz. Nr 50, 58, 60, 61, 187/111, 188/98, 189/111, 190/76, 196/138, 294/150 .

Strefy ochronne dla terenów zamkniętych ograniczają się do granic ich działek.
Ze względu na to iż wyżej wymienione działki należą do terenów pokolejowych, na których planuje się stworzenie terenów dróg, należy podjąć działania związane z wyłączeniem wyżej wymienionych terenów z nieruchomości zaliczanych do terenów zamkniętych.
Na terenie objętym Studium nie występują tereny zamknięte w resorcie obrony narodowej wg Decyzji Nr 393/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 września 2014 r.

XXIII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

XXIII.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym mogą być lokalizowane na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa, w zgodności z ustaleniami polityki przestrzennej gminy określonymi w aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
Listę inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym dla obszaru gminy ustala Rada Gminy w uchwalanych przez siebie dokumentach, takich jak: coroczne budżety, strategie rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wieloletnie programy finansowe, wieloletnie programy rozwoju infrastruktury technicznej, programy ochrony środowiska.
Do obszarów tych zaliczono miejsca inwestycji dotyczące w szczególności budowy i rozbudowy: dróg publicznych, przedszkoli, obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych, centrum kulturalno-sportowego, placów zabaw oraz parków.
Granice terenów i ich warunki zagospodarowania zostaną ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

XXIII.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikają, z jednej strony z przyjętych programów krajowych, wojewódzkich, a z drugiej strony – z propozycji samorządu lokalnego, wyrażonych w dokumentach określających i kształtujących politykę rozwoju gminy.
Dnia 29 sierpnia 2016 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyjął Uchwałą V/26/2/2016 „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+", zgodnie z którym na obszarze gminy Zbrosławice nie występują zadania o charakterze ponadlokalnym.

Na obszarze gminy nie zlokalizowano również żadnych inwestycji wpisanych do rejestru programów zadań rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

XXIV. ZABEZPIECZENIE WARUNKÓW OBRONNOŚCI I OBRONY CYWILNEJ

Jednostki osadnicze o liczbie mieszkańców przekraczającej 100 osób, nie stanowiące zabudowy kolonijnej, a także znajdujące się w ich granicach: budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego oraz obiektu budowlane produkcyjne i magazynowe wymagają zapewnienia zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru. Ww. zaopatrzenia w wodę wymagają również obiekty budowlane gospodarki rolnej o powierzchni strefy pożarowej przekraczającej 1000 m^2.

Zapewnione powinny być hydranty naziemne, zapewniona niezbędna łączność z możliwością wykorzystania w sytuacji szczególnej i dla celów p.poż. Na magistralnych przewodach wodociągowych w pobliżu dużych obiektów produkcyjno - magazynowych należy stosować hydranty p.poż. naziemne o średnicy nominalnej DN 100.
Stanowiska parkingowe zlokalizowane wzdłuż dróg krajowych powinny być wyposażone w odpowiednią infrastrukturę techniczną zapewniającą parkowanie pojazdów ciężarowych; parkingi dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne powinny być lokalizowane na obrzeżach, w porozumieniu z zarządcą drogi, z gminami sąsiednimi, w obszarach niezabudowanych, z dala od istniejącej zabudowy, przy spełnieniu przepisów odrębnych.
Należy uwzględniać przy projektowaniu obiektów użyteczności publicznej, znaczących zakładów pracy, pomieszczenia (w podpiwniczeniach lub budynkach parterowych) o konstrukcji odpornej na zagruzowanie, z możliwością bezkolizyjnej i szybkiej ich adaptacji dla celów ochrony ludności w sytuacji zagrożenia.
Należy uwzględnić możliwość wykorzystania terenów zielonych, pól, boisk, placów w sytuacjach szczególnych na cele obronności i ewentualne doraźne budowle ochronne w przypadkach szczególnych zagrożeń.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

XXV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ INNE OBSZARY PROBLEMOWE

W odniesieniu do problematyki polityki przestrzennej, określa się obszary problemowe, dla których wskazane byłoby wykonanie opracowań specjalistycznych, obejmujących obszary tzw. korytarzy komunikacyjnych związanych z modernizacją dróg.
Niniejsze Studium nie określa obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych, zgodnie z przepisami odrębnymi terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady, ze względu na to iż na obszarze Gminy takie pomniki nie występują.

XXVI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Podstawowym celem sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice jest określenie zasad długookresowej polityki rozwoju przestrzennego gminy.
Studium jest jedynym dokumentem planistycznym, który kształtuje politykę zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy w dłuższym okresie.

1. Na terenie Gminy nie przewiduje się obszarów wyznaczonych obowiązkowo do przeprowadzenia procedury scalenia, w myśl przepisów odrębnych.
2. Na terenie Gminy nie wyznacza się obszarów dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
3. Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych.
4. Gmina posiada obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:
    - Uchwała Nr XXX/505/06 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Boniowice.
    - Uchwała Nr XXXVIII/611/06 Rady Gminy Zbrosławice z dnia 27 października 2006 r. w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla części obszaru sołectwa Boniowice i Karchowice.
    - Uchwała Nr XXXIV/558/06 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Czekanów.
    - Uchwała Nr XXVIII/486/05 w sprawie: zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Jasiona.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- Uchwała Nr XXIX/501/05 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Jaśkowice.
- Uchwała Nr XXVIII/485/05 w sprawie: zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Kamieniec.
- Uchwała Nr XXIX/500/05 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Karchowice.
- Uchwała Nr XXXV/571/06 w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla części obszaru sołectwa Boniowice i Karchowice.
- Uchwała Nr XXXI/526/06 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Kopienica.
- Uchwała Nr XXX/507/06 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Księży Las.
- Uchwała Nr XXIX/502/05 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Laryszów.
- Uchwała Nr XXX/510/06w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Łubie.
- Uchwała Nr XXX/509/06 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Łubki.
- Uchwała Nr XXXV/569/06 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Miedary.
- Uchwała Nr XXXVI/597/06 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Przezchlebie.
- Uchwała Nr XXXVI/596/06 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Ptakowice.
- Uchwała Nr XII/114/07 w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla południowo- wschodniego obszaru sołectwa Szałsza .
- Uchwała Nr XII/115/07 w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru północno-zachodniego sołectwa Szałsza.
- Uchwała Nr XII/142/2015 z dnia 28 października 2015 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru północno – zachodniego sołectwa Szałsza.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

- Uchwała Nr XXXV/570/06w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Świętoszowice.
- Uchwała Nr XXXI/524/06 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Wilkowice.
- Uchwała Nr XXX/508/06 w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Zawada.
- Uchwała Nr XXXI/523/06 w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Zbrosławice.
- Uchwała Nr XXXI/525/06 w sprawie: zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Ziemięcice.

5. Za zgodne z intencją Studium uznaje się możliwość opracowywania planów miejscowych w podziale na poszczególne zadania, w ramach poszczególnych obszarów, w różnych horyzontach czasowych. Wskazane obszary można dzielić na mniejsze fragmenty, uściślając i korygując ich zasięgi w nawiązaniu do istniejącego zainwestowania, układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej, czy też struktury własnościowej.
   Wskazywane zasięgi do przyszłej urbanizacji należy traktować jako docelowe, do realizacji, nawet we fragmentach, poprzez opracowywanie planów miejscowych.

XXVII. ZAKRES OBOWIĄZYWANIA USTALEŃ STUDIUM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa politykę przestrzenną (w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego) i działa przy uwzględnieniu przepisów odrębnych.

Ustalenia Studium stanowią podstawę do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz do opracowania polityk i programów generalnych w zakresie infrastruktury i systemów komunikacyjnych.

Ustalenia Studium w odniesieniu do planów miejscowych obowiązują przy uwzględnieniu następujących zasad:

1. Określone na mapie (rysunku Studium) „Kierunki zagospodarowania„ przeznaczenie terenów odnosi się do całego wyznaczonego obszaru i oznacza przeznaczenie podstawowe jego docelowego zagospodarowania. Oznacza to, że zgodne ze Studium należy uznać wydzielenie w planie miejscowym terenów dla funkcji uzupełniającej w tym zieleni i komunikacji, jak również zachowanie istniejącego użytkowania terenu.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

2. Granice poszczególnych obszarów odpowiadają dokładnością skali mapy, na której został sporządzony rysunek Studium, a ich uściślenie oraz dostosowanie do granic ewidencyjnych nieruchomości nastąpi w planach miejscowych. Określa się tolerancję pozwalającą na zwiększenie lub zmniejszenie poszczególnych obszarów do 30 m licząc od osi linii ustalonej na rysunku Studium, pod warunkiem, że nie narusza to stref ochronnych ustalonych w przepisach odrębnych.
3. Za zgodne ze Studium uznaje się etapowe wykorzystanie terenu przeznaczonego pod nowe zagospodarowanie, przy pozostawieniu jego dotychczasowego użytkowania w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
4. Wielkość terenów dla funkcji uzupełniających określa się łącznie na maksymalnie 35 % powierzchni poszczególnych terenów wydzielonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego liniami rozgraniczającymi o różnym przeznaczeniu i zagospodarowaniu.
5. Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu zostaną wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
6. Układ komunikacyjny pokazany na rysunku Studium określa klasy poszczególnych dróg, a pokazane odcinki nie oznaczają ich szerokości w liniach rozgraniczających. Za zgodne ze Studium uznaje się wprowadzenie w planach miejscowych odcinków uzupełniających dróg oraz dróg dodatkowych .
7. Za zgodne ze studium mogą być uznane inne niż zapisano w pkt. XIV.5 standardy urbanistyczne jeżeli wynikają one z obowiązujących na dzień uchwalenia „Studium" miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

XXVIII. UZASADNIENIE I SYNTEZA USTALEŃ

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to opracowanie strategiczne dla rozwoju przestrzennego Gminy. Mimo, że nie ma ono rangi prawa miejscowego, to jednak stanowi oś systemu planowania przestrzennego na poziomie gminy.

Studium, zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Zbrosławice Nr XXIV/273/08z dnia 22 października 2008 r. obejmuje obszar gminy w jej granicach administracyjnych.

Celem wprowadzenia zmian w studium jest przede wszystkim określenie aktualnej polityki przestrzennej władz lokalnych gminy Zbrosławice, wynikającej z aktualnych ustaleń ustawowych i akceptowanych uwarunkowań wynikających z programów i wniosków rozwojowych osób prawnych i fizycznych, dokumentów polityki i zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego.
Określenia dotyczące formy użytkowania terenów dotyczą podstawowych i uzupełniających lub towarzyszących rodzajów zabudowy. Na terenach tych mogą być realizowane także inne formy zabudowy, pod warunkiem nie pozostawania w sprzeczności z formami określonymi w studium. Przy

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

opracowywaniu planów miejscowych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę należy przewidzieć zieleń publiczną, stwarzającą warunki do wypoczynku i rekreacji a jednocześnie stanowiącą o estetyce danego terenu.
W opracowanym dokumencie znalazły się informacje wynikające z:

- rozpoznania aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowania kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenia podstaw do koordynacji sporządzania planów miejscowych,
- integrowanie polityki przestrzennej państwa z interesami gminy, a także wpływanie na formułowanie zadań rządowych, wojewódzkich i powiatowych, związanych z priorytetami rozwoju gminy,
- zbiorów informacji stwarzających warunki dla promocji przestrzennych walorów gminy w celu lokowania działalności związanej z preferowanymi formami aktywności gospodarczej i społecznej,
- promocji walorów i możliwości inwestycyjnych gminy.

Zaistniała konieczność dostosowania aktualnych opracowań planistycznych do nowych wymogów przepisów prawnych.

Dla obszaru objętego studium, w przyjętych rozwiązaniach, uwzględniono:

- kształtowanie wielofunkcyjnego rozwoju gminy, zagospodarowania użytkowania jej terenów w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju,
- ochronę, ale i wykorzystanie dla wielofunkcyjnego rozwoju gminy i podnoszenia jakości życia mieszkańców, walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru,
- intensyfikację uzbrojenia komunalnego w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami,
- przestrzeganie zasad ładu przestrzennego, godzenie interesu prywatnego z publicznym, realizację zabudowy zgodnie z ustalonymi zasadami i standardami urbanistycznymi, przestrzeganie wartości estetycznych w kształtowaniu przestrzeni.

Na potrzeby Studium sporządzono „Opracowanie Ekofizjograficzne do Studium uwarunkowań i kierunków gminy Zbrosławice" w jej granicach administracyjnych. Opracowanie to stało się bazą do opracowania przyrodniczych i środowiskowych barier oraz kierunków rozwoju, dla całego terenu objętego Studium.

Przemyślany i zaakceptowany przez lokalną społeczność oraz władze samorządowe ład i rozwój przestrzenny gminnego obszaru, w tym rozwój zabudowy, komunikacji, ogólnodostępnych przestrzeni publicznych oraz usług i ich dostępności nowych terenów inwestycyjnych, pozwoli na poprawę warunków i jakości życia mieszkańców.

Ekonomiczny i społeczny rozwój Gminy następować będzie przy jednoczesnym poszanowaniu i racjonalnym wykorzystaniu walorów środowiska przyrodniczego oraz czynników lokalizacyjno – gospodarczych.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Zapisy Studium i ich respektowanie zapewnią równowagę pomiędzy rozwojem zainwestowania i uzbrojenia terenów, a ochroną wartości przyrodniczych i kulturowych. Wskazują obszary szczególnej ochrony i największych zagrożeń.

Studium określa zasady ochrony środowiska, jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.

Koniecznym jest respektowanie przez władze gminy podstawowych zasad gospodarki przestrzennej (kształtowanie ładu przestrzennego, ochrona interesu/dobra publicznego, zrównoważony rozwój), a także wysoka świadomość ekologiczna i aktywność władz i mieszkańców na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego oraz integracja społeczności lokalnej wokół realizacji wspólnych zadań i celów.

Przyjęte ustalenia są kontynuacją i aktualizacją polegającą na dostosowaniu nowych opracowań zarówno w skali województwa jak i w skali lokalnej w celu polepszenia jakości życia i rozwoju gospodarczego.

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

BIBLIOGRAFIA

1) „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+"
2) „Strategia Rozwoju powiatu tarnogórskiego do roku 2022"
3) Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego „Biały Śląsk" na lata 2016-2022 (Projekt)
4) Program Rozwoju Gospodarczego Metropolii „Silesia" do 2025 r.
5) Strategia Rozwoju Gminy Zbrosławice do 2022 roku,
6) Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Zbrosławice do 2022 roku,
7) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zbrosławice na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017 - 2020
8) J. Kondracki, Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, PWN, Warszawa, 1994.
9) Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie śląskim na lata 2014-2017
10) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.
11) Aktualizacja krajowego programu zwiększania lesistości 2014 .
12) „Program Ochrony Środowiska dla gminy Zbrosławice na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 aktualizacja."
13) Prognoza oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice
14) Informacje o stanie środowiska w województwie śląskim w 2014 roku
15) „Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 rok,
16) Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., 2001: Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000, ark. M-34-50-C Pyskowice. Główny Geodeta Kraju, Warszawa.
17) Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., 2001: Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000, ark. M-34-50-D Bytom. Główny Geodeta Kraju, Warszawa.
18) Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., 2001: Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000, ark. M-34-62-A Gliwice. Główny Geodeta Kraju, Warszawa.
19) Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Wika S., 1995: Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000, ark. M-34-50-C Pyskowice. Główny Geodeta Kraju, Warszawa.
20) Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Wika S., 1995: Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000, ark. M-34-50-D Bytom. Główny Geodeta Kraju, Warszawa.
21) Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Wika S., 1995: Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000, ark. M-34-62-A Gliwice. Główny Geodeta Kraju, Warszawa.
22) Bartkowski T., 1980: Wydzielenie jednostek przestrzennych bilansu przepływu materii i energii na powierzchni czynnej (zmodyfikowany „projekt" M. Klugego i J. Paszyńskiego. Materiały konferencji „Zasady kształtowania podmiejskich obszarów rekreacyjnych", Poznań 7-8 XII 1979, Monografie, Podręczniki, Skrypty AWF w Poznaniu.
23) Bartkowski T., 1986: Zastosowania geografii fizycznej. PWN Warszawa.
24) Cabała S., 1990: Zróżnicowanie i rozmieszczenie zbiorowisk leśnych na Wyżynie Śląskiej. Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego, nr 1068, Katowice.
25) Celiński Florian, Wiesław Włoch "Ostoje leśne w Starych Reptach - Projektowany Zespół Przyrodnicz Krajobrazowy" - Urząd Miejski w Tarnowskich Górach, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej. Tarnowskie Góry 1998.
26) Cempulik P. (red.), 1998: Waloryzacja przyrodnicza gminy Zbrosławice, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody "pro Natura", Górnośląskie Koło PTPP "pro Natura" c/o Dział Przyrody Muzeum Górnośląskiego, Bytom.
27) Dynowska I., Tlałka A., 1978: Hydrografia, cz. I, UJ, Kraków.
28) Dyrcz A., Grabiński W., Stawarczyk T., Witkowski J., 1991: Ptaki Śląska. Uniwersytet Wrocławski. Wrocław.
29) Gilewska S, 1972: Wyżyny Śląsko-Małopolskie. (w:) Geomorfologia Polski, t. I, M. Klimaszewski (red.), PWN, Warszawa.
30) Gumiński R., 1948: Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce. Przegląd Meteorologiczny i Hydrologiczny, Warszawa.
31) Herczyk Aleksander "Opracowanie przyrodnicze gmin Swierklaniec, Tarnowskie Góry,

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

Miasteczko Śląskie na północ od drogi Brynek - Tarnowskie Góry - Świerklaniec - Siewierz." -. Wykonawcy: dr hab. prof. UŚl. Stanisław Cabała, dr Jacek Gorczyca, dr Barbara Tokarska-Guzik, dr hab. prof. UŚl. Adam Rostański, dr hab. prof. UŚl. Stanisław Wika. Opracowanie wykonana na zlecenie Wydziału Ekologii Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Katowice 1995r.

32) Jankowski A.T., Wach J., 1987: Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000, ark. 521.3 Pyskowice. OPGK Poznań, 1987.
33) Jankowski A.T., Wach J., 1987: Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000, ark. 521.4 Tarnowskie Góry. OPGK Poznań, 1987.
34) Jankowski A.T., Wach J., 1987: Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000, ark. 531.1 Gliwice. OPGK Poznań, 1987.
35) Kaniewski Edward "Rowerowa Odyseja. Po zielonych ścieżkach Wyżyny Śląskiej" - Agrotur S.A. Krupski Młyn 1998.
36) Klimek K., Starkel L., 1972: Kotliny Podkarpackie. (w:) Geomorfologia Polski, t. I, M. Klimaszewski (red.), PWN, Warszawa.
37) Kluge M., Paszyński J., 1973: Studia nad zbieraniem informacji o środowisku geograficznym Polski w skali przeglądowej. Problem Węzłowy 11.2.1., grupa tematyczna 2, dział „Klimat" (XVIII), Topoklimat, Instytut Geografii PAN, Warszawa.
38) Kondracki J., 1998: Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa.
39) Langhamer L., 1990: Warunki przyrodnicze produkcji rolnej – woj. katowickie. IUNiG, Puławy.
40) Matuszkiewicz J.M., 2002: Zespoły leśne Polski, PWN, Warszawa.
41) Matuszkiewicz W., 1981: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN. Warszawa.
42) Paczyński B. (red.), 1995: Atlas hydrogeologiczny Polski, Cz. II, Zasoby, jakość i ochrona zwykłych wód podziemnych. PIG, Warszawa.
43) Paszyński J., 1980: Metody sporządzania map topoklimatycznych. Prace IGiPZ PAN, Warszawa.
44) Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa 1 : 300 000. PAN, Warszawa, 1995.
45) Pucek Z., Raczyński J. (red.), 1983: Atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce - mapy. PWN. Warszawa.
46) Regionalna Pracownia Krajoznawcza - Inwentaryzacja Krajoznawcza Województwa Katowickiego, zeszyt 9 - GMINA ZBROSŁAWICE -, Katowice 1993r.
47) Różkowski A., Chmura A., Siemiński A., 1997: Użytkowe wody podziemne GZW i jego obrzeżenia. Prace PIG, CLIX.
48) Różkowski A., Chmura A.,1996: Mapa dynamiki zwykłych wód podziemnych GZW i jego obrzeżenia. PIG Warszawa, mapa 1:100 000 z komentarzem.
49) Różkowski A., Siemiński A., 1995: Mapa ognisk zanieczyszczeń wód podziemnych GZW i jego obrzeżenia. PIG Warszawa, mapa 1:100 000 z komentarzem.
50) Rymer Alfons -Sanktuarium Macierzyństwa NMP w Zbrosławicach." 1992r
51) Sendek A., 1984: Rośliny naczyniowe Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Opol. TPN. Wydz. III Nauk Przyr.
52) Sendek A., 1981: Analiza antropogenicznych przemian w szacie roślinnej Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Prace Nauk. UŚ. w Katowicach, nr 457.
53) Stangel K. (red.), 2002: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice, cz. 1. BPUiA Gliwice.
54) Stangel K. (red.), 2002: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice, cz. 2. BPUiA Gliwice.
55) Szafer W., Zarzycki K. (red.), 1977: Szata roślinna Polski. T. II. PWN Warszawa. Świerzy Waldemar -Kronika Gminy Zbrosławice
56) Tomiałojć L., 1990: Ptaki Polski - rozmieszczenie i liczebność. PWN. Warszawa.
57) Trampler T., Kliczkowska A., Dmyterko E., Sierpińska A., Matuszkiewicz W., 1990: Regionalizacja przyrodniczo-leśna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych. PWRiL, Warszawa.
58) Urząd Statystyczny Katowice "Biuletyn statystyczny Województa Śląskiego" -. Katowice
59) Urząd Statystyczny Katowice. "Województwo śląskie. Ważniejsze dane o województwie, powiatach i gminach." - Katowice .

60) Wiąk - Marzec Halina i E. Podbiał - "Wartości kulturowe gminy Zbrosławice - opracowanie na potrzeby planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy." Styczeń 1993r
61) Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Zbrosławice ENERGOBA 2002
62) Mapa Geologiczna Szczegółowa Polski, 1:50 000, ark. 909 Pyskowice, 910 Bytom, 941 Gliwice, z objaśnieniami.
63) Mapa geologiczno-gospodarcza Polski, 1:50 000, ark. 909 Pyskowice, 910 Bytom, 941 Gliwice, PIG-MOŚZNiL, Warszawa, 1997.
64) Mapa glebowo-rolnicza Gminy Zbrosławice, 1:5 000, 1974.
65) Mapa hydrograficzna 1:50 000, ark. 521.3 Pyskowice. OPGK Poznań, 1987.
66) Mapa hydrograficzna 1:50 000, ark. 521.4 Tarnowskie Góry. OPGK Poznań, 1987.
67) Mapa hydrograficzna 1:50 000, ark. 531.1 Gliwice. OPGK Poznań, 1987.
68) Mapa hydrograficzna 1:50 000, ark. M-34-50-C Pyskowice. Główny Geodeta Kraju, Warszawa 2001.

ZAŁ. NR 1. ZABYTKI WG GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW GMINY ZBROSŁAWICE

1. Sołectwo Boniowice

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	kapliczka	Boniowice ul. Bytomska 26	1 ćw. XX w.	

2. Sołectwo Czekanów

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Dom	Czekanów, ul. 3 Maja 1	1 ćw. XX w.	
2	Dom	Czekanów, ul. 3 Maja 14	4 ćw. XIX w.	
3	Dom	Czekanów, ul. Gliwicka 3	XIX/XX w.	*Budynek nie użytkowany*
4	Budynek użytkowy	Czekanów, ul. Gliwicka 8	Koniec XIX w.	*Budynek nie użytkowany*
5	Kaplica	Czekanów, ul. Gliwicka/Szkolna	1910 r.	
6	Dom	Czekanów, ul. Kolejowa 10	Lata 30. XX w.	
7	Dom bliźniaczy	Czekanów, ul. Leśna 1 i 2	1 ćw. XX w.	*Obiekt rozbudowany w części tylnej*
8	Dom bliźniaczy	Czekanów, ul. Leśna 3 i 4	1 ćw. XX w.	*Obiekt rozbudowany w części tylnej*
9	Dom bliźniaczy	Czekanów, ul. Leśna 5 i 6	1 ćw. XX w.	*Obiekt rozbudowany w części tylnej*
10	Dom wielorodzinny	Czekanów, ul. Leśna 9 i 10	Lata 30. XX w.	
11	Dom wielorodzinny	Czekanów, ul. Leśna 11 i 12	Lata 30. XX w.	
12	Dom	Czekanów, ul. Leśna 16	Lata 30. XX w.	
13	Dom	Czekanów, ul. Leśna 17	Lata 30. XX w.	
14	Dwór	Czekanów, ul. Sadowa 15	XVII w.,	*Obiekt przekształcony w latach powojennych, bezstylowy, zachował nieliczne detale*
15	Dom w byłym majątku	Czekanów, ul. Sadowa 17	XIX/XX w.	
16	Dom w byłym majątku	Czekanów, ul. Sadowa 19	2 ćw. XX w.?	
17	Dom w byłym majątku	Czekanów, ul. Sadowa 21	XIX/XX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

18	**Młyn**	Czekanów, ul. Sadowa	XVII/XVIII w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/311/60 z dnia 7.03.1960r. *Budynek w stanie totalnej ruiny – wskazane wykreślenie z rejestru zabytków*
19	Dom	Czekanów, ul. Stawowa 1	Lata 20-30 XX w.	
20	Dom wielorodzinny	Czekanów, ul. Stawowa 6	4 ćw. XIX w.	
21	Dom bliźniaczy	Czekanów, ul. Stawowa nr 9 i 10	1 ćw. XX w.	
22	Dom bliźniaczy	Czekanów, ul. Stawowa nr 11 i 12	1 ćw. XX w.	
23	Kapliczka św. Floriana	Czekanów, ul. Stawowa	1906 r.	*Usytuowana na terenie d. folwarku*
24	Zespół dworsko-folwarczny obora	Czekanów, ul. Stawowa	2 poł. XIX w.	
25	Zespół dworsko-folwarczny obora	Czekanów, ul. Stawowa	2 poł. XIX w.	
26	Zespół dworsko-folwarczny spichlerz	Czekanów, ul. Stawowa	koniec XIX w.	
27	Zespół dworsko-folwarczny stodoła	Czekanów, ul. Stawowa	1 ćw. XX w.	
28	Dom	Czekanów, ul. Szkolna 9	Lata 30. XX w.	
29	Krzyż	Czekanów, ul. Szkolna 17C	4 ćw. XIX w.	
30	Dom bliźniaczy	Czekanów, ul. Szkolna 21 i 22	1 ćw. XX w.	
31	Budynek Gospodarczy	Czekanów, ul. Szkolna 13 A	Koniec XX w.	

3. Sołectwo Jasiona

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Kapliczka	Jasiona, ul. Boczna/Pyskowicka	Lata 20-30 XX w.	*Obiekt w dobrym stanie technicznym*
2	Krzyż przydrożny	Jasiona, ul. Boczna/Pyskowicka	4. ćw. XIX w.	
3	Dom w zespole folwarcznym	Jasiona, ul. Boczna/Główna 15	Lata 20-30 XX w.	*Budynek wymaga remontu, stan techniczny niezadawalający*
4	Stodoła w zespole folwarcznym	Jasiona, ul. Boczna/Główna	Lata 10-30 XX w.	*Budynek w złym stanie technicznym, wymaga pilnego remontu*
5	Dom (czworak)	Jasiona, ul. Główna 1C	XIX / XX w.	
6	Krzyż przydrożny	Jasiona, ul. Główna 2	4 ćw. XIX w.	
7	**Dwór w zespole dworsko-parkowym**	Jasiona, ul. Główna	1799 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/346/60 z dnia 7.03.1960r. *Budynek w stanie totalnej ruiny*
8	Stajnia (spichlerz) w zespole dworsko-parkowym	Jasiona, ul. Główna	Początek XX w.	*Obiekt w złym stanie technicznym, awaryjny stan dachu wymaga pilnego zabezpieczenia*
9	Park w zespole dworsko-parkowym	Jasiona, ul. Główna	XIX w.	*Park zdewastowany, układ kompozycyjny nieczytelny*

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

10	Dom, d. szkoła podstawowa	Jasiona, ul. Pyskowicka 4	Początek XX w.	*Budynek nieużytkowany*
11	Dom	Jasiona, ul. Pyskowicka 7	1 ćw XX w.	

4. Sołectwo Jaśkowice

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Dom	Jaśkowice, ul. Wiejska 9A	Koniec XIX w.	
2	Dom	Jaśkowice, ul. Wiejska 9B	Koniec XIX w.	
3	Kapliczka	Jaśkowice, ul. Wiejska	1 ćw. XX w.	

5. Sołectwo Kamieniec

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	**Pałac w zespole pałacowo-parkowym**	Kamieniec, ul. Polna 2	Początek XVIII w., XIX, XX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/347/60 z dnia 7.03.1960r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
2	**Budynek Mysiej wieży w zespole pałacowo-parkowym**	Kamieniec, ul. Polna 2	1887 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1063/69 z dnia 15.07.1969r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
3	**Park w zespole pałacowo-parkowym**	Kamieniec, ul. Polna	XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1063/69 z dnia 15.07.1969r. *Park w stanie dobrym*
4	Budynek ekonomii w zespole pałacowo-parkowym	Kamieniec, ul. Polna 1	1908	*Budynek nie użytkowany*
5	Willa zarządcy dóbr	Kamieniec, ul. Polna 3	3 ćw. XIX w.	
6	Kaplica św. Sebastiana	Kamieniec, ul. Sadowa	1 ćw. XX w.	
7	**Kościół pw. św. Jana Chrzciciela**	Kamieniec, ul. Tarnogórska	XV w., przeb. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/348/60 z dnia 07.03.1960r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
8	Cmentarz przykościelny parafialny	Kamieniec, ul. Tarnogórska	2 poł. XIX w.	
9	Altana w parku	Kamieniec, ul. Tarnogórska	1923 r.	
10	Plebania	Kamieniec, ul. Tarnogórska 3	4 ćw. XIX w.	
11	Budynek gospodarczy plebanii	Kamieniec, ul. Tarnogórska 3	4 ćw. XIX w.	
12	Szkoła podstawowa, ob. (GOPS)	Kamieniec, ul. Tarnogórska 4A	Lata 10-20. XX w.	*obecnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej*
13	Dom bliźniaczy	Kamieniec, ul. Tarnogórska 6	1 ćw. XX w.	
14	Kapliczka	Kamieniec, ul. Tarnogórska 36	1 ćw. XX w.	
15	Młyn	Kamieniec, ul. Tarnogórska 36	2 poł. XIX w.	*Budynek w złym stanie technicznym, użytkowany*

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

				w części na parterze
16	Dom z zabudowaniami gospodarczymi	Kamieniec, ul. Tarnogórska 36A	Koniec XIX w.	*Budynek nie użytkowany, w złym stanie technicznym, część pom. gospodarczych w stanie awaryjnym*
17	Krzyż przydrożny	Kamieniec, ul. Tarnogórska 59	1 poł. XIX w.	
18	Dom	Kamieniec, ul. Tarnogórska 61	XIX / XX w.	
19	Bud. mieszkalny w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski 1B	Koniec XIX w.	*dawniej ul. Wiejska*
20	Bud. mieszkalny w zespole folwarcznym wraz z bud. gospodarczym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski 1C	Koniec XIX w.	*dawniej ul. Wiejska*
21	Bud mieszkalny w zespole folwarcznym wraz z częścią gospodarczą i gorzelnią	Kamieniec, ul. Plac Wiejski 1C	ok. 1870 r.	*dawniej ul. Wiejska*
22	Dom w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski 1F	1 ćw. XX w.	*dawniej ul. Wiejska*
23	Dom w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski 1G	1 ćw. XX w.	*dawniej ul. Wiejska*
24	Dom w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski 1H	1 ćw. XX w.	*dawniej ul. Wiejska*
25	Dom w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski 1I	1 ćw. XX w.	*dawniej ul. Wiejska*
26	Dom w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski 1J	1 ćw. XX w.	*dawniej ul. Wiejska*
27	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski	Koniec XIX w.	*dawniej ul. Wiejska*
28	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski	Koniec XIX w.	*dawniej ul. Wiejska*
29	Spichlerz w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski	XIX / XX w.	*dawniej ul. Wiejska*
30	Stajnia z częścią mieszkalną w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski	1870 r.	*dawniej ul. Wiejska*
31	Stodoła w zespole folwarcznym	Kamieniec, ul. Plac Wiejski	Koniec XIX w.	*dawniej ul. Wiejska*
32	Budynek usługowy	Kamieniec, ul. Tarnogórska 8	3 ćw. XIX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

6. Sołectwo Karchowice

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Dom	Karchowice, ul. Bytomska 6	1 ćw. XX w.	
2	**Kościół p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej**	Karchowice, ul. Bytomska 15	XV / XVI w., 1 poł. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/307/60 z dnia 7.03.1960r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
3	Dom	Karchowice, ul. Bytomska 37	XIX / XX w.	
4	Krzyż	Karchowice, ul. Bytomska 51	1897 r.	
5	Cmentarz przykościelny (parafialny)	Karchowice, ul. Bytomska	Poł. XIX w.	
6	Kapliczka	Karchowice, ul. Bytomska/Polna	k. XIX w.	*Obiekt bezpośrednio po remoncie*
7	**Budynek administracyjno-biurowy w zespole zabudowy Państwowego Wodociągu Zawada**	Karchowice, ul. Bytomska	1896 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1424/91 z dnia 31.05.1991r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
8	Budynek zasuw w zespole zabudowy Państwowego Wodociągu Zawada	Karchowice, ul. Bytomska	1920 r.	
9	**Budynek łaźni w zespole zabudowy Państwowego Wodociągu Zawada**	Karchowice, ul. Bytomska	1920 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1424/91 z dnia 31.05.1991r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
10	**Budynek maszynowni i kotłowni wraz z kominem w zespole zabudowy Państwowego Wodociągu Zawada**	Karchowice, ul. Bytomska	1896 i 1920 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1424/91 z dnia 31.05.1991r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
11	**Budynek portierni w zespole zabudowy Państwowego Wodociągu Zawada**	Karchowice, ul. Bytomska	1920 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1424/91 z dnia 31.05.1991r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
12	Budynek stacji transformatorowej i rozdzielni w zespole zabudowy Państwowego Wodociągu Zawada	Karchowice, ul. Bytomska	1920 r.	
13	**Budynek warsztatu elektrycznego w zespole zabudowy Państwowego Wodociągu Zawada**	Karchowice, ul. Bytomska	1920 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1424/91 z dnia 31.05.1991r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
14	**Budynek warsztatu mechanicznego, magazynu i garaży w zespole zabudowy Państwowego Wodociągu Zawada**	Karchowice, ul. Bytomska	1920 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1424/91 z dnia 31.05.1991r. *Budynek w dobrym stanie*

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

				technicznym
15	Zabudowania dawnego tartaku	Karchowice, ul. Dąbrowska	ok. 1900 r.	
16	Budynek gospodarczy	Karchowice, ul. Polna	Lata 30-30 XX w.	
17	Stodoła	Karchowice, ul. Polna	Lata 30-30 XX w.	
18	Dom	Karchowice, ul. Bytomska 2	1 ćw. XX w.	
19	Dom	Karchowice, ul. Bytomska 3	1 ćw. XX w.	
20	Dom	Karchowice, ul. Bytomska 4	1 ćw. XX w.	
21	Dom	Karchowice, ul. Bytomska 5	1 ćw. XX w.	
22	Dom	Karchowice, ul. Bytomska 19	20-30 XX w.	
23	Studnia głębinowa/Wieża Ciśnień	Karchowice, ul. Bytomska 19		

7. Sołectwo Kopienica

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Dom	Kopienica, ul. 1 Maja 1	1 ćw. XX w.	
2	**Dwór ob. Szkoła Podstawowa**	Kopienica, ul. 1 Maja 3	Pocz. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/349/60 z dnia 7.03.1960r. *Budynek w dobrym stanie technicznym*
3	Budynek gospodarczy z częścią mieszkalną	Kopienica, ul. 1 Maja 5A	1 ćw. XX w.	
4	Dom	Kopienica, ul. 1 Maja 42	Lata 20-30 XX w.	
5	Krzyż	Kopienica, ul. 1 Maja 76		
6	Park krajobrazowy przy dworze	Kopienica, ul. 1 Maja	XIX w.	
7	Budynek gospodarczy z częścią mieszkalną	Kopienica, ul. Pyskowicka 1	XIX / XX w.	*Obiekt w złym stanie technicznym*
8	Dom	Kopienica, ul. Pyskowicka 2	1900 r.	
9	Krzyż przydrożny	Kopienica, ul. Pyskowicka	Koniec XIX w.	
10	Krzyż	Kopienica, ul. 1 Maja/Strażacka	4 ćw. XIX w.	
11	Dom	Kopienica, ul. Strażacka 6	Lata 30. XX w.	

8. Sołectwo Księży Las

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Dom	Księży Las, ul. Jasionowa 1	XIX / XX w.	*Budynek w złym stanie technicznym*
2	Leśniczówka	Księży Las, ul. Leśna 4	1896 r.	
3	Dom	Księży Las, Pl. Wiejski 1C	XIX / XX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

4	Dom	Księży Las, Pl. Wiejski 1F	XIX / XX w.	
5	Dom	Księży Las, Pl. Wiejski 1G	XIX / XX w.	
6	Krzyż przydrożny	Księży Las, ul. Tylna	1 ćw. XX w.? Ogrodzenie 2. poł. XIX w.	*Krzyż nieoryginalny, współczesny.* *Z oryginału pozostała tylko neogotycka krata ogrodzenia obejścia*
7	Dom	Księży Las, ul. Wiejska 25	XIX / XX w.	
8	Dom w zespole folwarcznym	Księży Las, ul. Wiejska	XIX / XX w.	
9	Magazyn w zespole folwarcznym	Księży Las, ul. Wiejska	XIX / XX w.	
10	Obora w zespole folwarcznym	Księży Las, ul. Wiejska	XIX / XX w.	
11	Obora w zespole folwarcznym	Księży Las, ul. Wiejska	XIX / XX w.	*Obiekt w złym stanie technicznym*
12	Obora w zespole folwarcznym	Księży Las, ul. Wiejska	XIX / XX w.	
13	Stodoła w zespole folwarcznym	Księży Las, ul. Wiejska	Początek XX w.	
14	Spichlerz w zespole folwarcznym	Księży Las, ul. Wiejska	Lata 20-30 XX w.	
15	**Kościół filialny pw. Św. Michała Archanioła**	Księży Las, ul. Wiejska	XV w., 1905 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/352/60 z dnia 10.03.1960r. *Obiekt drewniano-murowany*
16	Cmentarz parafialny przykościelny	Księży Las, ul. Wiejska	XIX w.	
17	Krzyż na terenie cmentarza	Księży Las, ul. Wiejska	Koniec XIX w.	
18	Krzyż przykościelny	Księży Las, ul. Wiejska	1905 r.	

9. Sołectwo Laryszów

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Dom, d. Szkoła Podstawowa	Laryszów, ul. Wolności 1	1888 r.	
2	Kościół ewangelicki	Laryszów, ul. Wolności 2A	1928 r.	
3	Dom	Laryszów, ul. Wolności 6	Lata 10-20 XX w.	
4	Kapliczka	Laryszów, ul. Wolności 32	4 ćw. XIX w.	
5	Dom	Laryszów, ul. Wolności 34	XIX / XX w.	
6	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	Laryszów, ul. Wolności 44	XIX / XX w.	*Budynek nieużytkowany, częściowo przekształcony*
7	Krzyż przydrożny	Laryszów, ul. Wolności 54	4 ćw. XIX w.	
8	Dom	Laryszów, ul. Wolności 60	1 ćw. XX w.	

10. Sołectwo Łubie

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

1	Kościół pw. NMP	Łubie, ul. 1 Maja	XVI w., XVIII w.	
2	Cmentarz przykościelny	Łubie, ul. 1 Maja	XIX w.	
3	Kaplica św. Jana Nepomucena na cmentarzu przykościelnym	Łubie, ul. 1 Maja	XIX / XX w.	
4	Kaplica kubaturowa na cmentarzu przykościelnym	Łubie, ul. 1 Maja	Koniec XIX w.	
5	Krzyż Męki Pańskiej na cmentarzu przykościelnym	Łubie, ul. 1 Maja	4 ćw. XIX w.	
6	Krzyż Męki Pańskiej na cmentarzu przykościelnym	Łubie, ul. 1 Maja	4 ćw. XIX w.	
7	Plebania	Łubie, ul. 1 Maja 12	2 poł. XIX w.	
8	Gospoda, ob. budynek usługowy	Łubie, ul. 1 Maja 25	Koniec XIX w.	*Budynek w złym stanie technicznym*
9	Krzyż przydrożny	Łubie, ul. 1 Maja 33	1895 r.	
10	Szkoła Parafialna i Ochotnicza Straż Pożarna	Łubie, ul. 1 Maja 35	1 poł. XIX w.	*Obiekt znacznie przekształcony*
11	Krzyż	Łubie, ul. Długa 75	1896 r.	
12	Budynek bramny w zespole folwarcznym	Łubie, ul. Długa	Koniec XIX w.	
13	Obora w zespole folwarcznym	Łubie, ul. Długa	Koniec XIX w.	
14	Oficyna w zespole folwarcznym	Łubie, ul. Długa	Poł. XIX w.	
15	Stajnia w zespole folwarcznym	Łubie, ul. Długa	Koniec XIX w.	
16	Stodoła w zespole folwarcznym	Łubie, ul. Długa	Koniec XIX w.	
17	Wozownia w zespole folwarcznym	Łubie, ul. Długa	Koniec XIX w.	
18	Krzyż przydrożny	Łubie, ul. Pyskowicka 33	Koniec XIX w.	
19	**Pałac w zespole pałacowo-parkowym**	Łubie, ul. Pyskowicka 34	1844 r., XX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1501/92 z dnia 27.10.1992r. *Obiekt użytkowany, w dobrym stanie technicznym*
20	**Aleja kasztanowcowa w zespole pałacowo-parkowym**	Łubie, ul. Pyskowicka 34	Koniec XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1501/92 z dnia 27.10.1992r.
21	**Park w zespole pałacowo-parkowym**	Łubie, ul. Pyskowicka 34	Lata 40. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1501/92 z dnia 27.10.1992r.
22	**Zabudowania gospodarcze w zespole pałacowo-parkowym**	Łubie, ul. Pyskowicka 34	Koniec XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1501/92 z dnia 27.10.1992r. *Budynek w złym stanie technicznym*
23	**Spichlerz w zespole pałacowo-parkowym**	Łubie, ul. Pyskowicka	Poł. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/354/60 z dnia 10.03.1960r. *Stan techniczny zadowalający*

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

11. Sołectwo Łubki

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Krzyż	Łubki, ul. Chabrowa 27	1905 r.	
2	Dom	Łubki, ul. Wiejska 3	Lata 30. XX w.	
3	Dom	Łubki, ul. Wiejska 16	1 ćw. XX w.	
4	Dom i siedziba Koła Łowiec-kiego	Łubki, ul. Wiejska 17	1 ćw. XX w.	
5	Dom z zabudowaniami gospodarczymi	Łubki, ul. Wiejska 18	Lata 20. XX w.	
6	Dom	Łubki, ul. Wiejska 22	1926 r.	
7	Dom	Łubki, ul. Wiejska 23	Lata 20. XX w.	
8	Dom	Łubki, ul. Wiejska 24	Lata 20. XX w.	
9	Budynek gospodarczy	Łubki, ul. Wiejska 25	1 ćw. XX w.	
10	Stodoła	Łubki, ul. Wiejska 25	1 ćw. XX w.	
11	Dom	Łubki, ul. Wiejska 26	1 ćw. XX w.	
12	Kaplica	Łubki, ul. Wiejska	4 ćw. XIX w.	

12. Sołectwo Miedary

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Schron bojowy	Miedary, ul. 1 Maja 23	1939 r.	
2	Dom	Miedary, ul. 1 Maja 27	1 ćw. XX w.	
3	Dom	Miedary, ul. 1 Maja 35	XIX / XX w.	
4	Dom, d. Szkoła Podstawowa, obecnie świetlica Gminna	Miedary, ul. Główna 58	1907 r.	
5	Kościół pw. Św. Floriana	Miedary, ul. Główna	1909 – 1911 r.	
6	Cmentarz	Miedary, ul. Główna	XIX w.	
7	Kaplica	Miedary, ul. Główna	4 ćw. XIX w.	
8	Krzyż przydrożny	Miedary, ul. Główna	1. ćw. XX w.	
9	Krzyż przydrożny	Miedary, ul. Główna/Mokra	1. poł. XX w.	
10	Schron bojowy	Miedary, ul. Główna	1939 r.	
11	Dworzec w zespole dworca kolejowego	Miedary, ul. Kolejowa	Lata 30. XX w.	
12	Budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego (d. bud. sanitarny)	Miedary, ul. Kolejowa	Lata 30. XX w.	
13	Dom	Miedary, ul. Wolności 1	1. ćw. XX w.	
14	Dwór w zespole dworsko-folwarcznym	Miedary, ul. Wolności 23	Początek XX w.	
15	Obora w zespole dworsko-folwarcznym	Miedary, ul. Wolności 23	Początek XX w.	
16	Obora w zespole dworsko-folwarcznym	Miedary, ul. Wolności 23	Początek XX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

17	Spichlerz w zespole dworsko-folwarcznym	Miedary, ul. Wolności 23	Początek XX w.	
18	Stodoła	Miedary, ul. Wolności	Początek XX w.	
19	Stodoła	Miedary, ul. Wolności	Początek XX w.	
20	**Pałacyk myśliwski**	Miedary, ul. Zamkowa 7	1892 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/14/99 z dnia 30.04.1999 r. *Stan techniczny zadowalający*
21	Park	Miedary, ul. Zamkowa	1882 r.	

13. Sołectwo Przezchlebie

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Transformator	Przezchlebie, ul. Mikulczycka	1 ćw. XX w.	
2	Budynek gospodarczy	Przezchlebie, ul. Szkolna 18	1 ćw. XX w.	
3	Dom	Przezchlebie, ul. Szkolna 18	1 ćw. XX w.	
4	Dom	Przezchlebie, ul. Szkolna 26	Lata 20-30. XX w.	
5	Dom	Przezchlebie, ul. Szkolna 28	Lata 20-30. XX w.	
6	Dom	Przezchlebie, ul. Szkolna 41	Lata 30. XX w.	
7	Szkoła Podstawowa	Przezchlebie, ul. Szkolna 44	1884 r.	
8	Kaplica	Przezchlebie, ul. Szkolna	4 ćw. XIX w.	

14. Sołectwo Ptakowice

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Budynek gospodarczy	Ptakowice, ul. Reptowska 3	1 ćw. XX w.	Budynek w złym stanie technicznym
2	Dom celny	Ptakowice, ul. Reptowska 5	1 ćw. XX w.	
3	Dom celny	Ptakowice, ul. Reptowska 7	1 ćw. XX w.	
4	Dom celny	Ptakowice, ul. Reptowska 9	1 ćw. XX w.	
5	Budynek gospodarczy (domy celne)	Ptakowice, ul. Reptowska 5, 7, 9	1 ćw. XX w.	
6	Krzyż	Ptakowice, ul. Reptowska/Wyzwolenia	4 ćw. XIX w.	
7	Dom mieszkalny w zespole folwarcznym	Ptakowice, ul. Reptowska/Poprzeczna	1 ćw. XX w.	
8	Garaż w zespole folwarcznym	Ptakowice, ul. Reptowska/Poprzeczna	1 ćw. XX w.	
9	Kuźnia w zespole folwarcznym	Ptakowice, ul. Reptowska/Poprzeczna	1 ćw. XX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

10	Obora w zespole folwarcznym	Ptakowice, ul. Reptowska/Poprzeczna	1 ćw. XX w.	
11	Obora w zespole folwarcznym	Ptakowice, ul. Reptowska/Poprzeczna	1 ćw. XX w.	
12	Spichlerz w zespole folwarcznym	Ptakowice, ul. Reptowska/Poprzeczna	1 ćw. XX w.	
13	Stodoła w zespole folwarcznym	Ptakowice, ul. Reptowska/Poprzeczna	1 ćw. XX w.	
14	Pozostałości krypty	Ptakowice, ul. Reptowska	XIX w.	*Konieczne badania architektoniczne z odsłonięciem reliktów krypty*
15	Dom	Ptakowice, ul. Wyzwolenia 1	1934 r.	
16	Wylot, roznos, świetlik Sztolni Czarnego Pstrąga	Ptakowice,	1821 r.	Nr ew. 175/15
17	Budynek mieszkalny	Ptakowice, ul. Poprzeczna 3	1 ćw. XX w.	
18	**Ruina budynku nadszybia szybu sztolniowego nr 5 (świetlik szybu „Adam")**	Ptakowice, Zespół krajobrazowo-przyrodniczy „Park w Reptach i Dolina Rzek Dramy"	Lata 1821-1834	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/481/2016 z dnia 11.08.2016
19	**Portal wylotu głębokiej sztolni „Fryderyk"**	Ptakowice	1834 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/480/2016 z dnia 11.08.2016

15. Sołectwo Szałsza

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	**Kościół pw. Matki Boskiej**	Szałsza, ul. Kościelna	XVIII w., 2 poł. XIX w. 1967 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/282/60 z dnia 7.03.1960r. *Stan techniczny dobry*
2	Cmentarz przykościelny	Szałsza, ul. Kościelna	XIX w.	
3	Krzyż na cmentarzu	Szałsza, ul. Kościelna	1890 r.	
4	Dom	Szałsza, ul. Kościelna 1	XIX / XX w.	
5	Dom	Szałsza, ul. Kościelna 3	Lata 30. XX w.	
6	Dom, d. Szkoła Podstawowa	Szałsza, ul. Kościelna 5	Lata 10-20. XX w.	
7	**Pałac**	Szałsza, ul. Tarnogórska	1877 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/1066/69 z dnia 15.07.1969r. *Stan techniczny dobry*
8	Park	Szałsza, ul. Tarnogórska	Koniec XIX w.	
9	Krzyż	Szałsza, ul. Tarnogórska 29A	1859 r.	
10	Dom	Szałsza, ul. Wiejska 9	Lata 30. XX w.	
11	OSP	Szałsza, ul. Wiejska 13	1888 r.	
12	Dom	Szałsza, ul. Ziemięcicka 4	Lata 10-30. XX w.	
13	Stodoła w zespole folwarcznym	Szałsza, pl. Wiejski	4 ćw. XIX w.	
14	Stodoła w zespole folwarcznym	Szałsza, pl. Wiejski	4 ćw. XIX w.	
15	Stajnia w zespole folwarcznym	Szałsza, pl. Wiejski	Koniec XIX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

16. Sołectwo Świętoszowice

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Dwór	Świętoszowice, ul. Mikulczycka 92	Poł/ XVIII w., XIX w.	Budynek nie użytkowany w stanie ruiny, *Zalecenia sporządzenia dokumentacji inwentaryzacyjnej budowlano-fotograficznej dla celów archiwalnych*
2	Krzyż	Świętoszowice, ul. Mikulczycka 109	4 ćw. XIX w.	
3	Zabudowania gospodarcze	Świętoszowice, ul. Mikulczycka 118	1 ćw. XX w.	
4	Dom	Świętoszowice, ul. Mikulczycka 132	1 ćw. XX w	
5	Zabudowania gospodarcze	Świętoszowice, ul. Mikulczycka 148	Lata 30. XX w.	
6	Zabudowania gospodarcze	Świętoszowice, ul. Mikulczycka 148	Lata 30. XX w.	
7	Budynek mieszkalno-usługowy	Świętoszowice, ul. Mikulczycka 158	Lata 30. XX w.	
8	Krzyż	Świętoszowice, ul. Ziemięcicka	Koniec XIX w.	

17. Sołectwo Wieszowa

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	**Pałac**	Wieszowa, ul. Robotnicza 7	XVIII w., XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/653/66 z dnia 2.05.1966r. *Stan techniczny niezadawalający, Budynek nie użytkowany*
2	Krzyż	Wieszowa, ul. Bytomska 42	1893 r.	
3	Budynek mieszkalno-usługowy, d. szkoła	Wieszowa, ul. Bytomska 60	1884	
4	Budynek mieszkalno-usługowy	Wieszowa, ul. Bytomska 72	XIX / XX w.	
5	Budynek mieszkalno-usługowy	Wieszowa, ul. Bytomska 131	Lata 30. XX w.	
6	Dom, d. Szkoła parafialna	Wieszowa, ul. Bytomska 146	1932 r.	
7	Dom	Wieszowa, ul. Bytomska 149	XIX / XX w.	
8	Kościół pw. Św. Trójcy	Wieszowa, ul. Bytomska 167	1896 r.	
9	Plebania	Wieszowa, ul. Bytomska 167	1. poł. XIX w.	
10	Cmentarz przykościelny	Wieszowa, ul. Bytomska	XIX w.	
11	Spichlerz w zespole folwarcznym	Wieszowa, ul. Bytomska	Początek XIX w.	
12	Budynek magazynowy w zespole folwarcznym	Wieszowa, ul. Robotnicza	XIX / XX w.	*Błędny adres przy ul. Bytomskiej*

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

13	Obora w zespole folwarcznym	Wieszowa, ul. Robotnicza 8	XIX / XX w.	*Błędny adres przy ul. Bytomskiej*
14	Obora 2 w zespole folwarcznym	Wieszowa, ul. Bytomska	XIX / XX w.	
15	Stodoła w zespole folwarcznym	Wieszowa, ul. Robotnicza 5	XIX / XX w.	*Błędny adres przy ul. Bytomskiej*
16	Stodoła w zespole folwarcznym	Wieszowa, ul. Bytomska	XIX / XX w.	
17	Dworzec PKP	Wieszowa, ul. Dworcowa	1. ćw. XX w.	
18	Budynek gospodarczy (d. budynek sanitarny)	Wieszowa, ul. Dworcowa	1. ćw. XX w.	
19	Dom mieszkalny PKP	Wieszowa, ul. Dworcowa	1927 r.	
20	Dom	Wieszowa, ul. Robotnicza 3	4 ćw. XIX w.	
21	Budynek gospodarczy	Wieszowa, ul. Robotnicza 3	4 ćw. XIX w.	
22	Dom	Wieszowa, ul. Robotnicza 4	4 ćw. XIX w.	
23	Dom	Wieszowa, ul. Robotnicza 6	4 ćw. XIX w.	
24	Krzyż przydrożny	Wieszowa, ul. Wolności/Moniuszki	1876	

18. Sołectwo Wilkowice

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Bunkier niemiecki	Wilkowice	1939 r.	
2	Bunkier niemiecki	Wilkowice	1939 r.	
3	Bunkier niemiecki	Wilkowice	1939 r.	
4	**Pałac w zespole pałacowym**	Wilkowice, ul. Księżoleśna	XVIII w., 1 poł. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/641/66 z dnia 2.05.1966r. *Obiekt zabezpieczony do remontu*
5	Oficyna w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	4 ćw. XIX w.	
6	Park w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	4 ćw. XIX w.	
7	Spichlerz w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	3 ćw. XIX w.	
8	Stajnia w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	4 ćw. XIX w.	
9	Stodoła w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	4 ćw. XIX w.	
10	Obora w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	4 ćw. XIX w.	
11	Obora w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	4 ćw. XIX w.	
12	Obora w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	4 ćw. XIX w.	
13	Stelmacharnia w zespole pałacowym	Wilkowice, ul. Księżoleśna	4 ćw. XIX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

19. Sołectwo Zawada

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Dom, d. szkoła podstawowa	Zawada, ul. Bytomska 4	4 ćw. XIX w.	
2	**Kościół filialny pw. Św. Marka Ewangelisty**	Zawada, ul. Bytomska	Poł. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/280/60 z dnia 7.03.1960r. *Obiekt po remoncie*
3	Dom	Zawada, ul. Wiejska 2	1 ćw. XX w.	
4	Dwór	Zawada, ul. Wiejska 9	Koniec XIX w., 1906	*Zły stan techniczny*
5	Dom bliźniaczy	Zawada, ul. Wiejska 9C	Lata 30. XX w.	
6	Kaplica św. Piotra i Pawła	Zawada, ul. Wiejska	4 ćw. XIX w.	*Zły stan techniczny*
7	Krzyż	Zawada, ul. wiejska	4 ćw. XIX w.	
8	Krzyż	Zawada, ul. Bytomska	1906 r.	

20. Sołectwo Zbrosławice

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Bunkier niemiecki w grupie schronów bojowych, rejon ul. Pogodnej	Zbrosławice, ul. Pogodna	1939 r.	
2	Bunkier niemiecki w grupie schronów bojowych	Zbrosławice, rejon ul. Pogodnej	1939 r.	
3	Bunkier niemiecki w grupie schronów bojowych	Zbrosławice, rejon ul. Pogodnej	1939 r.	
4	Bunkier niemiecki w grupie schronów bojowych	Zbrosławice, rejon ul. Pogodnej	1939 r.	
5	Budynek usługowy (Towarzystwo ludności pocho-dzenia niemieckiego)	Zbrosławice, Batorego 4	Lata 10-30 XX w.	
6	Ośrodek Leczniczo-Rehabilita-cyjny dla Dzieci (OLRdD)	Zbrosławice, Batorego 8	1925-40, XX w.	
7	Dworzec PKP	Zbrosławice, ul. Dworcowa 2	1 ćw. XX w. (k. XIX w. ?)	
8	Budynek gospodarczy dworca PKP (budynek sanitarny)	Zbrosławice, ul. Dworcowa	1 ćw. XX w. (k. XIX w. ?)	
9	Dom PKP	Zbrosławice, ul. Dworcowa 3	Lata 10-30 XX w.	
10	Plebania	Zbrosławice, ul. Kościelna 4	Lata 10-30 XX w.	
11	**Kościół pw. NMP**	Zbrosławice, ul. Kościelna, 6	1. poł. XV w., XVII w., XVIII w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/642/66 z dnia 2.05.1966r.
12	**Wieża kościelna**	Zbrosławice, ul. Kościelna	1564 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/642/66 z dnia 2.05.1966r.
13	Cmentarz przykościelny	Zbrosławice,	Początek XIX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

		ul. Kościelna		
14	Kaplica grobowa rodziny Sobotów	Zbrosławice, ul. Kościelna	1920 r.	
15	Kaplica grobowa rodziny Żurków	Zbrosławice, ul. Kościelna	1847 r.	
16	**Kaplica grobowa rodziny Stockman**	Zbrosławice, ul. Kościelna	1827 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/642/66 z dnia 2.05.1966r
17	Mur cmentarny	Zbrosławice, ul. Kościelna	Początek XX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/642/66 z dnia 2.05.1966r
18	Dom	Zbrosławice, ul. Kościuszki 5	1 ćw. XX w.	
19	Młyn w Zespole młyna	Zbrosławice, ul. Młyńska 1	Początek XX w.	
20	Zabudowania gospodarcze w zespole młyna	Zbrosławice, ul. Młyńska 1	Początek XX w.	
21	Wapiennik	Zbrosławice, ul. Mickiewicza	XIX w.	
22	Dwór w zespole dworsko-folwarcznym	Zbrosławice, Pl. K. Miarki 1	Poł. XIX w,	
23	Spichlerz w zespole dworsko-folwarcznym	Zbrosławice, Pl. K. Miarki 1	XIX / XX w.	
24	Dom w zespole dworsko-folwarcznym	Zbrosławice, Pl. K. Miarki 3	XIX / XX w.	
25	Dom w zespole dworsko-folwarcznym	Zbrosławice, Pl. K. Miarki 4	XIX / XX w.	
26	Stajnia w zespole dworsko-folwarcznym	Zbrosławice, Pl. K. Miarki	XIX / XX w.	
27	Stajnia w zespole dworsko-folwarcznym	Zbrosławice, Pl. K. Miarki	XIX / XX w.	
28	Urząd Gminy	Zbrosławice, Oświęcimska 2	1 ćw. XX w.	
29	Dom w zespole młyna	Zbrosławice, Oświęcimska 7	Lata 20-30. XX w.	
30	Młyn walcowy w zespole młyna	Zbrosławice, Oświęcimska 7	Początek XX w.	
31	Budynek gospodarczy w zespole młyna	Zbrosławice, Oświęcimska 7	4. ćw. XIX w.	
32	Stodoła w zespole młyna	Zbrosławice, Oświęcimska 7	4. ćw. XIX w.	
33	Schron bojowy	Zbrosławice, Oświęcimska/Piaskowa	1939 r.	
34	Dom	Zbrosławice, Piaskowa 2	1. ćw. XX w.	
35	Dom	Zbrosławice, Piaskowa 8	1. ćw. XX w.	
36	Dom	Zbrosławice, Piaskowa 15	1. ćw. XX w.	
37	Dom	Zbrosławice, ul. Powstańców 6	1. ćw. XX w.	
38	Kapliczka	Zbrosławice, Traugutta 22	Początek XX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

39	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 2	Lata 10-30. XX w.	
40	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 8	Początek XX w.	
41	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 12	Początek XX w.	
42	Kapliczka	Zbrosławice, ul. Wolności 12	Początek XX w.	
43	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 13	1. ćw. XX w.	
44	Stodoła	Zbrosławice, ul. Wolności 13	1. ćw. XX w.	
45	Krzyż	Zbrosławice, ul. Wolności 24	4. ćw. XIX w.	
46	Budynek usługowy	Zbrosławice, ul. Wolności 28A	XIX / XX	
47	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 50	1910 r.	
48	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 51	Lata 30. XX w.	
49	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 53	Lata 30. XX w.	
50	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 55	Początek XX w.	
51	Krzyż	Zbrosławice, ul. Wolności 58	1896 r.	
52	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 65	Lata 30. XX w.	
53	Dom Nauczyciela	Zbrosławice, ul. Wolności 69	Lata 30. XX w.	
54	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 93	1. ćw. XX w.	
55	Młyn	Zbrosławice, ul. Wolności 100	1850 r.	
56	Budynek mieszkalno-usługowy	Zbrosławice, ul. Wolności 101	Lata 30. XX w.	
57	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 102	1. ćw. XX w.	
58	Kapliczka św. Jana Nepomucena	Zbrosławice, ul. Wolności 102	1898	
59	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 104	Lata 10-30 XX w.	
60	Dom	Zbrosławice, ul. Wolności 114	Lata 30. XX w.	
61	**Zamek w zespole zamkowym**	Zbrosławice, ul. Zamkowa	XVI w., XVII w., XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/643/66 z dnia 2.05.1966r.
62	Park w zespole zamkowym	Zbrosławice, ul. Zamkowa	XIX w.	
63	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	Zbrosławice, ul. Zamkowa	Koniec XIX w.	
64	Obora w zespole folwarcznym	Zbrosławice, ul. Zamkowa	Koniec XIX w.	
65	Spichlerz w zespole folwarcznym	Zbrosławice,	Koniec XIX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

		ul. Zamkowa		
66	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	Zbrosławice, ul. Zamkowa	Koniec XIX w.	
67	Obora w zespole folwarcznym	Zbrosławice, ul. Zamkowa	Koniec XIX w.	
68	Budynek Szkoły Podstawowej	Zbrosławice, ul. Wolności 67	1930 r.	

21. Sołectwo Ziemięcice

Lp.	obiekt	adres	datowanie	uwagi
1	Stodoła	Ziemięcice, ul. Kościelna 5	ok. 1900 r.	
2	**Kościół pw. Św. Jadwigi (ruiny)**	Ziemięcice, ul. Kościelna	1500 r., lata 1820-28, 1911 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/279/60 z dnia 7.03.1960r.
3	Dom	Ziemięcice, ul. Mikulczycka 19	XIX / XX w.	
4	Dom	Ziemięcice, ul. Mikulczycka 61	Lata 20-30. XX w.	
5	Dom	Ziemięcice, ul. Mikulczycka 82	Lata 20. XX w.	
6	Krzyż	Ziemięcice, ul. Mikulczycka 98	Koniec XIX w.	
8	Kościół pw. Św. Jadwigi	Ziemięcice, ul. Mikulczycka	Lata 1926-7	
9	Plebania	Ziemięcice, ul. Mikulczycka 16	ok. 1930 r. (4. ćw. XIX w.?)	
10	Krzyż	Ziemięcice, ul. Mikulczycka 114	1. poł. XX w.	
11	Budynek magazynowy w zespole dworskim	Ziemięcice, ul. Mikulczycka	Lata 1910-30	
12	Dwór w zespole dworskim	Ziemięcice, ul. Mikulczycka	4. ćw. XIX w.	
13	Obora w zespole dworskim	Ziemięcice, ul. Mikulczycka	1869 r.	*Obiekt w złym stanie technicznym, miejscowo w awarii budowlanej*
14	Spichlerz w zespole dworskim	Ziemięcice, ul. Mikulczycka	ok. 1780 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków nr A/132/09 z dnia 15.10.2009r. *Stan techniczny niezadawalający*
15	Dom młynarza w zespole młyna	Ziemięcice, ul. Szkolna 2	Początek XX w.	
16	Młyn w zespole młyna	Ziemięcice, ul. Szkolna 2	XIX / XX w.	
17	Krzyż	Ziemięcice, ul. Szkolna	1. ćw. XX w.	
18	Dom	Ziemięcice,	XIX / XX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl

		ul. Wiejska 12		
19	Leśniczówka na drodze Boniowice-Ziemięcice	Ziemięcice	Koniec XIX w.	

Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN" Sp. z o.o. 90-448 Łódź ul. Żwirki 1c lok.3
tel. (42) 632 02 83 633 56 58 e-mail: biuro@teren-urbanistyka.pl